Sosem olvasott kalandok

VARÁZSLATOS MESÉK NAPKELETRŐL

Lilium Aurum

az Ezeregyéjszaka előtti időkből

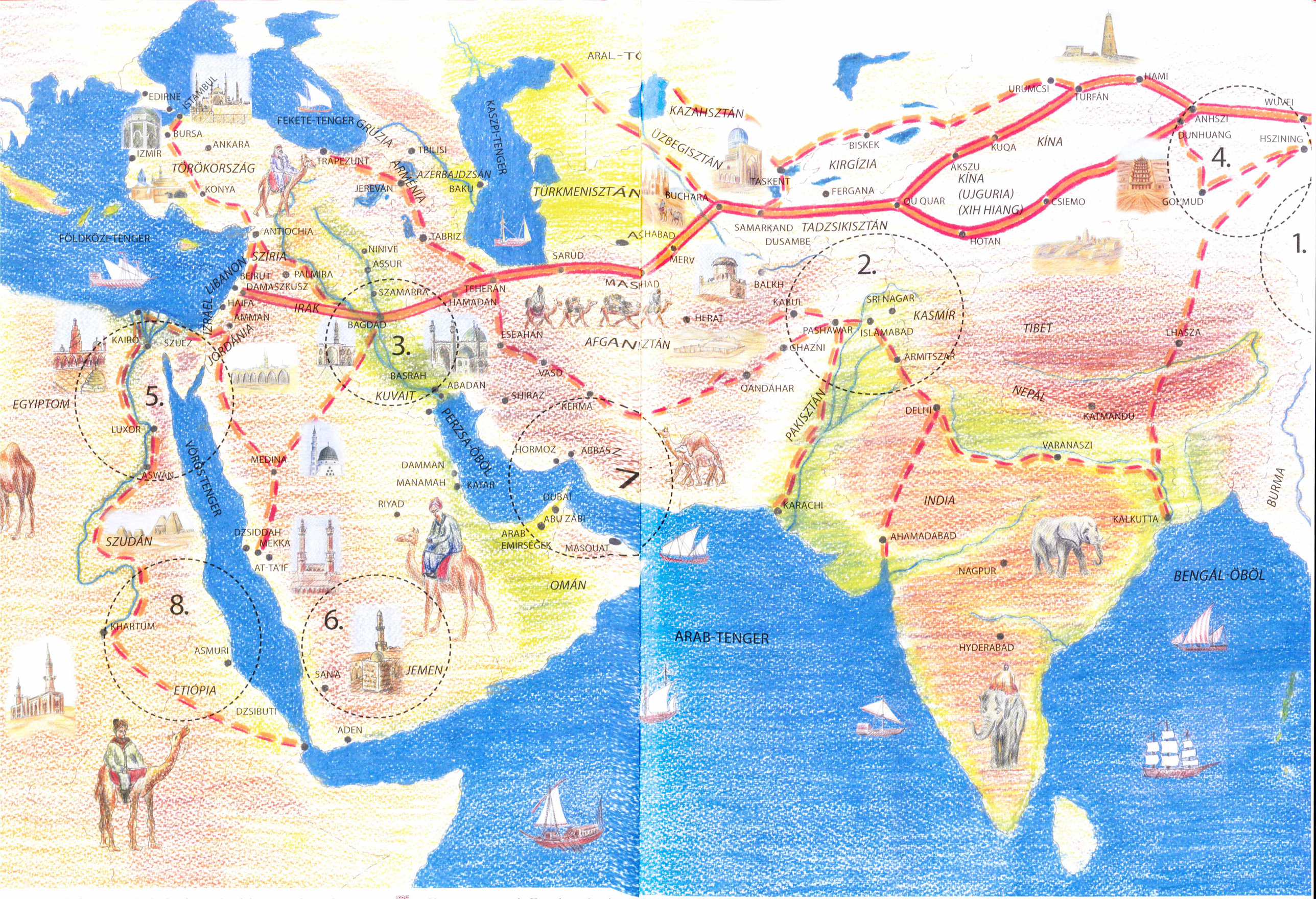

1. A kínai Ridvánsád és Ruhefza dzsinn királylány szerelmének története 2. Kasmír szirmának, Ferruhnáz királylányának esete a Ferruh ifjakkal 3. A baszrai Abulkászim esete Harrun el Rasíd kalifával 4. Szópárbaj életre-halálra 5. A padisahfi Zejnülasmán és a dzsinn király 6. A mennybéli leány és a földi király története 7. A féltékeny hajkeverő, a rászedett takács és a repülő láda tanulságos története 8. Az Édenkert Százszorszépe és a Királyok Kardja

VARÁZSLATOS MESÉK
NAPKELETRŐL

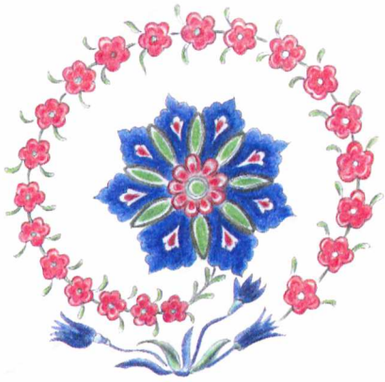

هذا کتاب فرج بعد الشدة

بسم الله الرحمن الرحیم

شکر و سپاس خدایه که یرادیجیدر مکانی یرادیجیدر زمانی و زمانیانی قانون
حکمت اوزرینه دنیی دنجهانی جهانیان اوچون ازجیدر نباتی احسانی اویاریجیدر
نوهی ونارنی دو یورتیجی درموری ومارنی ارواح اشباح حصولی ادندن مفتاح
فتوح وصول مراد ندا کیبیردر که کرمی نی نهایتده رحیم درکه رحمتی نی غایتده ورجیده
مطلق وردکی کسیلمز بایده که ورمکدن قید یمز بزنده خلقی ارادتله تقدیر اندهر بزنک
رزقنی حکمتله کجیا ظلمتدین کبرد سبات فراش کندنه کنش ضیاسن بیردر فات معاش کوا
یزنی مزین ایلدی چراغلر له بزنی روشن ایلدی باغلرله لیس کمثله شیء وهو
السمیع البصیر هر صد هزاران منت اکاکیم خلقتنک مهترینی بهترینی محمد مصطفی
پیغامبر وربحدا بتیلهدلا لتله مخصوص ایلدی وحیله رسالتلار وزقلدی اکا اولو
اصلی ولو فرعی بیورنمک بیوردی اکا لطیف دینی شریف شرعی اما بعد بو بر حکایت
نامهدر کیم انی علمای فضلا و حکمای عقلا جمع ایتمیشلردر وانده تادیب خلق بولنه
کیتمیش ... فرق ایکی حکایت اوزرنه مبنی درکه هر بریدن اکلنن عبرت معنی درتا هرکه بونی
اوقیا باتینده کوشی وصاف حکمتده بهره لو وهوشی اصناف معرفتدن بهره لو اولا
وما التوفیق الا من عند الله نعم المولی ونعم المعین الله ولی التوفیق تبارک الله رب العالمین

حکایت ازان ابو القاسم بصری و امیر بصره و ابو الفتح واسطی قول

... ایدی بسخن ایله روایت ایتمیشلر کیم چون نوبت هارون رشیده یتیشدی

VARÁZSLATOS MESÉK NAPKELETRŐL

Soós Tamás fordítása alapján
a meséket újramondta Tóth László

LILIUM AURUM

A Lilium Aurum Könyv- és Lapkiadó Kft.
tagja az 1795-ben alapított
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének

Minden jog fenntartva.
Tilos ezen kiadvány bármely részét sokszorosítani, információs rendszerben tárolni, vagy sugározni bármely formában vagy módon, a kiadóval történet előzetes megállapodás nélkül; tilos továbbá terjeszteni másféle összefűzésben, borítással és tördelésben, mint amilyen formában kiadásra került.

Az Előszót írta:
HAZAI GYÖRGY

Az Utószót és a Szómagyarázatokat írta:
SOÓS TAMÁS

Illusztrálta:
K. ÉZSIÁS EDIT
és KÁRPÁTI JÁNOS

A díszítőmotívumok a keleti díszítőművészet
szín- és formavilágának alapján készültek

A könyv megjelenését a Szlovák Köztársaság
Kulturális Minisztériuma támogatta

Realizované s finančnou podporu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky
– program Kultúra národnostných menšín 2009

Translation © Soós Tamás, 2009
© Tóth László, 2009
Illustration © K. Ézsiás Edit, Kárpáti János, 2009
© Lilium Aurum, 2009
ISBN 978-80-8062-389-0

HAZAI GYÖRGY KÖNYVTÁRA
7588

Előszó

A Közel- és Közép-Kelet, az emberiség egyik kulturális bölcsője, mesegyűjteményekkel is gazdagította a világirodalmat. Ezek pedig híven tükrözik az egymás mellett élő vagy egymást követő kultúrák kölcsönhatását, azok összeölelkezését.

Európa egy francia Kelet-kutatónak, Antoine Gallandnak köszönheti az ezzel a mesevilággal való találkozást. Ő volt az, aki az *Ezeregyéjszaka* néven ismertté vált arab mesegyűjteményt a 18. század elején franciára fordította. Ez pedig diadalutat nyitott meg a mű számára Európában, ahol ezt hamarosan követték a további fordítások.

A sors úgy hozta, hogy a jelen kötet alapját képező török mese- vagy elbeszélésgyűjtemény felfedezése is Antoine Gallandnak jutott osztályrészül, aki a 18. század hetvenes éveiben Konstantinápolyban járt kéziratok nyomában. Ahogy naplójában 1773. január 9-e eseményeiről beszámol, egy könyves egy török nyelvű kéziratot tett asztalára. Ennek címe *Ferec bad es-sidde*, azaz „Borúra Derű" volt. A jeles francia Kelet-kutató felismerte az addig ismeretlen mű fontosságát, s nyomban terjedelmes jegyzeteket csinált belőle.

Antoine Galland jóvoltából a mű ismertté vált a francia Kelet-kutatók körében. Pétis de la Croix érdeme volt az, hogy ezt a perzsából törökre fordított mesegyűjteményt, amelynek

perzsa eredetije mindmáig ismeretlen számunkra, 1710–1712-ben megjelent művében ismertté tette Európa számára.

Amíg az *Ezeregyéjszakát* Európa megannyi kultúrrégiója magáévá tette, a „Borúra Derű" valahogy annak árnyékába kerülve feledésbe merült. Az újrafelfedezés a nagy magyar Kelet-kutató, Vámbéry Ármin érdeme volt. 1901-ben, német nyelven, ismét bemutatta a művet, pontosabban annak legrégebbi, Budapesten őrzött kéziratát. E könyvben török nyelven közzétette ennek egyik fejezetét.

Ismét több mint egy évszázadnak kellett elmúlnia, hogy ez a páratlan értékű kézirat ma ismert legrégibb kézirata, 2006-ban napvilágot láthatott. Lehetne-e nagyobb öröm e kiadás gondozója számára, hogy ezt követően nyomban napvilágot lát egy, a mesegyűjteményből készült válogatás magyar fordítása, s e kiadásra a Vámbéry Ármin szülővárosában működő magyar nyelvű kiadó, a Lilium Aurum gondozásában kerül sor.

Meggyőződésem, hogy az olvasót a tündérek égi és földi világába vezető mesegyűjtemény elnyeri majd gyermek és felnőtt tetszését egyaránt.

HAZAI GYÖRGY

A KÍNAI RIDVÁNSÁD ÉS RUHEFZA DZSINN KIRÁLYLÁNY SZERELMÉNEK TÖRTÉNETE

Csodákat megélt mesemondók körében szájról szájra járt hajdan egy történet a kínai mandarinról, aki padisahhoz méltóan bölcs, ráadásul rendkívül céltudatos volt – első az előkelők között. Birodalmában korának vezéreként emlegette, tisztelte mindenki. A mandarin szíve azonban már egy ideje fiú utódért reszketett, s annak minden egyes dobbanása az utódlás könyörgését, fohászát jelentette. Végül a mennyek igaz és könyörületes ura meghallgatta szüntelen imáját, és egy talpraesett, vasgyúró fiúval ajándékozta meg, akinek kicsattanó életerejét feljegyzések, arca fényességét festmények tanúsítják.

Ég és föld között nem volt boldogabb ember a mandarinnál. Parancsba adta ki:

– Elvárom, hogy Ridván – így nevezték a fiát – a dajkák szeme fénye legyen, s nehogy valamiben hiányt szenvedjen!

Telt-múlt az idő, s a fiúból ifjú tigris lett. Ekkor tudós tanárok vették pártfogásukba, akik bevezették a tudományok szentélyébe, a könyvek világába. Tanítóitól Ridván minden ismeretet megkapott, amire egy királyi sarjnak szüksége volt. Képességei ezért korán meg is mutatkoztak – különösen ami az ékesszólást, a vadászatot és a kormányzást illette.

A boldog és elégedett fenséges apa elérkezettnek látta az időt, hogy hatalmát és vagyonát a fiával megossza. Majd eljött az a nap is, amikor a büszke mandarin a birodalom minden gondját végleg rábízta a fiára. A sahfi készen állt az uralkodásra: az igazakat felkarolta, a hitványokat letarolta. Népe hitt szíve igazában, döntéseit imáiba foglalta, s neve hamarosan a Nagy Falon túl is ismertté vált.

Történt egyszer, hogy Ridvánsád vadászni volt a pusztán, amikor a hajtók egyike ezt jelentette neki:

– Ímhol egy szokatlan tarka jelenés – egy hegyi gazella lehet, vagy égi látomás! Szőre, akár a papagáj tolla… sőt, mintha a páva százezer színében pompázna! Lábán arany bokalánc, karján drága kösöntyű!

Több se kellett a sahzadénak! Lova nyakába hajolt, megengedte a kantárszárat, és a csillámló lény nyomába eredt. De így is szem elől vesztette, sőt porát sem látta már. Amint azonban ide-oda tekintett, egy tetszetős rom tetején végül mégis megpillantotta. Elindult hát feléje, s már-már elérte… amikor a lény a vízbe vetette magát. Senki nem látta ezután.

Az ifjú leszállt a nyergéből. Akár a mákonyt ivott teve, úgy dülöngélt – alig állt a lábán. Tekintetét a vízre meresztette; úgy kutatta-kereste, ki vagy mi lehetett az, aki a menekülés útját a habok közt lelte meg? De mintha sose létezett volna... Csalódottságában Ridvánsád tehetetlenül téblábolt. Palotaőrsége már-már azt hitte, a föld nyelte el, amikor a rom tetején végül észrevették őt:

– Uram, parancsolóm, talán a tóvilág varázsa ragadott magával, hogy így gyökeret vert itt a lábad? – szólt hozzá a vezíre.

A sah ekkor elmesélte, mi történt.

Most már ketten hümmögtek elképedve a történteken, s azon morfondíroztak: hogyan tűnhetett el szárazföldi vad a vízben, hacsak nem a dzsinnek közül való volt!?

– Épüljön szeráj a tó partjára, ahonnan állandóan figyelhetem a víz tükrét! Hiszen ahogy vízbe bukott, a habokból talán elő is bukkanhat még.

– Óhajod parancs! – hajbókolt a vezír, és tüstént építészeket hozatott, mestereket toborzott, majd miután ezek felmérték a helyet, megindultak a munkálatok.

Az elkészült épület finom ívei, fondorlatos díszei mind a sah ízlését tükrözték. A parton fürdőhelyet kerítettek, illetve odabent berendeztek egy hálóhelyet is. Még magaslesről sem feledkeztek meg, amelyet egy jól rejtett helyen, a völgyben emeltek.

Az egész szeráj fényűző ízlésről vallott. Ridvánsád el volt ragadtatva az építménytől, de amint elfoglalta a neki készült helyet, szemével máris a tavat igézte. Dajkája, látva vergődését, nem állhatta meg sokáig szó nélkül:

– Ó, te anyai szívek éltetője! Hisz padisah lennél, akiben országod főrendjei megbíznak. A birodalom feladatai rád várnak! Így azonban, miatt a víz-nyelte látomás fölött búsongsz, hatalmadat és magadat is veszélybe sodorhatod, vagyonodat ellenségeid kezére juttathatod! Ám ha gondolod, én folytatom helyetted az őrködést! Szemmel-füllel egyként figyelek majd, s a tóparti palotát is felügyelem!

Ridván rábólintott a javaslatra, és visszatért a saját világába. A dajka pedig, ahogy ígérte, a szeráj árkádjait, benyílóit ámbra- és mósuszfüsttel átjáratta, és ragyogó rendben tartott mindent.

Így telt el egy év.

Egy napon a drága dadának dolga akadt a világban. Amikor ismét visszatért a tópartra, ismeretlen hangokat hallott a szeráj felől. Odaóvakodott hát, és mit nem látott? Egy igézően szép tóparti látomás, egy angyal ült a vízparti palota pamlagán. Földöntúli ruhája titkok hordozója volt, illata bódítóan édes. Vele szemben a testőrsége – negyven-ötven szerecsen nő – foglalt helyet: termetük-lényük mint fuvolaszó a szíveknek. A látomás pedig, akinek arca cukorból való volt, s azt holdfény ragyogása vonta fénybe, épp a társaival csevegett. A dadusnak még a szava is elakadt a látványtól. Azt remélte, ha észreveszik, behívják őt maguk közé.

Így lett.

Az ajtónálló leány ugyanis jelentette a bentieknek:

– Egy szolgaféle leskelődik odakint.

– Lépjen hát be, hogy közelebbről is szemügyre vehessen minket – adta ki az utasítást az angyali lény.

A kapuk őrzője ekkor kézen fogta a dadát, és bevezette a terembe. A dada az angyalarcú előtt előbb illem szerint térdet, fejet hajtott, majd várta, hogy szót kapjon. A boldogság mosolya nem is késlekedett sokáig:

– Mamácskám, e helyen jóllehet már korábban is többször jártam, e mennybéli szerájt még soha nem láttam. Ki teremtette ily tökéletesre? S te itt, magadban, mivel múlatod az időd?

A dajka azonban visszakérdezett:

– Először, engedelmeddel, bár hozzád képest én senki vagyok, kérlek, mondj valamit magatokról! Honnan jöttök, s mi kerestek itt?

Kinek orcáját és nyakának ívét a telő hold fénye ragyogja be, teste mósuszillatot áraszt, és a nyelve oly édes, mint az ezüst medrű vízcsobogó vize, annak duzzadó, „mim" formára rajzolt ajka a következő választ adta:

– Tudd meg, anyácska, én a dzsinn király leánya vagyok. Nevem: lány, kinek arca lelke rajzolatja Ruhefza. A hatalmas óceánban van egy

sziget, azon pedig Elefántagyar városa, melyet a dzsinnek nagyszámú nemzetsége lakja. Atyám az ő padisahjuk. Jómagam gyakran elszöktem közülük erre a helyre, mert boldoggá tett e tenger partján üldögélnem. Most pedig itt vagy te. Kérlek, tárd fel hát előttem okát ittlétednek, s azt is, ha tudod, ez a palota hogy került ide?

Erre a nevelő nyájasan ezt felelte:

– Kellemdús lényed legyen bánatunk feloldója, s ha te is úgy gondolod: életünk és boldogságunk kezedbe ajánljuk. Az itteni változások titkának kulcsát most neked én átadom, s hogy miért épült ez a palota, tudomásodra hozom!

Ám az angyali leány közbevágott:

– Reményedet nem oszthatom, s kívánságod be sem válthatom!

De a dada előtörő szóáradatát már nem tudta visszafogni többé, s az a legendák kapuját sarkig tárta előtte: az ifjú sah tetteit, az ama bizonyos sorsszerű vadászat óta őt hatalmába kerítő reménytelen szerelmét, illetve kétségeit mind a tündérlányra zúdította.

Ekkor azonban az angyali lény önfeledten felkacagott:

– Te rabnők remeke! Ha én egy ékes, tünékeny hegyi gazella vagyok, a sah a vadász, aki nyomomban koslatott?! De tudd meg, kedves dadus, bár én is észrevettem amaz ifjút, számunkra szigorú a parancs: Ádám fiaival szívügyekbe nem árthatjuk magunkat. Emiatt tűntem el szeme elől ama napon, bár az én vágyam is tüzet fogott tőle. Ezért is jártam ide vissza időnként, s szerettem volna, hogy őt is itt leljem, hogy legalább a szememmel megöleljem.

E vallomást hallva kimondhatatlan boldogság öntötte el a nevelőanya szívét, és tovább folytatta érvei sorolását:

– Az ifjú mandarin helyzete tarthatatlanná vált. Bánatában még a kormányzás feladatait is elhanyagolja! De mit tehetnénk érte mi, ha egyszer a szívét te tartod markodban. Elég lenne feltárnod előtte az igazságot, s máris megszabadíthatnád kínjaitól!

A hercegkisasszony hajthatatlan maradt:

– Ej… hagyj engem! Megmondtam már: Ádám fiával nem eshetem szerelembe!

A dada azonban nem tágított:

– Titokban bemutatom neked, hogy magad győződhess meg róla, milyen szeretetreméltó az én ifjú sahom! Hisz a szerelem így is, úgy is aranyos gyötrelem, és ismeretlen az ellenszere!

Erre már a királylány is megadta magát:

– Dadus, kezedben a hatalom – mosolygott beleegyezően –, tégy, ahogyan jónak látod.

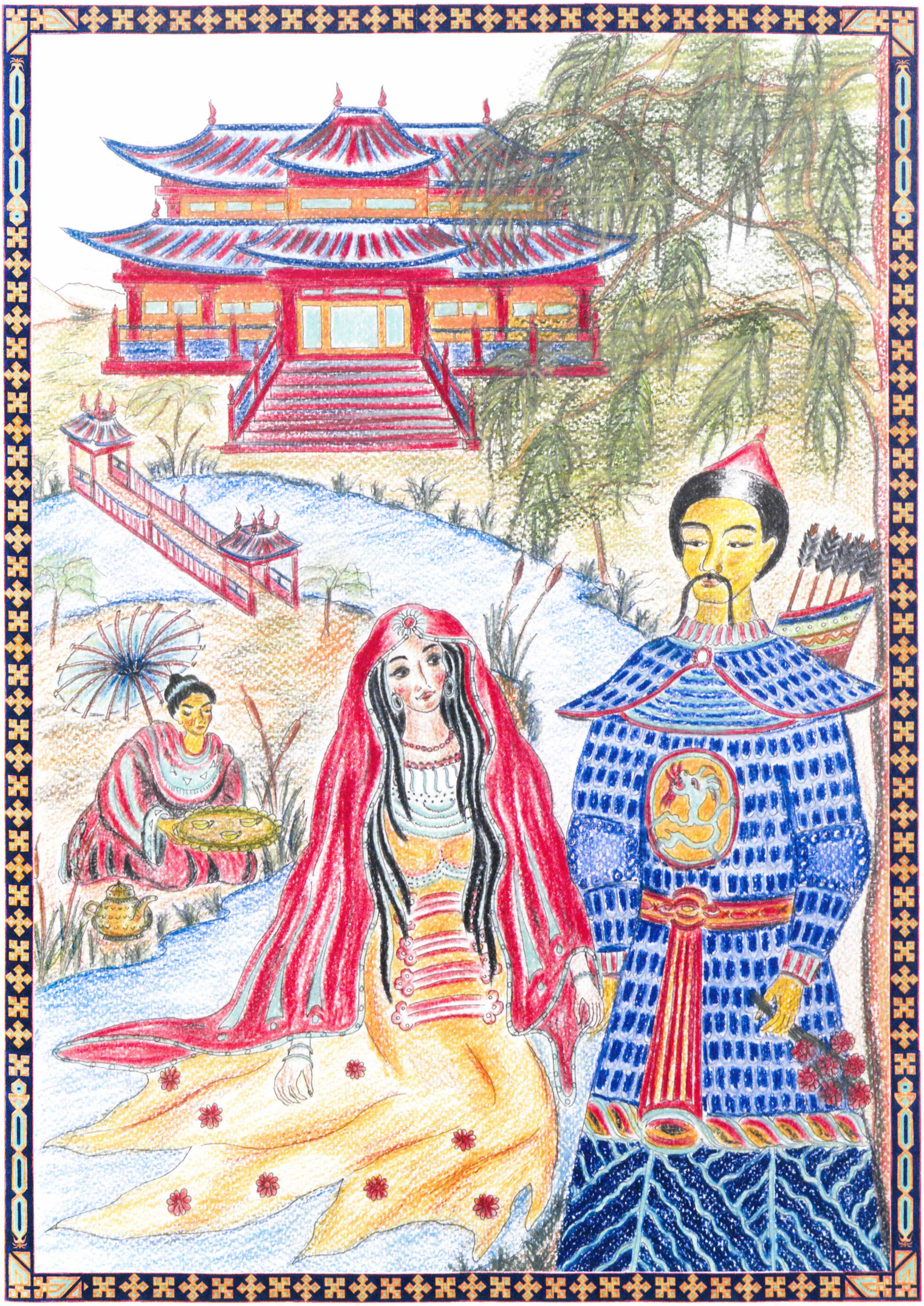

Több se kellett a dadának, kezét-lábát törve szaladt vissza a városba, és meg sem állt Ridvánsád ajtajáig, akit szerájbéli barátai társaságában talált. Odament hozzá, megragadta a karját, és a tóparti palotához indította:

– Nézz, és láss! – utasította parancsolón.

Ridvánsád pedig – dadájával a vízpartra kiérve – látta, amint egy fekete rabnőitől körbevett varázslatos leány a habok közt hancúrozik. Amint azonban a tünemények az ifjút megpillantották, abbahagyták az önfeledt játszadozást, és kiszaladva a partra, magukra kapták tarka ruháikat.

Majd a legvonzóbbik odament a díványhoz, leült, és várt. Ekkor lépett be a házba a mandarin nevelőanyja, és a földet csókolva így szólt:

– Ó, örömök kertjének tündére, odakint áll, ki a szerelem béklyóit viselve érted eped!

– Lépjen hát be, hadd lássam – hangzott a lány szava.

Ridvánsádnak, megpillantva a lányt, most már nemcsak a szívét, hanem a lábát is a szerelem bilincse kötötte meg. Révületében mozdulni sem tudott.

Ruhefza azonban – így hívták az angyali lényt – kecses mozdulattal maga mellé intette a kerevetre:

– Ej, hiábavaló megjátszott döbbeneted – évődött vele –, nem hiszek neked, hisz most is baráti társaságodtól raboltattalak el. Talán még találkozni sem szerettél volna velem…

A sah nem bírta tovább:

– Ó, szemem fénye, éjjeli álmaim titkos tündére, te! Amióta megpillantottalak, azóta lelkem, világom, földi hívságaim szultánája vagy! Ha szívemnek keze volna, vágyam súlyával az sem bírna. Hisz azt sem tudtam, felőled kit kérdezzek, hol, merre keresselek. De a boldogság akarása most meghozta gyümölcsét.

Az ifjú uralkodó vallomása a tündérlány szívének kapuját is sarkig tárta. Így nyerte el Ridvánsád szíve hölgyének kegyét.

A dajka borral töltött kelyheket nyújtott feléjük.

– Igyunk a boldogságra! – kínálta a lánynak a nedűt Kína sahja. De kinek arca lelkének tükre, s szerelmét szívébe immár befogadta, az italt e szavakkal utasította vissza:

– Az alkohol végzetes lehet nekünk. Már az illatától is megrészegedünk.

Ezért csupán élvezetük kiegészítőjeként ízlelgették a bort, érzelmeiknek azonban teljes szenvedéllyel áldoztak. Ám a rabnők felhangzó sikolya idilljüket hirtelen szétdúlta, és visszahozta őket a földi valóságba. A sah, kedvese kezét csókolgatva, a fájdalmas sikolyok okáról faggatta Ruhefzát:

– Fénylő arcodra mily gond borította fátylát?

De már be is toppant hozzájuk egy váratlanul érkezett hírnöklány, aki előbb illően térdet, fejet hajtott úrnője előtt, majd belekezdett a mondókájába:

– Királykisasszony, életed évei e földön sokasodjanak, de atyád, a dzsinnek sahja a földi örömök házából az öröklét honába költözött. S bár bégségét öccse fiára, Menusírra bízta, birodalmunk urai legfőbb bégnek téged akarnak. Ezért felhatalmaztak rá, hogy hazahívjalak. Kérünk hát, világunk nagyasszonya, hatalmad és birodalmad veszni ne hagyd! Ó, hatun, mondd, miféle ország ez, mit keresel itt, és ez az ifjú kinek a fia?

Ruhefza, a lélekkel teli arcú, erre felvilágosította a hírnököt:

– Tudd meg, tiszteddel felruházott Majmúne, ez a dalia a kínai mandarin fia. Most már ő Mennyei Birodalmunk ura, s immár szívemlelkem padisahja is!

Majmúne ridegen figyelmeztette:

– A gyász és a boldogság nem férnek össze! Állj fel, és menjünk! Első az ország, csak azután jöhetnek a szív ügyei!

Mielőtt útra keltek volna, Ruhefza a sah fülébe súgta:

– Kínjaim kúrálója! A küldönc nem más, mint vezírem édes lánya. Teljesítenem kell kötelességem. A királyság kormányzórúdja mellett van most a helyem. Mihelyt birodalmamban a rend helyreáll, sok kényeztetés és enyelgés vár reánk.

Ezután Ridvánsád Ruhefzát még egyszer magához vonta, s nyakára, arcára lehelt csókokkal búcsúztatta:

– Távozásod számomra a napnyugtát jelenti, s visszatértedig zárkaként tart fogva – sóhajtotta.

Ruhefza még megígérte szerelmesének, hogy ígéretéhez hű marad, majd elhagyta a tóparti palotát.

Ezalatt Menusír teste-lelke csak Ruhefzát sóvárogta, s egyre azon fondorkodott, miként tehetné asszonyává a lányt, aki azonban nem viszonozta érzelmeit. Majmúne ellenben Menusír után epedt, ám vágyakozása nem talált viszonzásra nála. Hazaérve Majmúne egyenesen Menusír színe elé járult, és érzelmeit nyíltan feltárta előtte:

– Tudd meg, Menusír, teljesen beléd szerettem, érzéseimbe szinte belebetegedtem. Abban viszont biztos lehetsz, hogy Ruhefzától te ugyanezt soha nem fogod hallani, számodra nála nem terem babér. Egyébként is ő már egy földi ember kedvese.

– Féltékeny vagy, és a bosszú beszél belőled – hárította el a lány közeledését Menusír.

Majmúne azonban készen állt a bizonyításra:

– Tudod, mit? Ha kívánod, a holdarcú királynő szerelmét, a kínai mandarint idehozom neked, hogy az ő szájából halld, amit az imént mondtam.

Mi mást válaszolhatott volna erre Menusír, mint ezt:

– Tedd, amit jónak látsz!

Majmúne éjfélre már ott is volt a kínai birodalomban a mandarin palotájánál. A sahot ekkor ágyastul felkapta a levegőbe, hogy hajnali ébredésre már Elefántagyar szigetén, Menusír ablaka alatt letehesse, aki fájó szívvel vette tudomásul: bizony, jó kiállású dalia Kína ifjú ura, s rögtön tudta, mellette esélye sem lehet Ruhefzánál. Majmúne közben felébresztette Ridvánsádot, aki csak pislogott ámulatában, s fel nem foghatta, hol van, és Majmúnét faggatta:

– Mondd, hol vagyok, s hogy kerültem ide?

– Királynőnk nélküled nincs a helyzet magaslatán – így Majmúne. – Ő küldött érted. Most még lekötik az államügyek, de mihelyst végez, a karjaiba vesz. De a nap ragyogó horizontjára, az eljövendő igazság honára kérdezlek: miféle szerelmi kapcsolat a tiétek, hisz ő egy dzsinn leánya, te pedig földi halandó vagy? Mit gondolsz, meddig tarthat a kalandotok?

Ridvánsád nem leplezte Majmúne előtt szerelmét Ruhefzával, Menusír meg minden szavukat kihallgatta.

Az álnok lány később újból Menusírhoz sietett:

– Végzeted most már ismered – jelentette ki.

Mire ez:

– A helyzet világos. De van-e megoldása?

– Ha a szerelmesem leszel – ajánlotta Majmúne –, gondoskodom róla, hogy ne lábatlankodjon többé itt nekünk.

Menusírt azonban nem nyugtatta meg teljesen a válasz:

– De mi bűne van az ifjú császárnak? – kérdezte. – Ha minden ok nélkül végzel vele, annak híre megy.

– Nem félj, nem lesz annak se fül-, se szemtanúja – nyugtatta szerelmét a fondorkodó. – De rendben, ha akarod, meghagyom az életét, csupán távol tartom Ruhefza bűvkörétől.

– Nem kertelek, de a dolog még így sem kerek. Ehhez még az is szükséges volna, ha a királynő a mandarin felől faggatózna, egyikünktől se kapjon választ a holléte felől.

Miután azonban Majmúne biztosította őt, hogy hallgatni fog, mint a sír, Menúsír beleegyezett a dologba. A vezír lánya ekkor felkapta Ridvánsádot, és felszállt vele a magasba, hogy a világ legszélén tegye le újból.

Így történt.

Magához térve most dörzsölgette csak igazán a mandarin a szemét: a semmi közepén egy hatalmas kupolát látott maga előtt, melynek négy kapuja volt.

Az egyiket rögtön ki is nyitotta, hogy megtudja, hová került, s a világ mely sarkán van: „Nem lehet ez más – kémlelt szét maga körül –, mint a legendák hegye, a Kaf! Hisz tekinthetek akármerre, sehol nem lelek én szárazföldre."

De akárhogy is nézelődött, nem látott mást, mint hogy a szikla, melyre rejtélyes módon idekerült, az óceán közepén magasodik, s a mennyboltba fúródik iszonytató csúcsa. A Hold és a Nap a tengerből kel, és ott is nyugszik. Elkeseredve sóhajtotta:

– Ó, Allah, nem mutathatsz ennél kedvezőbbet?

Azonnal felismerte helyzete kilátástalanságát, és tehetetlenségében sírva fakadt. Majd összeszedve minden erejét, ilyképp nyugtatgatta magát:

– Bár nincs nálam a megoldás kulcsa, a türelem talán kezembe adja.

Feltápászkodva egy terített asztalra és édesvízzel teli kancsóra bukkant az egyik sarokban, ami kicsit megnyugtatta, hiszen régóta híján volt már ételnek-italnak.

De most hagyjuk a mandarint kis időre magára, s nézzünk utána, mi történt ezalatt a birodalmában. Szokás szerint a dajkája reggel felkereste, de most a hűlt helyét lelte csak. Benyitott ide, belesett oda – semmi; kérdezgetett ezt, kérdezett azt – senki nem látta, amitől szörnyű balsejtelme támadt. A nép között is gyorsan híre ment az uralkodó eltűnésének, és mindenféle találgatások kaptak lábra ezzel kapcsolatban.

– A birodalom össze nem omolhat – mondták mások, és a mandarin családjából neveztek ki ideiglenes utódot a helyébe.

A dadus gyászában feketére mázolta magát, és a trón előterét hamuval szórta be, visszavonult a vízparti palotába, s napokon át csak zokogott, zokogott.

Így pillantotta meg őt a szerelméhez látogatóba érkező Ruhefza.

– Anyácska, mi lelt, mi van veled? – kiáltotta rémülten.

– Ó, királynőm, szemem világa! – roskadt a lába elé kétségbeesetten a dada. – Mióta elmentél, nem találom urunkat. Tudom, akkor éjjel még a saját ágyában tért nyugovóra, de reggelre már híre-hamva nem volt. S azóta sem tud róla senki.

A hír hallatán a királynő üdesége menten pírját vesztette, és minden porcikájában remegni kezdett.

– De mi történhetett!? – sikította, majd a kíséretében levő Majmúnét parancsolta magához. – Ki volt az!? – rivallta.

Majmúne meghunyászkodva szepegett:

– Ugyan, ki vetemedne, Világ úrnője, e színjátékra akár Ádám ivadékai, akár a dzsinnek közül? – adta a tudatlant.

Ruhefza ekkor újból a dadushoz fordult:

– Kelj fel, és gyere velem! Indulunk máris! Mert mielőbb útra kelünk, rá annál gyorsabban lelünk.

A királynő elszántsága megrettentette Majmúnét.

Ruhefza megparancsolta egyik dzsinnjének, hogy vegye a hátára a dadát, és kövesse vele őt Elefántagyar szigetére, a palotába.

Majmúne is visszasietett Menusírhoz, és elbeszélte neki a fejleményeket:

– A fenség nyomozásba fogott!

Menusír azonnal átlátta a helyzetet:

– Ha kiderül a turpisság, s Ruhefza a törvényeink szerint jár el, téged vízbe fojtat! – fenyegette meg a vezír lányát.

Majmúne nem hagyta annyiban:

– Hé, mielőtt pálcát törnél felettem, ne feledd, hogy részed e dologban én sem feledtem. Hisz én csak egy világszéli helyen hagytam a sahzádét, ahonnan, ha gondolod, visszahozhatjuk máris.

– Jó, de mit tegyünk – érdeklődött Menusír.

Majmúne újabb csalárdsága nem sokáig váratott magára:

– Hívasd ide atyádat és országló bégjeinket, és adjatok Ruhefzának ultimátumot. Juttasd eszébe, hogy Atyja annak idején még a te jegyesednek tekintette őt. Itt az ideje, hogy teljesítse annak akaratát. Ha beleegyezik, egy pár lesztek, s nem lesz szükség újabb ármányra; ha nem, új csapdát kell állítanunk.

Menusír ezután meghallgatásért kopogtatott apjának, a megboldogult dzsinn sah öccsének ajtaján, ahol kölcsönös udvariaskodások után azonnal rátért jövetele céljára:

– Napjaink Bölcse, földünk kincsestára! – kezdett bele mondókájába. – Bizonyára tudod, hogy bátyád, a megboldogult dzsinn király, lányát,

Ruhefzát gyermekkorunk óta nekem szánta jövendőbelimül. Itt az ideje, hogy őt, e ringó ciprus-lombot, országunk érdekében nevemben nőmül kérjétek.

– Legyen, ahogy kívánod – hagyta jóvá fia kívánságát apja, s a legelőkelőbb dzsinneket összetrombitálva, élükön tüsténT Ruhefzához sietett, aki az udvari küldöttséget – annak rendje-módja szerint – bebocsátotta, hogy jövetelük céljáról őket meghallgassa. Amint azonban rájött, mit akarnak a bégek, rettentő haragra lobbant Menusír ellen.

– Miféle hamis eb vagy te, aki ezt kifondorkodtad!? – támadt rá, majd Menusírt haladéktalanul tömlöcbe vettette.

A vezír leánya, Majmúne, amint csak tehette, folyton ott volt imádottja tömlöcének ajtajánál, hogy megtanácskozzák, hogyan segíthetne rajta.

Most Menusír állt elő egy újabb ötlettel:

– Jól vésd eszedbe, amit mondok, Majmúne! Bírd rá apádat, a vezírt, csavarja úgy a kormányzás rúdját, hogy én kerüljek a trónra. De ha ez nem sikerülne, akkor sincs veszve minden. Ez esetben menj el Szulukijár szigetére. Ott él Bedre, a boszorkány, aki anyámként szeret engem. Hozzá hasonló gonosz se égen, se földön. Átka halandón-halhatatlanon egyként megfogan. A világ minden fertelme s kórsága a tarsolyában van. Tárd fel neki gyalázatunk történetét, és kérd meg, hogy segítő kezével a rontást rólunk levegye, és életünket boldog mederbe terelje.

Majmúne sok-sok kín és szenvedés után érkezett meg az óceánok végső szegletére, Szulukijár szigetére Bedréhez.

A fekete arcú, csúf asszony egy tűzhely előtt kuporgott, s egy üvegbe fekete földet töltött éppen, majd fa nélkül – pusztán a mágia erejével – lángot gyújtott, miközben az üveget varázsigékkel delejezte. Majmúne tapssal jelezte érkeztét, és illő hódolattal üdvözölte őt.

– Ki vagy, s mi járatban erre? – kapta fel a fejét a banya.

Majmúne alázatosan bemutatkozott:

– A hozzád fiadként ragaszkodó Menusír küldött Elefántagyar városából, s pártfogásod kéri Ruhefza hercegnő miatt, aki lakat alatt tartja őt, s most szabadulást vár tőled.

Ezt hallva a rém odahagyott csapot-papot, s már loholt is a vezír leányával Elefántagyar városába. Nem sokkal később már Ruhefza szerájában voltak, ahol Bedre minden szó nélkül rontást bocsátott a hercegnőre, aki ájultan zuhant a földre. Ám a varázslás ezzel még nem ért véget:

– Halld, Menusír – folytatta a boszorkány –, bárhol vagy, azonnal teremj itt!

Jóformán még ki se mondta ezeket a szavakat, a hívott máris ott volt előtte.

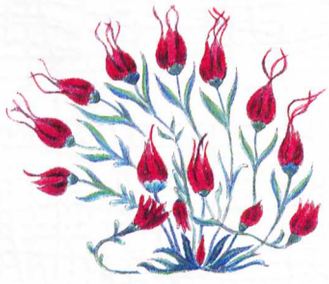

A boszorkány következő parancsával Majmúnéhoz fordult:

– Hívd atyádat és a bégeket, s mindenkit, akik az íjra nyilat ajzanak, hogy késedelem nélkül jelenjenek meg előttem!

Amikor az előkelők hiánytalanul előkerültek, így süvöltött rájuk:

– Hé, ti, országurak! Mától mondandómhoz tartsátok magatokat! Mostantól Menusír a padisah. Aki ennek ellenszegül, arra halál vár. Ruhefzát pedig magammal viszem!

A vezír és hivatalnokai megalázkodva dadogták:

– Allahra és hatalmára, fermánodhoz tartjuk magunkat!

Bedre ekkor felkapta a királynőt, és magával vonszolta az óceánok végső szegletére, Szulukijár szigetére.

Így lett bég Menusír, s így lépett Ruhefza helyébe a trónra. Majmúnét pedig atyja, a vezír asszonyául nekiadta. Mézesheteiket csupán a mandarin nevelője zavarta. Majmúne – akinek a dada jelenléte egyre inkább szúrta a szemét – a vesztére fenekedett. A piszkos munkát Menusír vállalta, aki megparancsolta szolgáinak, hogy rakják a dadát egy sajkába, aztán tegyék ki az óceánra, a többit pedig bízzák a vízre.

Az árva vitorlást a szél szeszélye a semmi közepére, a legendák hegyére, Kafra sodorta. Oda, ahol Ridvánsád rostokolt, s már beletörődött: innen, míg él, el nem mehet. Ekkor tűnt fel mélyen alatta a vízen a dadus hánykódó hajója.

– Merre vagy, fiam, Ridvánsád?! – kiáltozta a dada egyre. – Merre vagy, fiam, Ridvánsád?!

A mandarin azonnal felismerte dajkáját, s ettől menten visszatért az életkedve.

– Lelkem, fiam – kiáltotta a dada, s miután a mandarin, lerohanva a hegyről, a lélekvesztőt egyetlen mozdulattal a partra rántotta, egymás nyakába estek, majd kissé lecsillapodva, s egymás szájából kapva ki a szót, elmesélték egymásnak a történetüket. Fény derült Bedre fondorkodására, s arra is, hogyan lett király Menusír és felesége, Majmúne, a dzsinnek első asszonya.

– Szemem fénye, akárhogy is, de a legfőbb, hogy ép és egészséges vagy. Most már nem adhatjuk fel! – örvendezett a dada. – Ám a démon átkát mégsem feledhetjük, hisz nincs földi erő és hatalom, mely azt megmásíthatná – kesergett később.

Szerencséjükre azonban ott volt a dada sajkája, mely mégis felcsillantotta előttük a menekülés lehetőségét. Tanakodás nélkül beszálltak hát a lélekvesztőbe, s ráhagyták magukat az elemekre. Már napok óta utaztak, amikor egy irtóztató vízi sárkány szegődött a nyomukba. Egyszer csak, felemelkedve, tarajos farkának egyetlen csapásával szilánkjaira zúzta könnyű kis hajójukat, és mindketten elmerültek a habok közt. A dadus nem sokkal ezután ott is lelte végzetét a hullámsírban, az ifjú mandarin azonban derekasan küzdött a hegymagasságú hullámokkal, mígnem azok odasodorták a közelébe a csónak egy darabját, s belekapaszkodva harcolt tovább az életéért. De három nap után feladta a küzdelmet. A megjuhászodó szél ekkor mégis a pártfogása alá vette, és a szárazföldre vetette. A sahzáde összetörten, mégis életben maradva fúrhatta arcát a parti fövenybe. Hálát adott a gondviselőjének, majd felállt, hogy elinduljon az előtte kanyargó úton. Amint ment, mendegélt, hirtelen emberi lábnyomokat vélt felfedezni az út porában. Bátrabban szaporázta hát lépteit, mígnem egy fa árnyékában megbújó kalyibához ért, ahol szomját csobogó források vizével, éhét üde füvek száraival csillapítva fáradtan leroskadt, és kimerült álomba zuhant.

Arra ébredt, hogy díszes lovasok fogják körbe. Közülük kitűnt egy fiatal bajnok, egy dzsigit, aki fenségként ült lova míves nyergében: sisakja ezüst, vállán színes köpeny, deréköve ékkövektől szikrázott, és testőrök meg szolgák serege leste a parancsát, de neki Ridvánsád kötötte le a figyelmét:

– Mondd, jövevény, kellemdús külsőd földi lényt takar? Ki vagy, ki most úgy heversz itt, mint akit ösztökével nógattak idáig?

Ridvánsád, feltápászkodva, rangjának kijáróan köszöntötte a fényességet, majd így szólt:

– A megpróbáltatások története mindig hosszú. E hely társalgásra nem alkalmas. Biztonságosabb környezetben mindent megtudtok.

Akkor az idegen, aki egy közeli város bégje volt, egy hátaslóra ültette, majd paripáik fejét a város felé fordítva vendégét a szerájába kísérte, ahol a díszhelyen jelölte ki a helyét. Itt előbb kupák és kelyhek csendültek a kezükben; a mandarin történetére csak ezután tértek ki:

– Most arra kérlek, te hálával áldott, mondd el száműzetésed históriáját – fordult vendéglátója a megmenekült mandarinhoz. – Az idegeneket én mindig szívesen látom, s ha tudok, segítek is rajtuk.

Ridvánsád szép lassan beszámolt nekik mindarról, amit már ismerünk. A bég ezután, végighallgatva őt és magához térve az ámulattól, parancsot adott:

– Hozzátok elénk a nagyhatalmú Jákub-i Muazzamot!

Kis idő múltán tisztes külsejű dervis – egy elegáns pír – lépett be a helyiségbe. A sah felállva üdvözölte, és leültette maguk közé.

– Hívattál – szólalt meg a jövevény. – Miben lehetek a segítségedre? – tudakolta.

– Nézz, bátyám, e jellemében és küllemében egyként kellemdús jövevényre – szólalt meg ekkor a bég, és a vendégére mutatott. Majd így folytatta: – Ifjú életét, tetterejét förtelmes démon átka bénítja.

Jákub alaposan szemügyre vette Ridvánsádot, majd kijelentette:

– Atyámfia! Halljam, e rontás rajtad hogy esett? Csak ebből tudhatom, érted mit s miként tehetek!

A mandarin újból elmondta neki is élete történetét. És Jákub biztató mosolya ismét a reményt csillantotta meg előtte:

– Dalia! Az átok zárjának nyitját ismerem. De hirtelenkedéssel nem megyünk semmire. A végzet úgyis a közelben leskelődik már elleneidre.

Indulóban felszólította Ridvánsádot, hogy tartson vele meghitt otthonába, ahol előbb gondoskodott a kényelméről, majd letelepedett mellé:

– Neved, Kína mandarinja, a Nagy Fal túloldalán is jól hangzik. Ezért is veszem magamra gondjaid. Ám célba csak vállvetve juthatunk. Előbb azonban, hogy egymásban jobban bízhassunk, felfedem előtted én is életem titkait!

Ekkor szép lassan Jákub is megnyitotta becsületes mandarinunk előtt sorsának kapuját:

„Nevem – kezdődött Jákub meséje –, születésem óta, Áden városából való Jemeni Jákub. A kikötő egyik nagykereskedője voltam – árum, üzletem, társam számolatlan. Különösen a tengeri kalandokért lelkesedtem. Egy alkalommal tetemes haszonnal adtam-vettem portékám, s hatalmas hajóm kellemesen vitorlázott velem. Ekkor hirtelen özönvíz zúdult reánk, és orkán szele ragadott el bennünket. A felhők maguk alá gyűrtek – zengett az ég, cikáztak a villámok, nem akart szűnni az eső. A vihar játékszerei lettünk. Csoda, hogy hajónk léket kapott, és elsüllyedtünk?! Engem az árbocrúd mentett meg; abba kapaszkodva sodródtam öt teljes napon át. A hatodikon végre elvetődtem egy szigetre, ahol, szilárd talajt érezve a talpam alatt, előbb hálát rebegtem teremtőmnek, majd felfedezőútra indultam. Fás, pagonyos tájon vitt a lábam. A sziget értékes szantálfában bővelkedett, melyből az ud nevű lantot készítik. A sűrűség közepén, egy tisztáson, emberi szem nem látta fa lombja cirógatta az égbolttot, mely alatt egy trónuson fekvő alakot pillantottam meg. A kezét egy arany ládikán pihentette, trónusára óriási kígyó tekeredett, melynek szájából egy illatozó bazsalikomcsokrot tartó kéz lógott ki. A látvány minden képzeletet felülmúlt. Ekkor valahonnan egy másik kígyó siklott elő, hogy a trón őrzőjével megverekedjen. Én egy rejtekhelyről figyeltem ijedten a viadalukat. Küzdelmük hevében egyszer csak a ládika lepottyant a trónról, s épp a lábam előtt állt meg. »A sors ajándéknak szánta nekem«, gondoltam, majd felkapva a ládát talpra ugrottam, és meg sem álltam vele a tengerpartig. Itt felpattintottam a fedelét, és tekintélyes mennyiségű iratcsomót találtam benne. Ebben a következőt olvashattam:

»A Magasságos Isten kegyéből egy testamentumot tartasz most kezedben. Tudd meg, hogy a trónon nyugvó Asaf ibn Berhija, Dávid fiának, Salamonnak a vezíre. A salamoni királyságnak két pillére volt: az egyik egy gyűrű, a másik Asaf személye. Salamon, földi létének végéhez közeledve, a következő szavakat intézte hozzá:

– Közel az elválás ideje, a gyűrűt nem viszem magammal. Rád hagyom. De jól vigyázz, mert a végtelen hatalom kifejezései vannak reávésve! Azokat jól eszedbe véssed! Mert írva vagyon: e nevek kimondásával minden vágyad, kívánságod, parancsod teljesül!

Asaf az utasítást nem feledte, így ő lett a titkos hatalom őrzője. Sok mindent elért; erejének, hatalmának nem volt párja. Ám mielőtt az ő ideje is lepergett volna, végső helyét ezen a szigeten jelölte ki. Kezét azóta is a szelencén tartja. Bárki, aki e doboz birtokosa lesz, még ezerhétszázszor kérheti céljai érdekében hatalma támogatását. Lett-légyen az akár a szellemi birodalom népei: az ördögök, angyalok, tündérek, akár a hús-vér emberek közül való, ettől mindenható mágus lesz. De ha gonosz démo-

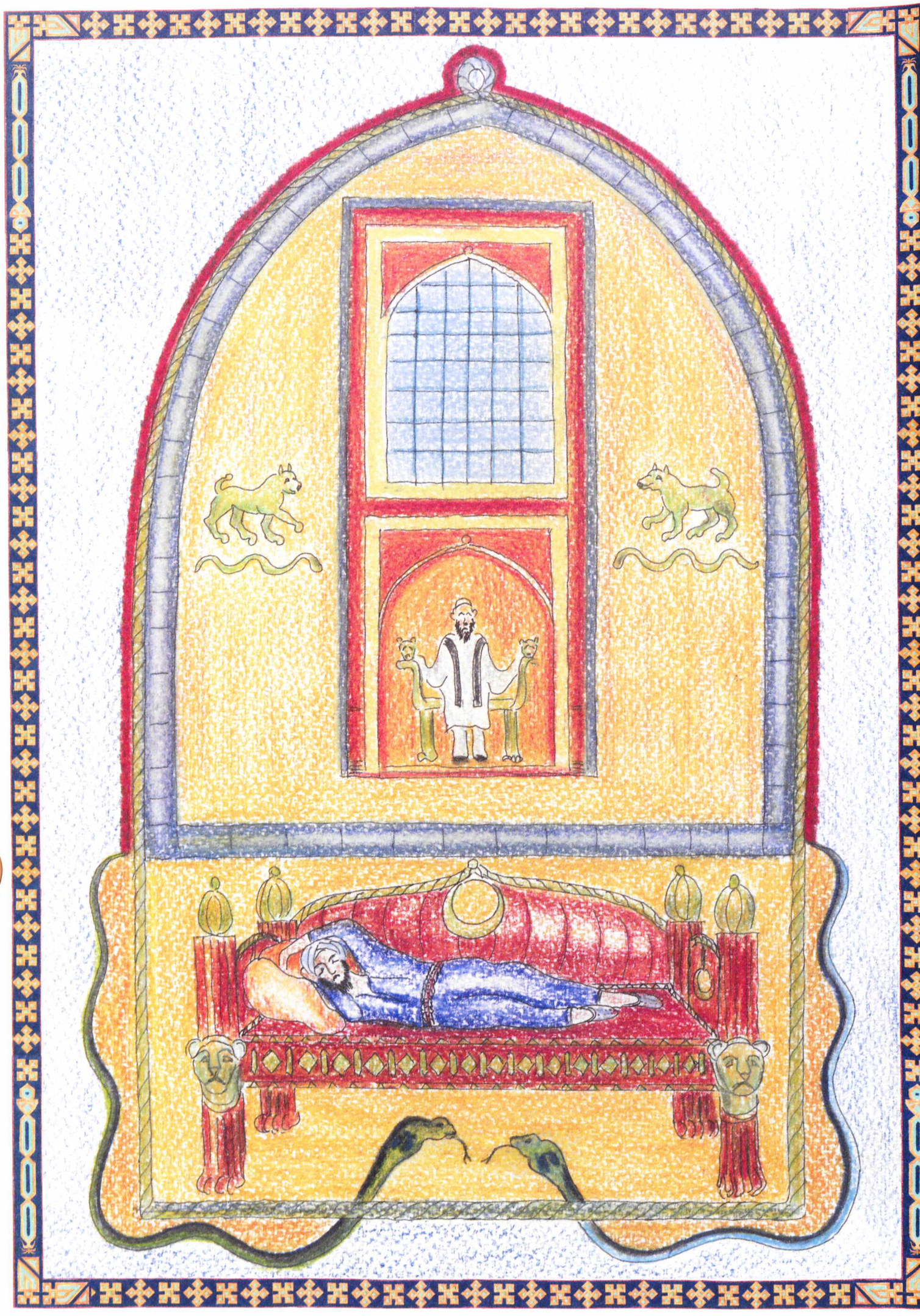

nok recitálnák a gyűrű szavait, avval ők elpusztítják magukat. A megfelelő nevek elhangzása után forduljunk magunkba, és a következőt suttogjuk magunk elé:

– Vizek ereje, lángok tüze rajtam nem fog!«

Miután az okmány szövegét végigolvastam, sorait jól eszembe véstem, s a földre borulva hálaimát mormoltam: „Ó, te teremtése a bölcsességnek, előttem – jóvoltodból – nincsenek zárt titkok többé, mert megnyitottad nekem a végtelent! További utamat, céljaimat evvel kijelölted. Legyen meg a Te akaratod!" Ezután gyorsan meggyőződtem az ilyképpen megszerzett tudás hatásáról, és mindent az írás szerint tettem, aztán belegázoltam a tengerbe. A hullámok engedelmeskedtek az Úr akaratának: a habok kisimultak a talpam alatt, s mintha szárazföldön járnék, úgy keltem át a vízen. Négy nap múlva pedig megérkeztem ide, ebbe a városba. Láttam: lakosai derék, dolgos emberek. Kerestem egy pihenésre alkalmas helyet, és ledőltem, hogy kipihenjem az út fáradalmait. Hirtelen azonban veszekedés, jajveszékelés, majd boltajtók csapkodása riasztott fel. A városból kifelé özönlött a nép, fedetlen fejjel rohant, teli szájjal zokogott, sírt, üvöltött mindenki. A tömegben – egy szép arcú fiút ráncigálva magával – egy kecskeszőr subába bújt undormány is suny- nyogott, akiket – a gyermek arcát csókolgatva – egy tekintélyes megjelenésű pír követett, s könnyes szemmel csak ezt hajtogatta:

– Lelkem, fiam, isten veled…!

A hömpölygő tömeg sírva esedezett a szörny részvétéért. A látottak szíven ütöttek. A csődület a tengerpart felé tartott, ahol egy magas pulpituson lepellel takart trónus állt. A fiút leültették rá, és némán a sorsára hagyták. Nem mozdultam, toporogva téblábóltam. Ekkor a legény rám emelte a tekintetét, és megkérdezte:

– Hát te, miért nem tartod magad a szokáshoz, és miért nem mész vissza a városba a többiekkel?

– Miféle szokást emlegetsz, ifjú?

– Nyilván idegen vagy, ezért nem tudsz róla.

Bólintottam.

– Nos, tudd meg, idegen – folytatta az ifjú –: a tisztes külsejű öreg, akit láttál, az apám. Ő városunk padisahja. Rajtam kívül nincs más fiú utóda. A tenger közepén a végtelen vizek szigete: Szulukijár, ahol Bedre él, a démon, a vérontó szuka. Az óceánparti királyfiak szépsége vetekszik Huszrevével, a legendás szerelmesével. Végzetüket azonban a démon mágiája alakítja. Ha annak kénye-kedve úgy kívánja, kormányok, nemesek tűnnek el a gyomrában. Ezért minden földi király hajbókol előtte. Népünk megállapodott vele: minden hónapban egy hozzám hasonló, kellemdús ifjút áldoz fel neki. Amikor eljön az ideje, Bedre már itt leli áldozatát. Azután ágyába cipeli, s mi-

után kihancúrozta magát vele – megöli. Darabokra szaggatja, s a tetemét befalja. A sor most a mi dinasztiánkon van. A többit már tudod magad is.

Miután végighallgattam, igyekeztem megnyugtatni a fiút:

– Nem kell rettegned tovább, a gyalázatos keze már nem fog elérni hozzád! Szedd össze, barátom, magad, s rögtön szabad leszel, szabad!

A legény megkönnyebbülten rebegett hálát:

– A Jótetemények Ura lennél tán, hogy szíved megesett rajtam, a halálba indulón?

De én csak ennyit mondtam:

– Istennek mondj köszönetet!

Ekkor hirtelen ködgomolygás támadt köröttünk, villám csapkodott, s én ijedtemben a trónus alá bújva, a Világok Urának neveit kezdtem zsolozsmázni rettegve: »Villámod, s egyéb égi csapásaid reánk ne bocsásd – szüntesd meg az ég haragját!« Az emelvényhez, kezében fekete porral teli üveget tartva, tetőtől talpig gyapjúba bugyolált rondaság érkezett, és egészen az üveg fölé hajolva delejezte azt. A palackból füst és pernye csapott fel. De én nem hagytam abba, s megállás nélkül soroltam a Hatalmasok neveit, mire az asszony végre összerázkódott.

– Rosszul vagyok – nyögte, s kezéből kihullott az üveg, majd darabokra tört.

Ekkor hajánál fogva elkaptam a vénséget, és alaposan megcibáltam. Erre mintha megbánást mutatott volna, kegyelemért sóhajtozott, és mindent megígért, amit csak lehetett.

– Többet a lábam e partra nem teszem – fogadkozott.

– Kapsz egy esélyt – mondtam. – Esküdj meg, hogy senki emberfiához ártó szándékkal nem közeledsz többé. Ha fogadalmad csak egyszer is megszeged, megtalállak. Ne feledd, életed fonalát bármikor eltéphetem.

Feltételeimet a gonosz elfogadta, s én futni hagytam őt. Ezután kézen fogva tértem vissza a királyfival a városába. Jövetelünk hírére a nép ellepte az utcákat, tereket. Amikor az öreg padisah viszontlátta a fiát, szívéhez kapott, s az örömtől hirtelen az örök boldogság honába távozott. A fiúból egyik pillanatról a másikra sah lett. Nekem pedig minden kincsét felkínálta, csak maradjak továbbra is a szolgálatában. S azóta is egyfolytában Bedre miatt aggodalmaskodik. »Meglásd, mihelyt kihúzod innen a lábad, azon nyomban visszatér«, hajtogatja. Így hát letelepedtem itt, városlakó lettem. Azt azonban azóta is bánom, hogy a démont futni hagytam. De Allahnak hála, te most itt vagy a banya szószegésének élő bizonyságául. Ideje hát, hogy ez az átokfajzat egyszer s mindenkorra bevégezze."

Jákub ezzel története végére ért.

Nem csoda, ha ezután Ridvánsád a jemeni Jákubot térden állva megkövette:

– Napjaim döntnöke te vagy. Földi végzetem kezedbe helyezem. Rajtad áll, kínom húrját tovább feszíted, vagy kedvesemről a Rontást leveszed. Ha megteszed, első leszek a szolgáid közt!

Jákub Ridvánt szó nélkül karon ragadta, és együtt indultak a tengerpartra. Útközben Jákub egyre a varázsigéket ismételte. A tengeren száraz lábbal keltek át, így reggelre már Szulukijár szigetén voltak, ahol egyenesen Bedre kunyhóját vették célba. A boszorkány éppen két palackot delejezett teljes révületben. Az egyikből víz bugyogott elő, a másikból szikra záporozott. Jákub ekkor hirtelen belekezdett a Teremtő neveinek sorolásába:

– Eljött az igaz, vesszen a gaz! – kiáltotta.

A két palack darabokra roppant, és ezzel megtört a varázs. Bedre felkapta a fejét, és látta: Jákub és Ridvánsád állnak előtte, mire mélyen meghajolt előttük.

– Ütött a végzeted órája – kiáltotta Jákub, majd handzsárjával szétvágta a gonosz ruháját, mellyel erősen megkötözte, majd orrából a szőrt is kimetszette, s a kezébe tette. A rosszéletű banya hisztérikusan sikoltozott. Jákub ráförmedt:

– Mondd, átkozott, Ruhefza királynőt hol rejtegeted?

– A szemközti házban találod – szepegte a boszorkány.

Ridvánsádot nem lehetett visszatartani. Berohant az említett házba, felkapta kedvesét, majd kiszaladt vele a szabadba.

Ruhefza, látva Bedre állapotát, naivan megkérdezte:

– Hát veled ezt ki tette? – Majd Ridvánsád felé fordult: – És ez a kedves férfi itt kicsoda?

Most a mandarinon volt a mesélés sora. Amikor a végére ért, a szerencsés királylány – hogy háláját kifejezze – átölelte megmentője térdét. De Jákub felemelte a lányt, és az indulásukat sürgette:

– Királynő, késlekedésre nincs időnk. Induljunk, hogy trónodra minél hamarabb visszaülhess.

Ridvánsádot és Ruhefzát Jákub – a kantárszárat a lány kezébe nyomva – Bedre hátára ültette, s így indultak haza. Útközben, valahányszor Bedre rakoncátlankodni kezdett, iszonyú ütleggel térítették észhez.

Elefántagyar szigetén egyenesen Menusír szerájába siettek, aki a trónon épp Majmúnéval enyelgett. Ruhefza királynő haragjának lángja a kupoláig csapott. A párocska kétségbeesetten esdekelt kegyelemért, de mindhiába. Elnyerve méltó büntetésüket, lelökték őket jogtalanul bitorolt trónjukról.

Mialatt e palotaforradalom zajlott, az országban híre ment: „A sahzade és úrnőnk visszatértek" – újságolták mindenütt lelkesen egymásnak az emberek. Előmerészkedtek a dzsinnek dívánjának előkelői is, hogy jog szerinti királynőjüket megkövessék.

– E szerencsétlen esettől magunkat távol tartottuk, akik vétettek, elnyerték büntetésüket – mentegették magukat egymás szavába vágva.

A királynő újból elfoglalta trónját, s Jákubot is maga mellé invitálta. A mágus azonban kedvesen visszautasította:

– Úrnőnk, e trón egyedül téged illet. Nekem egyetlen kívánságom, hogy Bedrét magammal vihessem.

– Rendelkezz vele – bólintott ekkor Ruhefza.

Jákub a démont kötőféken magával vonszolta, hogy bűneiért ott lakoljon, ahol azokat elkövette. Amikor pedig megérkezett vele Szulukijár szigetére, máglyára vettette, hogy végzetével mind a földi, mind a szellemi világ számára példát szolgáltasson.

Ridvánsád és Ruhefza közösen uralkodott ezután. Nemsokára, szerelmük gyümölcseként született egy fiuk, akit gondoskodó szeretetben neveltek daliás legénnyé.

Évek múltán egy nap azonban így szólt a feleségéhez a mandarin:

– Fenséges asszonyom! A magasságos isten számos célunkat támogatta eddig, s pártfogását soha nem vonta meg tőlünk. Már csupán egyetlen vágyam maradt: hazám, királyságom, vagyonom családomra bíztam, s hátrahagytam őket pőrén, védtelenül. Ideje lenne már kicsit szétnéznem odahaza, s gondoskodnom az ottaniakról.

– Óhajoddal egyetértek – válaszolta Ruhefza –, indulhatunk máris!

Előbb azonban országukat rábízták a fiukra, majd táltosaikon elvágtattak Kína felé.

Amikor a birodalomban értesültek császáruk, Ridvánsád jöttéről, éljenző tömeg várta mindenütt, amerre csak elhaladt. Hazaérve régense térdet, fejet hajtva üdvözölte:

– Amint látod, birodalmad megtartottam, s megőriztem neked. S mivel ép és egészséges vagy, mától ismét a tiéd itt minden!

Ridvánsád igen meghatódott helytartója hűsége láttán, s hálája jeléül örökös kormányzónak nevezte ki, aki az igazakat felemelte, a bűnösöket leleplezte. Így lett a királynőség és a bégség közös kormányzásával Kína hosszú ideig virágzó Mennybéli Birodalom. S amikor e földi világnak Ruhefza és Ridvánsád végleg hátat fordítottak, ezt a mesét hagyták ránk örökségül, melynek tanulsága:

Ez a világ, mint tapasztaljuk, korántsem tökéletes. Egyikünk számára sem teljesen kerek. Üdvösségben legyen része annak, aki soha nem feledi, amiről e mese szól, s magát a világi hívságoktól távol tartja. Aki pedig így tesz, függetlenség lesz a jutalma!

A Világok Urának kegyelmében legyen része e könyv szerzőjének, betűkbe foglalójának és olvasójának. Ámen.

KASMÍR SZIRMÁNAK, FERRUHNÁZ KIRÁLYLÁNYNAK ESETE A FERRUH IFJAKKAL

A perzsák birodalmában egy legenda terjedt szájról szájra egykor a híres-neves padisahról, akit az ég Igaz és Magasztos Ura fiúval áldott meg egyszer. Kül- és belbecsekben bővelkedő különb kislegényt még nem ringatott a földön bölcső. Így nem csoda, ha neve Bíborban Született, azaz Ferruhsád lett, s ifjúként is ennek megfelelően jeleskedett. Egyfolytában atyja utasításait leste, s igyekezett mindenben a kedvében járni. Igen ám, de még a mi Égi Gazdánk sem menthette meg bíborban született fiát a betegségtől. Miután leesett a lábáról, atyja azonnal látta, hogy komoly a baj. Ezért birodalma minden sarkából összekürtöltette a gyógyítók legjelesebbjeit, meghagyva nekik, hogy fia felépülése mindennél fontosabb legyen a számukra! De hiába dugták össze a fejüket a tudós kórkurkászok, a fiú betegsége kifogott rajtuk is. S hiába vitatkoztak egymással fontoskodva fölötte, ezzel egy tapodtat sem jutottak előbbre. Végül kibökték:

– A sahzadét nem földi nyavalya kínozza. Rejtélyes kór támadta meg, melyre tán csak a szellemvilágban találni receptet. Annak megszerzésére viszont csak valamelyik hű barátja lehet képes!

A padisah azonnal elrendelte, hogy kerítsék elő a bég fiát, Ferruhsád tejtestvérét, az önzetlen Ferruhrúzt, aki miután megtudta, miért hívatják az udvarba oly sietve, barátja ágyáig meg sem állt. Ott már várta a bánatos király:

– Ó, fiam, Ferruhrúz, próbáld szóra bírni barátodat, Ferruhsádot: testét-lelkét miféle ármány emészti, s hol a kulcs, amely e csapás kapuját rázárta? Fellelhető-e a teremtett világban?

Mihelyt Ferruhsád megpillantotta látogatóját, valamelyest máris enyhült a bénultsága. S miután apja tapintatosan magukra hagyta őket, évődve üdvözölte barátját:

– Testvérem, valami azt súgja, hogy látogatásod nem véletlen.

Ferruhrúz kertelés nélkül bevallotta:

– Te, mint a trón örököse, legalább engem avass be, mitől ez a tested-lelked fojtogató melankólia?

– Mivel ugyanabból a csecsből szoptuk a tejet mindketten, így titkom osztályosává tehetlek. Feltéve persze, ha annak rejtő fátylát, amit most hallani fogsz, szét nem repeszted, és szavaim megmaradnak benned.

– Mintha sajátoméi lennének, úgy zárom magamba őket, esküszöm! – fogadkozott Ferruhrúz, és átölelte Ferruhsád lábát.

A sahfi ekkor mesélni kezdett:

– Tudd meg, őszinte barátom, titkom csomójának bogozója, nemrég egy látomásban volt részem: egy temető kertjében sétáltam, ahol egy szívmelengető látványon, egy bálványszerű szépségen akadt meg a szemem, akit azonmód a szívembe zártam. Ám ő dühödten sziszegte felém: „Hé, te! Takarodj előlem, és ne legeltesd rajtam a szemed! Tudd meg, én fittyet hányok a férfiak vágyára." S amikor döbbenten rákérdeztem az okára, így felelt: „A férfiak álnoksága, ha tudni akarod." Mire én: „Ugyan, mit tudhatsz te arról?" Erre a következő történetet mesélte el: „Álmomban egyszer egy vadász csapdát rakott ki, amely rácsapódott egy szarvasbika lábára. S míg a vadász távol volt, odajött hozzá egy szarvasünő, s addig rugdosta, taposta a hurkot, mígnem az engedni kezdett; és a hímnek sikerült megugrania. Igen ám, csakhogy közben a nőstény szorult bele a csapdába! De a bika már nem jött vissza, hogy kimentse. Helyette megérkezett a vadász, és ott helyben lemetszette a szerencsétlen állat fejét. Azóta ki nem állhatom a férfiakat, s ha tehetem, távol tartom tőlük magamat, mert közeledésük undorral tölt el." És engem azóta rág a féreg – folytatta Ferruhsád. – Hidd el, barátom, a szerelem nem szenvedély, hanem szenvedés, s szívem borús felhők gyülekezőhelye lett. Állapotom okát azonban nem fedhetem fel senkinek, mert szorongásom puszta nyavalygásnak vélné mindenki. Neked azonban bevallhatom: étel-ital ez álmom óta hidegen hagy, s testben-lélekben egyként emésztem magam.

Ferruhrúz úgy érezte, eleget hallott már, s valamit mondania kell:

– A folyton kelő holdra fogadom: szíved titkát megtartom. S hogyha kell, a lakott földet is bejárom, és bajodra a gyógyírt megtalálom.

És már talpra is szökkent, hogy alakuló tervének a padisahot megnyerje, aki már tűkön ülve várta, mi hír a fiáról. Ferruhrúz nem is csigázta tovább, azonnal rátért mondandójára:

– Világunk Kormányzója! Fiad itt soha nem talál magára. Engedd el velem, kérlek, egy nagy utazásra: mindenekelőtt levegőváltozásra van szüksége, arra, hogy minél többet lásson, tapasztaljon. Ha a sors úgy akarja, csak így találhat gyógyírt arra, ami az utóbbi időben fonnyasztja, aggasztja.

A király rábólintott Ferruhrúz tervére, és megnyitotta kincseskamráját az útra készülők előtt. A két jó barát nem sokkal később – testőrök, szolgák karavánjának kíséretében – már útnak is indulhatott, és néhány nap alatt elérték Gazni városát.

Amikor a város sahja értesült a trónörökös érkezéséről, titoknokát – turbános palotását –, Hádzsibot küldte ki eléje, hogy udvarias „Isten hozott!"-al üdvözölje a becses vendéget.

– Szomorú oka van annak, hogy urunk nem jöhetett személyesen eléd – magyarázta Ferruhsádnak a vendégfogadás mestere.

– Miféle szomorú akadály ez? – kérdezte a perzsa vendég.

– Sahunk, igen furcsa körülmények között, nemrég elvesztette a fiát – volt a palotás válasza.

– Sajnálom, nem értesültünk róla, különben szívünkben méltón gyászolhattuk volna – rendült meg Ferruhsád.

Hadzsib ekkor visszatért a szerájba, hogy beszámoljon urának a vendégeikről.

– Láttad a trónörököst? – firtatta a király, aki úgy tudta: Ferruhsád, halálos betegsége után, megszabadult földi kínjaitól.

– Igen – hangzott a titoknok válasza. – Ép és egészséges!

A sah kétkedőn nézett rá, majd szélesre táratta palotája kapuit Ferruhsádék előtt, akik fényes udvari ceremónia mellett nyertek bebocsátást Gazni urához. A sah most személyesen ment eléjük, hogy Ferruhsádot trónjáig kalauzolja. Odabent helyet foglaltak, érdeklődtek egymás hogyléte felől, majd nekiláttak az asztalra készített finom falatoknak. Evés közben Gazni uralkodója barátságos szavakkal méltatta vendégét:

– Látom, az apai szív büszkesége vagy. Milyen szerencse, hogy halálhíred alaptalan mende-mondának bizonyult. Fiam helyett érezd hát magad otthon az udvaromban.

Ezután városszerte hangos vígságok kezdődtek Ferruhsádék tiszteletére, s derűs napok köszöntöttek mindenkire. Az idős király mindegyre Ferruhsád sarkában maradt, úgy itta szavát, leste minden mozdulatát. Az ifjú sahzade egy alkalommal fia halálának körülményeiről kérdezte az uralkodót.

– Szokatlan események befolyása okozta azt – köntörfalazott volna az idős uralkodó, de ifjú vendége leintette:

– Ó uram, nem kell félned! Jobban tennéd, ha könnyítenél lelkeden.

– Mindenki tudja, hogy felőlem akár a legtávolabbi vidékről is hozhatott volna arát magának. De nem akadt senki, aki megremegtette volna a szívét. Már aggódni kezdtem, hogy ez most már örökre így marad, amikor a környezetéből végre a tudomásomra jutott, hogy fiam a kasmíri király leánya után eped. Erre felmálháztattam a lovaim a hét világot elkápráztató ajándékokkal, s egy aranytorkú rímfaragó leánykérő kíséretében útnak indíttattam a karaván Kasmírba. De az ottani király – ajándékaimat a sajátjaival megtetézve – egy levél kíséretében mindent visszaküldött. Ebben ez állt: „Ha leányomat szerájod női testőrségébe hívtad volna, úgy már nálad lenne. De ami a leánykérést illeti, hetvenszeres fogadalmam kötelez arra, hogy őt akarata ellenére férjhez ne adjam senkinek. De átkos csapás sújt bennünket, mert semmi hajlandóságot nem mutat rá, hogy bármelyik férfi küszöbét átlépje. Az történt ugyanis, hogy a lányom egyszer látott egy lidérces álmot, melyben egy vadász szarvasfogót állított fel, amely hamarosan foglyul is ejtett egy bikát. Erre párja addig-addig kínlódott a csapdával, míg az végre kinyílott, a bika kiszabadult, hirtelen rázáródott viszont a szabadító lábára. A hím persze kísérletet sem tett az ünő kiszabadítására, így az a vadász zsákmánya lett. Ettől kezdve a lányom irtózik a férfi nemtől. És rettenetes esküt tett előttem: »Ha valaha is férjhez kényszerítenél, előtte szívemet a handzsár élével adom össze!« Nos, így állunk. Béke legyen veletek!" Amikor a fiam értesült a levél tartalmáról, búskomorságba esett, ami minden egyes nappal közelebb taszította a sírhoz, míg végül belehalt az önemésztésbe.

Gazni királya ekképp mesélte el szomorúsága eredetét. Ferruhsád viszont, hallgatva a mondottakat, egyre felszabadultabb lett, ami természetesen nem kerülte el vendéglátója figyelmét:

– Szívedről mintha nagy kő esett volna le – fordult az uralkodó a vendégéhez.

A sahzadétől azonban nem kapott választ a kérdésére. Helyette – az idős király atyai áldását kérve barátjára – Ferruhrúz ragadta magához a szót:

– Tudd meg, ó, az idő és a földek irányítója, mi is ugyane leány miatt hagytuk el országunkat és családunkat, s lettünk idegen földek bujdosóivá.

A király azonban nem érte be ennyivel:

– Halljam, miként lehet ez?

Ferruhrúz részletesen beszámolt barátja látomásáról és reménytelen szerelméről, s arról, hogy annak tartózkodó és tétova viselkedése a boldogság utáni sóvárgásának jele.

– Dinasztiánkon átok ül – sóhajtotta elkeseredetten Gazni ura. – Ugyanebbe a szerelembe halt bele egyszülött fiam, s most az ifjút, akit fogadott fiamként szeretek, ugyanez a sóvár kín morzsolja fel. Borút ború, csapást csapás követ. Hát már sohasem lesz vége ennek? Mit vétettünk, hogy ezt érdemeltük?

Aztán Ferruhrúz Ferruhsádhoz fordult biztató szavaival:

– Apai szívek büszkesége, ne facsard tovább a lelked e keserves szerelem miatt. Légy türelemmel, amíg a dolgok végére nem járok, s a rejtélyes bálvánnyal eléd nem állok.

Ferruhsád ekkor a magasságos ég áldását kérte a rá váró nehéz úton önzetlen barátjának.

Így ért véget a medzslísz aznap.

Másnap, alig pirkadt, a király már a két ifjú hálószobájánál toporgott.

– Az aggodalom miatt le sem hunytam a szemem. Vajon mi vár még Ferruhsádra?

– Tudom, ezzel a kihívással egyedül csak én nézhetek szembe – nyugtatgatta Ferruhrúz. – Másnak rövid a keze hozzá. Eddig a jelre vártam, amely felé arcomat fordíthatnám, s amely nyomán elindulhatnék. Most, hogy a titokra fény derült, már csupán kegyelmed szavát várom, hogy elindulhassak, s a szükséges fortély-lyal a jelenések bálványát hús-vér valóságában e trón elé állít- hassam.

Ferruhrúz szavai elnyerték Gazni padisahjának tetszését, s ekképp biztatta őt:

– Nos, ha szolgálatod siker koronázza, fele birodalmam lesz a jutalmad!

Az ifjú dalia meghatott szavakkal köszönte meg a nagylelkű felajánlást, majd zamatos borral teli serlegeket ürítettek az útra.

Hajnalra azonban Ferruhrúz már tetőtől talpig fegyverbe öltözött, s felnyergelt egy táltos paripát is, melynek patájába a szél költözött.

– Az Úr kísérjen, míg célodat el nem éred! – áldotta meg ekkor a bátor ifjút az öreg padisah, majd a sahzadéval útjára bocsátották őt.

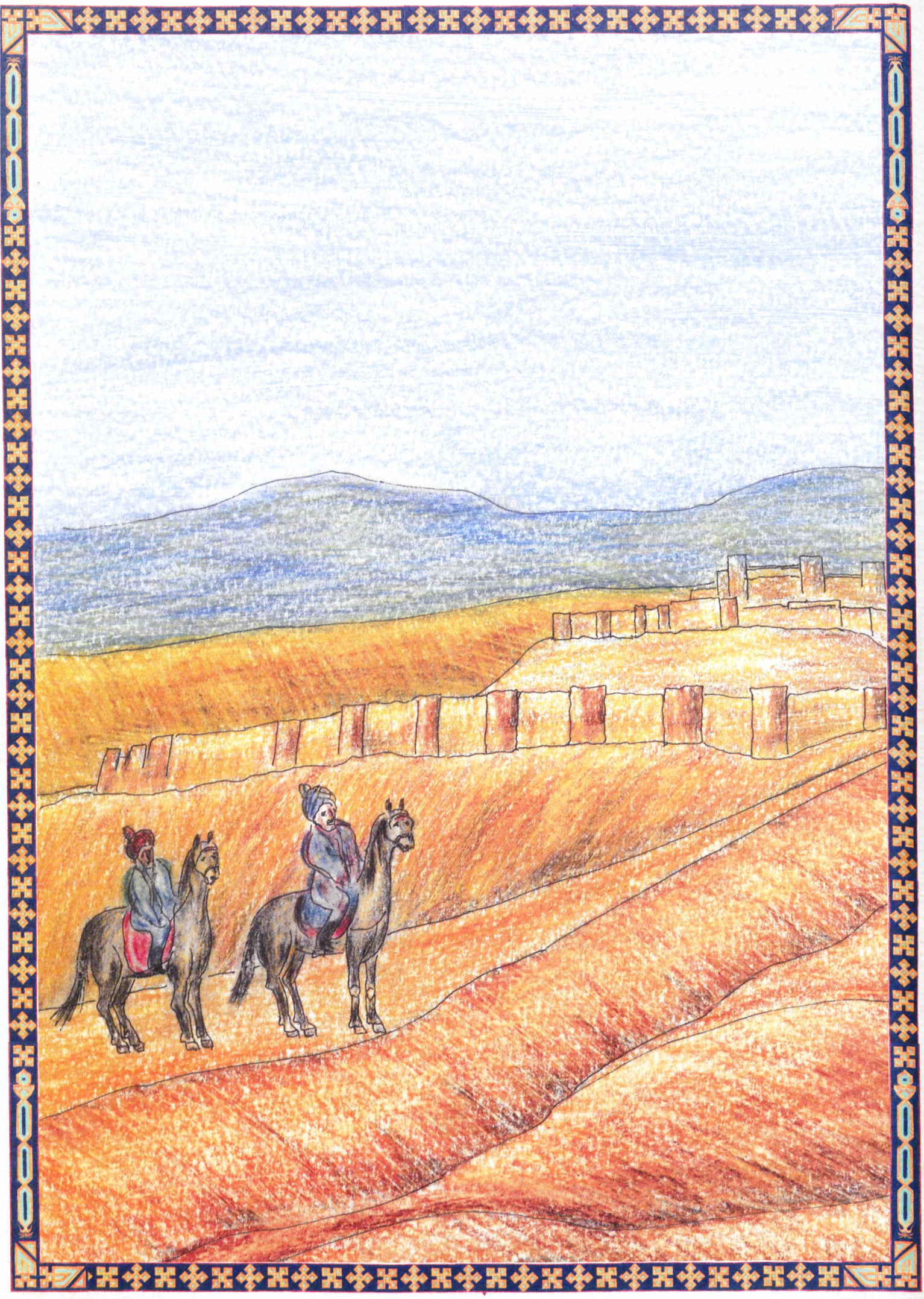

Ferruhrúz már néhány napja Kasmír útjait járta, amikor a Szomorú szívek megállójához – egy temetőhöz ért, melynek zöldellő kertjében egy szemnek tetsző szeráj tornyosodott.

A kastély egyik kapujában egy sudár fa magasodott, alatta nyugalmat árasztó pagony és csacsogó forrás csalogatta pihenésre őt. Az ifjú – kipányvázva lovát – álomra hajtotta fejét. Amikor felébredt, elcsodálkozva látta, hogy a tisztáson egy cifra szőrű, pajkos szarvasgida szökdécselt körötte, melynek csüdjén és patáján arany pántok csilingeltek. A gida bánatos szemmel, bár a legcsekélyebb félelem nélkül telepedett le Ferruhrúz előtt, akinek meglepetése csak tovább nőtt, amikor az elsőt még tíz hasonló követte: „Jöttük nem lehet véletlen", gondolta. Míg ezen töprengett, tekintete megakadt a szeráj tornyain, melyek egyikén – mint egy világító fáklyát – szépségtől ragyogó nőt pillantott meg. A tünemény hevesen integetett neki, úgy hívta be őt a várba. Ferruhrúz nem kérette magát, s a barátkozva hozzá dörgölődő szarvasok kíséretében a bejárat felé vette az irányt, mire a kellemdús szépség is elindult felé, és a fogadások csarnokába kísérte, ahol az ifjú ülőhelyét a trónon jelölte ki.

A mesés küllemű leány kedvesen megkérdezte Ferruhrúztól:

– Ki vagy, honnan jössz, s merre tartasz?

– Tündéri tünemény! Idegen vagyok, és Kasmírba megyek.

– Rendben, de mára légy a vendégünk, hiszen otthonunk az utazók menedéke – így a tünemény, majd kis időre távozott a teremből. Visszatértekor rableányok és szolgák serege italok és ételek gazdagságával kínálta őket.

– Egyél – biztatta a leány Ferruhrúzt, aki nem kérette magát, és bőven vett az ízletes falatokból.

Ám alighogy az első falat lecsúszott a torkán, a lány varázslatot bocsátott rá, s a következőket suttogta:

– Változz te is szarvassá!

Az ég urának végzetéből Ferruhrúzból tetőtől talpig az erdők koronás vadja lett. Tudata emberi maradt, testét azonban élénkszín szőr borította, lábaira arany bilincsek kerültek. Felszökkent a trónról, és a többi agancsos közé menekült.

– Micsoda álnok furmány áldozata lettem – füstölgött magában. – Azért keltem útra, hogy a szerelem betegének kínjain segítsek, s lám, most magam is csapdába estem – mérgelődött, ráébredve, hogy azelőtt a nyomába szegődött szarvassereg valamennyi tagja ember lehetett. Most azonban nem tehet mást, neki is társaival caplatva kell töltenie az időt.

Történt egy nap, hogy a völgyes horhosban, szomorú sorsán morfondírozva elbóbiskolt. Arra riadt fel, hogy női lovasok fogják közre. A sereg-

let legszebbje, akit arany ékszerek ékesítettek, egy arabs paripa nyergéből nézett le rá, és igéző pillantásokkal méregette, majd így szólt női testőrségének parancsnokához, a kedbanuhoz:

– Anyácska, láttad mit tettek ezzel az idegen dzsigittel?

– Ne legyek az, aki vagyok, ha ez nem a te gonosz nővéred műve! – felelte a megszólított.

– Való igaz. Ezért a rontást én most erről az ifjúról leveszem.

Ezzel megparancsolta szolgáinak, hogy a szarvassá változott legényt kísérjék a palotájába.

Ferruhrúz reménykedve hegyezte füleit.

A csapat a szarvast terelgetve elindult a szerájba. Útközben újabb sírkertbe értek, melynek közepén itt is palota fénylett. A szarvassá vált legényt bevezették a csarnokba, ahol a huri – kinek láttán tágra nyílnak a szemek – már aranytrónján ülve várta őket. Mellette egy aranyszéken a kedbanu osztogatta a parancsokat:

– Vezessétek az agancsost úrnőm elé – kiáltotta, majd az étekfogó leányt ennivalóért, a szolgálót rejtekhelyen őrzött üvegért szalajtotta.

A Ferruhrúz elé tett eledelt az üvegben levő olajjal meglocsolták.

– Egyél! – kínálták a fiatalembert, s amikor az a szájába vett egy falatot és lenyelte, a szépség menten ráolvasta a következőt:

– Nyerd vissza emberi alakod!

Ferruhrúz ekkor – a Magasságos kegyelméből – újból deli ifjúként állt előttük, akinek első szavai a köszönet és a hála megnyilvánulásai voltak:

– Csodák bájos királynője, minek köszönhetem a jótetted?

Majd szép sorjában elmesélte jótevőjének a maga történetét. Miután az ismeretlen szépség türelmesen végighallgatta, így szólt Ferruhrúzhoz:

– Nos, ifjú hős, mivel nyílt és közlékeny voltál hozzám, kiérdemelted, hogy legbensőbb titkaim előtted én is felfedjem. – Majd sokat ígérően tovább folytatta: – Ha tanácsaim megfogadod, célod eléréséhez támogatást adok. Először is tudd meg: a leány, akiért e küldetés súlyát a vállad vetted, a kasmíri király leánya, Ferruhnáz. Én a király vezírének lánya vagyok; dédelgető napsugár – Mihrefzá a nevem. A gonosz varázslatot reád bocsátó bűnös-bájos tündér, Hüsznüara, a nővérem. Rajtam kívül senki nem menekíthetett volna ki a kezei közül. S tudnod kell, Kasmír szirmának kérője, kész vagyok áldozatokra is, ha becsületes szövetséget kötsz velem!

– Úgy legyen! – adta szavát Mihrefzának Ferruhrúz.

A lányt boldoggá tette az ifjú elszántsága, akit ünnepi kelmékbe öltöztetett, és a trónusán is maga mellé engedett. Szövetségüket fényes lakomával tették emlékezetessé. Három nap elteltével Ferruhrúznak azonban már nem volt oka tovább halogatni az indulását:

– Világom hercegnője! Tiszta fejjel és lélekkel készen állok minden kihívásra!

Mihrefzá egy durva barátcsuhát hozatott elő, melyre bűvös szavakat mormolt, majd elővett egy fekete olajjal teli szelencét meg egy titkos szöveggel teleírt papírba csavart, fehér porral megrakott dobozkát, és odafordult Ferruhrúzhoz:

– Fogadalom Ura! Célodhoz magad csak úgy juttathatod, ha szabályaimat megtartod!

– Amit eddig megfogadtam, azt én mindig megtartottam.

– Mondandómat jól vésd hát eszedbe! Vedd le ruhád, s dörzsöld be tested ezzel az olajjal, és öltsd magadra e papi gúnyát, a homlokod pedig úgy kösd át, ahogy a hit emberei szokták. A fehér port a varázsszövegű papírral, amelynek minden betűjét eszedbe vésd, jól dugd el, nehogy megtalálja nálad valaki! Majd indulj el! A város, ahová mész, nincs messze innen. Kapujában őrök állnak, s amikor megpillantanak, eléd sietnek, hogy segítsenek. „Merről jössz, tisztelendő atyám?" – tudakolják majd tőled. Te pedig ezt feleld: „Nőtlenséget fogadott szerzetes vagyok. A napnyugati országokból érkeztem Megváltónkhoz, hogy zarándoklatom teljesítsem." A Megváltó nem lesz más, mint egy óriási bálvány, melyet az odavalósiak istenként imádnak. Ekkor az őrök tiszteletedre térdre esnek előtted, majd hírt visznek rólad a királyuknak. Ő a Nagymesterre bíz téged, akinek a bálványt őrző szent helyek védelme és a zarándokok kísérgetése a tiszte. A szobrot egy monostorban őrzik. A gyülekezet főpapjai, lovagjai és más tagjai, akiknek egytől egyig tisztelet dukál, látványos ceremónia közepette elkísérnek oda, s rendházukban szállást kínálnak neked. Amikor megérkeztek, a Nagymester kijelenti: „Célhoz értél, megérkeztél." De te állj sarkadra, és ezt feleld neki: „Azért fáradtam idáig, hogy az emberek Megváltóját lássam." Ami ez után következik, abban igen keveseknek volt részük eddig. A Nagymester és kísérete bevezet a malaszttal és kegyelettel teljes oszlopcsarnokba. Áthaladtok a díszes függönyök takarta szöges folyosókon, életvesztő kazamatákon, míg egy széles várárokhoz értek, mely körbefogja a szigeten levő klastromot. Az árokban állandóan fortyog a víz, s tüzes acélhíd vezet át fölötte. Itt ismét felszólít a Nagymester: „Időnk magányos vándora, bár eddig is sokat szenvedtél, még előtted az utolsó akadály, mely mögött Megváltónk vár. Számodra nincs innen átkelés, jobb, ha visszafordulsz!" Te azonban továbbra is kösd az ebet a karóhoz, és ezt mondd: „Szélfútta sztyeppéken, kopár hegyeken át, a két folyó völgyéből jöttem idáig, hogy az emberiség egyik legnagyobb prófétája előtt imádkozzam. Lássátok be, nem fordíthatok hátat a cél előtt!" Mire a Nagymester: „Sorsod a kezedben, de jól vésd eszedbe: a puszta óhaj és a fohászok

zsolozsmája kevés lesz mindahhoz, ami rád vár. Önfeláldozás nélkül nem juthatsz urunk elé! Át kell kelned a fortyogó vízen és a tüzes hídon hozzá. Ha ép bőrrel megúszod: a szentély befogad." A válaszod erre ez legyen: „Tiszta szívvel, igaz lélekkel jutottam el nyugatról idáig. A szenvedések útitársként kísértek eddig is; eszem ágában sincs hát, hogy félelmemben a fogadalmam megtagadjam!" Ezután elszántan taposs rá az izzó hídra, és lábalj bele a forró vizes patakba! A testedre dörzsölt olaj érzéketlenné tesz a fájdalom iránt, és nem engedi, hogy elsüllyedj! A szentélybe lépve tegyél tanúságot a Megváltónak hitedről, imádkozz, és szolgáld őt egy teljes napon át. Másnap keresd fel a Nagymestert, aki – mivel a próbát kiálltad – fiaként fogad majd. Előkelő, kényelmes szálláson vet majd neked ágyat. Ám ne feledd: akármilyen úton-módon is, de a fehér porból egy adagnak az orrába kell jutnia! Annak illata átköltözteti majd a másvilágra, s a környék királya téged nevez ki utódjának. Az ott élő hívek Hindusztán kiblájaként fordulnak majd hozzád. Miután posztodat megszilárdítottad, csodatevő erényedben bízva felkeres majd a kasmíri király. Figyelmesen hallgasd végig; a fiáról mesél majd, aki ismeretlen betegségtől szenved – az orvosok, gyógyító szentek tudománya eredménytelennek bizonyult nála eddig. Ám te lépj oda bátran a fiú betegágyához, és a varázsigét, melyet bemagoltál, olvasd rá. Meglásd, abban a minutumban magához tér! Ettől kezdve minden vallásos ember a kezedből eszik majd, s még a dukálok is a hívedül szegődnek, és a vezetőjükként követnek – zárta tanácsai sorát a dédelgető napsugár, Mihrefzá.

Ferruhrúz hálás szívvel megköszönte a beavatást, elmondott egy imát, majd fogta a vándorbotját, és útnak indult.

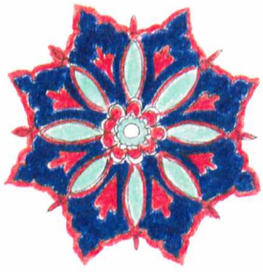

Miként a szerepe előírta, mint nőtlen szerzetes érkezett a megadott város kapujához Ferruhrúz, ahol az őrség megállította, és a kiléte felől érdeklődött.

– Szent ember vagyok, nyugat földjéről jövök, hogy Megváltó Urunk elé álljak – válaszolta az ifjú.

Az őrök az ismeretlen zarándok érkezéséről tüstént értesítették a királyukat, aki kiküldte elébe a Nagymesterét, s a gondjaira bízta őt. Ferruh-

rúzt egy pihenőhelyre vitték, azután a klastromerőd lenyűgöző oszlopcsarnokába kísérték. A várárkot és az acélhidat is megmutatták neki.

– A túlparton, a szigeten, egy függöny mögött vár, ó, szent hited vándora, a Megváltás Ura – bizonygatta neki ravaszul az agymester Nagymester, s még hozzátette: – De ha van eszed, jobban teszed, ha innen egy tapodtad se mész tovább!

– Nagyuram! A próféták útját járóra ne tekints lekicsinylőn – utasította vissza Ferruhrúz mosolyogva. – Még hogy saruimat visszafordítsam a cél előtt, anélkül, hogy láthatnám?! Lelkemre, többé sehol nyugalmam nem lelném.

Ferruhrúz természetesen sértetlenül lábalt át – akár ha szárazföldön járna – a fortyogó vízen és a tüzes hídon. Az egybegyűltek nem hittek a szemüknek, kábán álldogáltak, mintha varázslatot látnának. Ferruhrúz, a túlpartra érve, elhúzta a szentély függönyét, és odalépett a Megváltó trónusához. Előtte színaranytól fénylő óriás szobor magasodott, melynek két szikrázó drágakő volt a szeme, fején vérszínű korona, derekát pedig gyémántöv fogta át. Az ifjú – egy teljes éjen s egy telő napon át – porba hajtott fejjel imádkozott áhítattal eltelve a szobor előtt.

Kasmír népe és nemessége lenyűgözve dicsérte az ifjút.

– Ó, légy ezerszer áldott, szent ember, te, hisz földünkre lábát még egy ilyen nem tette – hangoztatták.

És Ferruhrúz homlokát simogatták, s lábáról a port is lecsókolták, amikor a bálványtól visszajött hozzájuk

– Kérünk téged, vezess minket! – rimánkodtak.

S amikor beadta derekát, a mennyek világát idéző oszlopos templomhajóba kísérték, hogy ünnepélyesen posztjára emeljék. A Nagymester éjjel-nappal a nyomában volt, ám egy éjjel, amikor elaludt, Ferruhrúznak sikerült a varázsport az orrába fújnia, mire annak lelke menten kiszállt a testéből, s meg sem állt a poklok kapujáig. A király Ferruhrúzt nevezte ki – minden szabódása ellenére – a helyébe:

– Rajtam kívül még öt hithű szerzetes lovag van ebben a hatalmas templomban – próbált kibújni a kinevezés alól, s még hozzátette: – Föléjük én semmiképp nem helyezhetem magam.

Az uralkodó azonban nem tágított, és összekürtöltette udvara aprajátnagyját, akik térden csúszva ajnározták a daliát:

– Uram, te látnok vagy, előtted semmi titok nem marad. Nekünk ne mondj te nemet, tekinteted rólunk le ne vedd!

Ferruhrúz végül megadta magát, s elfogadva új hivatalát, a monostort és annak birtokát jó gazdaként, igazsággal kormányozta. A király naponta tisztelgett és hódolt neki. Egyik ilyen alkalommal a tanácsát kérte:

– Szerzetesek legjelesebbje! Van-e gyógyír atyai szívem sebére, amely jó ideje cukornál is édesebb fiamért vérzik? Egy ismeretlen eredetű kóros melankólia kerítette hatalmába, mellyel szemben orvosaim, mindenféle javas- és füvesembereim praktikái csődöt mondtak. A végsőkig el vagyok keseredve. Arra kérlek, fohászkodj a Megváltódhoz érte, hogy kegyelmében részesítse!

Ferruhrúz meghallgatta az uralkodót, s arra kérte, vitesse el őt a beteghez.

Ferruhrúz nemsokára már a palotában fekvő ágyánál állott. Odalépett a fejéhez, majd a bemagolt varázsigéket ismételgetve, tíz helyen megcsomózott egy fonalat. Mikor az utolsó boggal is megvolt, a beteg épen és egészségesen talpra ugrott. A csodának mintha szárnya lett volna, oly gyorsan terjedt a híre a világban. Ferruhrúz tekintélye még nagyobb lett, mint valaha is volt, s még a kérges szívű szépek szépéhez, a királykisasszonyhoz: Ferruhnázhoz is eljutott. A titokzatos pap csodatette érdeklődését felkeltette, és beszélni kívánt vele, ezért alig múlt el némi idő, rangos kíséretével rövidesen bebocsátást kért a monostor kapuján. Ferruhrúz azonban ezt megtagadta tőlük, és kijelentette:

– Jézus Urunk nem tudatta velem a hercegnő érkezését, ezért én sem fogadhatom őt – üzente meg a királykisasszonynak annak hírnökével.

Ferruhnáz erre indulatosan faggatni kezdte a hírnököt:

– Ferruhrúz azt kívánta üzenni ezzel – magyarázta a hírnök –, hogy felséged nem istenfélő, nincsenek érzései, és megveti a férfiakat. Rossz úton jár tehát, és lelkét förtelmes bűnök terhelik. A vendéget Jézusunk arra intette, hogy Felséged „nem a mi nyájunkból való".

A hercegnőt elkeserítette a visszautasítás, s elpanaszolta felséges apjának, aki rögvest magyarázatot kért Ferruhrúztól:

– Miért nem akartál találkozni a lányommal? – vonta kérdőre a király a daliát.

– Helyzetem nem engedi meg, hogy kényem-kedvem szerint tegyek – válaszolta az ifjú, majd egy régi bölcsesség jutott eszébe: „Ha lábam szóbeszéd parazsába dugom, Megváltónk annak tüzében éget el engem" – mondta, és így folytatta: – A menny ura felfedte előttem: ez a leány bűnös. Démoni dolgokat űz, amelyeket eddig senki nem tett, s ellenséges a férfiakkal is. Amíg hátat nem fordít ártalmas életének, addig nem találkozhatok vele. Ha tehát leányod bűnbánatot gyakorol, és esküjét meg is tartja, azt velem az ég atyja menten tudatja, és szolgálatotokra máris kész vagyok. De hitemre, Magasságos urunk akaratával nem szállok szembe. Ezért, Uram, ha lehet, te, ki a sahok éke vagy, megtennél nekem valamit?

– Vedd úgy, hogy máris teljesült, hisz mindnyájan szolgáid vagyunk – felelte készségesen a király.

Ferruhrúz az előttük levő üres terepre mutatott:

– Építtess szerájoddal szemközt egy szívet-lelket gyönyörködtető nyári palotát! Biztos alapokon álló falai oly díszesek legyenek, mintha a dzsinnek királyainak festették volna azokat.

Az uralkodó menten mérnökökért, mesterekért menesztett, akik azonnal munkához láttak. Az álomszép palota rövidesen kész is lett. Ekkor Ferruhrúz a legkiválóbb ecsetművészt hívatta:

– Fess egy jelenetet a sah szerájával szemközti falra, de olyat, hogy minden szem megakadjon rajta! A képen egy csapdába szorult szarvasünő legyen, melyet a hím sorsára hagy, a vadász pedig fejét veszi. Alább pedig fess hűsítő forrást, mely körül hurok feszül, s a szarvasbika ebbe gabalyodik bele.

Nem sokkal később a festmény már el is készült, s egy reggel Ferruhnáz szemébe, erkélyéről kipillantva, egy csapda-fogta szarvasünő nézett.

– Épp olyan, mint a látomásomban! – sikoltott fel megbabonázva. – Álmomban a hím nem segített a nősténynek, itt viszont maga is fogságba esik. Ekképp voltam én is előítéletek foglya – döbbent rá a lány, és megbánást tanúsítva fordult magába.

Ferruhrúz ezalatt rejtekhelyéről a kasmíri királylány hangulat- és kedélyváltozását leste, s igen megörült neki. Amikor Ferruhnáz gondolataiba mélyedve visszavonult a szobájába, a dalia annak apjához sietett.

– Sahom! Mivel földi javakban bővelkedő élettel jutalmaztál engem, Jézus leányod megtérését elősegítette, s az megbánást mutatott korábbi élete miatt. Ezért szívesen látom híveink körében.

Az uralkodó megkönnyebbült szívvel sietett leányához a jó hírrel, aki döbbenten csak annyit mondott:

– Atyám, a szent embernek minden szava igaz. Szívem és agyam kijózanodott, a kínzó mánia elhagyott.

Ferruhrúzra – amikor a királylány apjával együtt felkereste őt – Ferruhnáz vallomása úgy hatott, mint a legszebb lantszó:

– Áldott vagy, Napsugártól fénylő, leányaink közt. Jézus ezennel védőszárnya alá vett, és a sátán elveszített. Ha rám figyelsz, a boldogság révébe evezhetsz.

A királylány térdet-fejet hajtva hálásan rebegte:

– A híved vagyok, nem ellenkezhetem.

Ezután hosszú, meghitt órákat töltöttek együtt.

Egy ilyen alkalommal Ferruhrúz újabb javaslattal állt elő:

– Jézus újból megjelent nekem, s rajtam keresztül arra kér, ne feledkezz meg valakiről, aki most is a bűvös rontás rabságában él, és egyedül csak te segíthetsz rajta.

A lány csodálkozva hallgatta Ferruhrúzt, majd megígérte, hogy minden úgy lesz, ahogy az Úr akarja. De arra kérte az ifjút, legyen a segítségére ebben is, majd sóvárogva leste válaszát.

– Perzsiában él egy hatalmában erős, érdemekben-értékekben bővelkedő sah – kezdett bele a mondókájába Ferruhrúz –, akinek van egy fia, kinél nincs különb dalia a föld kerekén. Már a neve is sok mindent elmond róla: ő a bíborban napvilágra jött, boldogságra törekvő Ferruhsád, aki egy éjjel veled álmodott, s azóta nincsen számára sem holdtelte, sem napnyugta, s feltette magában, hogy amíg a párja nem leszel, addig nem lesz nyugovása!

Mihelyt a leány felfogta e talányos mondatok értelmét, szívét boldogság öntötte el, s az ártatlan vágyakozás és a földi boldogság hullámai táncoltatták.

– Nos, papok legkiválóbbja – vetette fel fejét a lány –, most kerültem csak a bizonytalanság elefántjának talpai alá... S bár a szememmel nézek továbbra is, a szívemmel látok mostantól. Nincs tovább maradásom. Menjünk máris, hogy mielőbb nála lehessünk!

Ferruhrúz most megeskette a lányt, hogy soha senkinek egy szót sem szól arról, ami eddig a tudomására jutott. Majd a történtek hátterét is feltárta Ferruhnáz előtt, s ezzel magát is leleplezte. A leány azonban hálás volt neki, amiért felnyitotta a szemét, s figyelmét most már a szökésük terve kötötte le. Maga mellé vette kísérőnek hű dajkáját és tudós házi tanítóját, felnyergeltek négy paripát, azután már csak a paták verte por lebegett utánuk.

A kis csapat napfelkeltére ért ama bizonyos temetőkerthez a már ismert nyári szerájjal. Ferruhrúz azonnal felismerte, hogy az nem másé, mint a bűnös-bájos varázsló tündéré, Hüsznüaráé. Ettől olyan rosszullét fogta el, hogy minden porcikájában remegni kezdett.

– Mi lelt ily hirtelen? – kérdezte tőle aggódva Ferruhnáz.

– Világnak virága, igen veszedelmes helyre értünk most. Egy gonosz tündér, Hüsznüara palotája ez itt, aki korábban szarvassá változtatott

engem is. Ha a kasmíri Mihrefzá szíve nem esik meg rajtam, emberi alakomat talán soha nem kapom vissza.

– Mit tehetünk hát? – érdeklődött a megrettent hercegnő.

Ferruhrúz, aki a borút ez idáig mindig derűre fordította, e szavakkal felelt a kérdésre:

– Mély verembe zuhanunk, ha most magunkat elhagyjuk, s e palotát sírboltunknak tudhatjuk. Ám ha az alvó boszorka fejét levágjuk, egy újabb gonosztól a világot megváltjuk.

Ezzel kivont szablyával a kezében elszántan belépett a palotába, ahol Ádám fiai közül senki nem járt még. Hamarosan egy lelakatolt kamra elé ért, ahonnan kínkeserves sóhajok hallatszottak ki. Gondolkodás nélkül feltörte hát a zárat, s belépve a helyiségbe, egy lélegzetelállítóan szép lányt pillantott meg egy emelvényhez kötözve, nyakán fojtogató zsineggel, keze leszíjazva, lába vasba verve, térdéhez kötött fejjel, farkasgúzsban zokogott. Ferruhrúz odalépett hozzá, hogy a kötelékét kioldja.

– Ki vagy te, ki ily szorult helyzetbe kerültél? – szólította meg őt bátorítóan.

Amikor azonban a lány feltekintett, mintha a villám csapott volna Ferruhrúzba:

– Mihrefzá! – kiáltotta. – Kasmír ragyogó smaragdja!– Majd sírva-ríva borultak egymás nyakába, és nem győztek egymásba lelket önteni. – Lelkem madara – folytatta aztán –, hogy-hogy így s itt kell viszontlátnom téged?

A lány pedig arról faggatta a legényt, hogy mi szél hozta ide, majd panaszkodni kezdett:

– Ez lett a büntetésem, amiért a sah fiának gyógyulását tanácsaimmal segítettem. Mikor a dolog a gonosz tündér fülébe jutott, épp egyedül voltam, így – se szó, se beszéd – magával ragadott, s amint látod, bezárt ebbe a szobába. Minden tagom kitekeredett, amióta így heverek. De te azonnal hagyd el ezt az átkozott várat, s lássam inkább a hátad, mint hogy veszélybe sodord magad is!

– Miféle hitvány alak volnék – vágott a lány szavába Ferruhrúz –, ha inamba szállna a bátorság, és téged sorsodra hagynálak? Inkább azt mondd, miként menekülhetünk meg innen!

– A vár előtt látsz egy zöld pagonyt – kezdett bele Mihrefzá –, közepén egy tisztással, melyen egy emelvény magasodik: azon alszik Hüsznüara, a nővérem, a bűnös-bájos, akinek párnája sarkán találsz egy szelencét. Azt kell elcsenned, s már rohanj is vissza hozzám, mert annak kulcsa nálam van...

Ferruhrúz azonban, mielőtt elindult volna a szelencéért, meg akarta oldani Mihrefza kötelékeit. De még hozzá sem ért a gúzshoz, amikor Hüsz-

nüara szeméből egy csapásra kiszökött az álom, és a gonosz tündér őrjöngő fúriaként támadt rá húgára és Ferruhrúzra. Tépték-marták egymást, sikoltásuk az eget szaggatta, s már-már úgy tűnt, Hüsznüara az erősebb, amikor Ferruhrúz szablyája lecsapott a gonosz nyakára, és a tündér feje a földre hullott.

Így nyerte vissza Mihrefzá a szabadságát, és szelíden megfogta lovagja kezét:

– Megjövendölték egykor – nézett rá –, hogy eljön egyszer egy gímszarvas, aki ünőjét kiszabadítja majd fogságából!

A szerelmesek ekkor a palota minden zegét-zugát átkutatták, s ami értéket találtak, magukhoz vették, majd Ferruhnázzal és két kísérőjével megtanácskozták, hogy merre is indulhatnának most.

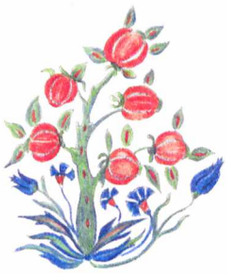

Útban Gazni felé épp pihenőre készültek az egyik táborhelyükön, amikor észrevették, hogy a távolból baljóslatúan kavarja feléjük a port a szél. Újból felpattantak hát, fegyvert ragadtak, és szembeszálltak a támadóikkal, akiket – segítségükre volt ebben Mihrefzá bűvös varázslata is – rövid idő alatt le is győztek. De nem volt még okuk a megkönnyebbülésükre, mert rövidesen ellenségeik újabb csapatával találták szemben magukat. Különösen Ferruhrúz volt kényes helyzetben. Mivel veszni látta ügyüket, arcát az ég felé fordítva fohászkodni kezdett:

– Ég igaz ura, légy a segítségünkre, és a Mindenható kegyelme és ereje tüntesse el utunkból az ellenünk fenekedőket!

Könyörgése meghallgatásra talált, mert Gazni felől egy páncélos lovag vágtatott feléjük: Ferruhsád, aki megelégelve a várakozást és Ferruhrúz felől már igen rég kapva hírt, végére ért türelme fonalának, s megjátszva, hogy vadászni indul, felkerekedett tejtestvére megkeresésére. S addig-addig portyázta a kasmíri utakat, megállítva és kikérdezve minden jövő-menőt, míg valamelyiküktől hírt kapott felőle. Így lehetett épp a legjobbkor Ferruhrúz segítségére, aki – még a csata hevében – rögtön be is mutatta őt álmai királylányának, Ferruhnáznak, akiért már oly hosszú ideje s oly forrón dobogott a szíve. Megpillantva a királyfit,

s tapasztalva hősiességét, a lány boldogsága is ott helyben szirmot bontott. „Pont olyan, amilyennek Ferruhrúz leírta" – nyugtázta magában elégedetten.

Persze, tudni kell, hogy az ellenség sem adta fel egykönnyen a küzdelmet, s hosszú órákon át küzdöttek egymással, úgyhogy Gaznit hamarosan teljesen ködbe burkolta csatájuk füstje, pernyéje. Amikor a város sahja értesült a közelben dúló csatáról, riadóztatta nehézlovasságát, és beavatkozott az ütközetbe. Beteljesítve ezzel a halált érdemlők sorsát, és megmentve a védelemre szorulókat. Amikor kihunyt a csata lángja, Ferruhrúz Ferruhnázzal és Mihrefzával, no meg a dajkával és a lalával együtt végre a színe elé járulhatott. Hálájukat kifejezve borultak földre előtte, majd vele együtt lovagoltak be Gazni városába. Szerencsés hazatérésük alkalmából a padisah a várost ünneplőbe öltöztette, az utcákat kicicomáztatta, és mindenki önfeledt mámorban sereglett egybe a hazatérők fogadására.

Hamarosan a násznak is eljött az ideje: Ferruhnáz és Ferruhsád, Mihrefzá és Ferruhrúz végre egymáséi lehettek.

Amikor vége lett a tíz teljes napig tartó esküvői ceremóniának, Ferruhsád a nyugalomba vonuló padisahtól az uralkodás terhét, valamint annak vagyonát és hatalmát átvette. Az ifjú uralkodó komolyan vette a hatalmát, s a tanácsért, igazságért, vagy egyszerűen csak egy kis biztatásért hozzá igyekvők előtt mindig nyitva állt az ajtaja, a dukálok pedig szövetségesei, közülük nem kevesen a barátai lettek. Ám ahogy telt-múlt az idő, Ferruhnázt egyre hevesebben gyötörte a honvágy, és látni kívánta a szüleit. Ferruhsnád ekkor navábjává, kormányzójává nevezte ki Ferruhnúzt, s rövidesen útnak indult Ferruhnázzal Perzsiába. Kiderült, hogy a királylány távolléte alatt szülei – a trónt és a földi javakat hátrahagyva neki – átköltöztek egy más világba. Népe viszont üdvrivalgással üdvözölte, illetve a város kapujától a trónjáig díszsorfallal fogadta őket. Ferruhnáz így tért vissza ősei földjére, s a Ferruhsáddal való boldog nászuk gyümölcseiként született gyermekeik évszázadokig uralkodó dinasztiát alapítottak, akik boldogságban éltek és irányították földi pályájukat, míg az életük zsinórjára csomót kötő sorsuk egy másik világba nem vitte őket. De örökül ránk hagyták e földön halhatatlan történetüket.

Ezer áldás lebegjen e mese lejegyzőjének, olvasójának és hallgatóságának, no meg e könyv gazdájának feje fölött! Ámen.

A baszrai Abulkászim esete Harrun el Rasíd kalifával

Az ármány és az álnokság sorvadásának, a kegyelem és az erény virágzásának korát élték az emberek akkoriban a Földön. A jó szándék és a megbocsátás tárta ki tenyerét mindenki felé, s nem volt ember, ki ne a Boldogság Birodalmáról beszélt volna. Az igazság és a jog sikerét rímekbe szedve hirdették a költők.

Az érdemdús férfiak egyike volt a kalifa nagyvezíre, Fazil ben Rebbí, ezért történetünk mögött mindvégig ott van az ő bölcsessége is.

Az igazság bajnoka, a kormányzás terheinek hordozója és elrendezője volt, szavát a kalifa – ki a hatalom paripáját sikeresen ülte meg – saját döntései oszlopaként tartotta számon. Fazil ben Rebbí sohasem volt rest a jóra, de nem hallgatott soha a csalárd szóra. A Hívők Emírjének birodalmában ő volt az igazság őre, ki a peres ügyek megoldását nem bízta az időre.

Osztotta e nézeteit Harrun er Rasíd is, ki bárki panaszát különbség nélkül meghallgatta, s ez ügyekben ítéletet is mondott rögtön – intézkedéseinek nem volt párjuk a földön. Igaz, bár Fazil urának véleményét így sem mindenben osztotta, a békesség kedvéért mondandóját magába fojtotta. Ám gyűléseik egyik éjjelén mégis kitálalt neki:

– Ó, egyistenhívők ura, Királyok Könyvébe lajstromozottak utolsója! Szerintem egy uralkodónak legfőbb elve: ne legyen magától soha eltelve! Legyél ezért bár te a dicsőített, de te magadat soha ne dicsérjed! Mert nem jó, ha valakinek hízeleg, hogy udvaroncok ajnározzák, de kik nem dicsérik, jutalmukat a hátsójukra kapják!

– Hogy mily kegyes és bőkezű vagyok, legendák keltek arról szárnyra… Vagy tán jött már hozzám hasonló a világra? – gurult dühbe Fazil ben Rebbí szavai hallatán Harrun er Rasíd.

Nagyvezíre persze tovább folytatta:

– Jótéteményeid közismertek, mindenki tisztel s becsüli minden tetted!

De tudd meg: született Baszra városában az egyszerű nép körében egy deli vitéz, kinek neve: Abulkászim Baszri. Százezer napéjegyenlőség vele fel nem ér. Hozzá képest nem több a világ, mint nád-uszadék, melyet dühödt folyam sodor magával! A csillagokat vizslató a kegyelem angyalának hiszi, s ha egyszer a végső döntés palástját a Világok Ura a vállára veszi, a közelében állók lesznek bevégzői az ítélet napjának!

Mire Harrun ekképp szólt:

– Úgy, te nem tudod: ki padisahja előtt hetet-havat összehord, az nem állít ki jó bizonyítványt magáról. A kimondott szót eltúlozni nem ildomos. Ha a padisah magát a törvényhez tartja, a hazudozó vérét a földdel könnyen felitatja. Bejárattól a kijáratig a házát lerombolhatja, s helyére árpa magját szóratja! Nos, erre mi a válaszod?

– Ej, sahom, győződj meg magad arról, amit itt elmondtam. S ha bármi az ellenkezőjét bizonyítaná, tedd azt, ami írva vagyon!

Mint testéhez a bőre, úgy tartozott hozzá a kalifához Fazil ben Rebbí, a vezíre. Mégis, mivel semmi nem csillapíthatta haragját, vezírére rácsukatta a zárka ajtaját. De ettől sem lett jobb a kedve, fejét a búnak átengedte. Ténfergett csak ide-oda, míg egy nap Zubejda hatun fel nem kereste. S egy pillantást vetve a kalifára, rögvest rá is kérdezett komorsága okára:

– Ó, nemzedékem ragyogó napja! Kegyelem kiapadhatatlan forrása! Bánat burkolta arcod, akár egy haldokló, gyászruhára vár. Ki vagy mi juttatott, mondd, ide?

Miután Zubejda türelmesen végighallgatta a kalifa minden búját-baját, a következőt tanáccsal látta el őt:

– Világok kormányzója! Ádám fajának döntéshozója! Fazil értelmes és érdemdús szolgád, belviszályok, bosszúságok elsimítója, kormányzási tévedések helyrehozója, mért volna bármi hazugsággal saját sorsának sírásója? Kalifám, ártatlanságáról, parancsolj, győződj meg magad. Ám ha arra fény derül, ígérd meg, börtönéből menten kikerül!

– Ó, Asszonyok asszonya, valóban helytálló, amit mondtál! A meggyőződés tényleg ellenszere a gyanúnak. Ezért jobb, ha nem várok másra, s magam megyek Baszra városába. S te mondtad meg, mit lesz jó tennem; előbb Abulkászimmal kell megismerkednem, hogy a dolog végére járjak. Ha Fazil igazat mondott – mentem, s már jöttem is. És börtöne kapuját kitárom, őt ismét a trónom mellé várom, s kárpótlásában sem leszek szűkkeblű.

Imígyen szólott a nagy Harrun kalifa, majd – néhány napnyi további mérlegelést követően – gúnyát-gatyát cserélt, s szélvész-gyors paripájának patái már föl is verték a sűrű sivatagi port a magányos lovas mögött.

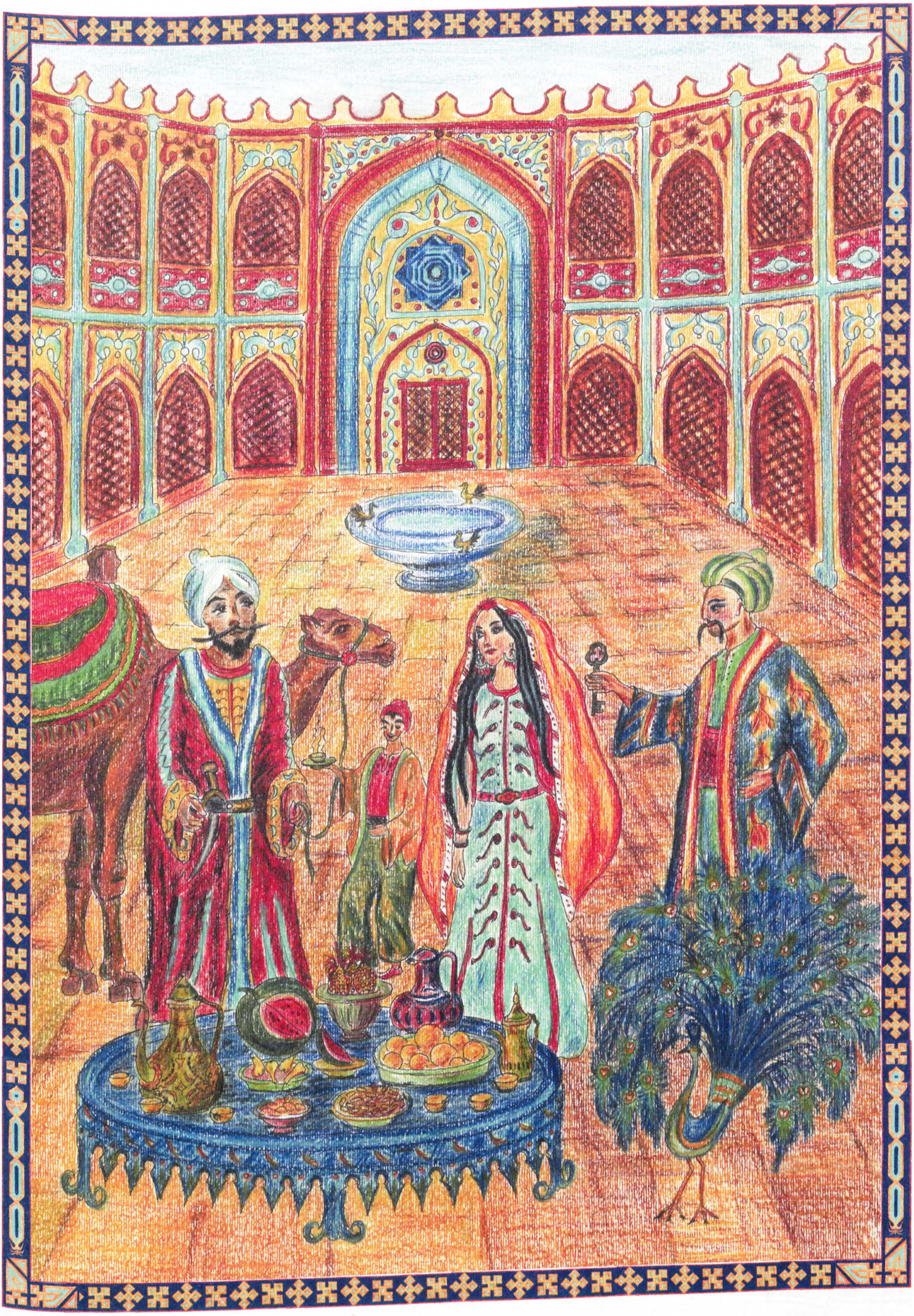

Baszrába beérve, egy utcavégen karavánszeráj hívogató fénye csalogatta Harrun er Rasíd kalifát. Majd lovát pányvára vetve, a szeráj gazdájával találta magát szembe, aki mélyen fejet hajtva az érkező előtt, nyájasan, ám kellő tisztelettel üdvözölte őt.

Harrun menten rákérdezett:

– Baba, igaz-e, hogy e hánba betérőkkel megosztod otthonod?

A rímes válasz nem váratott magára:

– Eltaláltad! Te pedig a hit s a világ fénylő lámpását hordozod…

– Valahogy úgy… – bólintott rá a kalifa, majd a karavánszerájost kicsit megsürgette: – Mondandód fonalát rövidre vágd, inkább nyiss nekem egy jó szobát!

A baba rögvest tüsténkedni kezdett: párnát porolt, padlót söpört, ágyat vetett – mindent Harrun kedvére tett. S amikor mindennel végzett, annak további óhajait várva, a becses vendéget behívta a szerájba.

– Nézz utána, mit ehetnék vacsorára! – dugott a kalifa egy aranyat a baba markába.

Tele tálakat hordatott a fogadós ekkor kalifánk asztalára, gondolván, az elégedett így lesz, ki később, reggelre kelve e kérdéssel lépett a dervis pírhez:

– Pír babám, mondd meg, hitedre, kérlek, igaz-e, amit széltében-hosszában mesélnek, hogy a városban él egy deli dalia, kinek anyja-apja a baszrai Abulkászim nevet adta, s kinek erényeit tekintve nincsen párja sem nyugaton, sem keleten.

A pír ekképp válaszolt:

– Ó, idők ura! Tudd meg, ha nékem száz szám volna, s mindegyikben ezer nyelvem szólna, és éveim száma lenne végtelen, jótetteihez mind kevés lenne énnekem.

– Mondd, e legény merre lakik? – kérdezte Harrun türelmetlenül.

– Bármikor készen állok, hogy hozzá elkísérjelek – így a pír, majd kezéből a munkát letette, s a kalifát Abulkászim kapujához vezette.

A vendéglős és kalifánk művész-munkálta boltívek alatt áthaladva se vége, se hossza tereken vágtak keresztül, hol a nyüzsgés soha nem csitul, az emberlárma soha el nem ül, amikor egyszer csak a baszrai kapuja előtt találták magukat:

– Hé, öcsém – kiáltott rá a kalifa a kapuőrre –, tudasd Abulkászimmal, hogy hozzá egy tisztes idegen bebocsátást kér!

S ment a hírnök, és vissza is tért nemsokára: ura az idegent vendégének várja. Hiszen szent számára minden jövevény érkezése, és ki őt egyszer felkeresi, annak sorsát – minden dolgát félretéve – kézbe veszi. Abulkászim így a kalifát aranytrónusára tessékelte, ki onnan szemét vendéglátója sze-

ráján legeltetette. S magában rögtön megállapította: ily pompás palotát nem látott még soha. Előtte fekete szemű, halovány arcú pohárnokok seregeltek, kezükben borral s kedvkeltő nedűkkel tele kelyhek. S mindegyik pohárba előbb belekortyoltak, az italból a vendégnek csak ezután nyújtottak. S miközben kalifánk a serbetet iddogálta, figyelmét lekötötte az ünnepi asztal látványa: tál tál mellett – ínycsiklandó falatok halmaival megrakottan, már egy morzsányival sem fért volna több el ottan. Vendég legyen a talpán, akinek szája e látványtól nem maradt tátva! S mire e fogások csodáitól mindenki eltelt, három-négy óra is elszaladt már, eltelt.

Ezután látogatóját Abulkászim kézen fogta, s egy másik terembe kalauzolta:

– Ma este társaságunk a dévaj örömöknek s a bornak áldoz, ezért, gondolom, minket itt senki sem átkoz – biztatta mosolyogva vigadozásban való részvételre vendégét a ház ura.

Mindenhol drágakövekkel díszített arany és ezüst ivókészletek sorakoztak. Gyümölcsökkel, tengeri herkentyűkkel tele tálak, tepsik roskadoztak. Innen is, onnan is szívet-szemet ámító, csalogányként trillázó énekesek dala szállt. Húros hangszerek pendültek, dobverők peregtek, ajtót találtak a lelkeken a fuvolák. Egy szó, mint száz, ehhez hasonló medzslíszen nem vett részt eddig még a kalifa sem. Ekkor rövid időre Baszra büszkesége kiment, majd egy ékszerekkel, arannyal, ezüsttel feldíszített, különleges fagallyat tartott a kezében, melynek tetejében pézsmával a csőrében egy vörösarany páva trónolt. A gallyat Abulkászim vendége trónusának szélére rakta, mely lenyűgöző hatással volt Harrunra.

Baszra büszkesége a pávát ekkor gyors mozdulattal meglegyintette, mire az – akár ha élne – fejét felvetette. A teremben erre begyéből szerteszét bódító illat parfümköde terjedt szét. Amikor azonban a kalifa tüzetesebben meg akarta vizsgálni e mágiának vélt csodát, a házigazda elkapta előle, s kivitte a madarat.

– A bolondját járatják itt velem – támadt fel a gyanú ekkor a kalifában. – Fazil mégsem mondott igazat nekem. Valami nincs rendben itt. Hisz senki sem tüntetné el csak úgy a gallyait, ha nem volna valami takargatnivalója vele. Az egészet csupán az én bosszantásomra eszelték ki. Ó, volnánk csak Bagdadban, alapos leckét kapnál most tőlem!

Miközben a kalifa ekként bosszankodott, Baszra büszkesége – egy szemrevaló fiú kíséretében – már vissza is tért.

A fiú arcvonásai, akár a lélek szárnyalása, oly finomak, de napfényként csillogó arcában a szemek – mint a röptüktől megfosztott madarak tekintete –: merevek. Testén tiri-tarka köpeny, fejét ékszerekkel ékes süveg fedte, kezében vérszínű borral tele kelyhe. Ekkor meghajtva fejét kalifánk

előtt a földet megcsókolta, majd fölemelve tekintetét a trónra, kezéből a kelyhet a vendég elé letette, ki az ifjú szépségétől, no meg a kehely nedűjétől bosszúságait menten feledte. S már adta is volna kelyhét az ifjúnak vissza buzgalommal, amikor az, csodák csodája, szemvillanat alatt újból megtelt borral. S ez még néhányszor megismétlődött, amitől a kalifa még inkább zavarba jött. Baszra büszkesége azonban illendő módon, a földet csókolva elmagyarázta neki:

– Lásd, Isten küldötte, egy bölcs, valamikor, az idő valamelyik órájában, percében hirtelen megoldást talált az őt foglalkoztató kérdésekre. S ily módon sikerült a maga nemében tökéleteset alkotnia. Mert amint tapasztaltad, e pohár kiapadhatatlan: megisszák vagy kiöntik tartalmát – azonnal feltölti magát.

A kalifa homlokát újfent a kétely ráncai redőzték.

– Legyen akármi e sokadalom itt, én, ki e világból már jókorát bejártam, e szépfiúhoz vagy e csodapohárhoz hasonlót még nem láttam.

Mire azonban a kalifa mindezt végiggondolta, a házigazda a legényt poharával együtt a társaságból kivonta. Harrun pedig, szokása szerint, bosszúsan pufogott megint:

– Bolondnak néz tán ez a fickó engem? Megcsillantja a csodát előttem, ám még mielőtt élni tudnék vele haszonnal, meg is vonja tőlem azonnal.

Abulkászim közben egy tökéletes-szép rabnővel jelent meg, kinek kívánságára a nap is felkel, teste a sok gyöngytől-gyémánttól szikrát hány, s fején a ragyogó aranypénz-hajfonat – akár a szivárvány. A kalifa ámulatból bámulatba esett: teljesen elvarázsolta őt a lány fénylő arca, tündöklő lénye, vágykeltő testéből parázsló szenvedélye.

Az illem szerint a rabnő – letérdelve a vendég előtt – a földet megcsókolta, s csak ezután telepedett le mellé a trónra. Ekkor Baszra büszkeségének egyetlen intésére egy udot nyomtak a leány kezébe. A hathúros lant indiai szantálfából készült remekmű volt. A lányujjak játéka pengetése nyomán a szerelem dallama járta be a szerájt. A kalifának menten elszállt minden mérge, s kétségeit muzsika és muzsikus messze űzte.

A szenvedélytől lángolva kérdezte a baszraitól:

– Áruld el, a világ e rózsakertjét s lelkét, a csodák e megelevenedését, test és lélek e sosemvolt harmóniáját, a női nem e páratlan példányát hol sikerült fellelned?

Abulkászim ekkor a gyönyörök gyöngyszemét kézen fogva kivezette az udvarra. A kalifa magát a mulatozásnak teljesen átadta, s szívét minden kétség elhagyta, minden búját-baját letette, s őt a bor bódulata az álom ösvényére terelte. Abulkászim kényelmes és elegáns kereveten vettette meg

vendége ágyát, s éjszakai nyugalma érdekében fejénél, lábánál illatos gyertyákat égetett. Békésen telt az éjszaka. Reggel, amikor az ég kék útján felvirradt Afrasziáb ragyogó napja, Abulkászim felkeltette a kalifát, hogy a seria előírása szerint a fürdőbe vezesse, ahol a fürdőmesterek minden tudásukat latba vetve gyúrták, mosdatták. Ezután a gazda újabb kupákat hozatott reggelre, melyek az estinél is ezerszer erősebb borral voltak tele.

Ezen a napon hiába volt ízesebb az étel, zamatosabb a bor, a kalifát nem kötötte le a vigadalom. Gondolatai a csodaág, a szép arcú legény, a varázspohár, no meg a szívhasogatóan szép rabnő körül jártak, s az utánuk való vágyakozás még az édeset is megkeserítette a szájában. A kalifa három napot töltött el Abulkászim házában, majd búcsút véve vendéglátójától, visszatért a karavánszerájba, ahol első baszrai éjszakáját töltötte. Abulkászim persze ismerte a címet, s mire Harrun a szerájba visszaért, neki alig hihető meglepetést készített elő. Szinte le sem lehet írni, mi minden várta a kalifát a szerájban: selyem, brokát ládaszám, vezíri és katonai sátrak garmada, szolgálók s rabszolgák – egy egész horda, lovak serege meg egy tevecsorda, s ráadásként ott volt a szépfiú is a varázspoharával, no meg a remekmívű lant a csodás csalogánnyal.

A bűbájos rabnő egy ékes sorokkal telerótt tekercset adott át Harrunnak, aki a kezdőlapon a következőket olvashatta: „Ó, én kedves vendégem! Kiléted még most sem kérdem, s hol a te országod, nem firtatom. Viszont ha elhibáztunk volna valamit tudatlanságunkban, kérlek, légy hozzánk nagylelkű, bocsásd meg azt nekünk! Ezeken túl, tudd meg, nálunk egy a szokás: vendégünk ha nálunk létekor szemét bármin is rajta felejti, az számunkra a jövőben értékét veszti. S én tudom, hogy mióta a fagallyat s poharával a fiút megpillantottad, rejtélyük téged azóta foglal-

koztat. Káprázatos rabnőm pedig érzékeid felajzotta, s szíved azóta ő tartja fogva. Ezért hadd kérjek tőled most mindössze eny-nyit: veled töltött napjaink emlékére fogadd el tőlem valamennyit."

A kalifa majd eszét vesztette ily mértékű nemesség és adakozás láttán, s magában mindent nagyvezíre, Fazil ben Rebbí javára írt. S miután őt bűntelennek találta, sietve visszavágtatott Bagdad városába. Ott vezírét börtönéből kihozatta, hivatalát neki visszaadta. S miután szóban is megkövette, neki sorra elbeszélte, hogy Abulkászim vendégeként mily csodáknak részese lett.

– Ó, Urunk, a sors kegyeltjeinek legjelesebbike vagy – mondta erre Fazil megnyugodva.

Harrun viszont ekképp folytatta:

– Hőseink és őseink hagyománya a „Jó tett helyébe jót várj" elvének gyakorlása. És ennek én most teljes szívemből eleget teszek. A szép pohárnok nálad, a faág s az észvesztően érzéki rableány Zubejda nagyaszszonynál várjon a sorára. Most viszont azonnal indulj a kincstárba, s annak párját ritkító ékességeiből, szebbnél szebb kösöntyűiből küldess el egy halomnyit Abulkászimnak hálám jeléül. S ráadásként Baszra urának is kinevezem.

Fazil ben Rebbí a parancsot megértette, s a hivatalos iratok elkészítését magára vette. A baszrai béggel egy fermánban közölte, hogy hatalmát haladéktalanul adja át Abulkászimnak.

Mikor a baszrai bég a pecsétes iratot másnap elolvasta, reszkető félelem lett úrrá rajta, s hívatta vezírét, tudna-e tanácsot adni neki: hogy e kelepcéből miként keveredhetne ki.

Abulfeth Vasíti – így hívták a gonoszt, kinél alantasabb figura aligha akadt Ádám fiai közt. Ráadásul ősi ellensége volt Abulkászimnak, Baszra büszkeségének. Nem csoda hát, ha kapva kapott az alkalmon:

– Ó, Emírem, ne félj, az egészet én annyiban nem hagyom, hogyan másszunk ki e kelepcéből, azonnal kiagyalom. Abulkászimot megnyomorítom, vagyonát elveszem, különben ne Abulfeth Vasíti legyen a nevem.

Az emírnek tetszett vezíre felajánlkozása:

– Csak egyre ügyelj: testét bár megnyomoríthatod, életét teljesen ki mégsem olthatod! – intette őt.

A vezír, hogy tervét végrehajtsa, néhány pribékje kíséretében felkereste Abulkászimot, aki ősei szabályai szerint rangjának kijáró helyre ültette, jól tartotta, itatta, etette vendégét. Abulfeth Vasíti ezalatt csak a megfelelő alkalomra várt a bosszúhoz. Volt egy csodaszere – ha abból az emberfia evett vagy ivott, teste menten elalélt, s kidőlt fához hasonló tetszhalott lett. Ez az állapot akár egy hónapig is eltarthatott. Végre aztán bekövetkezett a pillanat, s a vezír a mákonyból a házigazda poharába ejtett egy keveset, aki mihelyt a kelyhet felhajtotta, eszméletét vesztve zuhant a díványa elé. A palotaszolgák kétségbeesve fogták körbe, ám a vezír, mihelyt megbizonyosodott arról, hogy a méreg hatott, s arról, hogy senki nem sejtette: ebben mekkora része volt neki, azonnal parancsolgatni kezdett, a kincseket, ékszereket egyenesen a kincstárba vitette, a szerencsétlenül járt testét arany borítású koporsóba tetette. A hír hallatán az egész város felbolydult. Aki csak élt és mozgott – nő és férfi, a vallás magasztos hirdetői, urak és szegények, nagyok és kicsik –, mezítláb, fedetlen fejjel, mély gyászban mindenki Abulkászim szerájának kapujában tolongott, akiről azt hitték, hogy valóban meghalt, s vállról vállra véve koporsóját, hosszú menetben azt a temetőbe vitték. Itt, amikor kiértek családja kupolás sírkamrájához, a vezír ezeket a szavakat intézte a gyászkönnyeit sűrűn hullató temetési gyülekezethez:

– Őt a föld alá nem temetem, inkább láncokkal felfüggesztem, így legalább addig enyhítheti szívem bánatát, amíg itt van velem.

– Te tudod – hagyta rá a sokaság, s a koporsót Abulfeth parancsára függőleges helyzetben helyezték el a sírkamrában.

A szertartás végén aztán lassan-lassan kiürült a temetőkert. Csak a vezír maradt ott a koporsóval, és térdeit a melléhez húzva, fejét leszorítva, színlelt bánatba burkolózva, sírdogálva verte a mellét a földön. Amikor azonban leszállt az éj, hirtelen talpra szökkent, a koporsót kinyitotta, s oroszlánbőrből csomózott, ecetes tejben áztatott korbácsával a tetszhalott testét oly kegyetlenül elverte, hogy ha Abulkászim eszméleténél lett is volna, a veréstől azt menten elvesztette volna. Ezután, mint aki jól végezte a dolgát, a vezír visszatette a koporsófedelet a helyére, a koporsót újból felfüggesztette, majd a kupolás sírkamrát jól bezárta maga után. Ezután mint aki jól végezte dolgát, egyenesen a baszrai emír udvarába ment, ahol pontról pontra beszámolt róla, hogyan elégítette ki bosszúszomját. Beszámolója végén az emír cinikusan csak ennyit mondott neki:

– Csak nehogy a dolog kitudódjon, s a fejünkre csapást hozzon!

Ezalatt Fazil ellovagolt Baszrába, ahol mindenki – az emír és vezíre, gyermek és felnőtt, gazdag és szegény – már mély gyászba öltözötten fogadta őt. Amikor Fazil ennek oka felől érdeklődött a város elöljáróinál, ők sírva-ríva mesélni kezdték:

– Épp a fermánba foglaltak teljesítésével voltunk elfoglalva, és Baszra minden értékét Abulkászim lába elé helyeztük. Ő boldogságában egyfolytában a kedvünket kereste, hogy látogatásunkat emlékezetessé tegye, amikor jaj, hirtelen eszméletlenül elvágódott a földön, s mielőtt bármit is tehettünk volna, öröklétbe szenderült.

Fazil ekkor ruháját megszaggatta, a további beszédet berekesztette, majd a temetőbe sietett, ahol Abulfeth bevezette a sírkamrába. Itt Fazil alaposan körbejárt s megvizsgált mindent, majd a baszrai emírnek – nem sejtve, hogy Abulkászim nem halt meg teljesen – ekképp foglalta össze tapasztalatait:

– Ideérkezésem előtt Abulkászim, aki mindenkihez nemes szándékkal és megbecsüléssel közeledett, ármány áldozata lett, amiről az igazhívők urát késedelem nélkül tájékoztatni kötelességem.

Ezután lova fejét Bagdadnak fordította, és elvágtatott. Hazaérkezte után a kalifa, amikor értesült Abulkászim haláláról, magát a trónjáról levetette, s bánatában majd eszét vesztette, és nem evett, nem ivott három napig: „Ezt az ifjút ily módon elpusztítani nem lehet – töprengett gyászában kezével a térdét verve –, ezért, történjen bármi, e rejtélyes esetet ki kell vizsgálni."

Amikor a kalifa mély gyászának híre eljutott Baszrába, a város emírjét elfogta a rémület.

– Mi lesz most? – szegezte a kérdést Abulfeth mellének.

– Az ügynek az a megoldása, hogy Abulkászimot tényleg átsegítjük a másvilágra. S mihelyt ezt sikerrel véghez viszem, megnyugszik a te lelked is, hiszem!

– Te tudod, mit teszel – hagyta rá az emír, s Abulkászim tényleges legyilkolására egy pillanat alatt meghozták a törvényt.

Időközben Baszra külvárosában rablók vertek tanyát. A rettegő nép számára igen szűk lett arrafelé a világ. A gazfickók nappal karavánokat, éjjel otthonokat fosztogattak. A kupolás sírkamránál azonban, hogy lássák, ki van a koporsóban, lámpást gyújtottak. Ott egy holdfény-arcú ifjú testére leltek, melyet egymást kérdezgetve, tanakodva körbevettek:

– A szerencsétlen, ha élne, vajh mily szörnyűségekről mesélne?

Abulkászim ekkor megrázkódott, s egy pillanatra kinyitotta, majd újból lehunyta a szemét, miközben alig hallhatón rebegte:

– Hé, te kegyes haramia, tőlem, bűntelenül szenvedőtől mit akarsz? Inkább ölj meg teljesen, és szabadíts meg kínjaimtól! A további tortúrát elviselni úgysem bírnám, boldog élet pedig aligha várna így rám!

A haramiavezér alig bírt megszólalni a meglepetéstől:

– Ki vagy s mi vagy, és hogy kerültél e vesztett helyzetbe? – kérdezte végül.

– Egy nagykereskedő segédjeként gazdámat bajba sodortam – tódította erőtlenül Abulkászim –, s ezzel rettenetes haragját és büntetését magamra vontam.

A rablóvezér magában imígyen spekulált: „Ki tudja, igazat mond-e, vagy sem, de nem is érdekes most. Mindenképpen magunkkal visszük, s a rabszolgavásáron talán jó pénzt kaphatunk érte." Ezzel nyeregbe szálltak, s útjukat a szerencsétlen daliával a hegyek felé vették. Hosszú lovaglás után egy barlang előtt letáboroztak, ahol a gyengélkedőt óvatosan lefektették a földre, s mint a szemük világát, óvták széltől, naptól.

A hajnal már talpon találta Abulfethet, a Rettenetest. Gyilkolásra készen állt. Arcát óvsálja mögé rejtve, övében díszes markolatú handzsárjával ment Abulkászim sírboltjához, hogy őt most már örök időkre annak lakójává tegye. Odaérve azonban a kripta ajtaját nyitvatárva találta, amitől, mint az őrült, rohant vissza Baszra városába, s kétségbeesve számolt be az emírnek a fejleményekről.

– Ajaj, mihez kezdünk most – sopánkodott az emír, amikor értesült a történtekről. – Bizony, ki nem keveredünk már ebből a kelepcéből. Ha urunk, a kalifa, megtudja, mi történt, életünknek menten vége!

Az emír és a vezíre ekkor egy csapat katona kíséretében újból kivágtatott a kriptához, de ugyanaz a kép fogadta őket, ami korábban a vezírt is. Miután a környék minden lakóját alaposan kifaggatták mindenről, késlekedés nélkül a hegyek felé tartó rablók nyomába eredtek. Majd, utolérve őket, katonáikat négy szakaszra osztották, és a haramiákat körbekerítették, akiknek így esélyük sem maradt a menekülésre, s a legtöbbjük kardok élén került át az örök hazába, Abulkászim pedig újból az emír fogságába esett. S már indultak is vissza vele és a rablók maradékával a városba, melynek határához érve azonban a vezír meggondolta a dolgot, és így okoskodott:

– Abulkászimmal a városba vissza nem mehetünk, hisz lakóink, kik kedvelik őt, fellázadnának ellenünk. Ezért hát jobb a bölcs óvatosság – csűrte-

csavarta tovább a szót a vezír –, ezért te, uram, a rablókat a városba kísérred, s mert elfogtuk őket, magunkat dicséred. Közben én a fogoly életének fonalára egy biztos helyen végső csomót kötök, amivel azonban e gazfickókat vádoljuk majd meg.

Így lett.

Az emír a megkötözött rablókkal a városba, a vezír pedig – fia kíséretében – Abulkászimmal egy eldugott faluba ment, ahol egy hatalmas üregbe taszította:

– Épp itt az ideje, hogy veled a dolgom végleg befejezzem! – jelentette ki elégedetten, és meghagyta a fiának, hogy fentről az üreg szélénél sűrűn heverő szikladarabokkal dobálja meg a lent levőt, akinek teste kis idő múlva már tetőtől talpig vérben tocsogott.

Éjszakára apa és fia azonban mégiscsak elnyugodtak, s ezt kihasználva a félájult Abulkászim azt kereste, hogyan szabadulhatna szorult helyzetéből: „Ha szorosan a barlang falához tapadok, nem érnek el többé a kődarabok" – okoskodott. Ám ahogy a kezével meg akart kapaszkodni a falban, az beomlott. Talált egy csontot, és az imént keletkezett üregben azzal ásott tovább. Amikor a járat fala teljesen átszakadt, üregébe a szemközti csatornából nagy erővel betört a víz, s oly magasra csapott, hogy a vezírnek az üreg szájánál hortyogó fiát is elsodorta, akiért így álmában jött el a végzete. Abulkászim, jó úszó lévén, nemsokára partot fogott. De nem pihent, elszántan vonszolta magát tovább, mígnem pirkadatra egy patakhoz ért, s az ennek partján levő fa alatt végre nyugovóra tért.

Reggel egy fekhelyéhez érkező karaván kolompjára ébredt.

– Mi is utazók vagyunk, nem kell tőlünk félned – nyugtatták a vándorok, látva riadt tekintetét.

A menekülő ekkor hálálkodni kezdett jó szerencséjéért, majd amikor üldöztetése okáról kérdezték, egy újabb mesével állt elő:

– Egy nagykereskedő inasa volnék, aki a haramiák prédája lett. Hodzsámat megölték, engem mindenemtől megfosztottak, kis híján még az életemet is elvették, s olyan állapotban hagytak, ahogy belém botlottatok.

A karaványvezető parancsára Abulkászimot felöltöztették, és lóra ültették.

– Nincs bennünk rossz szándék, tarts velünk! – biztatták.

A karaván ezzel útját egy zöldellő völgy felé vette, melynek közepéről tekintetük gondozott park s fényes palota vonzotta-terelgette. Elérvén a völgyet, sátrat vertek.

Baszra bégének leányát nem csupán szerájbeli százszorszépnek teremtette a Magasságos, hanem a sors kegyelme és a jómód is hű társként kísérték eddigi életében. A száraz, poros Baszra helyett ebben a kies, zöldellő vádiban építtetett palotát s telepíttetett kertet magának. Most, erkélyéről széttekintve, látta, egy karaván ver sátrat a völgyben. Rögtön kiküldte hozzájuk a szolgálóját, hogy vegyen tőlük néhány vég szép finom kelmét. A karaványvezető, ládáikat kinyitva, az angyalok köntöséhez hasonló, habkönnyű szöveteket, vásznakat csomagolt ki belőlük, majd Abulkászim karjára helyezte valamennyit.

– Nesze, menj, és kínáld föl árunkat a szeráj úrnőjének. Járj szerencsével! – biztatta.

A palotába lépve a szolgáló a deli ifjút a vásznakkal úrnőjéhez kísérte. A leánynak elég volt egy pillantás, és máris beleszeretett Abulkászimba, s az minden kelménél jobban felizgatta.

– Hát te, ifjú?! Urad s parancsolód szolgája vagy? – kérdezte tőle.

– Úrnőm, én nem vagyok szolga – felelt Abulkászim önérzetesen.

A béglány azonban tovább faggatta:

– Talán a tanítványa lennél?

– Nem, az sem.

– Na várj csak, e végekhez karjaidban hogy jutottál!?

Hogy Abulkászim elterelje a lány kíváncsiságát, ezt felelte:

– Egy nagykereskedő tanonca voltam, amikor mesteremmel haramiák végeztek, s foglyul ejtettek engem is. De megszöktem, s így kerültem a karaványhoz.

Ezt hallva a szeráj százszorszépe odahajolt a szolgálójához, és a fülébe súgta:

– Ez a deli ifjú nem hagyhat el bennünket! A szöveteket pedig vidd vissza, ahonnan hoztátok.

A szolgáló az árut visszavitte a karavánnak, melynek vezetője megkérdezte tőle:

– Hát az ifjú?

– Gazdájára talált – felelte a béglány szolgálója. – Ti viszont szedjétek a sátorfátokat, és menjetek, amerre láttok.

A karavánnak nem volt mit tennie, tovább kellett mennie.

Közben a leánya a következőt okoskodta ki a dajkájával:

– Dada, nyiss az ifjúnak a palota egyik eldugott zugában egy szobát! Minden olyan legyen, hogy magát tündérpalotában higgye. Amint kicsinosítom kissé magam, azonnal csatlakozom hozzátok én is.

Így történt. Kisvártatva lenge fátyolban jelent meg a leány az ifjú szobájában, és lehevert mellé a díványára. Az élet gyönyöreit s játékait ekkor sorra mind végigpróbálták: ettek, ittak, s egymást a boldogság csúcsaira juttatták.

De mi történt közben a rosszéletű vezírrel? A napfelkelte odakint találta a halálos üregnél. A víz addigra színültig ellepte a lyukat. Amiből rögtön sejtette, hogy fia a vesztét abban lelte. A bánattól eszét vesztve, kezében díszes handzsárjával, szívében gyilkos indulattal rohant be a városba, egyenesen Baszra emírjének trónja elé, ahol turbánját elhányva, magát a földre vetette:

– Fiam elvesztettem – kántálta szívszaggató hangon –, e tragédián magam soha túl nem teszem!

Az emír azonnal riadóztatta katonáit, és három nap és három éjjel hajszolta-űzte őket, árkon-bokron, földön, vízen át, de Abulkászimnak sehogyan sem bukkantak nyomára. A dolgavégezetlen had már visszafelé tartott a városba, amikor az emír leányának kertjénél pihenőre határozta el magát. A sereg érkezését a leánynak szolgálója tüstént jelentette, ki szerelmét így időben elrejthette, maga pedig jó szívvel várta vendégségbe atyját, s éjszakára is marasztalva őt, legszebbik vendégszobájában vettetett ágyat neki.

Lefeküdtek. A leány azonban csak álmatlanul forgolódott ágyában, s minduntalan a deli ifjú járt az eszében, akit a palota eldugott zugában szállásolt el. S addig-addig forgolódott, míg nem tudta tovább türtőztetni magát, s – megkérve közben a dadáját, hogy álljon őrt nekik – beosont a dalia szobájába:

– Ma éjjel szemed, füled, dada, nyitva legyen nagyon, hogy szerelmemmel minket senki rajt' ne kapjon – adta ki az utasítást a vénségnek, és behúzta maga mögött az ifjú hálótermének ajtaját.

Igen ám, csakhogy amikor minden nesz elcsitult, a jó dadus szemére az álom selyme simult. Az emír szemét viszont elkerülte az álom, s felkelt, hogy lányának még egyszer jó éjszakát kívánjon. Mivel azonban hálótermét üresen találta, sorra benyitott minden szobába. S az egyikben, vajh, mit nem lát ámulatában? Lánya édesen szuszog egy dalia karjában. Mire dühében hajukat cibálva, ágyukból őket kiráncigálta. Persze, az ifjúban azonnal fölismerte Abulkászimot:

– Ó, te, sorsom megrontója, életem balszerencséje! – kiáltozta magából kikelve. – Miközben érted a világot felforgatom, ezalatt te a lányommal kéjelegsz?!

Ekkor a dadussal együtt béklyót rakatott mindhármukra, majd bezárva őket a hálóterembe, ő maga a vezírhez sietett.

A szoba foglyai, magukra maradva, igyekeztek megszabadulni köteleiktől, s a lánynak, oldalára fordulva, sikerült is valahogy a dalia kezén a csomót kioldania. Abulkászim talpra szökkent, s az ablaknál termett legott. De nem látott mást, csak a tátongó mélységet ott, s rögtön tudta, ha innen kiugrik, épen földet aligha érhet.

Kedvese is féltőn intette őt:

– Talán ha a falhoz tapadva araszolsz lefelé, esetleg lejuthatsz élve.

Mivel Abulkászimnak nem volt választása – lábát a párkányon máris átvetette. Közben az ablakkeretbe kapaszkodott görcsösen, de miután egyik mozdulatát elvétette, tehetetlen lezuhant a mélybe. Az ablak közelében azonban – Allah végtelen hatalmánál fogva – egy fa kúszott a magasba, melynek egyik ágába beleakadt Abulkászim ruhája, és zuhanását visszafogta, de még így is nagy kínok árán ért földet, és sántikálva botladozott reggelig.

Ekkorra azonban, ha nehezen is, beért egy faluba, ahol egy dervis dede, egy pír – illő köszöntését – szíves szóval fogadta:

– Lelkem, fiam, ki vagy, s mily messziről hozott utad ide? – kérdezte tőle.

Abulkászim szűkszavú válaszára a pír nem faggatta tovább, hanem mindent megtett azért, hogy házában vendége jól érezze magát.

Ezzel párhuzamosan Baszra emírje vezírét sietve felkeltette, majd a történteket útközben elhadarva neki, észvesztve rohant vissza vele a hárembe. De Abulkászimnak ott már csak a hűlt helyét lelhette.

– Hiába minden – így a lány –, hisz ablakomból magát kivetette.

Az emír és a vezír ekkor tüzetesen átvizsgáltak az őrséggel a palota környékén minden zugot, szirtet, dombot, de sehol semmit nem találtak.

– Se vér, se nyom! – állapította meg dühödten az emír, s lánya és annak dajkája őrzését a palotaparancsnokra bízta: – Biztos helyre vigyed őket!

Ezzel mintha a halálos ítéletüket mondta volna ki. A vérszomjas őrparancsnok ugyanis a sivatag egyik távoli helyére cipelte ki a foglyait, s már letérdeltette őket, hogy kiömlő vérükkel a homokot megitassa, amikor észrevette, hogy a leány testét dús ékszer borítja:

– Előbb ide a kincsed! – lihegte, és rávetette magát az emír lányára, hogy testének díszeit letépje, ékszereit megszerezze, s már a gyűrűit ráncigálta, de a mutatóujján levővel nem boldogult. Ekkor – hogy fogaival is segítsen – a gyűrűt szájába vette, ám ezzel annak mérgét is lenyelte, mely egy pillanat alatt végzett vele.

Megszabadulva végzetüktől, a leány és dajkája nyakukba vették a sivatagot. Mentek, mentek, mígnem gondviselőjük lépteiket abba a faluba vezette, ahol Abulkászim a dervis pír vendégszeretetét élvezte. A két nő elmélkedésbe merülve találta a derék dedét, aki az otthonába invitálta őket, s miután végighallgatta történetüket, pihenőszobát nyitott nekik. Közben előkerült Abulkászim is, akit a dervis széles mosollyal fogadott, majd beszámolt neki új látogatóik érkezéséről.

– Két előkelő hölgyet vetett hozzánk a sors – tájékoztatta korábbi vendégét mosolyogva. – Vigyél be nekik valami élelmet.

Abulkászim térült-fordult, s kisvártatva már rakott tálcával a kezében lökte be maga előtt a két nő szobájának ajtaját.

Az emír lánya, megpillantva kedvesét, örömtől zokogva vetette magát a karjába. Később, mikor az öröm mámorából kissé magukhoz tértek, a leány a távozásukat kezdte sürgetni.

– Azonnal induljunk a városba, hogy ott menedéket nyújtó, alkalmas szállásra leljünk! Hiszen nemsokára a vérünkre szomjazó kopók így is, úgy is nyomunkban lesznek.

A pír útmutatását követve pár nap alatt Bagdad városába értek. Abulkászim beszállásolta kedvesét meg a dajkát egy megbízható helyre, ő maga pedig – hogy megélhetésükről gondoskodjon – elszegődött hordárnak. Egy vevő holmiját cipelte épp a megadott címre, amikor egy utcasarkon leült pihenni rövid időre. Ám sorsunk rendezője úgy akarta, hogy erre az utcaszegletre nyílt Zubejda hatun ablaka, melyből az ud világszép művésze – egykori rabnője – tekingetett ki éppen, s Abulkászimot messziről felismerte. Zubejda hatun persze a háta mögül látta, hogy a lány úgy áll ott, mint akinek lecövekelt a lába.

– Mi az, ami nem enged ellépni az ablaktól, lányom? – tudakolta tőle.

– Ó, Úrnőm, az a hatalmas málhát cipelő férfi nem más, mint néhai gazdám, Abulkászim.

Zubejda elnézően mosolygott a lányon:

– Bajjal, hisz már rég vérét vették.

A lány azonban nem tágított:

– Esküszöm az Úrra, csakis ő lehet, nem más!

Zubejda leküldte az egyik szolgáját, hogy felhívassa vele magukhoz a hordárt. Amikor a férfi rövidesen belépett hozzájuk, Zubejda, arca ékét fátyol mögé rejtve, őt ekképp üdvözölte:

– Mondd, valójában ki volnál, te, szerencsés vitéz?

– Szultánám! Előtted egy olyan, Baszrából való férfi áll – kezdte válaszát ékesszólón Abulkászim –, akinek életét, nem is oly rég, érdekes események vezérlik. Ebbe a városba útitársaimmal csak ma érkeztem, s hogy megszerezzem napi betevőnket, hordárnak szegődtem. Becsületem azt diktálja, hogy ezt a mostani portékát is mielőbb leszállítsam a birtokosának.

A rableány mindezt hallva, lerogyott Abulkászim lába elé, s átfogta a térdét. Ekkor toppant be váratlanul Zubejda hatun szerájába a kalifa. S mit nem lát? A küszöbön egy idegen férfi álldogál, rableánya pedig térdét ölelve sírdogál, Zubejda meg ámulatában képtelen egyetlen szóra is. Nem úgy a kalifa, ki a látottakon felhorkanva kérdi a két nőt:

– Hát ennek a haszontalannak mi dolga itt?

Zubejda, hogy mentse magát, a kalifának sorra kitálalt mindennel, aki ekkor odafordult az idegenhez, és ezt kérdezte tőle:

– Hé te, országunk hőse, egykori vendégedre ráismersz-e?

– Te vagy, uram, a kalifa! – vágta rá Abulkászim.

– Akkor meg valóban nem lehetsz te sem más, mint az én baszrai barátom, aki nékem egy csodagallyat ajándékozott pávával, s a pohárnokát és a

lantművésznőjét is nekem adta! Miért, mégis, hogy úgy tudta az egész ország: életed tüzét kioltották. Hosszú még a nap, s előttünk az éjjel, arra kérlek, szép sorjában most mindent mesélj el!

Abulkászim ezt a pillanatot várta, s menekülését a baszrai emír és vezíre elől részletesen a kalifa elé tárta.

Ahogy az ifjú történetét hallgatta, magasra csapott a kalifa haragja. Kérve kérte: Abulkászim távoztáig háljon meg nála, majd vendégét maga mellé ültette az ünnepi szófára, miközben asztalát Fazil ben Rebbí s udvari pasái meg a bégek és a többi előkelők körbevették – s ami Abulkászimmal történt, nekik is tüzetesen kifejtették. Végül a vétkesek példás megbüntetéséről döntöttek, s a palotaőrséget – élén Ulu béggel – haladéktalanul Baszrába küldték, parancsba adva: hogy az emírt és vezírét vasra verve hozzák Bagdadba!

A kalifa parancsa ez volt: halál!

– Állítsatok bitót a két bitangnak a bazár közepén! – utasította embereinek. – S ezek hirdessék azok sorsát, kik a jóra restek, s rossz útra tévedtek!

Majd az idők ura más rendelkezést is hozott: a város feldíszítessék! Vegye most vígság kezdetét. A pohárnok fiú, a tündérszép rableány, a páva és a csodaág most eléje vitessék! Mikor minden készen volt, a kalifa odalépett Abulkászimhoz, és ezeket mondta neki:

– Te hős bajnok, a magasságos istent hívom tanúmnak, hogy nem akarlak megsérteni: de a pohárnokkal s a rabnővel értékben nem ér fel semmi. Még a ruhájuk széle is többet ér a legdrágább kincseknél. Ne vedd hát zokon, ha arra kérlek: vedd vissza e két csodás lényt, s menjenek véled!

Abulkászim meghajolt mélyen, s a földre csókot lehelt, majd urának csak ezután felelt:

– Ó, világok sahja! Dicsőség és hála legyen részed, de ők inkább a te rangodhoz illenének. Náladnál jobb kezekben senkinél sem lehetnének!

De a kalifa tovább győzködte:

– Nekem a gally s a páva is bőven elég, ám a többi, ragaszkodom hozzá, legyen a tiéd!

Abulkászim végre beadta derekát:

– Rendben, Uram, de hogy mindezt elfogadjam, egy a feltétele annak. Mindenki számára legyen a te kegyes ajándékod napja emlékezetes! Ezért mindkét szolgát híveid jelenlétében most felszabadítom, s e páratlan szépséget e szépfiúval kiházasítom!

A kalifa szemében e nemes gesztus tovább növelte Abulkászim tekintélyét.

– Legyetek hát szabadok, s kedvetek szerint boldoguljatok! – hagyta jóvá a javaslatot. – Ezentúl vésse jól mindenki az eszébe: Baszra városának Abulkászim legyen a vezére! Ez az utolsó parancsom!

Mikor Baszra városa e hírről értesült, az örömtől sírva-nevetve mindenki ünnepet ült! S a városba még az is visszatért, aki onnan korábban elmenekült.

Abulkászim az emír leányával új dinasztiát alapított.

Uralmuk alatt a földön vége lett a rettegésnek, teret adva örömnek, nevetésnek...

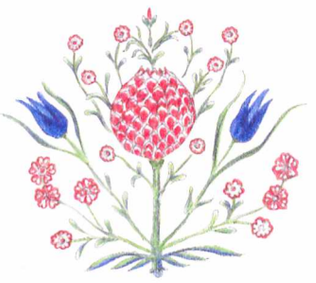

Ennek a mesének a tanulsága: „A Jóság nem hoz mindig hasznot Neked, de Hitványsággal mindened elvesztheted!"

A Legfőbb Igaz százezer áldása legyen az írnokon, aki ezt a történetet lejegyezte. Ámen.

SZÓPÁRBAJ ÉLETRE-HALÁLRA

Az idők hajnalán, a napok jegyzésének kezdetén élt egy padisah. A hivatásos mesélők körében szájról szájra járt róla az alábbi történet. Gazdag volt, és célratörő; rangjához és hatalmához méltó – nem élt akkoriban a földön hozzá hasonló.

Ám e kiváló hatalmasság mégsem volt boldog. Nem szoríthatott ugyanis karjába fényes arcú trónörököst, s emiatt kesergett, bánkódott nappal, éjjel. Pedig de sokszor emelte arcát az ég csillagfüggönye mögött a magasságos felé. Mindegyre csak fohászkodott, könyörgött hozzá, pompás adományokkal látta el a derviseket, bőkezűen gondoskodott a rászorulókról. Zarándokutakra járt, ételt osztott az ingyenkonyhákon, jótetteinek se szeri, se száma nem volt. Végül nem is maradtak ezek hatástalanok, és kitartó vágyakozását az Egyetlen Igaz egy csodálatos gyermekkel jutalmazta, aki már születésekor magán viselte az égiek jegyeit.

Végtelen volt az apa büszkesége, aki boldogságát adományaival is kifejezésre juttatta. Alattvalóinak, szolgáinak egyre-másra osztogatta ajándékait, de nem feledkezett meg az imádkozó és táncoló dervisrendekről sem, és a megbocsátás jegyében a börtönök kapuit is megnyittatta. Zeneszerzőivel himnuszokat komponáltatott az égiekhez, énekeseinek hangja a mennybéli füleket telezsongta. Minden alattvalója önfeledten dalolt, országa a boldogság és öröm birodalma volt. Amikor pedig eljött a dolgos hétköznapok ideje, dajkák s dadák hada ápolta a kisdedet ölbe kapva.

Majd kikerült egy szultáni fermán is a házak falára: filozófusok, csillagjósok, tudósok jöjjenek uruk hívó szavára! Üssék fel bölcs könyveiket menten, s mondják meg, mily sors vár fiára az életben?! S a tudorok jelentették is rögtön a szultánnak: „A szerencse és a baj sors- és úttársak." A gyermeknek életében megpróbáltatásban is bőven része lesz, de a bajokból a végén szerencsésen mindig kievez.

A padisah semmit nem tehetett: egyik szeme sírt, a másik nevetett. Nagy örömét lelte azonban fiában, akit öröm volt nézni, amint napra nap nőtt s erősödött. S mint minden gyermek, ő is a pajtásaival játszott legszívesebben – élete nem is telhetett volna szebben. Később a tudós turbá-

nosok, hodzsák vették őt kézbe, hogy a tudományokat mind jól eszébe vésse. S képességei valóban meghazudtolták korát – kész csodagyereknek tartották. Nem véletlenül, hisz tizenöt éves korára oly sok mindenben tett szert páratlan jártasságra – nyelvtanban, számtanban ő volt az első, s más tudományoknak is valóságos tudósa lett ő. Persze a Kegyes Korán magyarázatait is olvasta sokat, s élen járt mindenki közt a szent szövegek megelevenítésében. Élete azonban nemcsak az elméleti ismeretek megszerzésével telt, a gyakorlati tudnivalók terén is számos ismeretre tett szert. S mint ahogy sem a politikában, sem az ékesszólásban nem volt senki párja, a legjobb lovas is ő volt, s neki repült legmesszebbre a lándzsája. Nem is lehetett őt jellemezni ennél szebben: „Remek testben szikrázó szellem." Hisz szakálla épp csak serkenni kezdett – első a padisahok közt máris ő lett. S az apja is azt gondolta róla, hogy Halef – hisz a neve is ezt jelenti – lesz majd az utóda.

Ekkor azonban valami furcsa, keserű dolog történt. Apja hirtelen úgy érezte: árnyékba került a fia mellett, s féltékenységében egy nap fellázadt sorsa ellen:

– Van e rajtam kívül más e földön, kinek napjai az enyéimhez hasonlóan szépek? Ki előtt az enyéimnél szebb asszonyok, szüzek, rabnők teszik a szépet?! Van-e, kinek napjai ennyi dicsőségben telnek, s kit fia miatt, mint engem, ennyien ünnepelnek? Ezért ha a földi boldogság gyümölcseiből most nem veszek eleget, ki tudja, vehetek-e még belőlük valaha is? Padisahi birodalmam a csúcson, előttem immár dicső utódom. Eljött hát az ideje mámornak, örömnek, hogy az élet habzó borából nagyokat hörpöljek. Többé engem már más nem érdekel – élvektől eltelten boruljon rám a halotti lepel!

S elkezdett egyszer csak nem törődni mással, csak a szórakozással, mulatozással – ettől kezdve csak dőzsölni látták, s hagyta romba dőlni birodalmát. Hevert csak napra nap borgőzben, részegen, miközben pusztította országát mindenféle idegen. És senki nem tehetett ellene semmit – dicső múltjuk arcán egyre több lánc ütötte seb éktelenkedett. Hit, erkölcs, hűség – náluk múltbéli fogalmak lettek; a misztikus szavú bölcsek s vallástudók léptei nyomát pusztai bogáncsok verték fel, s mindenki értetlenül nézte: az egykor büszke iszlám ország miként enyész el. Kapuik a mecsetek bezárták, elburjánzottak a kertek, az egykor büszke paloták romokban hevertek. Mindenütt a belső harcok, viszályok tüze égett, s mindenki tekintett mindenkit ellenfelének. Nem csoda hát, ha dicső padisahunk birodalmát rövid időn belül megszállta a szomszéd ország királya.

Halef – apjával, anyjával – a bujdosók útjára lépett, s úgy tűnt: szenvedéseik sosem érnek véget. Nem maradt számukra más, csak menni, menni – de hiába jártak házról házra, nem szánta meg őket senki. Senki nem tett semmit értük, gyűlölet volt az osztályrészük. A pusztába ki ekként értek, hol örülhettek végre a szabad égnek, majd – hullámzó füvek közt verve tanyát – Halef vadásznivaló után nézett. Egyedül csapázott a pusztán, de hiába kémlelt erre, arra, nem figyelt föl időben a fenevadra, mely már rá is rontott, s Halef hiába ment vele ölre, lovát a vad mégis megölte. Mit tehetett volna? Szívében elkeseredett dühvel visszaballagott a szüleihez. De később sem volt szerencséjük – az éj közepén haramiacsapat támadt rájuk. S hiába védték magukat, mit találtak: bottal, kővel, nem bírtak a túlerővel. A rablók megfosztották őket mindenüktől, még a ruhájukat is elvették, s ők ott maradtak kifosztva, csupaszon, megalázva – három nincstelen a fűtenger közepén. Halef ekkor már nem tudta tovább türtőztetni magát, s fogcsikorgatva vágta szülei fejéhez:

– Ez a büntetésünk most vétketekért! El kell fogadnunk Urunk ítéletét, s bűneiteket meg kell bánnotok, s könyörögnötök, hogy istenünk megbocsásson, és ne sújtson ránk ily hatalmas haraggal tovább. Padisahságunknak immár végképp vége, itt maradtunk csupaszon a világ szégyenére. Vissza kell hát térnünk az igaz, becsületes útra!

Apja most döbbent csak rá igazán, hogy hová vezetett a felelőtlensége. S térdre borulva könyörgött Urához megbocsátásért.

– Itt teljesen védtelenek vagyunk. Jobb lesz, ha mégis lakott vidékre megyünk – rendelkezett ekkor a fiú, majd felszedelőzködtek, és elindultak a sivatagban.

Mentek, mentek, csak úgy, az orruk után – se vizük, se élelmük, se menedékük a nap égető tüze elől. Kimerülten, félholtan vonszolták magukat, ráadásul Halefnek anyját is, apját is támogatnia kellett. Végül ereje fogytán ő is lerogyott, majd összeszedve magát, továbbment mégis. Egyszer aztán a közelben keskenyke patak partja, s fölötte dús lombkorona hívogatta, és minden zöld ág, úgy tűnt, neki intett – életet ad ily hőségben

minden vízcsepp. Halef is ráhanyatlott a vízre, azt mohón lefetyelte, s a parton nőtt füvet csomóstul harapta, ette. Azután visszament szüleiért, s őket idetámogatva elérzékenyülten nézte, mint iszik-eszik mohón apja-anyja. Majd felfrissülten indultak tovább.

Hosszú utat tettek meg még, míg egy város alá értek, hol a kertek tövében kerestek maguknak menedéket. Igaz, Halef most sem pihent, mert a városba ment nagy sietve, hogy aznapi betevőjüket összekéregesse. De hiába nyújtogatta markát, nem kapott egy fityinget se. Szomorún gondolt éhező apjára-anyjára, s kenyeret kunyerált házról házra járva. Másnap ugyanígy járt, vagy még rosszabbul, hej, bizony, a szükség nagy úr tud lenni, nagy úr! Végül egy mecsethez vitte lába, hol a gyülekezetet látva könyörgő imába fogott:

– Kereskedők sarja vagyok. Atyám neves és tekintélyes családfő. Számát se tudnám gyönyörű kenézeinek, szolgáinak. Csakhogy előbb tűzvész áldozatai lettünk, azután rablók fosztottak ki bennünket, s azt is elvitték, amit viseltünk. Koldusbotra így jutottunk, s felednünk kellett, amik voltunk. Szüleimmel nyomorultul járjuk meztelen utunkat, éjjelente kertzugokban húzzuk meg magunkat. Segítsetek! – Allahra kérlek benneteket, s kívánom, hiányt sose szenvedjetek!

Az emberek azonnal észrevették, hogy Halef nem közönséges koldus. Szavai ezért végre megnyitották a szíveket, zsebeket, s kaptak ők ruhaneműt, pénzt, ételt, italt – eleget. A koldussorsra jutott padisahfi térdelve mondott hálát Urának s jótevőinek, majd miután szüleivel felöltöztek, s ittak-ettek, leszállván az éj, aludni mentek.

Reggelre azonban így szólt ismét:

– Most láthatjuk csak, hogy trón és koldusbot közt mily rövid az út. Elkeseredünk azonban mindaddig nem kell, ha van is gondunk elég, amíg Legfőbb Urunk rajtunk tartja a szemét. A koldulás azonban nem az én mesterségem, s megvallom: nincs is hozzá tehetségem, ezért hogy fenntartsam magunkat, inkább hordár leszek.

Estére mégis üres zsebbel, korgó gyomorral tért vissza a kert sarkába a szüleihez, s nem volt nála pár szem morzsánál több, mit visszaúton a városkapunál vetettek neki. Ráadásul mivel az elkövetkező napokban sem talált munkát magának, egyre reménytelenebbnek látta a jövőjüket.

„Szívem-lelkem izzón hevít – mit tehetek?
A test kísértéseivel szemben – mit tehetek?
Anyám, mikor megszült, Örökösnek nevezett.
De hogy épp szerencsét nem örököltem – arról én tehetek?"

– dudorászott, majd szülei elé toppanva indulattal így kiáltott: – Most már elég! Ha semmit nem teszünk, éhen veszünk! Egy megoldás maradt már csak: vagy ti adtok engem el, vagy én titeket rabszolgának!

A levitézlett padisah erre fejét leszegve ezt felelte:

– Helyes beszéd, de hogy oldjuk meg a dolgot? Különben is, hogy lehetnék boldog, ha a fiam rabszolga volna – ám ha a szerencséd egyszer mégis megtalálnád, anyád-apád akkor is visszavásárolhatod. Gyerünk hát az emberpiacra; hadd legyen ez vezeklésünk első jele a Fenti Világ Ura előtt!

Halef herceg azonban mégis a bazárba ment munkát keríteni. De rá se hederített senki. Testben, lélekben ekképp megalázva félrevonult a városkapu elhagyott árnyékába. A tehetetlenség könnye arcát mosta, míg az álom örvénye el nem sodorta. De ébredt is nemsokára, mert az Úr szándékától vezetve a város sahja vonult el egyszerre előtte. Kíséretével s madarai rajával vadászni indult éppen, amikor kedvenc sólymának nyoma veszett az égen. Pedig ezért a szárnyasáért volt oda leginkább a nagyúr, így mindenki e madárkát kereste, de se égen, se földön senki őt nem lelte. De hogy is lelt volna rá bárki a madárra, mikor az – a Magasságos jóvoltából – rátelepedett Halef karjára.

– Mivel úgy gondolom, az ég küldött ide, a kezemre, szerencsémhez, madárka, vezess te – simogatta meg a fiú, maga is tapasztalt solymász, a madarat, s elindult vele a városba, hogy a sahnak becsülettel visszaadja.

– Rátaláltak a sah madarára, a solymász fejét nem csapja le már a hóhér bárdja! – harsogták mindenfelé az emberek.

A sah szívét – pillantást vetve kedves madarára – azonnal elöntötte a hála. S hogy az ifjú hol s miként akadt a nyomára, töviről hegyire tudni kívánta!

Halef előbb nagy tisztelettel köszöntötte a sahot, majd mesélni kezdett:

– Tiszteletben, tapasztalatban, vagyonban, szolgákban hiányt eddig soha nem szenvedett kereskedődinasztia leszármazottja vagyok. De egy tűzvész nemrég hamuvá égette életünk munkáját. Egy idősödő szolga és egy háremőr asszony maradt az összes vagyonom. Három nap óta rovom munkáért e város utcáit, de érdeklődést irántam eddig senki nem mutatott – ide-oda tengtem-lengtem, a koldusok kenyerét ettem. Fejemet álomra ott hajtottam, ahol épp elálmosodtam. Most, megbékélve sorsommal, itt vagyok e királyi sólyommal. Mivel egy boldogabb világban a solymászatnak magam is hódoltam, e madárkát könnyűszerrel befogtam. S bár ő talált meg engem, jól tudtam, csakis a királyé lehet ilyen pompás példány.

Halef választékos előadása, beszédstílusa meggyőzte a padisahot: „Kétségkívül előkelő, jó nevelésű ifjú, csakis valamely jeles család sarja lehet" – gondolta, majd így szólt fennhangon:

– Dzsigit! Bármi óhajod, ha van, bátran add elő!

– Allah adjon hosszú életet Felségednek! – kezdte válaszát Halef. – Arra kérlek, jó uram, hogy az öreg szolgát és a háremőr mamát – kik gyermekkoromtól ügyeltek rám és tápláltak – vedd magadhoz, és viseld gondjukat! Mindennél kedvesebbek ők nekem, sorsukat most is szívemen viselem.

– Hozd őket ide hozzám, megegyeztünk! – szólt a sah, s Halef szívében e szavak hallatán új remények keltek.

Amikor azonban a király megpillantotta később a két öreget, rögtön rájött: férj és feleség áll előtte.

– Hát ők biz már nem sok hasznomra lesznek, de rendben, megveszem őket – kötötte a padisahot az adott szó ereje. – Mi az ára ennek az öreg szolgának? – tette még hozzá.

– Egy nyereggel, kengyellel felszerszámozott paripára vágyom érte a sah istállójából – felelte Halef határozottan.

– Beleegyezem! – hízelgett az ifjú kérése a nagyúrnak. – S mibe kerül a nő? – kérdezte eztán.

– Karba illő fegyverzet kell e nőért, hogy megküzdhessek a jövőért.

– Máris megvettem – derült az elmés válaszon a sah, és kegyelme alá vonta az idős párt, akiknek ezzel jobbra váltott végre a sorsuk. Majd a sah ismét Halefhez fordult: – De míg jókedvemben vagyok, van-e még valami további vágyad?

– Kegyes Úr! Egy kevés arany a tarsolyomba, bizony, mondom, még jó volna!

– Rendben – állt rá a padisah erre is. – Hiszen egy bajnok megjelenése, felszerelése alapján arról is véleményt mondanak az emberek, akit az képvisel. – És embereinek parancsba adta rögvest, hogy pénzt, paripát, fegyvert máris biztosítsanak a fiúnak.

Halef ekkor új ruháját, fegyverét felvette, tarsoly aranyát övébe rejtette, s ment, hogy belovagolja paripáját. Majd amikor nem látta őt senki, úgy gondolta, ideje idős szüleit felkeresni, s miután új kuckójukban őket meglelte, mindkettőjüket megölelte:

– Bár rövidesen útnak indulok, ígérem, nem hagylak titeket sokáig szolgasorban. Sorsunk jobbra fordulásáért mindent megteszek, csak az égiek is velem legyenek. Ám ha elvesznék mégis, halotti imát mondjatok értem, s ha vétettem volna ellenetek, bocsássátok meg a vétkem.

Így telt az este, s el az éj, majd új napra kelve urát Halef felkereste, s jövetele célját neki imigyen ecsetelte:

– Uram, jótevőm! Maradt még néhány kereskedő szolgám a Nagy Sárga Birodalomban, akiket felkeresnék, ha nagyságod erre engedélyt adna. S rájuk is találok bízvást, ha Allah úgy akarja!

– Helyes. Addig üsd a vasat, míg forró! De ne feledd, nekünk adott ígéreted téged is kötelez. Nem vagy immár többé bujdosó névtelen, hol s merre jársz, mindig tudasd énvelem. Minden, mi veled kapcsolatos, ezentúl érdekel, téged utadra e feltétellel engedlek el. Járj szerencsével, és viszszavárunk téged!

Ezen elbocsátó szavak után a sahzade nyeregbe pattant, és kilovagolt a városból.

Pusztából pusztába, városról városra vitte Halef ezután életét. Ötnapi vándorlás után tágas, virágos rétet, annak közepén pedig egy pazar sátrat pillantott meg maga előtt. A sátor ura, miután szíves szóval kölcsönösen üdvözölték egymást, arra kérte a jövevényt, hogy rendesen abrakoltassa s itassa meg a lovát, ő maga pedig jó falatokkal kedveskedett neki. Közben kiléte felől faggatta Halefet:

– Honnan, merre, uraságod? – kérdezte, s a fiút alaposan szemügyre vette. „Ha ítélőképességem nem csal, előkelő származású a fiú", gondolta. De hogy biztos legyen a dolgában, rá is kérdezett menten:

– Fiatalúr! Úgy látom, előkelő család gyermeke vagy, s mivel hozzám betértél, nem is mehetsz tovább, csak ha magadról mindent elmeséltél.

A sahzade így neki is előadta a szokásos történetet:

– Kereskedők utóda vagyok, aki árujával és szolgáival üzleti útra indult. Céljaink azonban el nem érhettük, mert rablótámadás áldozatai lettünk. Apámon, anyámon s az életemen kívül mindenem odaveszett. Sok-sok szenvedés után értünk újból lakott településre, ahol először koldultam, hogy szert tehessünk falatka kenyérre, később a szüleim rabszolgának eladtam – fegyverhez, lóhoz ekképp jutottam. Most minden tőlem telhetőt meg kell tennem, hogy életünket újra kezdjem. Ezért úti köpönyeget kaptam magamra, hogy sorsunkat valahogy jobbra fordítsam, és a szüleimet is kiválthassam majdan.

A sátor ura figyelmesen végighallgatta vendégét, majd a következő javaslattal állt elő:

– Jól figyelj rám, ki lelkeddel felsőbb urunkat szolgálod! Én egy padisah követe vagyok, s célom ugyanarra visz, amerre te is igyekszel. Ha megfelelnék útitársul, menjünk együtt. Így lett.

A sahzade és a futár útja egyfelé tartott ettől kezdve.

– Kinek a földje, birodalma ez, s ki a sahja? – nézett rá Halef később az idegenre.

– A hatalmas sárga birodalomban: Kínában vagyunk, hol száz meg száz veszély les ránk. De ahhoz, hogy eljussunk e föld urához, a mandarinhoz, százversztányi utat kell még megtennünk – tájékoztatta Halefet az útitársa.

Egyik pihenőjükön aztán útitársa viselkedését, felszerelését, paripáját a követ addig-addig figyelgette, míg végül megjegyezte:

– Nemes sorstársam! Kitűnik a gazból a virág, mint ahogy a kövek közül a gyémánt is kiragyog! S teljes bizonyossággal mondhatom: előkelő mivoltodat kétségbe nem vonhatom. A nap fényét és az ámbra illatát összekeverni nem lehet. Te sem leplezheted előttem igazi lényedet. Ezért semmi rosszat nem találnék abban, ha tisztem átvállalnád, hisz hozzád illik jobban. Jobb hát, ha magam tovább nem is áltatom, s a rám bízott levelet neked most átadom. Persze, mint hű társad továbbra is veled maradok, s mivel egy helyről tarisznyázunk, az út végéig, meglásd, el nem válunk.

– Előtted titok nem marad rejtve – mondta Halef erre nevetve, s az írást útitársától átvette, aki ekkor megesküdött:

– Ezennel ünnepélyesen biztosítalak: a követséget ép ésszel, saját akaratomból adom át neked. Nosza, add hát rá kezed: elhatározásomban sem ártó, sem bántó szándék nem vezet!

Ezután folytatták útjukat – mentek, mentek, esteledvén lepihentek. Ám ekkor megtörtént a baj, támadt fergeteges szélvihar, dörgött, villámlott, sosem-volt eső zúdult a tájra – mintha ez lett volna a végítélet éjszakája. Akkora volt a vihar, hogy abban Halef társának is nyoma veszett. Amikor kissé csitult az ég haragja, sahzadénk elindult, hogy társát felkutassa, de csak vakon ténfergett ide-oda, mint aki ki nem keveredik innen soha. „Ilyen sors is csak engem érhet", kesergett, bár tudta: segítséget senkitől nem remélhet. Ment hát kitartóan tovább, vonszolva magát s lovát, de kihalt volt a táj, életnek sehol semmi nyoma. Mintha innen nem volna előre, hátra, izzó por szitál csupán szembe-szájba. „Legalább nyugodtan kinyújthatnám meggyötört tagjaim" – kesergett Halef zokogva, s lehorgasztva fejét, teremtőjét szólította: „Uram! Ki mindenek tudója és alkotója, értelmetlen és érdemtelen kínjaink ismerője vagy, ha úgy gondolod, árva szolgád bűnei tűrhetetlenek, fejezd be műved: végezz velem, s ne hagyd, hogy itt szenvedjek céltalan. Ám ha az ítélet napja nem jött volna még el, hadd teljesítsem küldetésem, s kérlek, érd be ennyi szenvedéssel!

Majd utolsó erejét összeszedve, újból nekivágott az előtte levő belátthatatlan útnak. Hát amint így ment, mendegélt, most egy sivatagi kúthoz ért. „Víz!" – csillant föl benne, belepillantva a kútba, a remény újra, majd felhúzva a vizet – új erőre kapva tőle –, nagyokat kortyolt belőle. Megmosdott aztán, s a lovát is megitatta, és leült szusszanásnyi pihenőre. A futárirat ekkor esett ki kebléből a kávakőre. Ám amikor abba beleolvasott, majdnem gutaütést kapott: „...mihelyt ezt a levelet kézhez

veszed, vedd fejét a futárnak nyomban! Mert ez az ára annak, hogy udvarunkban végre rend legyen, és béke!"

Halef megvakarta a fejét: vajon a fickó, akitől a levelet megőrzésre kapta, tudhatta-e, hogy az mit tartalmaz? S Halefet csupán azért karolta fel, hogy az ő feje hulljon a porba a sajátja helyett. „De mert ártatlanságomról meggyőztem, ezért a Teremtő ismét kinyújtotta felém segítő kezét", töprengett még, majd megújuló erővel nyeregbe pattanva végtelen útját tovább folytatta. Így fogyott előtte puszta, sztyeppe, ment csak, immár semmitől se rettenve, maga mögött hagyva Kína sok-sok faluját, városát, ment, csak ment, trappolt tovább.

Egy szép napon végül valóban megérkezett a mandarin városába, s úgy gondolta, mielőtt bármit tenne, megfelelő szállást keres magának. Hamarosan rá is talált egy tetszetős házra, melynek egy javakorabeli asszony volt a gazdája. Udvariasan ráköszönt, és megkérdezte tőle, előtte is nyitva áll-e a vendéglője?

Az asszony beljebb tessékelte Halefet:

– Érezd magad remekül nálam, legyen otthonod a házam!

– S a lovamnak is jut hely nálad?

Halef lovát ekkor az istállóba bekötötték, miközben neki a felső szinten vetettek ágyat. Majd terített asztalhoz ültették, s mialatt evett, kikérdezte az asszonyt a mandarinról.

– Mondd csak, gondom viselő mamácskám, miféle ember az uratok? Hisz jó lenne, ha a szolgálatába állhatnék.

– Királyunk igaz ember, mindenben szótartó és megbízható gavallér; birodalomszerte nagy tisztelet övezi. Igaz híve a derviseknek, akik viszont neki igaz hívei.

De sahzadénk nem érte be ennyivel, és tovább faggatta az asszonyt a mandarin személyzetéről: vezíreiről, írnokairól, bíráiról, ceremóniamestereiről, sőt még a palotaőrökről is kikérdezte, s nem feledkezett meg az udvartartásában levő előkelőségekről sem. Erényesek-e vagy álnokok, igazmondók-e vagy hazugok – faggatta szállásadónőjét. S miután alaposan kivallatta, a mandarin családja felől kezdett érdeklődni:

– Hát fiai, lányai vannak-e? – firtatta.

Mire az asszony:

– Hát… urunknak egyetlen lánya éppenséggel lenne… Igaz, apja-anyja nem sok örömét leli benne.

A sahzade pedig:

– Miért?

Az asszonynak erre megeredt a nyelve, s az udvari szennyest sorra kiteregette:

– Nos, jó ideje már, hogy az idők szultánjai és azok utódai egymással versengve járulnak a hercegnő elé, hogy kezét s kegyeit elnyerjék. De eddig mind a hölgyike áldozatai lettek, botorságukért vérükkel s vagyonukkal fizettek. Rávette ugyanis kánunkat a leánya, hogy tegyék kérőit előbb próbára, s a kezét ő majd annak adja, kitől kérdéseire a helyes válaszokat kapja. S mikor megérkezik a kérő, a leány, fátyol mögé rejtve arcát, ezt kérdezi tőle: „Valóban szíved vágya, hogy én legyek az életed párja?" Mire a meggondolatlan: „Semmire sem vágyom jobban!" Ám ekkor így szól a leány furfangosan: „Ha így van, és kérdéseimre megfelelsz, tied máris a szívem s kezem. Ám ha nem, szavamra mondom, vagyonod elkobzom, s a véred ontom." A szerencsétleneket azonban csak a szívük hajtja, s nem gondolnak ármányra, bajra. S jönnek, jönnek, tíz éve rendre, de a leány szíve mintha kőből lenne, fitymálta csak kérőit eddig, s a vesztőhelyre küldte valamennyit. S jóllehet mindenki tudja, elődeit milyen baj érte, mégis egyre többen versengenek érte.

Bár sahzadénk igencsak elképedt szállásadónője rémmeséjén, egyre jobban kezdte érdekelni a dolog. S máris azon morfondírozott, a királylány tudomására hogyan hozza, hogy a próbatétel mennyire vonzza. S hiába is próbálta már bárki lebeszélni, Halef úgy vélte, ez a veszély számára semmi, s bármi jobb, mint tétlenül itt vesztegelni: ráadásul ő egyébként sem veszhet el.

Egész éjjel csak forgolódott az ágyban, és nem jött álom a szemére. Alig pirkadt, amikor már talpon volt. Az iszlám előírásai szerint megmosdott, elmondta imáját, majd az ünnepi alkalomhoz illően felöltözött, s lovát felnyergelve már ment is a mandarin palotájához sietve. A pagodát, hol nagy volt már a csődület, alaposan körbejárta, s hogy felkészüljön a legrosszabbra is, mindent jól szemügyre vett. De amit látott, az mégis váratlanul érte: a hóhér egy ifjú fejét csapta épp le, kinek teste tehetetlen zsákként omlott a porba.

– Mi ez a borzalom!? – horkant rá Halef az egyik bámészkodóra.

– Idegen lennél itt, hogy ily tudatlan vagy? – kérdezett vissza az.

– Tegnap érkeztem csak – vallotta be a sahfi.

Erre szomszédjának megeredt a nyelve, s amit a tegnapi asszony, Halefnek ugyanazt ő is elmesélte. Vendéglátója tehát mindenben igazat mon-

dott neki. Sőt, ha lehet, a valóság minden képzeletet felülmúlt. Ám mindez csak még jobban megerősítette elhatározásában, és már semmi nem téríthette el attól, hogy a királylánynál kérőnek jelentkezzen. Visszament hát szállására, hogy tervét a vendéglátójának bejelentse:

– Döntöttem, anyácskám! Ha kifolyatják is rögtön a vérem, a mandarinlány kezét én megkérem.

Az asszony, fejét hátraszegve, nyakán a ruháját feltépve, ezt sikoltotta:

– Ó, te, szerencsétlen! Jobb, ha tüstént felhagysz ezzel, ne kezdjél ki ez eszementtel!

Ám a sahzade bízott magában:

– Ne ess kétségbe, jó asszony, hisz bármily kérdést tegyen fel, sarokba engem nem szoríthat ezekkel.

És eltökélt szándékától már semmi nem térítette el. Napja további részét nyugodtan töltötte, s nyugodt volt az éjszakája is. Reggelre kelve megmosdott, elmondta imáját, majd indulás előtt három aranyat nyomott szállásadónője markába:

– Oszd ezt szét a szegények közt. És ne aggódj, engem semmi baj nem érhet – jó, ha tisztában vagy ezzel. Ám ha mégsem jönnék vissza, mindenem fölött te rendelkezel!

Ezután nyeregbe szállt, s erős lélekkel elügetett a palota irányába.

A pagodakapunál azonban elállták útját az őrök:

– Hát te ki vagy, s mi járatban erre – kérdezték, s nem kellett sokat várniuk a feleletre:

– Egy távoli sah fia volnék, hosszú út áll mögöttem, s a mandarinhoz messzi földről leánykérőbe jöttem.

Az egyenes válasz hallatán, imigyen szóltak komoran az őrök:

– Tiszta lélek, jobb lenne, ha mentenéd a bőröd! Hisz szennyes ügyekbe keveredve rád is rád ragad a világ szennye. Vigyázz, mert úrnőnk nem ismer kegyelmet, halálos veszéllyel várnak e palotatermek!

De Halef továbbra se retten:

– Szándékomtól nem tudtok eltántorítani engem! Ha a Felső Világ Urának engedve a halál vár itt árva fejemre, nem tudok mást tenni, mint hogy sorsom elébe menjek. Vagyok, aki vagyok; lettem, aki lettem – az Úr szándékainak okát kutatni értelmetlen. Utamat ide teremtőm vezette, elfogadom azt is, ha sorsom megpecsételte.

Ekkorra Halefet már többen körbevették, kik hiába próbálkoztak, hogy életét megmentsék, szomorún látta apraja-nagyja: tanácsuknak nincs foganatja.

Ezután már minden tekintet a mandarinhercegnő kapuja felé fordult. Aki e hír hallatán kacagva felpattant kerevete párnáiról, s már

meg is üzente apjának: „Gyere, atyám, mert kalitkámba tévedt megint egy madárka, lássuk, mivel rukkol elő, meddig bírja erővel ő." Azután felcicomázták a palota fogadótermét, ahol a kádik, bölcsek s mások lassan gyülekezni kezdtek. Végül a mandarin is elfoglalta helyét, s a gyülekezetet csendre intette, majd engedélyt adott rá, hogy az idegen vitéz is belépjen a terembe. Halef a földre borulva üdvözölte az uralkodót, aki maga mellett mutatott helyet neki, majd a származásáról, családjáról, s jövetele céljáról kérdezte ki. És bármit kérdezett, a jövevény mindenre azonnal megfelelt, s megnyerő modorával mindenkit magával ragadott.

– Nem kellett volna idejönnie – sóhajtoztak Halefet hallgatva a teremben levők –, hisz ő is úgy végzi majd, mint előtte annyian.

S bizony, Kína mandarinjának szíve is e deli ifjúért sajgott:

– Ó, dicső sahfi! Minden szavad, mozdulatod arról árulkodik: nem akármilyen neveltetésben volt részed. Nagy kár, hogy vérszomjas lányom karmai közt végzed. De a széllel szembe én sem mehetek, ellene semmit nem tehetek. Pedig hányszor próbáltam, nem használt semmi, s mindig azzal védekezett, hogy ő bizony senkit nem hívott ide, és nőül magát senkinek nem kínálta, s mindenki tudhatta, hogy meghalni jön hozzá Kínába. Szabadon eldönthette tehát bárki, hogy szóba akar-e vele állni. Ha pedig valaki úgy döntött, megpróbálja: ne panaszkodjon a balsorsára. Ezért szépen kérlek, fiam, menekülj innen, míg idejében van! Hisz mindenki látja: talpig becsületes vagy, ki már eddig is megszenvedte sorsát, menj tőlünk messze el, felejtve, hogy a térképen van egy ilyen ország. Megkapsz tőlem mindent, amire az úton szükséged lehet, segíteni foglak a menekülésben – szavamat adom rá.

Halef bár tudta: kétség nem férhet a mandarin jóindulatához, mégis visszautasította őt:

– Ha ajánlatod, felség, megfogadom, fejem ugyan megtartom nyakamon, magammal viszont nem tudnék többé szembenézni, mert hogy lehet, mondd, önmagunkkal megalkudva élni? Mily gyáva volt! – mindenki ezt regélné rólam, s szégyenemben a föld is kicsúszhatna alólam. Jöjjön hát a lányod, s vele, aminek jönnie kell, s hogy elbukom-e? – nem érdekel.

De a mandarin tovább tépelődött:

– Bevallom, bár sokan elbuktak itt eddig, néma maradtam mindahányszor. Ám mostantól nem hallgathatok többé – nem hagy csendben a lelkiismeret.

Ekkor lépett be a végzet úrnője a terembe. De apja a lányát hiába győzködte, s kérte kérve, nem használt sem egyik, sem tucatnyi másik érve. A lány most fátylát arcáról hirtelen ellebbentette, s Halef – mint akibe vil-

lám csapott – dermedten nézett vele szembe. S ahogy a lányt minél tovább nézte, az egyre jobban megigézte. A teremben is mindenki tudta, látta: elérte végzete, mert beleszeretett a lányba.

– Ha jól tudom, saját akaratodból jöttél ide, hogy engem mátkádként vihess magaddal. Tudd meg azonban, itt téged senki nem marasztal, s felőlem el is mehetsz akár, ha félsz kiállni velem a szópárbajra. De ha maradsz, jobb, ha minden kérdésemre válaszolsz, mert különben meglakolsz. Ha viszont helyénvaló lesz minden feleleted, akárhová viszel, veled megyek.

A sahzade gondolkodás nélkül válaszolt:

– Hagyjuk a locsogást, kérdezz, s rendelkezz velem, vagy ha kell, veszszem fejem!

De a lány tett még egy próbát, s a többiektől elfordulva daliánknak odasúgta:

– Fuss előlem, amíg futhatsz, mert itt gyászos végre juthatsz!

Halefet azonban kemény fából faragták:

– Elég az alakoskodásból! De jó, ha tisztában vagy azzal, nemcsak te tudsz bánni a furfanggal. Számodra is kiderülhet már ma: minden kéznek van egy párja!

Hogy emberére akadt a legényben – a hercegnő már ekkor sejtette, s első kérdését neki kénytelen feltette:

– Miben vagy?

– A gúnyámban.

– S min vagy?

– A földön.

– Hát apád s anyád ki, s ki a dajkád?

– Atyám a felhő, anyám a föld. Dajkám lát engem, ám én nem láthatom őt. Hallja a hangom, de én soha az övét.

– Helyes beszéd, jól feleltél – így a lány. – Az első próbával meg is lennénk! De utoljára mondom: legyen elég ennyi. Most menj, ha innen el akarsz menni.

A sahfi ezzel – a lányt faképnél hagyva – elvágtatott nagyot kacagva.

Bezzeg Kína császára Halefet felállva ünnepelte, hogy az a lányát így megleckéztette. Az emberek lelkesen integettek neki, s a szállásán is nagy üdvrivalgással fogadták őt. Szállásadónője pedig térdre hullt előtte, örömében sűrűn ömlött a könnye:

– Szívemnek-lelkemnek idegen vitéze, sorsodat, látom, a Magasságos intézte. Örülünk, hogy ma oly kegyes volt hozzád, s a hercegnő bajt nem hozott rád.

Ezután Halef részletesen beszámolt az asszonynak a mandarin nemeslelkűségéről, emberi nagyságáról, a kettőjük közt kialakult kölcsö-

nös rokonszenvről. Majd aprólékosan mesélt neki a hercegnőről is, meg arról, hogyan vallott a sahzadénál kudarcot a kérdéseivel.

Közben a mandarin magát tanácsadóival körbevette, s a történteket velük meghányta-vetette.

– A holnapi kérdés–felelet-játéknak bármi legyen a vége, lányomnak a tényekkel szembesülnie kell végre. Itt az ideje, hogy gyermekem belássa: ez idegennél nem lelhet jobb párra. Hisz észben, ékesszólásban, modorban nem ér fel vele senki, kár lenne hát lányomnak mást keresnie. Remélem, a tények előtt meghajtja fejét, s a sahfinak holnap odaígérhetem a kezét.

De a hercegkisasszonyt sem hagyták nyugodni a dolgok, s a nap hátralevő részében barátnői, dajkái, rabnői körében őrlődött. Most először az életében nem tudta, mit kellene tennie.

– Amióta kérők tucatjai epekednek értem, bevallom, ilyet még nem értem.

S ahogy ment az idő, annál kétségbeesettebben törte a fejét a másnapi találós kérdéseken. Így köszöntött rá töprengve a reggel.

De a sahzade se nyújtotta az éjt sokáig. Korán kivetette őt az ágya, majd imádkozott, sorsát Allah kezébe ajánlva. S lehetett bár akármily kora a reggel, a palotába menet már egész tömeg ünnepelte:

– Íme, a dalia, ki a királylány kérdéseit megfelelte!

S e szavakkal kísérték a palotába menőt:

– Óh, Allah! Most se hagyd el, segíts meg őt! Ne hagyd, hogy egyetlen válaszát is elrontsa, nehogy a királylány a vérét ontsa!

Ekkorra már a pagodában is felsorakozott a mandarin s a kísérete, s mindenki az idegen életét féltette. Aztán a hercegkisasszony is előkerült, s túlzó méltósággal foglalt helyet a trónján. Daliánknak meg magával szemközt, egy széken rendelt helyet, akire még egyszer ráijesztett:

– Ó, te szerencsétlen, a bajt ne keressed, jobb lesz, ha végre az irhádat mented!

Halef azonban csak ennyit mondott:

– Hé, asszonyszemély! Kedvemet, ne félj, el nem rontod. Inkább a kérdéseidre legyen mostan gondod!

Felpaprikázta ezzel a nőt, akinek a szeme szikrát szórt a méregtől. És fátylát az ifjú előtt újfent fellebbentette, ki érezte, megint kezd visszatérni a nő hatalma felette.

De már el is hangzott az első kérdés:

– Jól figyelj, sahzade! Négy oszlopon nyugszik a világ, mi van alatta, fölötte?

Ám Halef a kérdést most mintha nem is fogta volna fel, csak meredt maga elé üres tekintettel. A mandarin és kísérete pedig csupa aggodalom: hát mégis vége mindennek, s oda a lakodalom? A herceg azonban magához tért mégis lassan:

– Nem lehetne kicsit hangosabban? – kérte a királylányt. – Apámra, anyámra gondoltam, kérdésed ezért nem hallottam…

– Rendben – így a lány. – Figyelmetlenséged ez egyszer még megbocsátom. Tehát: négy oszlopon nyugszik a világ, melyek azok?

A válasz most már egy pillanatot sem késett:

– A négy alkotóelem: a tűz, a víz, a föld s a levegő.

Folytatta hát a lány:

– Az emberek közül valók, de nem esznek, nem isznak. Mégis élnek az ítélet napjáig. Kik ők?

A sahzade rávágta:

– Hizir és Elias, valamint Idrisz és Jézus próféták – ezer áldás szálljon rájuk!

S már jött is a következő kérdés:

– A próféták fiai közül hamis volt az egyik. Melyik, mondd?

Halef persze most is tudta a választ:

– Jákob hazudott.

Ám a faggatózó többre volt kíváncsi:

– Ádám fiai közül ki ontott először jogtalanul vért?

– Hábil (Káin).

– S azt tudod-e: mi az, ami emberben, ördögben, égen és földön, minden élőben, de még az angyalokban és az istenben is közös. Ami nélkül semmi nem létezhet?

Erre a kérdésre mindenki felkapta a fejét, és rosszallóan nézett a lányára a mandarin is:

– A hatalmasra, mit nem kérdez ez a lány?!

Ám Halef ura maradt a helyzetnek.

– A név, amit hallani akarsz, urunké és teremtőnké, az egek s földek irányítójáé.

– Nálad az igaz – hagyta jóvá a választ nem kis döbbenettel a mandarinlány.

Innentől kezdve a jelenlevők éljenzése kísérte tovább a versenyt.

– Melyik börtönben volt negyvennapos a fogság?

A válasz most sem késett:

– A cethal gyomrában. Addig tartotta ott a tenger Jónást.

Erre a leány:

– Négy ember, kiket a teremtő kedvel. Bár apa, anya nélkül lettek, mégis e föld volt otthonuk?

– Nem lehetnek mások – felelt Halef –, mint Ádám és Éva, valamint Ibrahim utódai: Mózes pálcája, és Szálih, az isteni igehirdető.

A hercegkisasszony most sem mondhatott egyebet:

– Helyes a felelet. De most légy okos és szemfüles. Földrész, melyre a világ teremtése óta egyszer sütött csak a Nap?

– Elnyelte a Nílus hömpölygő árja – így a sahzade. – Itt kelt át egykor Mózes népe száraz lábbal, s Kubzumnak hívják!

A lány azonban, kiért e halálos küzdelem folyt, még mindig nem adta fel:

– Nem ember, nem tündér, nem égi teremtmény, népünk mégis féli, várja?

A kérő persze ezt is tudta:

– Szüleimán hangyája.

Kérdezője, fogát szíva bár, de elismerte, majd megkérdezte:

– S hallottál-e arról, akinek megadatott, hogy még életében ismerje halála idejét?

– Hát persze. Ejub az, szálljon reá ima és hála!

És sorjáztak tovább a kérdések, s peregtek rájuk a válaszok.

– Öregedve egyre nő erejük. Kik ők?

– A halak és a hüllők.

– S a következőket tudod-e: nem dzsinn, nem is ember, nem is angyal, s az ég küldte őt?

– A galamb, csőrében a babérfalevéllel!

– És melyik gyermek volt az apjánál öregebb?

– Amikor Uzajr (Ézsiás) életének negyvenedik évében járt, fia már százhúsz éves volt.

A királylány is meghátrált már erre, s egy makámával ezt felelte:

– Üdvözlégy, dalia! Néked valóban nincs párod, mert páratlan a tudásod. De a legnehezebbje még hátravan, hisz holnap is lesz hozzád egy-két szavam.

A sahzade viszont bátran rávágta:

– Jobb lenne, ha belátnád egyszer s mindenkorra: ideje készülnöd velem a lakodalomra.

A mandarin és emberei hatalmas üdvrivalgásban törtek ki. Ám daliánk a magasztaló szavak alól magát kivonta, s a palotatermet már el is hagyta lopva. Szálláshelyén a gazdasszonya először két kezét szorongatta, majd boldogságában a lábát is átkarolta. Halef pedig, az időt nem fecsérelve, a palotában történteket sietve elmesélte. Ekkor azonban váratlanul pompás kelmékkel, selymekkel, kincsekkel megpakolva a mandarin követe jött a szerájba loholva, s a sahfit ura kegyelméből minden jóval elhalmozta.

Közben a mandarinlány barátnői, dajkái s rabnői közt dúlt-fúlt haragjában:

– Mi történik velem, nem értem, eddig annyi fej hullott porba értem, ám most egy jöttment könnyedén szorít sarokba. Látom már, vele holnap se megyek sokra! Nem maradt már sok kérdésem, ha azokra is választ ad – nekem végem! Jobban tennétek hát, ha fejetek azon törnétek, miként keveredhetnék ki ebből a csávából!

De társnői így szóltak most úrnőjükhöz eréllyel:

– Szépséges Úrnőnk! Évek óta irtod kérőid furcsa szenvedéllyel, mely miatt megvet már a fél világ! Pedig jobban tennéd, ha belátnád, ez a világ rendje: Felsőbb Urunk az asszonyokat a férfiaknak, a férfiakat a nőknek teremtette. S hálás lehetsz Allahnak, hogy a sahzadéra most rátaláltál, kinél derekabbat aligha találnál. Isten kézjegyét viseli minden porcikája – ugyan miért nem élvezed? Egy ilyen férfit nézni is – élvezet! S különben is, ülhetnél itt még ezer évig a nagy Ő-re várva… ha megcsúnyultál, ugyan ki lép majd be akkor palotádba?! Itt hát az alkalom, hogy kudarcod diadalként éld meg; vitéz daliád oldalán, Hercegnőnk, előtted az élet! S különben is magad mondtad, ki minden kérdésedre választ ad, párodul őt választod.

E szavakra a mandarinlány is belátta végül: jobb, ha sorsával végre megbékül, s kezét Halefnek adja. Egy kérdés azért még mindig izgatta:

– De mi lesz, ha az emberek úgy gondolják, hogy a verembe, mit neki ástam, magam estem bele.

De társnői a hercegnőt megnyugtatták:

– Ne aggódj, ha az asszony a férfinak szóban alulmarad egyszer, felülkerekedhet rajta még ezerszer!

Már kora reggel talpon volt ismét a felbolydult város. Miként eddig, a felkelő nap a sahzadét már ima közben találta, aki pazar ruhákba bújva elindult a palotába. A mandarin, összefonva mellén a kezét, elégedetten legeltette a lovagon a szemét. Aztán kezével a vállát megérintette, s Halefet e szavakkal intette:

– Szeretném, ha ma különösen szemfüles lennél, s a lányomon végleg felülkerekednél.

– Tiéd a hatalom fenség – válaszolta a sahzáde, amikor a fanfárok a hercegnő érkeztét jelezték.

Káprázatos jelenség volt, ahogy belépett a terembe, s nem volt kétséges, benne is felgyulladt már a dalia iránti szerelme. Szemlesütve ült le most a trónjára, szinte rá se mert nézni a lovagjára, s mielőtt kérdéseit feltette volna, Halef felé szinte csak sóhajtotta:

– Ne várj kérdéseimtől sokat, lássuk hát, sorsunk számunkra mit tartogat! Derüljön ki, kezemet elnyerheted-e, vagy mint elődeidére, ugyanaz a sors vár-e fejedre!

Halef most sem késett a válasszal:

– Mennyei zene fülemnek minden szavad, mert tudom, ma úgyis megadod nekem magad! Tedd fel hát kérdéseid, hisz felelnem rájuk semmi, mert szeretnélek mielőbb téged megölelni!

– Ha ennyire sürgős... rendben. Mondd: melyik halotthoz melyik vér való?

– Matróznak a halé, szeretőnek friss hús forró vére.

– S ami érinthetetlen előbb, ám később élelem?

– Madártojás a fészekben.

A lány nem adta alább:

– Tizenketten érkeztek a városba, ám tizenkétezren távoztak?

A sahzáde:

– Juszuf (József) és testvérei.

Ismét a leány:

– Áldás, de az emberek menekülnek előle?

– Az égi áldás, vagyis az eső – vágta rá az ifjú.

A következő kérdés pedig:

– Van egy fa, tizenkét ág rajta, minden ágnak harminc levele, s minden levélnek két oldala.

– Az év tizenkét hónapja. Minden hónap harminc napból áll, és minden nap éjszakából és nappalból – így a sahzade.

A leány:

– Tarlón él, magot eszik – melyik madár ez?

A kérdezettnek ezzel sem volt gondja:

– Nem madár, hanem a szöcske – vágta rá olyan fürgén, mint a szöcske maga.

De még mindig peregtek az újabbnál újabb kérdések:

– Igazság, de mindenki menekül előle.

– A halál – koppant a felelet.

– Mire esküsznek látatlanban az emberek?

Halefet nem lehetett zavarba hozni:

– Arra, hogy egy az Isten!

A lány már teljesen belelovalta magát:

– Elválaszthatatlan barátok, de ellenfelei is egymásnak, jóllehet soha nem találkoznak.

– Az éjszaka és nappal. Az élet és a halál.

Az újabb kérdés pedig:

– Sem földi, sem földön kívüli erő nem kell hozzá, mégis működik. Mi az?

– A szív ritmusa, hercegnőm, a lélek egyensúlya!

A kérdések csak nem akartak véget érni:

– Hazugok, kik mennybe szálltak; igazat mondtak mások, mégis pokolra jutottak...

A sahzade erre is felelt:

– Az első csoport Juszuf (József) és testvérei. Jahud Nasszara és társai a másik csapat.

A mandarinnak erre elfogyott a türelme:

– Eddig, s ne tovább! – pattant fel helyéről, s a párbajt berekesztette.

Halef, még egy pillantást vetve a lányra, rögvest elhagyta a termet, s lóra szállva, ahogy jött, távozott. A hercegnő megszégyenülten húzódott vissza szerája homályába. Itt kereste fel az apja később, hogy leányát végre jól megfeddje.

– Nem értem, leányom, mért ráncolod még most is szép homlokod? Az időt húzni, lásd be, nincs okod. Ifjak serege halt meg érted eddig bűntelen, szeszélyeid tovább, tudd meg, már nem tűrhetem. E legényben végre emberedre akadtál, büszkeséged miatt tőle alapos leckét kaphattál. S tudom, nemcsak én gondolom: ki számos dicsőséget hozhatna miránk, számodra sem közömbös, valld be – daliánk. Szeretném, ha végre hallgatnál szíved szavára, hisz magad is tudod, e legény kedvére jöttél a világra. Kifogást, kibúvót ne keress többet, úgysem találhatsz nála jobbat.

Azután, választ se várva, sarkon fordult a mandarin, és magára hagyta a lányát, aki a barátnőinél, dajkáinál, rabnőinél se talált vigasztalásra. Hiszen mindegyikük úgy látta, kisasszonyuk jobban tenné, ha a sahfinak magát odaadná.

Közben daliánk szállására ment ismét, ahol újfent önfeledten ünnepelték. Igaz, ő inkább békésen pihent volna, ezért félre is vonult, de jött ismét a tegnapi szolga, s a mandarin ajándékaival őt megint elhalmozta. Persze, Halefben is pislákolni kezdett a remény mécse, hogy talán mégis rátalál a szerencséje, s ha az ő sorsa egyszer megfordulna, apjának-anyjának is jobb lehetne újra.

Másnap megint az ünneplő sereg kísérte a palotába menet. De odabent is őt ünnepelte mindenki, hol csauszok, szolgák hada földig hajolva tisztelgett neki. A mandarin karját kitárva ölelte magához, s úgy beszélt hozzá, mint a saját fiához, s a trónján is ültette őt a jobbjára, úgy várták, hogy lányát idekísérje egyik szolgája.

S elő is került holdarcú hercegnőnk kisvártatva:

– Egy-két kérdésem vár már csak válaszra – szólt rögtön, a lényegre térve. – Ha azokra is válaszolsz, tied a kezem, ha nem, fölötted máris ítélkezem!

– Ha van még kérdésed, hallgatom, kedvesem, ne csigázd a kedélyeket fölöslegesen! – vágott vissza Halef azonnal.

– Jól figyelj – így a mandarinlány. – Rajongás, de vesztedbe sodor; lázadás, de mennyekbe visz.

A dalia már elő is rukkolt a válasszal:

– A többistenhit kétszínűsége taszítja a lelkeket a pokol tüzébe. Ám ha nemes cél érdekében füllent valaki, a jólelkek számára a mennyek kapuját nyitja ki.

A lánynak egy kérdése maradt csak:

– Magasságos urunk legszívesebben eltakarná, prófétáinkat viszont aggasztja…

Minden szem Halefre bámult meredten:

– Magasságos urunk a hívők bűneit takarná el a legszívesebben. Prófétáink feje pedig az egyistenhívők viszálya miatt fő leginkább.

A hercegkisasszony ezzel utolsó aduját is kijátszotta, s a vereségét beismerte:

– Százezer üdvözlet a világok urának, az ő tisztánlátásának és akaratának!

Ekkor már a teremben, s a pagoda előtt nemkülönben, mindenki a diadalmas sahzadét éltette. Halef azonban előbb a mandarint kézcsókkal illette, majd e szavakat intézte hozzá:

– Ó, Igazságos Kánom, ki világodat bölcsen irányítod! Holdarcú leányod négy napon át kívánta furfangos kérdéseivel vesztem. Ám amint látod, ezekre mindre megfeleltem. Most színed előtt ez egyszer egyetlen kérdésem neki hadd tegyem fel! Ha megfelel rá, nyújtsa kezét annak, aki neki tetszik. De ha nem tudná rá a választ, a te döntésed vessen véget a disputának!

A lányt felkészületlenül kérte a kihívás, de semmit nem tehetett ellene. A kérdés így hangzott:

– Ki az a királyfi, aki szerencsétlenségében sah-trónjáról koldusbotra jutott? Aki ezután lóra szállt menteni a menthetőt, de nem lelt mást sehol, csak pusztulást, romot, temetőt. Azután lova végtelen rónákon vágtatott tovább vele, hogy egyszer kitisztuljon ege. Vajon hagyja-e sorsa végre, hogy felragyogjon újból szerencséje?

A lány döbbenten hallgatott, mert a kérdésre persze nem tudta a választ:

– Adj időt, kérlek, holnapig, hogy kérdésedre válaszolhassak – kérte a vitézt leverten.

– De válaszod nehogy hibás legyen – intette a sahzade, majd szertartásosan elköszönt a mandarintól, és távozott.

Az uralkodó még azon melegében öt nyereggel, kantárral felszerelt lovat, öt selyem alsóneműkkel felpakolt szolgalegényt, öt drága csecsebecsével, ruhával, ékszerrel, szépítőszerrel, illatos füstölőkkel megrakott öszvért és öt zacskó aranyat indított útnak ajándékként a sahzade szál-

lására, s mindehhez még elrendelte, hogy adományozzanak a daliának ötjárásnyi birtokot is a földjeiből a hozzájuk tartozó érintetlen rabnőkkel együtt.

Meg is jegyezte Halef szállásadónője a temérdek ajándék láttán:

– Szerencséd napja felvirradt végre, nyomorúságodnak, örvendhetsz: vége. Mostantól nem lesz gondod a világra, hisz tiéd a kánlány, tiéd szíve s ágya.

A leány szerája viszont leginkább egy felbolydult méhkashoz hasonlított. A személyzet minden tagja a mandarinlány körül nyüzsgött, de hiába igyekeztek lecsillapítani őt, idegesen járkált csak föl-alá:

– Mi lesz, ha most mindent elrontok, s a válasszal csütörtököt mondok? Hisz ahogy elvártam, hogy tucatnyi kérdésemre helyesen válaszoljon, egyetlen kérdésére nekem is illene válaszolnom. Mert ha most kudarcot vallanék, joggal sújtana átkával a nép.

Mire a rabnők, szolgák, dadák kórusban felelték:

– A helyes választ kicsalni lovagodtól van eszközöd elég, kívánjuk, hogy egy kis csalárdságra rest ne légy.

„Igaz is", gondolta magában a lány, s alig várta, hogy leszálljon az éj. Felvette legcsábosabb ruháját, ékszerekkel díszítette fel testét, illatos kenőcsökkel kente be magát, fátylat vont az arca elé, s kezében egy kancsó, válogatott szőlőszemekből préselt borral lovagja szállására sietett. Ott bezörgetett az alvó sahzadéhoz, és bebocsátást kért hozzá. Halef, amikor megpillantotta a jövevényt, hirtelen nem tudta: ébren van-e, vagy álmodik. Mert egy tünemény állt előtte, kiben nem ismert rá a hercegnőre.

– Ki vagy te, égi látomás? – dadogta akadozó nyelvvel.

– A mandarin kedvenc titoknoknője, ki ádáz ellensége a lányának. Ó, hogy eddig mily kegyetlen volt a fúria a férfiakkal szemben! Most azonban retteg, persze, hogy veled a szópárbajt elvesztette, s arra kéri Teremtőjét, magában mondogatva, hogy legalább a te kezed megtarthassa.

Eközben persze azon mesterkedett egyre, hogy a daliát magának megszerezze. De hiába kínálta borával a vitéz lovagot, Halef, egy korty nem sok, annyit sem ivott:

– Megfogadtam – mondta –, míg szívem választottja nem lesz enyém, egy korty bort sem ízlelhetek nyelvem hegyén.

Féltékenyen nézett reá a leány ekkor:

– Megtudhatom, ki kerítette szíved hatalmába?

Mire Halef:

– A mandarin lánya!

A lánnyal, persze, madarat lehetett volna fogatni. Azt nem tudta csupán, kérdésére a választ az ifjúból hogyan tudná kicsalni.

– Most már tudom, nem kívánsz engem, mert őt szereted. Ezért hát innen akár el is mehetek. De megvallom engem is kíváncsivá tettél: kiféle koldus királyfiról faggattad tegnap úrnőm?

Megesett most a lányon Halef szíve, akiről már sejtette, ki is lehet s mi a célja valójában:

– Ha annyira tudni akarod: ama királyfi én magam vagyok. Mert nálam szerencsétlenebbet aligha találnál, hisz tucatnyi pusztán át nem volt egyéb társam a halálnál.

És töviről hegyire elmesélte a lánynak élete titkát:

– Hatalmas padisah volt egykor az atyám, aki miatt végromlásra jutott mégis a hazám. Hirtelen a borjú megfordult egyszer benne, és mindenünket könnyelműn elverte. Jutottunk csakhamar miatta koldusbotra, földönfutók lettünk, amolyan nincstelen-fajta. Anyámmal, apámmal, mi, hárman, étlen-szomjan barangoltunk pőrén a pusztában. Már puszta életünk is veszélyben forgott, bizony mondom, nagy s kegyetlen döntést kellett ezért hoznom, amit nem kívánnék soha másnak: a szüleim eladtam rabszolgának, s értük paripát, ruhát, fegyvert vettem – remélvén, hogy egyszer őket sikerül még visszavennem. Fájdalmas búcsút vettünk egymástól aztán, s további sorsom végzetemre bíztam. Végül egy üzenet-vivőhöz szegődtem útitársnak, ki egyszer így szólt: „Téged az istenek is futárnak szántak", majd a nála levő levelet nekem átadta, hogy vigyem el azt az egyik bégnek. Egy vihar miatt elszakadtunk egymástól később, s én folytattam tovább utam rendületlen. Történt azonban egyszer, hogy egy oázisnál a szomjamat oltva, a levél hirtelen kicsúszott ingem alól a porba. Elolvastam, persze, s ennek köszönhető, hogy még mindig élek, mert abban az állt: olvasói a levél-vivőre mérjék ki a legszörnyűbb halált, mert az a legnagyobb veszélyt hozza birodalmukra. A fermánt ekkor darabokra téptem rémületemben, s a sivatagi szélnek kézbesítettem. Így jutottam végül ide, ebbe a városba, hol azelőtt nem jártam még soha, s a mandarinlány kegyetlen játékáról is itt hallottam, amiről magamban ezt gondoltam: mindegy, mi történt s hányszor mással eddig, nekem a dolgot meg kell próbálnom, hiszen a sorsom előbb-utóbb bevégzem úgyis. Ám ha élnem adatik még, mással nem akarok élni, csak vele.

Boldog volt e szavak hallatán a leány, de kilétét vitéze előtt fel nem fedhette. Búcsúzáskor azonban magáról a fátylát észrevétlen levette, s azt a deli legény szobájában hagyva visszasietett a palotába. Reggel, amikor a sahzade fáradtan-álmosan az ágyából felkelt, azonnal észrevette az éjszakai leplet. De azért mindent ugyanúgy tett, mint annyiszor korábban. Felöltözött, imát mondott, majd nyeregbe szállva – a mandarintól

kapott kíséretével – elindult a palotába. Itt az állam oszlopai, a nemzet irányítói, a kádik és ítészek, és mindenféle fejedelmek már maguk közé tartozóként köszöntötték, s mindenki felállva tapsolt neki.

Végül szót kért a mandarin lánya is:

– Kissé késve jöttél ma elénk, hódító jegyesem; mi az oka, mondd el nekem. Talán megijedtél?

De a sahzade kivágta magát most is:

– Ugyan, mi okom lenne a félelemre? De ha kíváncsi vagy késésem okára, elmondhatom: egy csodaszép madárka röppent be éjjel a szobámba, ám még mielőtt a markomba kaptam volna, huss! – már ott se volt, de párnámon maradt egy szárnytolla, s azt vártam: visszajöjjön érte. De ha nem hiszed szavam, gyere el, s győződj meg róla magad!

A lány mosolyogva így felelt:

– Nem szükséges, hisz a madár már tied! – Majd odafordult apjához, s így szólt: – Nos, atyám, tegnap ez az ifjú egy koldusbotra jutott királyfiról kérdezett. Halljátok, íme, a válaszom: e nyomorult a mi vitéz daliánk személyében udvarunkba érkezett. Legyen hát ő a férjem, ez a deli legény!

Nagy kő esett le a mandarin szívéről ekkor, s azonnal elrendelte: hirdessék ki tüstént a menyegző napját birodalomszerte. Azután eljött ama nap is, s a mandarin lánya és Halef hatalmas pompa mellett egybekeltek, s nászukat elhálva, mindenestül egymáséi lettek.

A mandarin újdonsült veje előtt megnyitotta mennyei birodalma kincsestárát, s birtokai, földjei mellett a katonai és kormányzási hatalmat is átadta neki. Halef a továbbiakban igen sikeresen irányította apósa hatalmas birodalmát, s persze, sorsa fordultával nem feledkezett meg önzetlen jótevőiről sem; így egykori vendéglátónőjét behívatta a palotapagodába, és megtette a királynő első keszbánjának, fiának meg bégi rangot adományozott. S végre elérkezett az ideje annak is, hogy szüleit a szolgasorból kiváltsa. Futárokat menesztett hát a pénzzel s hírrel ama távoli padisahhoz, aki miután értesült a fejleményekről, hívatta máris a két öreget:

– Szolgaságotoknak vége! – bökött előttük a szabadulólevélre. Majd így folytatta mondandóját: – Hogy fiatok nem akárki, azt rövid időn belül látni lehetett. De kényszerből bár, jog szerint mégis eladott nekem titeket. Hálátlan feladatomnak azonban ezennel vége, s jövendő sorsotokat kezetekbe visszaadom. Kísérjen a jó szerencse most már benneteket.

Ezután az idős padisahot és feleségét fényes kísérettel útnak indította a mandarin székvárosa felé, ahol érkezésük hírére díszbe öltöztették az utcákat. Az ifjú sahzade a mandarin oldalán, szpáhik gyűrűjében indult szülei fogadására, s amikor találkoztak, leszállt lováról, és megcsókolta előttük a földet, majd boldogan borultak egymás nyakába. És a lelkes tömeg él-

jenzése közepette a két boldog öreget nagy pompával körbevitték a városon, akik nem győztek hálálkodni fiuknak, amiért sorsukat újból jó irányba terelte.

Miután azonban kipihenték az ünneplés fáradalmait, s fiukkal is kiörvendték magukat, a sah apa ezzel állt Halef elébe:

– Nem illik, fiam, visszaélnünk a vendégszeretettel, s odahaza maradt barátainkat sem hagyhatjuk tovább aggodalomban. Ideje, hogy saját országunkban is helyre tegyük a dolgokat, és annak szekerét jó irányba fordítsuk.

Apja elképzelését a sahzade azon melegében megtanácskozta apósával, a mandarinnal, aki mozgósította lovas hadseregét, melynek élén rövidesen visszatértek ősi birodalmukba, ahol rajtaütésszerű támadással hamarosan visszaállították a rendet. A prédálókat megbüntették, a szorgos alattvalók bizalmát és az ő hatalmukban való hitét visszanyerték. Elfoglalhatta hát apja ősi jog szerinti trónját az ifjú padisah, aki ettől kezdve boldogan uralkodott oldalán élete párjával, a kínai mandarin csodaszép lányával. Birodalmuk ettől kezdve újból erős kezekben volt, szerelmét a mandarinlánnyal pedig bőséges gyermekáldás kísérte. Ha pedig tehették, míg el nem jött a végső perc, melyben apja, anyja ráléphetett arra a hídra, mely a földet a mennyel összeköti, gyermekeivel és feleségével együtt a két öreget gyakran felkeresték.

„Mert nagyot hibáznak, kik nem tudnak megbocsátani. Hisz lelkük meg nem nyugszik soha, s ketrec rácsa mögött marad mindörökre."

Ez a mese túlélte a szereplőit. Azonban mielőbb pihenni térne a toll, álljon itt néhány tanulság, melyeket nagy botorság lenne meg nem fogadni:

„Jól jegyezd meg e sorok olvasója: Ne számíts arra, hogy pénz, vagyon, padisahi uralom életfogytiglan tartanak. Hiszen trón és koldusbot, nincstelen dervis és gazdag úr közt nem nagy az út. Megpróbáltatás és megnyugvás – egymást váltják a világban, akkor is, ha te már rég nem leszel. Emlékké válnak a dicső tettek – kár rájuk mindenáron törekedned. A fő, hogy tudományban sokasodjál. S bár az aggodalom és óvatosság minden helyzetben hasznos, nem árt, ha megjegyzed: ha hatalmasok hátsójába bújsz, bajtól, csapástól az sem ment meg!

Könyörgés Muhamednek: Részesüljön az úr kegyelmében és sokat dicsért áldásában e mű szerzője, akiben pedig öröme teljen minden olvasójának!

A PADISAHFI ZEJNÜLASMÁN ÉS A DZSINN KIRÁLY

Hatalmas királya volt Baszra városának egykoron. Világi javakban gazdagabb nemigen akadt akkoriban nála a földgolyó ismert országaiban. A Felső Világ Ura elkényeztette őt minden földi jóval, örököst azonban sokáig nem adott neki. A király éjjel-nappal fiú utód iránt sóhajtozott, de csak hosszú évek után mosolygott rá az életutak legfőbb irányítója, és egy fiúval ajándékozta meg őt: Zejnülasmánnal.

Ez alkalomból gyorsan összecsődítette csillagászai színe-javát, azzal, hogy faggassák ki a ragyogó égbolt megvilágítóit, mi íratott meg az újszülött számára. A csillagászok késlekedés nélkül felállították a bolygók és égi utak kémlelésére szolgáló asztrolábiumaikat, s a távolt közelinek mutató látszerszámaikkal vizslatták, milyen sors vár a fiúra földi útja során.

Hosszas stúdiumok után az égbolt tudorai a következő eredményre jutottak:

– A felséges herceg hosszú életút előtt áll – léptek a csillagnézők a király elé –, s bár lesznek az életében megpróbáltatásokkal, szenvedésekkel teli szakaszok, összességében kedvező állást mutatatnak számára a csillagok.

– Ez azt jelenti: birodalmam jó kezekre hagyom, s nem válik ellen prédájává – sóhajtotta felszabadultan a sah, s miután bőségesen megjutalmazta a csillagutak kalauzait, fiát dajkáló kezekre bízta.

Mikor a sahfi elérte a tizedik életévét, mindenféle tudósok, bölcsek vették kezükbe sorsát, akik becsülettel át is adták neki mindazt a tudást és ki is oktatták mindazokra a fortélyokra, amelyekről úgy gondolták, hogy azokra uralkodása idején szüksége lehet még.

Újabb évek teltek el ezután, amikor Baszra sahja a hatalom és uralkodás terheit fiának végre átadta.

Az ifjút azonban ekkor mintha kicserélték volna. Ideje java részét a földi örömök és érzékek világában töltötte, s nem törődött mással. Ami-

kor a király érezte, hogy léptei egyre rövidülnek, s közel már utolsó útja vége, hogy ellássa atyai tanácsaival, fiát magához kérte:

– Sugara az atyai szívnek! – fogott bele intelmeibe. – Arra kérlek, hallgasd meg tanácsait a végső útjára készülőnek! Füleddel halld, de lelkedben fogadd meg: sose légy rest a jóra. Ne hallgass az álnok szóra, ellenséged számára légy vak és néma, de jóban-rosszban tarts ki a barátod mellett. Hitványságok vermébe ne ess, maradj hithű, maradj mértékletes! Ne térj le soha az igaz útról, tarts mindig a jóakaratúakkal, és szállj szembe a gonoszokkal! A vagyon, amit reád hagyok, egész életedre elég lehet, de könnyen el is kótyavetyélheted. Kincstáram kulcsát anyád őrizgeti, de vigyázz: amit az Úr adott, könnyen el is veszi. Életedben, igényeidben légy szerény, s nem lesz nálad gazdagabb s boldogabb a föld kerekén.

Ezek volt az öreg padisah utolsó földi szavai, majd feje élettelenül hanyatlott a párnára. A megrendült Zejnülasmán hétnapos gyászt tartott fölötte. Csak a nyolcadik napon kérte meg anyját: kincstárait nyissa meg előtte. Ezután már csak szórta a pénzt, szórta kalandra, nőre, borra, mígnem az utolsó garas is kigurult alóla. Lázadozott is ellene mindenki, mert a nagy dőzsölésben a kormányzást is elhanyagolta; anyja, hogy mentse a menthetőt, nemzetségéből új padisahot segített trónra. De Zejnülasmánt különösebben ez sem zavarta, tovább tékozolt, s a dőzsölésen kívül más nem érdekelte, földjeit, bútorait, kincseit mind dobra verte. Amikor azonban az utolsó fityingjét is elherdálta, barátai elhagyták, s magára maradt nemsokára. Hetekig az ajtót rá se nyitották, s ahol ő kopogtatott, onnan kidobták. Az anyja is csak ekképp korholta:

– Magadat okold, hogy nem vitted sokra, a tékozlónak mindenütt ez a sorsa.

Felelőtlenségét azonban a sahfi már hiába bánta, nem törődött immár vele senki.

Ekkor történt, hogy álmában egyszer egy idős dervissel, egy fényes tekintetű pírrel társalkodott, aki nyájas szóval vigasztalta: „Ne lógasd az orrod! Hisz minden rosszban van valami jó, s felemelő lehet holnap, ami ma lehangoló. Nem ér itt már semmit önvád, önsajnálat, menj Egyiptomba inkább, szedd a lábad!"

Reggel a sahfi kábultan ébredt, és sejtelme sem volt róla, hogy az álma mit jelenthet. Csak vetődött ide, hányódott oda, de sehol nem lelte a helyét. Mihelyt anyja ezt észrevette, tőle rögtön megkérdezte:

– Mi történt veled?

Zejnülasmán részletesen elmesélte neki az álmát, de az asszony letorkolta:

– Ennek se füle, se farka.

De a padisahfit a dolog tovább sem hagyta nyugodni:

– Ha magamnak a változásra esélyt nem adok, előbbre sem igazán juthatok.

– A te sorsod, s a te végzeted – válaszolta erre nem sok bizakodásra adva okot az anyja.

Zejnülasmán végül mégis útra kelt, és megannyi hánykolódás, szenvedés árán el is érte az egyiptomi földet. Hogy fáradalmait kipihenje, betért egy mecsetbe, ahol nemsokára édes álom kerítette hatalmába. Álmában ismét megjelent a fénylő tekintetű pír, s így szólt hozzá: „Gyermekem, látom, megfogadtad a tanácsom. Ám egyelőre, hogy lássam: bízol-e bennem? – téged próbára kellett tennem. És tanúbizonyságát magad adtad: egyike lehetsz a kiválasztottaknak. Eredj ezért haza, mert amiért jöttél, nem itt, hanem Baszrában leled meg!"

Zejnülasmán kialvatlanul, s még fáradtabban ébredt, mint ahogy elaludt. S bár igencsak felzaklatták az álombéli pír szavai, sorsába beletörődötten vonszolta magát hazáig. Otthon persze az anyja azonnal észrevette, mily csapnivaló a fia életkedve:

– Mi a helyzet? – érdeklődött.

– Rám jár a rúd – morogta maga elé Zejnülasmán. – Véleményed ellenére mégis elindultam, s nagy nehezen el is jutottam Egyiptomba, ahonnan azonban a pír már vissza is fordított azzal, hogy csak engedelmességem tette próbára. Ezért mást nem tehettem, visszajöttem dolgom végezetlen.

– Hagyd el, fiam, botor dolog az önemésztés. Úgysem tehet mást az ember, mint hogy várjon türelemmel, s ha az Egek Ura kegyeibe visszafogadja, biztos lehet, hogy célhoz is juttatja.

Zejnülasmán kusza gondolatokkal a fejében vonult vissza a hálótermébe. S mihelyt újból álom szállt a szemére, megint megjelent előtte a dervis, és e szavakat intézte hozzá: „Ne bánkódj, ifjú! Tudd meg: mesés kincseket rejtenek palotátok falai, de rájuk bukkannod neked magadnak kell!"

Rögvest elszállt erre az álom a fiú szeméből, s rohant anyjához, hogy beszámoljon neki a legújabb fordulatról. Majd se szó, se beszéd, felkapott egy fejszét, és a kincs után kutatva kis időn belül az egész építmény falait szétverte, de annak nyomát sehol nem lelte.

– Ez a sátánfajzat ismét a bolondját járatta velem – fakadt ki hangosan Zejnülasmán, mivel azonban a kísértés tovább dolgozott benne, kezébe ásót ragadva a házat alapjáig feltúrta.

És ekkor hirtelen egy titokzatos kőlapon akadt meg a szeme. Amikor aztán nagy nehezen sikerült elmozdítania, egy lakattal és vaspánttal elzárt üreget pillantott meg maga előtt. Fogta magát, a vaspántot egyetlen mozdulattal leütötte, s egy lefelé kanyargó márványlépcső tárult fel előtte. Lement azután, s odalent hirtelen egy gránitkőből kirakott teremben találta magát. A helyiség közepén négy asztal, azokon pedig tíz-tíz míves kivitelű kancsó. Zejnülasmán első látásra boroskancsóknak hitte azokat: „Óbor, az ám a jó bor" – nyugtázta megelégedéssel. Ám amikor az egyiknek felpattintotta a fedelét, nem hitt a szemének, mert színarany pergett ki belőle. A pincében negyven, arannyal töltött kancsó sorakozott előtte. A szíve majd kiugrott a helyéről, amikor anyjának mintát vitt belőle.

– Nézd, anyám, nézd – dadogta elfúló hangon.

– Hohó! – fogta vissza a fiú lendületét az anyja. – Csak lassan, fiatalúr! Féktelenül még egyszer nem pazarolhatsz! Hiszen nem magadnak, csak ellenségeidnek használsz azzal! Ezért jól eszedbe vésd: Messzebbre érsz, ha mértékkel élsz!

Zejnülasnám azonban ezúttal nem szolgált rá a feddésre:

– Légy nyugodt – csitította anyját –, jól megtanultam: Nincs az a vagyon, mely végtelen volna. Most már én is ehhez tartom magam – jelentette ki, majd elhatározta, hogy a frissen lelt kincs birtokában megpróbálja visszaszerezni elherdált ingóságait s egyéb javait.

Ezért alig várta, mikor szállhat le újra a titkos kincstárba kancsóit rendezgetni. Majd amikor azokat rakogatta, balra-jobbra, jobbra-balra, feltűnt neki, hogy csálén áll az egyik. „Megigazítom" – gondolta, ám amikor odalépett a kancsóhoz, beomlott a föld alatta. Egy újabb föld alatti teremben találta magát, ahol viszont kilenc láda – rajtuk aranylakat, aranypánt – sorakozott. Amikor a ládákat sorra felnyitotta, mindegyikben egy-egy drágakőből faragott szobrot talált, amilyeneket emberi szem még nem látott, emberi kéz még nem tapintott. Eszébe is jutott ennyi gazdagság láttán, hogy vajon apja hogyan tehetett szert ennyi mindenre? Ekkor azonban egy ékes szelencébe botlott, melyből egy díszes vonalvezetéssel írt selyemtekercs pottyant a lába elé a következő szöveggel:

„Szívemnek kedves egyszülöttem! Tudd meg, a kincsek és szobrok, melyeket most megtaláltál, egy küzdelmes élet gazdag hagyatékát jelentik. Ám létezik egy tizedik szobor is, mely értékesebb az összes többinél. De hogy azt is megszerezzem, már nem jutott időm földi életem során, így e feladat rád vár. Igyekezz hát! Indulj tüstént Egyiptomba, ahol Fulan vá-

rosában megtalálod hűséges szolgámat, Mübareket. Ő kezeli vagyonunk egy részét. Ha átadod neki e pecsétes levelet, a szoborhoz téged ő majd elvezet. Járj szerencsével! Béke legyen veled!"

Zejnülasmánnal madarat lehetett volna fogatni! Hisz mi más ez, ha nem csoda, és rohant vissza az anyjához, hogy e fejleményeket vele megtanácskozza. Anyja azonban most sem lelkesedett fia felbuzdulásáért, és marasztalni próbálta:

– Inkább elégedj meg azzal, amit a jó istentől eddig kaptál! Jobban tennéd, ha nem bonyolódnál újabb veszélyes kalandokba, mert azok könnyen tévutakra visznek!

Ez azonban nem használt semmit. Zejnülasmán, amint tehette, útját ismét Egyiptom felé vette, ahol első dolga volt, hogy Mübareket megkeresse. Mikor pedig nem sokkal később meglelte, kapuját jó hangosan megverte, mire egy lányos kinézetű rabszolga dugta ki fejét rajta:

– Ki vagy? – szegezte az idegen mellének a kurta kérdést.

– Vendég vagyok, s Mübarek hodzsát keresem – jelentette ki határozott hangon.

A szolga bevezette őt egy üres terembe, ahol viszont nem kellett sokat várakoznia, mert hamarosan Mübarek nyitotta rá az ajtót. A házigazda udvariasan üdvözölte, de rögtön rá is tért a lényegre:

– Mi szél hozta nagyságodat erre – kérdezte Zejnülasmánt.

– Baszrából érkeztem. Atyám végrendeletében ez áll: „Ha Egyiptomban akad dolgod, ott van a mi Mübarekünk, aki mindenben segítségedre lehet." Íme, most hosszú út után a szükség úgy hozta, hogy itt állok előtted.

Mübarek nem jött zavarba:

– A levél íróját valóban jól ismerem, nem úgy a hozóját. Az én gazdámnak nem volt utóda.

– Valóban – szabadkozott Zejnülasmán –, én később jöttem világra, amikor te már nem voltál mellette.

– Hát igen... húsz éve annak, hogy eljöttem. De uram sajátos jeleket hagyott maga után hátra... tudod-e, melyek ezek? – fordított közben tapintatlanul hátat az ifjúnak Mübarek.

– Atyám kincsei között negyven kancsót találtam, mindegyiket tele arannyal.

– Ez igaz, de nem elég. Mit tudsz még mondani?

– Kilenc, aranylakat alatt őrzött ládára is ráleltem az egyik föld alatti teremben, mindegyikben egy-egy pazar, rúmi művész formázta szoborral. S egy ékes szelencében még egy selyemre írt levél is volt ott.

Erre már Mübarek is felhagyott a gyanakvó faggatózással, felállt, és alázatosan kezet csókolt a padisah fiának.

– Allah áldása övezze találkozásunkat! Atyád engem rabszolgasorban hagyott itt e világon, amikor elment, de te felszabadíthatsz helyette. – Ezt követően elővezettette két lovát, s ismét a jövevény felé fordult: – Parancsolj velem, sahok utóda! Most gyere velem, dolgainkat nem rendezhetjük itt el.

Zejnülasmán és Mübarek ekkor nyeregbe szálltak, és együtt vágtak neki a távoli utaknak. Fáradhatatlanul hajtották lovaik, nem számolva a napokat, éjszakákat, amikor egy szerájnál végre mégiscsak megálltak. S ekkor olyasmi történt, amire Zejnülasmán a legkevésbé sem számíthatott: egy hatalmas terem díszes trónusán kerítettek neki helyet, miközben házigazdája a trónus lábánál készségeskedett. És lassan megtelt a helyiség Egyiptom legfényesebb előkelőségeivel, akik kíváncsian vizslatták, ki lehet az idegen, akivel szemben Mübarek úgy viselkedik, mint egy szolga.

De sokáig nem történt semmi, csak ettek, ittak, beszélgettek, ám amikor a különbnél különb finomságokkal teljesen elteltek, szólásra emelkedett az öreg:

– Egyiptom díszei! Azért kérettelek titeket ide, hogy megismerjétek ezt a ragyogó szemű ifjút, az én uram és parancsolóm törvényes utódát. E dalia atyja egykor rabszolgapiacon pénzért vásárolt meg engem, s köztünk a szerződés még most sem vesztette érvényét, tehát még ma is a rabszolgája vagyok. Így mindenem az övé, a házam népével együtt. Ez ifjú boldog őse úgy hagyta itt e világot, hogy engem már fel nem szabadíthatott. Azonban utóda most e kegyben, színetek előtt részesíteni kíván engem.

Zejnülasmán nem is kérette magát sokáig, s így szólt:

– A mai naptól kezdve, Mübarek, nem vagy rabszolga. Nem vagy a tulajdonom, vagyonoddal is szabadon rendelkezhetsz, sőt, szolgálataidért meg is jutalmazlak!

Mübarek ekkor letérdelt, hogy háláját Zejnülasmánnak kifejezze, a jelenlevők pedig zavartalanul mulatoztak tovább. Már jó néhány napja tartott a vigalom, amikor Zejnülasmán egyszerre beleunt a dőzsölésbe.

– Legyen már vége ennek! – horkant fel hangosan. – Nem egyszerűen a látogatásodra, hanem valami másért jöttem ide. Ne halogassuk a dolgot!

Mübarek összerezzent:

– Parancsolj, felség, óhajod számomra parancs legyen.

Zejnülasmán ekkor félrevonta, és beavatta őt a részletekbe:

– Kilenc szoborról beszéltem a minap. Apám végakaratában azonban az állt, hogy létezik egy tizedik is, amelyet már nem tudott felkutatni. Ezért arra utasított, hogy a piramisok országában keresselek meg téged – nézett nyomatékkal Mübarekre –, mert a segítségeddel megtalálom azt is. Arra kérlek hát, most, hogy annyi nehézség árán itt vagyok, légy a segítőm a tizedik bálvány felkutatásában!

Mübarek, bárhogy akarta, nem leplezhette, hogy ez a kérés mennyire mellbe verte.

– Városok sorsának harmóniába igazítója! – kezdte körülményeskedve válaszát. – Apád igen nagy tiszteletnek örvendő személy volt, ezért mindenki önként s egy emberként állt oda a háta mögé. Ennek ellenére merő rettenet és szenvedés kísérte útján, míg a meglévő kilencet összegyűjtötte. Nekünk, útitársainak, szintén nem sok reményünk volt, hogy valaha is hazatérhetünk. S bár az Úr segítségével ez sikerült, azóta több mint húsz év eltelt, és már az odavezető útra sem emlékszem pontosan.

A padisahfi azonban tovább erősködött, de Mübarek megpróbált egérutat nyerni:

– A hagyomány arra int: a legnagyobb forróságban soha ne induljunk hosszú útra! Mondd, a kilenc bálvány neked mért nem elég?

Zejnülasmán megfontoltan, de ellentmondást nem tűrően válaszolt:

– Valóban. Minden észérv ellene szól. De lelkem mára teljesen megszállta már e kihívás, s indulásra sarkall egyre.

Mübarek végre beadta a derekát:

– Ha Mübareknek százezer lelke volna, érted mindet feláldozná! Rendben, legyen! – egyezett bele a dologba nagy nehezen. – De tíz nap kell, hogy alaposan felkészüljünk az útra.

A sah volt rabszolgája pontosan számolt. Így a tizedik nap reggelén már azt jelentette Zejnülasmánnak, hogy az előkészületek befejeződtek:

– Uralkodóm utóda, parancsolj velem! – állt a fiatal sah elé, ám rögtön hozzá is tette: – Mivel azonban a józan óvatosság sosem árt, ezért csak kettesben és gyalog indulunk útnak.

Zejnülasmán beleegyezett, s a következőkre utasította személyzetét:

– Negyven napig ne keressetek. Ha ezalatt bevégzem dolgom, újból itt leszek, ám ha mégse, térjetek vissza Baszrába, és vigyétek híremet anyámnak!

Zejnülasmán és Mübarek nemsokára már kint voltak a városból, s némi gyaloglás után lakatlan területen jártak. Azután már csak mentek, mentek, s hosszú ideig nem láttak mást, mint a semmit, s a megállás nélkül szállongó por miatt egyre nehezebben jutottak levegőhöz. A telő-múló idő azonban egy negyven főből álló szerecsencsapat közelébe sodora őket, melyhez maguk is csatlakoztak, s ettől kezdve velük mentek tovább.

Haladásuk ütemét a Nap járásához igazították: amikor lepihent – ők mentek; amikor felkelt – ők pihentek le.

Így telt el tíz nap.

A tizenegyedik napon elérték a rettentő Szaharát. Ennek szélét egy fa jelezte, melynek koronája az eget simogatta, gyökerei hatalmas karmokként a homokos földet markolták, árnyas lombja alatt édesvízzel csörgedező forrás fakadt. Pihenőül most itt verték fel sátrukat. Innen kezdődően a sivatag már csak homokszemcseként bolyongó lelkek otthona. Rejtelmeinek, csapdáinak száma ezernyi, melyekről csak azok tudnának mesélni, akik maguk is jártak ott. Nem véletlenül fakadt fel Mübarekből a legmélyebb fohász:

– Allah a legnagyobb! – Majd Zejnülasmánhoz fordult:

– Igaz, keresztezheti még utunkat néhány karavántábor, ahol kivárhatjuk az éj beköszöntét, de később már a tevék útjainak is vége szakad.

– Ej, Mübarek, mindehhez mi közöm?! – így Zejnülasmán.

– Induláskor sorsom kezedbe helyeztem, legyen hát mindez a te gondod.

Baj nélkül telt el az éj. Reggeli tisztálkodás után aztán elmondták imájukat, majd színültig töltve kulacsukat vízzel, Mübarek így szólt az ifjú padisahhoz:

– Mehetünk. Bár féltelek, hisz senki nem tudja jobban nálam, mennyi szörnyűség történt eddig az előttünk levő útszakaszon.

A sahzade azonban megnyugtatta:

– Bízz a szívedben, s higgy Allahban, Mübarek. Hisz úgyis az ő elrendelése szerint fog történni minden.

Ekkor elbúcsúztak a tevekaravántól, a szerecsenek lelkére kötve, hogy visszatértükig itt várják be őket a tevéikkel, s gyűjtsenek erőt a visszaúthoz. Azután nekivágtak a sivatagnak, számolatlanul róva a mérföldeket, egyiket a másik után, mígnem végre elérkeztek a tengerszélre. Itt végigdőltek a fövenyen, hogy egy kicsit kifújják magukat és elernyesszék fáradt tagjaik. Nem sok idő múlva azonban Mübarek, felcihelődve, így szólt:

– Készülj! Át kell mennünk a túlsó partra!

De Zejnülasmán hiába meresztgette a szemét:

– Hiszen se csónakunk, se semmink... hogy gondolod mégis? – kételkedett.

– Hiába ne törd a fejed – intette őt kísérője. – Meglásd, erre is lesz megoldás! A dzsinnek legfőbb urának hajója nemsokára értünk jön. De jól vésd eszedbe: nem beszélhetsz a ladikossal. Bármi történjék is, érzelmeidet, véleményedet ki nem nyilváníthatod, különben ott helyben végünk!

S bár Mübarek még sorolta volna tovább az intelmeit, Zejnülasmán már meg is pillantotta a szíriai fenyőből készült hajót, melynek vitorlarúdját ámbrából faragták. Egy rémséges kinézetű ladikos kormányozta, kinek feje oroszláné, szája sárkányé, teste pedig párducé, s csupán fejrántással jelezte: „Beszállás!" Ám alig kapták be a hajóba a lábukat Zejnülasmánék, a vitorlába már bele is kapaszkodott a szél, s úgy mentek, mint a gondolat. Mire pedig kényelmesen elhelyezkedtek volna, már el is érték a túlsó partot. A szörnyszerű csónakos megint csak a fejével bakkantott: „Kiszállás!"

Akár ha a mennyekben lettek volna, olyan volt a sziget, ahol partra szálltak. Orrukat, fejüket gyümölcsök, virágok százezerfajta illata bódította, madárkórus harsogott a levegőben, dús lombok ölében édes vizű folyók, kies fennsíkok alatt andalító öblök bújócskáztak. Nemsokára egy márványkastélyhoz értek, melynek bejáratát vasalt acélkapu zárta el a hívatlan látogatók elől, de Mübarek és Zejnülasmán előtt akadálytalanul megnyílt az is. Odabent, a kastélyudvaron széles lagúna fogadta őket, melynek partján enyhet adó citrusok sorakoztak, s gyémánthíd ívelt át a víz fölött, melyen egy széles térre jutottak, ahonnan minden irányba utak futottak szét.

Zejnülasmánt lenyűgözte a látvány.

– És most? – nézett nem kis szorongással a kísérőjére. – Innen most már se előre, se hátra?

– Ha tudni akarod, herceg, a dzsinnek birtokán vagyunk – válaszolta Mübarek. – Itt meg teljesen mindegy: maradunk-e, vagy megyünk, így is, úgy is utolér a végzetünk.

– Félnivalója csak annak van, aki tudja, mi vár rá – így Zejnülasmán. – Ellenben mi egyszerűen csak gyávák maradunk, ha el se indulunk. Na, menjünk már valamerre!

Mübarek ismét nekigyürkőzött egy fohásznak:

– Ha Allah úgy látja jónak, megáldja fáradozásunk, s nem kell félned, valóra válik hamarosan minden reményed.

Ezek után két lepedőt kapott elő a vállára kötött zsákból, s magára terítette azokat, amitől igen-igen ájtatosan festett egyszeriben. Zejnülasmán követte a példáját. Mübarek mágiára készült. A homokból egy ládafélét formázott magának, arannyal, ezüsttel, drágakővel kibélelte, majd a padisahfinak is készített egy ugyanilyet. Amikor elkészült, ő maga beleült az egyikbe, a másikban meg Zejnülasmán foglalt helyet, azután tüzet csiholt, melynek lángjába bűvös porokat szórt.

– Ne félj semmit – intette Mübarek a padisahfit –, csak mindent tegyél úgy, ahogy én. Ha a dzsinnek királyát jó kedvében találjuk, elérjük jövetelünk célját.

– S mi jelzi majd a jöttét? – firtatta Zejnülasmán.

– Ha gonosz szándékkal jön: égszakadás, földindulás, és egy rémségesnél is rémségesebb, szőrös testű szörny alakjában jelenik meg előtted. Ám ha kegyes szándék vezérli, akkor egy holdfény szépségű tündér társaságában látogat meg, aki mellesleg a leánya és kulcsára. De te, királyi sarj, légy elszánt, állj sarkadra, imádkozz, és légy alázatos! Szavaid emlékeztessék őt atyádra, s a lényeget tartogasd mondandód végére. Valami ilyesmit mondhatnál neki: „Atyám híven szolgált, amíg élt. Bár én még messze nem érek fel hozzá, kérlek, jótéteményeidből részesíts engem is." Ekkor a szándékod felől tudakolózik, mire így folytathatod: „Nem kérek mást, csak azt, amit neki adtál." Mire ő: „Mondd ki, mi legyen az!" Te pedig: „Nem más, uram, mint a gyémánt bálvány!"

E példabeszéd után Mübarek folytatta rejtélyes praktikáit. Hat óra telt el így, amikor váratlanul sötét felhő lepte el az eget, metsző szél kezdte ostorozni a szikkadt tájat, melyen hirtelen hózápor söpört végig. Mintha az igazság pillanata érkezett volna el, ám Mübarek a baljós jelek ellenére is bizakodó maradt:

– Örvendj, Zejnülasmán, mert végre itt a dzsinn király! De vigyázz, az ábrából ki ne lépj, mert véged!

S már hallották is a szellemkirály dörgő hangját:

– Fiam! – intézte szavait egyenesen Zejnülasmánhoz –, szolgálataival apád örökre lekötelezett minket, s jótettei helyében tőlünk is csak jót várhatott. Ne félj hát, neked sincs nálunk mitől tartanod! Biztosíthatlak róla, hogy jó szándékkal vagyunk irántad. De vajon tudod-e, mit kapott apád tőlünk minden évben?

– Egy-egy drágakőből faragott bálványt.

– Így igaz – hagyta jóvá Zejnülasmán válaszát a dzsinnek királya, majd így folytatta: – S azt tudod-e, hogy ő mivel kedveskedett nekünk?

– Minden évben egy szűz rableánnyal!

A király rábólintott:

– Ha tudod, e hagyományt te miért nem folytatod? Azonkívül megvan-e még mindaz, amit apád tőlünk kapott?

– Hiánytalanul – vágta rá a padisahfi, majd idézte apja végakaratának idevonatkozó sorait: – Ám azt is tudom tőle, hogy „létezik egy tizedik szobor is, amely értékesebb az összes többinél". Megszerzésére azonban már nem futotta földi életéből, így engem bízott meg e feladattal. Ezért most, Szellemvilág hatalmas sahja – fordította arcát Zejnülasmán a dzsinn király felé –, ezennel magamat kényedre-kedvedre inasodnak ajánlom. Nem érhet nagyobb kegy annál, minthogy engem felfogadsz! Ígérem, jó tanítványod leszek, s mindent megteszek annak érdekében, hogy megtanulhassam mindazt, amit hasznosnak tartasz.

– Szabadítsd fel lelked, ifjú dalia, s csatlakozz hozzánk! – így a szellemkirály. – Erre kötelez téged is, engem is múltbéli kapcsolatunk apáddal. Ezennel felkarollak, s hívemmé fogadlak. Helyesen tetted, hogy felkerestél minket, örököse dicső ősödnek! De jól vésd eszedbe: a fogadalmak nem csupán az egyik félre nézve kötelezőek! Elődöd szerződése reád is érvényes, vagyis még az adósom vagy egy érzéki bájban dús, tiszta tekintetű rableánnyal, kit még nem érintett férfikéz.

Zejnülasmán bólintott, hogy érti a feladatot. A dzsinn király ekkor belefújt a kürtjébe, melynek hangja olyan volt, mint Iszrafil harsonájáé, s annak szavára mintha a kék arcú égből ereszkedett volna alá, udvarhölgyeinek koszorújában egy holdsugárszép tündér jelent meg előttük, és leborult a király előtt.

– Szeretett leányom – üdvözölte őt atyja. – Ez az ifjú itt – mutatott rá Zejnülasmánra – régi barátunk fia, aki a jussáért jött most hozzánk. S bár szülőatyja elhagyta már e teremtett világot, ő átvállalta kötelességeit, és mindenben az örökébe szándékozik lépni. Ezért, bár még csak sahzade, a nálunk lévő utolsó bálványt, kérlek, hozd ide neki!

A lány térült-fordult, s már jött is vissza a szoborral. A dzsinn elvette tőle, majd – testéből egy szőrcsomót kitépve – a következő szavak kíséretében nyújtotta azt át Zejnülasmánnak:

– Bármit tartogasson is számunkra a sors szeszélye, legyen szövetségünk bizonyítéka számodra ez a szobor! És ezeket a szőrszálakat is jól őrizd meg. Ha bármikor szükséged lenne rám, csak morzsolj szét ujjaiddal egyet, s én azonnal előtted termek!

Ezzel eltűnt, s a lánya nemkülönben, mintha ott sem lettek volna.

Zejnülasmán és Mübarek ekkor már kiszállhattak a maguk formázta homokládikából, és mehettek vissza a tizedik bálvánnyal. Hamarosan

már a tengerparton voltak, s ott volt az oroszlánfejű, sárkányszájú, párductestű szörny is, aki egy szó nem sok, visszavitte őket a túlpartra. S nemsokára már a Szahara-széli tevetábor is felbukkant előttük, de szerecsen hajcsáraik is észrevették őket, akik hevesen gesztikulálva integettek feléjük.

– Most már elárulhatod, barátom – kérdezte Zejnülasmán Mübareket –, mi célod volt ezzel a népséggel?

– Egyszerű oka van ennek – hangzott a válasz. – Legutóbb, amikor apáddal voltam itt, akkor is itt vártak meg bennünket a tevék. Ő pedig, visszaúton, ezen a helyen, ahol most állunk, elmorzsolt egyet a fejedelemszőrből. Mire azonnal itt termett a nagy dzsinn, és megkérdezte: „Szükség vagy szolgálat, ami miatt ide citáltatok?" – mennydörögte. Mire atyád: „A mindenható növelje meg birodalmad s hatalmad, de ezek a hajcsárok az ősi jogra hivatkozva baksist követelnek tőlünk. A szobrot azonban ennyi ember közt szét mégsem oszthatom. Küldj hát, kérlek, némi aranyat, mert e vérszívóktól másképp nem szabadulhatunk!" No, lett erre akkora égszakadás, villámlás, földindulás, hogy olyat még nem látott addig ember. De most figyelj: a fekete felhőkből ömlő zuhatag után egyenesen gúlákban állt az arany a pusztában. Apád ekkor úgy megrakatta arannyal a tevéket, hogy csak úgy roskadozott a lábuk, s jutott a pénzből mindenkinek elég. Ilyképp a tevehajcsárok szívét is sikerült egyszer s mindenkorra megnyernie atyádnak, akik örök hűséget esküdtek nekik. Ha gondolod, most te is elérheted ugyanezt – fejezte be mondandóját Mübarek.

Több se kellett Zejnülasmánnak, máris keze közé kapott egy szőrszálat, s izgatottan porrá morzsolta.

– Na, fiú, mit kívánsz?! – dörögte felé valahonnan az ég magasából a dzsinn király.

– Amott azok a hajcsárok, az ősi jogra hivatkozva a baksist követelik tőlünk… – kezdte volna a magyarázatot a padisahfi, de nem kellett sokat erőlködnie, mert már el is eredt az aranyeső, s úgy ömlött az égből, mintha dézsából öntötték volna.

A vihar elültével aztán újból kiderült fölöttük az ég, s amikor Zejnülasmán körülnézett maga körül, káprázott a szeme a nagy fényességtől, annyi aranyhalom domborult körös-körül. Bizony, szegény tevéknek most is volt mit cipelniük az Egyiptom felé vezető úton. Visszaérve Fulanba, Mübarek városába, s kipihenve az út fáradalmait, Zejnülasmán osztozkodni kívánt útitársával a kincsen, de az erélyesen visszautasította:

– Hagyd el, királyfi! Az én részemet add oda a szolgáknak, s azoknak, kik segítették utunkat. Engem nem a vagyon, hanem a becsvágy és a di-

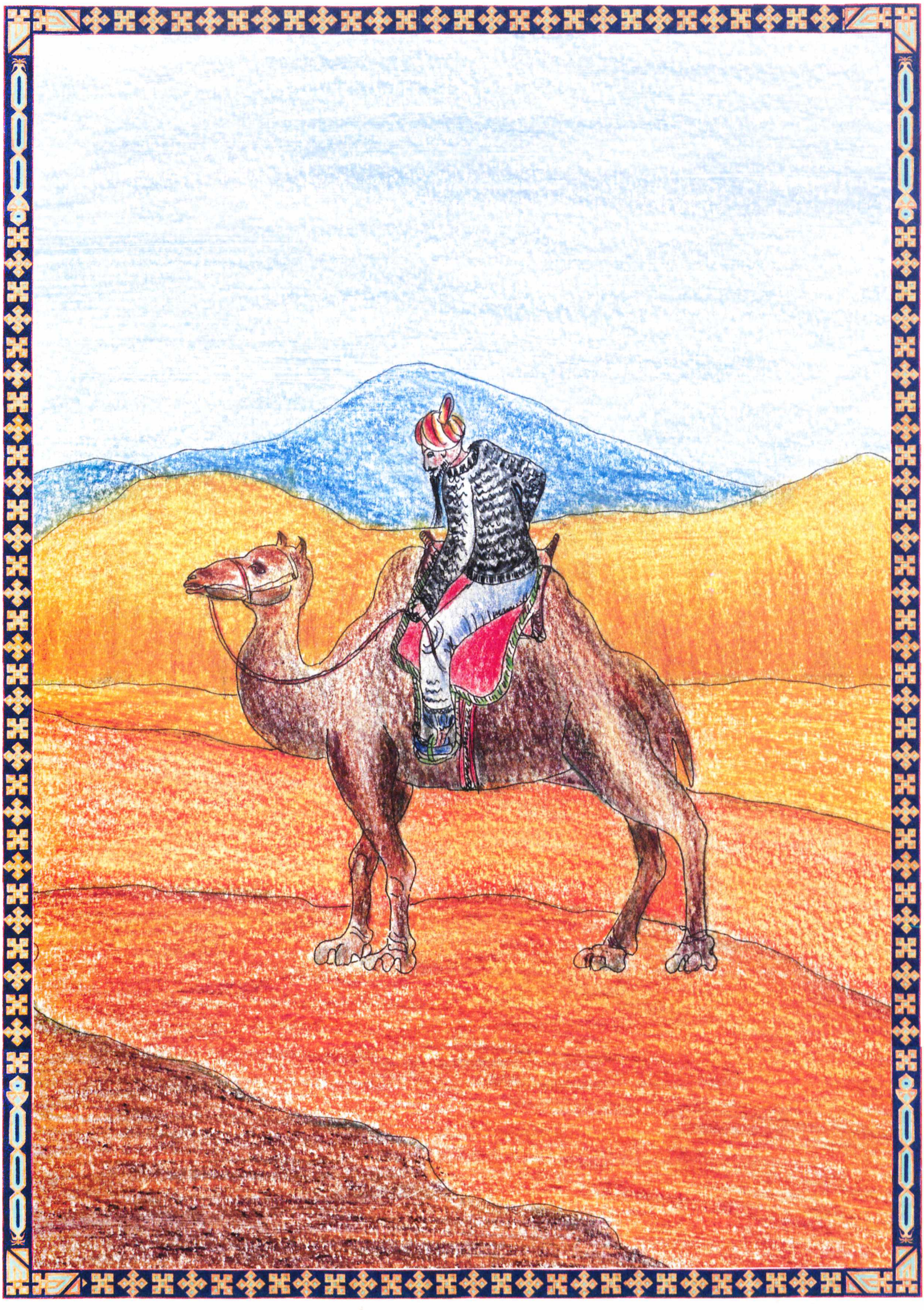

csőség sarkall kalandról kalandra! – magyarázta Mübarek, de Zejnülasmán ezt már nem hallotta, mert hazaútjának előkészületei kötötték le figyelmét.

– Na, ne csak álljunk, haladjunk is – kapta össze magát, és elmerült a teendőkben. – Meg aztán a dzsinn király is várja, hogy teljesítsük az ígéretünket. Nyergeltess hát, hogy mielőbb nyargalhass! – elő azt az érzéki bájban dús, férfikéztől érintetlen, tiszta tekintetű rableányt, akire annyira vágyik, és siessünk vele vissza, hogy lelkiismeretünk mielőbb megnyugodjon.

– Azért csak lassan a testtel, Uram – csitította a nekibuzdult padisahfit Mübarek. – Nem eszik olyan forrón a kását. Elvégre nem mehetünk hozzá az első jöttmenttel, akire ráakadunk. Hiszen a legbájosabbat és a legalkalmasabbat várja tőlünk! S mivel ez a város is elég nagy, ahol lakom, itt is körbenézhetünk, hátha szerencsénk lesz.

Zejnülasmán rábólintott.

Hiába kutatták fel azonban a város minden zegét-zugát, olyan leánynak, amilyet elképzeltek, hírét se hallották sehol. Lóhátra pattantak hát, és meg sem álltak egészen Bagdadig.

Itt az egyik városnegyedben tetszetős szerájt vettek ki maguknak, ahol berendezkedtek mindaddig, amíg a dzsinn király kérésének eleget nem tudnak tenni. Zejnülasmán Mübarekre bízta aranyaikat:

– Őrizd meg jól aranyunk, s gazdálkodj vele okosan. Ne pazarolj, de szűkmarkú se légy. És mindig legyen gondod azokra, akiknek nem futja betevő falatra!

Mübarek pedig:

– Fermánod szerint szolgállak! – jelentette ki ünnepélyesen.

Attól a naptól kezdve Zejnülasmán ingyenkonyhájának sültjeitől, főztjeitől illatozott az egész negyed, ahol laktak. Utcájukban egymás mellett sorakoztak az ínyencfalatoktól roskadozó, gazdagon terített asztalok. Utazó, szűkölködő, éhező dervis – jöhetett mindenki, akit a szükség idehozott.

Mindössze egy baj volt.

Az, hogy itt lakott a kerület Ebubekir Müezzin nevű imámja is, akinek szolgája egy nap gazdag zsákmánnyal tért haza a bőség asztalától. Ju-

tott abból bőven az imámnak is, aki egyébként elviselhetetlen fickó volt. Még a kákán is talált csomót, ha akarta; egy rosszmájú bajkeverő, szemtelen, mint a légy, torkos is szerfölött, s mindenbe beleütötte az orrát. Csoda, ha őt senki nem szerette, s mindenki elkerülte, aki csak tehette? De most addig nem is lett volna baj, amíg az imám a bendőjét tömte. Csak miután jól telepakolta magát, tűnt fel neki, hogy házukban addig teljességgel ismeretlenek voltak az efféle fogások, ezért afelől kezdett érdeklődni asszonyánál, honnan kerültek asztalukra ezek a csemegék.

– Nem messze innen egy hithű sahzade vett ki magának lakást – válaszolta a felesége –, neki köszönhetjük e pompás fogásokat. No meg szolgánk szemfülességének, aki annyit hozott mindenből, hogy nekünk is bőven juthatott. Ez a bizonyos úr minden nap ilyen lakomákkal vendégeli meg az éhezőket, a vándor derviseket és az ájtatoskodókat. Azt mondják, csak úgy rogyadoznak az asztalai a szószoktól, húsoktól, indiai fűszeres főzelékektől, édes-mézes rétesektől, s a helvák halmaitól!

Persze, szöget ütött mindez Ebubekir fejébe, hogyne ütött volna, s bökni kezdte a csőrét a titokzatos idegen. Ezért az aznapi, lefekvés előtti ima végén a következő kérdést intézte igazhitű társaihoz:

– Barátaim, tudja-e valamelyitek, hogy a könyörületi konyhás kiféle-miféle?

A jelenlevők hallgatásba burkolózva meredtek egymásra. De okoskodó müezzinünk nem hagyta ennyiben a dolgot:

– Ez az ember nap nap után válogatottnál válogatottabb falatokkal tömi a bendőtöket – kezdte a fondorkodást. – Szavamra, biztosan van valami célja pimasz beetetésünkkel! Hiszen ez már túlmegy az egyszerű adakozáson, ez közönséges pazarlás, nem más! Szó, ami szó, nem lehet akárki a fickó! De mi van, ha bűnöző? S ha az, ki látja annak kárát, ha nem mi? Biztos vagyok benne, hogy kalifánknak nincs tudomása róla, ezért jó lesz, ha felbukkanását jelentjük a dívánban. Különben bármi történjen is, én mosom kezeimet!

Persze, sokan valóban bedőltek ennek a bujtogatásnak, s úgy döntöttek, valóban legjobb lesz küldöttséget meneszteniük a dívánba, mert a kalifának mindig mindenről tudnia kell.

A véletlen azonban úgy hozta, hogy a vekilhatdzs, a legfőbb számvevő, aki ugyancsak ott volt az ájtatoskodók között, Mübarek baráti köréhez tartozott, ezért ima után a sahfit feldúltan felkereste, hogy szóról szóra előadja neki a hallottakat. Az a legnagyobb nyugalommal végighallgatta a jelentéstevőt, és kijelentette:

– Nos, ha csak ez a baj, akkor az a legjobb, ha aranyba öntjük e jeles szónok szavait – fordult a sahfi Mübarekhoz. – Hozass hát aranyat meg

különböző nagyságú zacskókat, olyanokat, amelyekben a mekkai zarándokok tartják értékeiket! Azután tölts ötszáz dinárt az egyikbe, kétszázat a másikba, százat a harmadikba, míg négyszázat az utolsóba!

Ez meg is történt. Ekkor Zejnülasmán a zsákocskákat lemérette, pántoltatta, végül lepecsételtette, majd megbízta Mübareket, hogy a reggeli ima előtt, amikor a müezzin már a minaretbe készül, a következő szavak kíséretében nyomja a kezébe az egyik tömött erszényt: „Zejnülasmán üdvözletét küldi. Mivel azonban tudja, hogy ti – saját érdeketekben – nem nagyon kedvelitek errefelé az ismeretleneket, ezért azt szeretné, ha róla mégis kedvező véleménnyel lennétek. A jóindulatodba ajánlja tehát magát, és arra kér, fogadd el tőle ezt a szerény ajándékot."

Mübarek természetesen mindent úgy tett, ahogyan Zejnülasmán parancsolta.

Ebubekir épp az imához mosakodott, amikor kapukolompját odakint erélyesen megrángatták.

– Ki lehet az a tapintatlan, aki ebben az alkalmatlan órában dörömböl a kapumon?! – mormogta maga elé, de csak kibotorkált a kapuhoz, és kinyitotta.

Egy ismeretlen szolgaforma volt előtte:

– Őfensége, a sah mindenese vagyok… – kezdte a jövevény.

– Mit akarsz?! – horkantotta a müezzin.

Mübarek minden további nélkül Ebubekir zsebébe dugta a zacskót, majd csak ezután adta át a sahzade üzenetét. A müezzin persze egyből tudta, mitől nehezült el hirtelen a zsebe, s menten alázatoskodni kezdett Mübarek előtt:

– Kérlek, fejezd ki legőszintébb sajnálatomat és bocsánatkérésemet a sahzadénak, amiért nem kellő tapintattal és tisztelettel fogadtuk őt. De szavunkat adjuk, kiköszörüljük a modortalanságunk okozta csorbát, csak még ez egyszer nézze el otrombaságainkat – szavalta átszellemülten, s annyira fellelkesítették saját szavai, hogy felbuzdulásában Mübareket még arcon is csókolta.

Amikor Mübarek nem sokkal később beszámolt Zejnülasmánnak a történtekről, az imigyen nyugtázta a hallottakat:

– Hiába, nincs megfelelőbb mérleg, mint az arany. Ez rövid időn belül helyrebillent szinte mindent.

Tudni kell persze, hogy a másik három zacskó további megfelelő személyek zsebébe vándorolt. Így sikerült Zejnülasmánnak gond nélkül a maga oldalára állítania a közvéleményt.

Kisvártatva Ebubekir már minaretje erkélyéről szólította reggeli imára a hívőket. S bár nem volt, aki ne ismerte volna tisztán csengő hangját,

ilyen szokatlanul zengő-bongó dallamot – sem előtte, sem utána – még nem hallott tőle senki.

Ebubekir most ilyképpen szónokolt:

– Tiszteletre méltó hodzsák! Köztudott: mindegyikünknek vannak jó- és rosszakarói. Különösen így vannak azok, akiknek van mit a tejbe aprítaniuk. A rémhírterjesztők mostanában sokat suttogtak arról, hogy új szomszédaitok afféle gyanús alakok, s csak bajt hozhatnak a fejünkre. Nos, nem sokkal ezelőtt utánajártam a dolognak, és kijelenthetem: napnál világosabb, hogy mindez nem egyéb rosszindulatú rágalomnál. Ezért városunk irányítóinak is tartozunk azzal, hogy ezt a félreértést mindenki számára nyilvánosságra hozzuk. Szomszédainkat pedig, ahogy rangjuknak dukál, megkövetjük, s illendő módon magunk közé fogadjuk őket! Éppen ezért, ha nem akarunk újabb modortalanságot elkövetni, személyesen kell elmennünk hozzájuk, hogy megkövessük őket!

– Így legyen! – kiáltotta egy emberként az imádkozó gyülekezet.

És így lett.

Néhány korábbi hangoskodó, Ebubekirrel az élen, a közös imádkozás után ünneplőbe öltözött, és nem sokkal később már együtt kértek bebocsátást Zejnülasmán kapujánál. A házigazda természetesen udvariasan fogadta hívatlan látogatóit. A müezzin, belépve a kapun, elmormolt egy röpke házi áldást, majd a hodzsák egymással versengve tapsoltak, hajbókoltak, hízelegtek, alázatoskodtak, mígnem egy idő után a sahzade jobbnak látta ajándékosztogatással véget vetni a szűnni nem akaró bocsánatkéréseknek. A küldöttség tagjai közül mindenki boldogan, elégedetten térhetett haza.

Zejnülasmán végre újból kettesben maradhatott Mübarekkel, akivel megtanácskozhatta a legsürgősebb teendőket:

– Most már valóban nem tűr halasztást, hogy teljesítsük a dzsinn király óhaját! – jelentette ki ellentmondást nem tűrően.

– Tíz asszonyt küldtem szét Bagdadban – számolt be neki Mübarek a fejleményekről –, hogy – kerül, amibe kerül – keressék meg, kutassák fel a legmegfelelőbb leányzót, akit keresünk. Bármelyik pillanatban betoppanhatnak válaszukkal.

S láss csodát, ebben a pillanatban, mintegy végszóra, az egyik küldöncük be is tipegett hozzájuk a szerájba.

– Azt hiszem, ifjú fejedelmem, Isten segedelmével sikerült fellelnem, akit keresel – újságolta a vénasszony nagy alázatosan. – Találtam egy külsőre-belsőre rendkívül elragadó leányt, aki pont olyan, amilyet elképzeltél. Egy a hibája csak: igen szegény.

– Hogy akadtál rá? – tudakolta Zejnülasmán.

– Semmi különös, csak jártam a szűk utcákat, és minden házba, udvarba, kertbe belestem, hátha megpillantom valahol, akit keresel. De egyetlen alkalmas fehércseléd sem került utamba, amikor borzasztóan megszomjaztam, ezért egy kis viskóba bekopogtattam. „Egyedül vagyok, nincs rajtam fátyol – hallottam ekkor bentről. – Nem illik fedetlenül mutatkoznom kapunyitáskor." Mire igyekeztem megnyugtatni a bent levőt, hogy ne féljen, én is egyedül vagyok, így végül ajtót nyitott. Odabent aztán a legnagyobb szegénység fogadott, de a leány, akit omló, fürtös hajának sátrában ott találtam, szívmelengető látvány volt. Hozott egy pohár vizet, mire tapintatosan faggatni kezdtem: „Mondd, lányom, a szüleid élnek-e?" A válasza: „Atyám ősi perzsa dervisdinasztia sarja." Tovább tapogatóztam: „Hát férfi... van-e az életedben?" Kacagva felelte: „Tudhatnád: akár hold az eget, úgy adna alamizsnát a koldus! Ugyan hol találnék én olyan szegény dervist, aki megkérné a kezem?" Elkeseredése láttán biztatni kezdtem: „Csak lassan, leányom, ne add fel! Talán én is a segítségedre lehetek. Tudok valakit, aki egészen hozzád illene." Meglepetésemre, amit mondtam, nem volt ellenére: „Tégy belátásod szerint" – válaszolta. Ezután kifaggattam, hol találhatnám meg az apját, akit aztán rögtön fel is kerestem a boltjában. Amikor ismertettem vele, hogy mi célból jöttem, köny-nyeivel küszködve panaszolta: „Ugyan, nincs a lányomnak semmi hozománya, ezért hasonló nincstelen nem is lehet a párja." Ekkor említettelek neki, ifjú herceg, téged – magyarázta Zejnülasmánnak az öregasszony, s folytatta: – Erre ő: „Ha a sahzadénak megteszik, s valóban elveszi a lányom, áldásom rájuk. Ha gondolod, legyél te a házasságuk közvetítője. Lányom sorsa a kezedben."

Az ifjú herceg elégedett volt az öregasszony beszámolójával:

– Rendben, anyácska, vigyük végbe, amibe belefogtunk – hagyta jóvá annak szavait.

Közben, mialatt Zejnülasmán az öregasszonnyal beszélgetett, a dicső perzsa dervisek leszármazottjának szerényke hajlékához egy menyasszonyi kelengyével gazdagon felmálházott, negyven-ötven tevéből álló karaván közeledett. Az apa, megpillantva a díszes vonulást, könnyekre fakadt örömében:

– Ó, Uram, ki e csodát tetted, dicsőség a nevednek! Mert mi más lenne ez, mint csoda, hogy lányomnak a semmiből hirtelen ilyen gazdag hozományt adtál?!

Ám amit az apa csodának vélt, egyszerű a története annak. Tudni kell, hogy annak idején a kalifának legkedvesebb ágyasától született egy lánya, akinek azonban földi útja még azelőtt véget ért, hogy élete virágba borult volna. A lánynak az volt az utolsó kívánsága, hogy az összes hozománya

azé a nincstelen hajadoné legyen, aki a legnagyobb szükséget szenvedi. Atyja fájdalomtól eltelt szívvel teljesítette imádott lánya végakaratát, s tanácsadói a dicső dervisek perzsa leszármazottjának előbbi lányát nevezték meg erre a legmegfelelőbb személynek.

Így történt, hogy a szegényes kis lakból szinte pillanatok alatt pompás villa lett, melynek ablakait és falait sűrűn fedte a brokát és a kárpit, a lány baldachinos ágya fölött szúnyogháló feszült, puha szőnyegekbe süppedt a szobákban levők lába, s aranykalitkáikban a szivárvány minden színében tündöklő madarak énekeltek. A leány csak ámult-bámult a csodálkozástól, s a szíve repesett az örömtől.

Ekkor ért vissza hozzá Zejnülasmán megbízatásával az öregasszony, aki ugyancsak elcsodálkozott a látványon, s elégedettség töltötte el, mert a változást égi jelnek vélte: „Úgy látszik, áldás kíséri kezdeményezésem – nyugtázta magában. – Koronázza hát a biztató kezdetet sikeres folytatás!" S nagy buzgalmában még az öreg perzsa boltost is elkísérte a kalifához, hogy kifejezzék hálájukat e jótéteményért, amelyet őfensége elégedetten fogadott, és felajánlotta, hogy a házasságkötési ceremóniára is az ő szerájában kerüljön sor.

Alig bírta kapkodni a lábát, úgy iparkodott vissza e hírrel a serény néne Zejnülasmánhoz, aki utasította a kethüdákat: kerítsék elő Ebubekirt, hogy kellő ideje legyen felkészülnie a kalifa előtti szertartásra.

Ami nemsokára meg is történt.

Így lett egy pár a sahzade és a csábos-bájos perzsa leány – áldás frigyükre!

Az ifjú férj vagyonba illő jegyajándékát Mübarek adta át a lánynak, aki miután a szertartás után hazavitték otthonába, őszinte vágy tüzelte kacérsággal várt urára.

Zejnülasmán is alig bírt vonzalmának ellenállni.

De mivel a leányt a dzsinn királynak szánta, megérinteni sem merte, nemhogy elcsábítani.

Néhány nap után sértett önérzettel panaszolta a lány az apjának, hogy a férje bizony nem szereti, mert az esküvő óta rá se néz. A derék boltos ekkor a kalifához ment panaszra, aki viszont magához kérette és kérdőre vonta a sahzadét. Zejnülasmán a következőkkel védekezett:

– Ragyogva fényeskedő kormányzója a hívőknek! Az egésznek az a magyarázata, hogy erős fogadalmat tettem anyámnak, amely szerint az ő jóváhagyó jelenléte nélkül nem hálom el nászomat senkivel. Ő azonban Baszrában van. Hitvesemtől ez tart csupán távol.

A fenséges kalifa azonnal küldöncöt menesztett a hírrel a boltoshoz, aki a következőképpen nyugtázta a hírt:

– Végül is ő tudja. Hiszen leányom bimbós virágát bárhol megszedheti. Ám ha egyszer azt kívánja a herceg, hogy az anyja is lássa, ki lett a menye, nem mondhatok ellent.

És a dolgot ezzel lezártnak tekintette.

Zejnülasmánt azonban tovább foglalkoztatta elvégezetlen feladata. Odahajolt Mübarekhez, s a következőket közölte vele:

– Ez a kegyes hazugság édesen olvadó helvaként egy darabig még megmarad a szájukban. Mi viszont azonnal vágtassunk a dzsinn királyhoz! Ha ígéretem megszegem – végem! Nyergeltess hát, induljunk!

S lovaik lobogó sörénnyel már vágtattak is Egyiptom felé. Amikor odaértek, pár napot még Fulanban, Mübarek városában időztek, s csak ezután indultak a dzsinnek birodalmába. A lányt egész úton kas alatt tartották, hogy elrejtsék a bámész szemek elől, s ő se lássa, merre mennek. A fáraók országát az éj leple alatt hagyták el, aztán az égig érő fánál elérték a Szahara szélét, ahol tevéiket ugyanúgy hátrahagyva, Mübarek, a lány és a sahzade rátért a szokott útra. Aztán jött a mogorva csónakos, s kisvártatva már újból a dzsinn király márványpalotájánál, az arannyal, ezüsttel, drágakővel bélelt ládaformában voltak, és várták a szellemkirályt.

Itt már a lány is gyanakodni kezdett:

– Azt ígértétek, Baszrába megyünk, s nem oda, ahová a madár sem jár!? – panaszkodott Mübareknek, aki ráförmedt:

– Ne bőgj! Nemsokára magad is meggyőződhetsz jövetelünk céljáról.

Mübarek ekkor előhúzott egy kendőt, melynek négy sarkára talizmánokat aggatott, és titokzatos varázsigéket olvasott rá. A lány megrémült, és könyörgőre fogta: – Kegyelmezz! – sikoltotta.

Mübarek meghatódott a lány ártatlan rémülete láttán, s egy üvegcsét kapott elő, melyből néhány csepp folyadékot csöppentett a lány testére. Egy varázsszer volt ez, melynek illatát a dzsinnek nem szenvedhetik, s ha megérzik, hanyatt-homlok menekülnek onnan. Zejnülasmánnak erről persze sejtelme sem volt. Aztán előkerült a dzsinn király, de el is fintorította az orrát menten.

– Pfuj! – üvöltötte, és orrát befogva eltűnt.

– A szellemkirály büdösnek találta a lányt, és visszautasította – magyarázta a padisahfinak Mübarek.

– Nosza, merítsük vízbe, és mossuk le alaposan – javasolta Zejnülasmán.

De hiába mosták le egy közeli kútnál késlekedés nélkül a lányt, s hiába állt előttük ragyogó-tisztán, a szag mégsem tűnt el róla. Így amikor a szellemkirály kisvártatva visszajött, őrjöngve rivallt rá Zejnülasmánra:

– Te hitvány hitszegő! Ha már ezt a nőt előlem elszeretted, mégis miért hoztad elém?!

Azután nyakon ragadta a padisahfit, és dühödten az óceánba hajította. Majd ráförmedt Mübarekre is:

– Atyjára való tekintettel te hoztad ide e gazfickót. Amiben valóban nem is találtam kivetnivalót. De az, ami történt, végzetes hiba volt. Mondd, mire véljem a dolgot?

Mübarek lapított.

– Ha a sahzade ezt tette veled, megérdemelte, amit kapott – köntörfalazott. – De a lányt, ha gondolod, visszaviszem Bagdadba, s amikor rákívánsz, elhozom újra!

A dzsinn erre úgy kacagott, majd leszakadt az ég:

– Te szerencsétlen! Mit kezdjek én ezzel a lánnyal, akit beszeny-nyezett Ádám korcs fiának érintése? De sebaj, tettéért a fickó elnyerte méltó büntetését. Teveled azonban nincs semmi bajom, elmehetsz békével. A lányt meg neked ajándékozom.

Mübarek ahogy elhozta ide a lányt, úgy vissza is vitte. Amikor visszaért vele a tevepihenőhöz, ott a dzsinn király annak rendje s módja szerint még rájuk zúdította újabb aranyzuhatagát, majd felmálháztak, és vissza se néztek, úgy tértek haza a lány bagdadi otthonába. Ott aztán Mübarek kitalált egy történetet arról, miként vesztették el útközben Zejnülasmánt, mire az öreg perzsa boltos neki ajánlotta fel a lányt:

– Légy hát te a párja – mondta –, ha a sahzade ily szerencsétlenül odaveszett. Ha nőül veszed, neked adom – nyomatékosította ajánlatát.

Mübarek nem tiltakozott. Egybeköltözött a lánnyal, nyitott egy műhelyt a drágakövesek bazárjában, s ettől kezdve naphosszat csak ott ült, és kínálgatta a portékáját.

Ezalatt Zejnülasmánt bár elnyelte az óceán vize, a herceg mégsem veszett oda. Jónás próféta tengeri állata, a cet ugyanis a habok felszínére rántotta, s a vétlen daliát a hátára kapva kivitte a tengerpartra. A herceg, mihelyt szárazföldet ért, addig fel sem egyenesedett, míg megmeneküléséért hálát nem adott teremtőjének. Azután, összeszedve maradék erejét, elindult, hogy a szigetet felfedezze. Evett, amit ért, ivott, amit lehetett – így bolyongott néhány napig, amikor egy

orangutáncsapattal találkozott. Nagy termetű, szőrös testű, kerek fülű, tülökorrú, de igen barátságos lények voltak, de nem értett semmit a szavukból, mert valami furcsa füttyögő, tütülő hangon beszéltek. A majmok előbb körbetapogatták s kíváncsian lesegették az idegent, miközben az uralkodójuk elé terelték. Nagyot nézett az orangutánok szultánja is a jövevény láttán, majd annak nyelvét tökéletesen bírva kifaggatta őt:

– Hát te, ifjú, mi szél hozott ide?

Zejnülasmán, ahogy illik, aprólékosan beszámolt a majomkirálynak kalandjairól. Amikor pedig végére ért a történetének, ő kérdezte meg a csupaszőr fejedelmet:

– Néped falkájának Nagy Ura! Mondd, hol tanultad meg a nyelvünket?

– E falka előző szultánjainak leszármazottja vagyok, tehát mindenestül közéjük tartozom. Hogy más nyelvet is beszélek, annak különleges története van. – És tüstént belekezdett, hogy töviről hegyire elmesélje. – Húsznapnyi járóföldre innen van egy sziget, nagyobb, mint ez. Többfajta nép lakja, de velünk ősidők óta ellenségesek mind. Egy ízben váratlanul rátámadtak a falkánkra, feldúlták szigetünket, és engem még kölyökkoromban magukkal vittek. A szigetükön van egy akkora hegy, hogy kanyargós kaptatóit még a tevék se bírják. Bizony, bőven fel kell tarisznyáznia annak, aki fel akar kapaszkodni oda. Viszont madarakkal röptető pagonyok, szegfűszegtől pompázó, illatban fürdő tágas ültetvények ékesítik homlokát. Egy idő után engem is felvittek, hogy kitanuljam a szegfűszegtermesztés titkait. A megszedett termést a helybeliek csokrokba kötözve a tengerpartra vitték, hogy a szomszédos sziget kereskedőivel árura cseréljék. Általában este keltek át a vízen, s a hajnali nap sugarainál került sor az üzletre. Egyszer én is részt vehettem egy ilyen cserevásáron. Ekkor támadt az ötletem, hogy elszököm innen. Elbújtam hát. Hallottam, hogy egy ideig még kutattak utánam, aztán feladták a keresést, és elcsendesedett minden. Később egy másik törzs tagjai találtak rám, s most ők vittek magukkal, és velük együtt laktam városoknak nevezett településeiken. Egy idő után a nyelvüket is megtanultam. Később Omán szultánjának adtak el, aki igen előzékeny volt velem, és én is híven szolgáltam őt kerek négy esztendőn át. A szultán felesége egy boszorkány volt. Egyszer úgy hozta sors, hogy palotájuknak azon a szintjén tartózkodtam, ahol ő lakott. Így saját szememmel láttam, amint az éjszaka közepén felkelt, bement az illatszertárába, ahonnan egy díszes tégellyel tért vissza, melyből pár csepp olajat rákent a testére, amitől egy habgömb keletkezett körülötte, s ebben aztán felemelkedett az égbe. Ezen igen-igen elképedtem, de még nagyobb volt a meglepetésem, amikor reggel újból az ágyában találtam. Mondanom sem kell, tartani kezdtem az aszszony praktikáitól, aki este ment, reggel jött. Hosszabb szolgálat után

azonban már ő is megszokta a jelenlétem. Ezért egyszer úgy döntöttem, hogy egy ilyen kirándulására én is elkísérem. Megvártam, míg elsuttogja a varázsigéit, majd észrevétlenül én is besurrantam abban a bizonyos mesterséges felhőbe, amely vele együtt engem is elröpített a világ végére, ahová csak a madarak járnak. Itt aztán egy tisztás közepén leszálltunk, ahol egy pompázatos trónuson egy királyi megjelenésű idős férfi ült. A nő kilépett a habgömbjéből, s maga is a madárdaltól zengő csalitos felé indult, ahol a világ minden sarkából összesereglett férfiak és nők letelepedtek a bölcs papucsa elé. Ő volt ezeknek a bűbájosoknak a fejedelme, a varázslók gurujа, a szellemtudományok sejkje. Rejtekhelyemről én is közelebb merészkedtem hozzájuk, hogy minden szavukat kihallgassam, amikor egy másik idős varázsló az égiek segítségét kérve magához ragadta a szót: „Kiválasztottak! Áldott idejét sem tudom annak, mióta járok veletek azonos úton. Egykor – fordult most a trónuson ülő felé –, tiszteletre méltó sejkünk, arra kértelek: avass be a kígyókirály olajának titkába. Kérdésemre azóta sem kaptam tőled választ. Remélem, most már magad is elérkezettnek látod az időt a válaszra!" A nagymester tartózkodó mosollyal az arcán kijelentette: „Nem a bizalom hiánya miatt halogattam eddig a választ, hanem mert életveszélyes dologról van szó. Mert aki e titok nyomába ered, lehet, hogy arról az útról nem tér vissza élve többé." Ám akit a tudásszomj hajt, nem ismer veszélyt. „Kérünk, sejkünk, avass be a titkaidba!" – kérlelték az uralkodót a vajákosok most már többen is. „Nos legyen, de mindenekelőtt tisztában kell lennetek a kígyókirály olajának sajátságos hatásaival: aki azt a testére keni, víz többé el nem nyeli, láng meg nem perzseli. Aki pedig a kígyó húsát is megkóstolja, arra semmiféle mákonyos főzet nem hat. Ha tehát célod el kívánod érni, erre napkeltekor nyílik a legjobb alkalom. Ekkor két, fáklyaként fénylő jelenést látsz majd magad előtt, ezeket kell követned. Ha netán eltűnnének a szemed elől – várj, míg megint felbukkannak, és a további utadat újból kijelölik. Ez az út egy vízeséshez vezet – éjszakádat aznap ennél kell töltened. A víz itt kristálytiszta, partján bokrok, cserjék nőnek: vágj le a gallyakból, és hajlíts íjat belőlük, további háromból pedig faragj nyílvesszőt. Ezután hajtsd álomra a fejed a vízparton. Reggel korán kerekedj fel, és indulj tovább, hiszen háromnapi járóföld lesz még előtted. Amikor ismét tisztásra érsz, annak közepén találsz egy termetes fát, melynek lombjai közt maga a kígyókirály fészkel. Azt, hogy célodnál vagy, abból fogod tudni, hogy a fát teljesen körbefonja a ragyogás, melyet a kígyó áraszt magából. Maradj tőle tisztes távolban, s úgy rejtőzz el, hogy rejtekhelyedről a csúszómászók fejedelmét könnyen lenyilazhasd! Amint eltaláltad, lezuhan a földre, te pedig azonnal metszd el a torkát. Ekkor rengeteg kígyó sereglik sziszegve köréd, de ne félj, azzal szemben, aki leterítette királyukat, tehetetlenek. Ez-

után térj vissza a partra, ahol a csalitosban találsz egy tepsit, kevés sót meg egy üvegcsét. Majd nyúzd meg a kígyót, és vágd ki fejéből gyöngyként fénylő agyvelejét. A húsát főzd meg, és csöpögtess zsírjából az üvegbe, s jól zárd le. Ezt követően egyél a kígyóhúsból, a bőrét pedig vedd magadhoz!" A varázsos emberek fejedelme mondandóját e szavakkal befejezte, mire az okoskodó a következőt válaszolta: „Sajnos, én nem vagyok képes erre." A társai ekkor hatalmas kacagásban törtek ki, aztán már gyorsan vége szakadt az összejövetelnek. Gazdám felesége után jómagam is gyorsan visszabújtam a habfelhőbe, és néhány szempillantás alatt már otthon is voltunk. Omán sahja persze mindebből semmit sem vett észre, visszatértünkkor még békésen durmolt ágyában. Másnap gondosan előkészítettem a bicskát, a serpenyőt, a sót és a kisüveget, majd az éj leszálltakor asszo-

nyommal visszamentem a varázslók kertjébe. Itt aztán ismét elrejtőztem, ahonnan mindent láthattam, hallhattam, magam viszont észrevétlen maradtam. Kivártam a két lángoló lidércet, a folyó partján legallyaztam az íjnak és a nyílvesszőknek valókat, s addig mentem, amíg a mester szavai nyomán el nem érkeztem a dúslombú fához, melyen a kígyókirály tanyázott. Itt felajzottam az íjat, és egy „Legyen meg az Úr akarata!" kiáltással leterítettem a zsákmányt. Amikor a kígyókirály lezuhant, hirtelen rántással elmetszettem a torkát, majd számtalan sziszegő-jajongó csúszómászótól üldözve visszasiettem a vízpartra. Ekkor a kígyót kibeleztem, zsírját sütöttem, húsát ettem, a többit meg elhoztam magammal az üvegemben. Azután addig mentem, vándoroltam, amíg egy tengerpartra nem jutottam. Itt a lábam a zsírral bekentem, s a vízen – akár ha szárazföldön – száraz lábbal átkeltem. De itt rémültem csak meg igazán, mert két csapat szellem küzdött egymással eszeveszetten. A csata elültével a győztesek parancsnoka alaposan szemügyre vett, és megkérdezte: „Ádám nemzetségéből való vagy-e?" „Hah!", horkantottam beszéd helyett. De tovább kérdezősködött: „Melyik szigetről vetődtél ide?" Nem késlekedtem a válasszal: „A szegfűszeghegyekkel szomszédosról." „És mit óhajtasz tőlünk?", kérdezte végül. Én erre csak ennyit mondtam: „Szeretném, ha hazavinnétek!" Óhajom ekkor a dzsinnek teljesítették, s nemsokára újból otthon voltam, ahol a népem is szerencsére visszafogadott, s már régóta én vagyok a bégük. De emberrel azóta sem találkoztam. Ám te elnyerted a jóindulatomat, ezért teljesítem a kívánságodat.

E szavak kíséretében egy üvegcsét vett elő, és átnyújtott belőle egy kis darabka húst meg egy kevéske olajat Zejnülasmánnak, aki nem győzte hálálkodással. Ráadásul az erdőlakók bégjének parancsára hajót is kerítettek neki, és alaposan felszerelték mindennel, amire útközben szüksége lehetett.

Zejnülasmán – hajója orrát Egyiptom felé igazítva – nekivágott a tengereknek. Amikor újból szárazföldet ért, tartott egy röpke pihenőt, majd elhatározta, hogy – ártatlansága bizonyításául – felkeresi a dzsinn királyt. De előtte még evett a kígyó agyából, és bekente magát annak olajával is. A karavánszerájok mentén vezető utat követte,

majd rátalált az égig érő fára is. A ladikos rém szolgálatait azonban már nem kellett igénybe vennie, mivel száraz lábbal kelhetett át a tengeren. Így érkezett el útja utolsó állomásához: a dzsinn palotájához, aki megszimatolván újbóli felbukkanását, máris ott termett előtte. Csak úgy zengett-zúgott körös-körül a világ, ahogy rásüvöltött Zejnülasmánra:

– Te is tudod, hol s mikor jelenj meg! De ha már itt vagy, ízzé-porrá zúzlak nyomban!

Az ifjú, bár fejét meghajtotta a szellemkirály előtt, nem hagyta annyiban:

– Életünk rúdjának igazítója, kérlek, legalább hallgass meg!

– Beszélj! – üvöltötte a szellem.

– Ég akaratának végrehajtója, mondd, miért vetettél vétlenül a tengerbe?

– Mert a lányt, akit állítólag nekem szántál, nem hagytad érintetlenül.

– Látod, ebben vétlen vagyok, olyannyira, hogy nem is tudok a dologról. Azt sem ismerem, melyik szagot nem szenvedheted. Én ahhoz az ártatlan teremtéshez férfiként soha nem közeledtem – erre igaz hitemre megeskethetsz engem. Ha Mübarek fondorkodott is valamit, nekem arról nem volt tudomásom. Gondolod, ha vaj volna rajta, bedugnám-e valamely forró helyre a fejemet? És eljöttem volna megint ide, hogy haragodat újból magamra vonjam?

Az érvek hatottak a dzsinnre is. Alaposan meghányta-vetette magában a dolgot, a végén még el is szégyellte magát, és bocsánatot kért Zejnülasmántól, majd éjszakára meghívta magához vendégségbe. Lakoma közben így szólt a dzsinn a padisahfihoz:

– Fiatalember, merő rosszindulatból vétettem ellened. Atyád emlékére kérlek, bocsáss meg!

A sahzáde, hogy jó szándékát kimutassa, földre borult a szellemkirály előtt. Később ő is belevetette magát az éjszaka élvezeteibe.

Ám alig pirkadt, már készülődött a hazaútra.

– Határoztam – jelentette ki a dzsinn király előtt. – Mübarek gyalázatos tettére hamar fényt derítek.

– Csatlakozom hozzád én is – határozott a szellemkirály. – Hiszen meg kell tudnom, mivel tévesztett meg a gyalázatos.

De Fulan városában nem lelték őt sehol. Ekkor a dzsinn egy táltos lovat rendelt maguknak, és mint a szél, vágtattak Bagdadba, ahol Mübareket – házukban – a leánnyal édes kettesben találták.

– Ó, sahzade – harsogta Zejnülasmánnak a dzsinn király. – Hiszen hitszegése előttem napnál világosabb. Mübarek – megpillantva a dzsinnt és Zejnülasmánt – szinte eszméletét vesztve zuhant a földre, s megbocsátásért esedezett.

– Te aljas ármánykodó, hiszen jól tudtad, hogy ártatlan – mutatott a padisahfira a szellemek ura –, mégis a végét akartad.

Ekkor Mübarek átkarolta Zejnülasmán lábát, úgy könyörgött neki:

– Trónörökös! Ne hidd, hogy a saját vágyaim hajtottak, amikor hibáztam. A lányt akartam óvni csak azzal, amit elkövettem. Persze, ez akkor is vétek volt ellened, tudom – megkövetlek hát bűneimért. Egy jót azonban mégis tettem, s ezt el kell hinned: ezt a bimbózó hajadont neked teljes épségében megőriztem.

A váratlan fordulattól Zejnülasmán és a dzsinn király teljesen meghatódtak. Mübarek most olyan őszintének és bűnbánónak tűnt, hogy minden szavát elhitték.

A történetet itt most már gyorsan be lehet fejezni. A dzsinn király hamarosan elbúcsúzott a padisahfitól és Mübarektől, figyelmeztetve még Zejnülasmánt a még mindig nála levő szőrpamacsra, mellyel bármikor segítségül tudja hívni őt.

Zejnülasmán és a perzsa szépség még aznap újból örök hűséget esküdtek egymásnak, és nemsokára történelmi dinasztiát alapítottak. A padisahfi azonban már másnap hajnalban kiadta a parancsot Mübareknak:

– Nyergeltess tüstént, hazamegyünk Baszrába!

Mikor a város népének tudomására jutott, hogy végre hazatér jog szerinti uruk és parancsolójuk, az utcákon lelkes ünneplő tömeg fogadta őt és kíséretét. Fia hazatérésétől anyja szívét is elöntötte a boldogság, s visszahíva a helyettesítésére kinevezett padisahot, újból a trónra ültette őt. Ettől kezdve Zejnülasmán hosszú éveken keresztül sikeresen kormányozta birodalmát, ahol minden évben meglátogatta őt Mübarek, aki időközben visszatért Fulanba, és a dzsinnek ura is.

A tékozló fiúból így lett legendás király…

Százezer imádság övezze Musztafát, a sokat dicsértet, és számos áldásban részesüljön az is, aki ezt a történetet lejegyezte, és az is, aki elolvassa! Ámen!

A MENNYBÉLI LEÁNY ÉS A FÖLDI KIRÁLY TÖRTÉNETE

Ez a legősibb legenda arról a szerelemről szól, amely valaha egy földi embert és egy istennőt kötött össze… A férfi, aki ezt elmesélte, matuzsálemkorú: hétszázötven éves volt, még a próféták korában jött a világra, bár testén nem hagytak nyomot az emberi fajt sújtó földi kínok. A fenső világ urának hála – ima és áldás kísérje útján –, e férfiú hírhozója volt a lenti világnak. Sokan és sokszor faggatták:

– Végtelennek tűnő évek után, mondd, Uram, milyennek láttad a földi valóságot?

– Egy olyan háznak, melynek két kapuja van. Az egyiken bemegyünk, a másikon kijövünk.

– Amíg azonban végigmentél az egyiktől a másikig, mit láttál és tapasztaltál?

– Halljátok hát, amire áhítoztok – fogott bele elbeszélésébe az aggastyán:

Történt egyszer, még a próféták korában, az idők elején, hogy élt egy derék uralkodó, aki az akkor ismert világnak ura, városainak őre volt. Rajongott a vadért, vadászatért – az általa tartott vadászatok messze földön híresek voltak. Egy ilyen alkalommal két kígyóra lett figyelmes: az egyik világos volt, a másik sötét. Összetekeredve küzdöttek életre-halálra. Látta a király, hogy a küzdelemben a fehérnek nem kedvez a szerencse, s már nem sok van neki hátra. Megparancsolta

az embereinek, pusztítsák el a ronda feketét, a másikat pedig tegyék fel egy öszvér hátára, vigyék ki a folyó partjára, és engedjék szabadon a fűzfák sátra alatt.

Így történt, és a fehér kígyó – magához térve – tovasiklott a fű közt.

Aznap este fáradtan dőlt nyugovóra az uralkodó. Mély álomba zuhant, ám amikor felébredt, egy csinos ifjú ült a hálójában, a kerevete szélén, és a fenső világ lakóinak ruháját viselte magán.

Csodálkozva kérdezte tőle az uralkodó:

– Hát te, délceg dalia, ki küldött, mi járatban vagy?

– Ne rémülj meg, uram! Muszlim vagyok én is, de nem földi ember, hanem a tündérek bégje. Az, akit te mint fehér kígyót megmentettél. A fekete atyám egykori szolgája volt, aki mindig a vesztemre tört. Te mentettél meg orv támadásaitól, most már mindörökre. Azért jöttem, hogy a „Jó tett helyébe jót várj!" ősi törvényének most eleget tegyek. Kérlek, mondd meg, mit kívánsz? Aranyat, ékszert rakjak halomba neked?

– Nincs szükségem kincsekre, vagyonra…

– Akkor talán csodatevő orvosokat állítsak szolgálatodba, akik fürkész szemmel lesik a természet s a különböző kórok titkait?

– Ezt se tedd, hiszen több is a kiváló orvosunk, mint amennyire szükségünk van.

A dzsinn már-már kifogyott a kecsegtető felajánlásokból, amikor kijátszotta utolsó aduját:

– Van egy nővérem, akinek se égen, se földön, se vízen nincsen párja; őt tudnám még asszonyodul felajánlani, ha elfogadod.

A király ekkor ezt gondolta: „Ha a nővére is ilyen szemrevaló, mint ő maga, miért is ne akarhatnám!?"

– Rendben – mondta ki hangosan.

A dzsigit azonban figyelmeztette:

– Csak azt tartsd mindig eszedben, hogy te Ádám leszármazottja vagy, ő pedig a felső világ leánya. Nászotok föld és ég együttélésének lesz a példája. Számunkra nincs lehetetlen, a bizal- matlanságot és az ellentmondást nem ismerjük! Ezért ne légy túlzottan kíváncsi, ha valami olyasmik történik, amit emberi ésszel fel nem foghatsz azonnal. – Majd a király hozzátette még: – Bár a ti szokásaitokat nem ismerem, azt azonban tudom, hogy az együttéléssel nemcsak előnyök járnak, hanem hátrányok is bőven. Ezért mielőtt a vágy és a képzelet túlságosan elragadna, és végső döntést hoznál, látogass meg, kérlek, minket – javasolta az égi bég.

S ekkor, amint a király kilépett a hálófülkéjéből, tündérek ragadták fel, és a karjukon úgy eltűnt a látható világból, hogy még a mindeneknél éberebb testőrsége sem vett észre az egészből semmit.

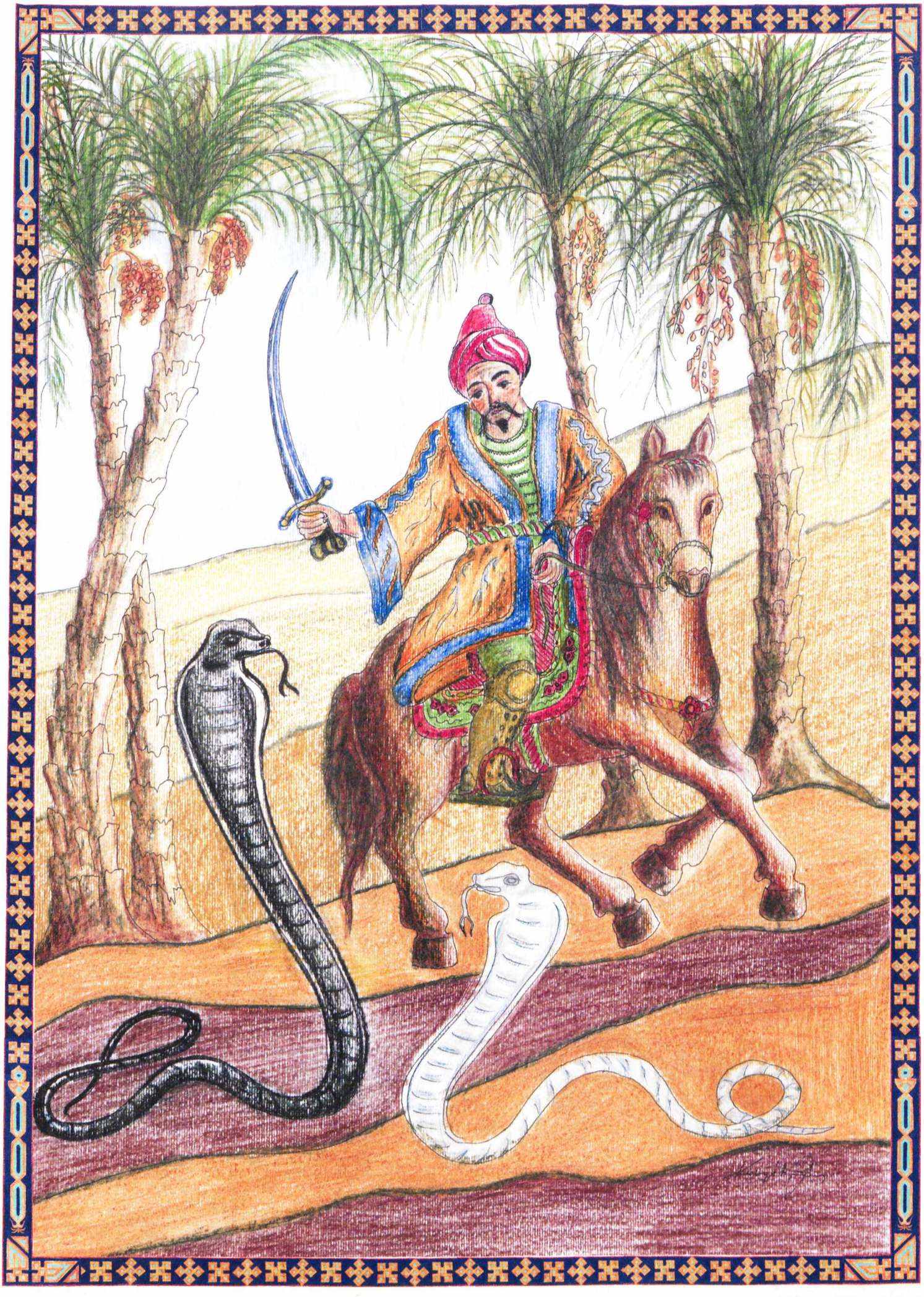

A kertek, a fák, a paloták, ahová érkeztek – minden a tündérvilág csodáját mutatta. Közelebb érve, az épületek arany-, gyémánt- és rubinfalai káprázták a király szemét. Ez volt az ifjú dzsinn birodalma, aki vendégét rögvest a saját palotájába kísérte, majd rableányok és kenézek sorfala közt vezette kézen fogva, és leültette a saját trónjára. Majd hívatta nővérét, bemutatta a földi királynak, akinek már a látványtól is földöntúli boldogság szállta meg szívét.

– Most még elmehetsz – szólította meg ekkor az égi úr, de földi társának ekkor már a szerelem elvette az eszét, s nem gondolt többé a visszamenetelre. Ezért a mennybéli ifjú – törvényeiknek, szokásaiknak eleget téve – ott helyben kihirdette nővére és a földi király házasságát, és megáldotta őket. Három teljes napig tartott az égi lakodalom, aztán az ifjú pár ajándékokkal felpakolva visszavonult az egyik mennyei kastélyba, hogy nászukba fonódva élvezhessék egymás közelségét.

A király lassan egész nyáját, népét, házát elfeledte, amikorra kinyílt szerelemük virága a mennybéli leánnyal, és kék égen fényeskedő, holdsarló ragyogású fiuk született. Határtalan volt királyunk boldogsága, minden cselekedetét fia létezésének tudata határozta meg, minden gondolatát ő kötötte le.

Történt azonban egy napon, hogy a felesége, a királynő, férje szemelátára belevetette fiukat a házi oltárukon lobogó lángokba. A király majd beletébolyodott a bánatába, de tartotta magát a fogadalmához... nem kíváncsiskodott, és nem tette szóvá a kínját. „Akár aggódunk valakiért, akár nem, úgyis bekövetkezik az elkerülhetetlen – vigasztalta magát. – Igaz, fiamat elveszítettem, de az asszonyomat nem, aki talán továbbra is kíván engem" – okoskodott.

Újra udvarolni kezdett hát a feleségének, és addig tette neki a szépet, míg az – egy évre rá – a fiánál ezerszer tündöklőbb, égi jeleket viselő leánnyal ajándékozta meg, aki a Belkisz – ima és áldás övezze őt! – nevet kapta. A tökéletes leány gyógyírt hozott bús szívére, s az idő múlása lassan a fiát is elfeledtette vele. Mi több, egy idő után a földre is visszaköltöztek mennybéli családjával és udvartartásukkal.

Történt azonban, hogy egy napon a puszták felől egy hatalmas kutya rontott be az udvarukba, mire asszonya a kisgyermeket az eb szájába helyezte, s az nyomban el is tűnt vele. A földi királyt ekkor elhagyta eszmélete, s ezután már csak hálni járt bele a lélek. „Ez egy veszett őrült" – gondolta magában a feleségéről, de uralkodott magán, s csak egyre nyelt és tűrt.

Teltek-múltak az évek, amikor a királynő egyszer csodás képességeivel megérezte, hogy az ellenség készül rájuk törni hamarosan, s maguk között is megbúvik egy áruló, akit bűverejével sikerült egy elhagyott helyre csalnia. Kiderült, hogy a király vezíre az, egy mohó kupec, aki hadait élelemmel, gyümölcs-csel, vízzel látta el. A király mennybéli felesége ekkor készleteit gondolkodás nélkül megsemmisíttette, tömlőit kiszúratta. Persze, a vezír – elmaradt haszna miatt – tüstént bepanaszolta a királynál, akinek szívében ekkor pattant el a türelem húrja:

– Asszonyok Úrnője! – háborgott –, két gyermeket is szültél nekem, de apaként jóformán nem is szeretgethettem, nem is ölelgethettem őket, fejüket elegendő ideig nem simogathattam. Fiunkat tűzbe dobtad, lányunkat erdei kutyának adtad. Egyik alkalommal sem vontalak kérdőre cselekedeted oka felől, inkább visszafogtam magam, s a nyelvemet haraptam. De most a fegyvereseimet is szétzilálod... Azt akarod, hogy az életemre törhessen bárki?

Belkisz anyját nem érte készületlenül férje dühkitörése.

– Bölcsebben tetted volna, ha hallgatsz – korholta. – De halljad a válaszom: a tűz, melybe fiunkat vetettem, annak dajkája volt, a kutya leányunk nevelője. Igaz, a fiunk, sajnos, már nincs köztünk, az öröklét birodalmának lett a lakója, de a lányunk boldog, és gyönyörű nővé serdült. Eléd is hozatom rögvest, hogy magad győződhess meg róla. – Így történt. Intésére kisvártatva egy szép- séges-szép ifjú hölgy jelent meg előttük. A földi királynak elhomályosult a szeme a gyönyörűségtől a bájos leányka láttán, ám mennybéli mátkája folytatta mondókáját: – Ami pedig a vezíredet illeti, és szemrehányást tettél nekem miatta, vedd tudomásul: hadaidat nemhogy táplálja, hanem dézsmálja inkább. Most is ötvenezer miszkál aranytallér van nála. A nagyobbik baj azonban: ételeitől nemhogy erőre kapnának embereid, hanem halált hoznak mindenkire. Lisztbe, borba, gyümölcsbe, édesbe-sósba mérget kever. Ha szavaimban kételkednél, győződj meg róla magad! Kínáld meg őt a saját ételeiből!

A földi királyt egyenesen sokkolták a hallottak. Menten elküldött valakit a vezírért, majd egy doboz helvát tett elé:

– Egyél! – parancsolta neki ellentmondást nem tűrő hangon.

– Most valahogy nem bírnék lenyelni egy falatot sem. Nemrég reggeliztem – szabódott a megszeppent vezír.

– Eszel, vagy hívom a hóhért! – rivallt rá a királya még egyszer.

Ekkor a vezír belátta: akár eszik, akár nem, utolsót ütött élete órája. Mit tehetett volna, vett egy falatot a mérgezett helvából, amitől szörnyű görcsök között percek alatt kiszállt belőle a lélek.

A tündérkirálynő ezután megfogta leánya kezét, és odavezette őt annak apjához:

– Öcsémmel abban egyeztetek meg – emlékeztette a földi királyt –, hogy sohasem kifogásolod, ami történik. Íme, itt a leányod, teljes nőiességében áll most előtted. Mostantól, láthatod, nincs szükséged senkire, aki az állam terhei helyett csupán a markát tartja – a lányunkra nyugodtan rábízhatod a kormányzást!

S amikor nemsokára feltűnt birodalmuk határán az ellenség is, Belkisz úgy rendezte hadaikat csatasorba, mintha csak katonának született volna. Túl a városon, a forrásokban bő hangafüves határban vert velük tábort, majd a menetoszlop élére lépve, parancsot adott a támadásra:

– Négy irányból támadunk, túlélőket nem hagyunk! Hadicsellel győzzük le az ellenünk lázadókat. Így lesznek útjaink újból járhatóak!

A földi király így győzött mennybéli lánya, Belkisz segítségével, amikor ellenség fenyegette, s trónja így került ismét biztonságba. A felesége azonban búcsúzni kezdett tőle:

– Itt az ideje, hogy visszatérjek az enyéimhez. Most örökre távozom, s nem látjuk többé egymást a földi életben. De egyedül csak magadat okold ezért, hiszen megszegted a szerződésünket, és kételkedni mertél bennem!

– Allah a tanúm – esedezett ekkor kétségbeesve a király –, a bocsánatod kérem, és megkövetlek a hibáimért, csak maradj velem!

De hasztalan volt minden könyörgés, minden rimánkodás, mennybéli mátkája végleg eltűnt a szeme elől. És hiába tépte ruháját siratóasszonyok módjára a világok ura, hiába szaggatta szakállát, és szórt hamut a fejére, semmi nem változott. Egyedül Belkisz jelentett gyógyírt a fájdalmára, akiből – ahogy teltek az évek – legendás királynő lett. S amikor apja földi idejének óráján az utolsó percek peregtek, magához hívatta lányát, hogy végrendelkezzen, és ráhagyja birodalmát. Szerelmi bánatán azonban még ekkorra sem sikerült túltennie magát.

Kétségek közt vívódott napra nap, míg végül a dzsinnek bégének megesett a szíve rajta, és kérve kérte nővérét, teljesítse férje utolsó kívánságát:

– Lelkünk nyugalmára kérlek, térj vissza hozzá e rövid időre!

A királynő teljesítette öccse óhaját. Visszatért férjéhez, hogy végső útja előtt még a fülébe súghassa:

– Válásunk a te szíved próbája. Az enyém a házasságunk. S én nem egy földi, hanem az örök életre esküdtem hűséget neked!

Ekkor felzengett a szférák kórusa:

„Engem soha el nem vesztettél, mert szerelmünk nem a földön, hanem az égben köttetett. Akinek az Úr a tanúja, annak világokon túl is tart a szerelme!"

Így nyert tehát feloldozást a földi király. Lánya, Belkisz szultána lett, s később a Hatalmas Szülejmánnal dinasztiát alapított – fejezte be a történetet a matuzsálemkorú férfi, aki még a próféták korában jött a világra, bár testén az emberi fajt sújtó földi kínok nem hagytak semmi nyomot. Innentől kezdve sokfajta tanulságos történet kering Belkiszről és Szülejmánról. Ám a miénknek szintén megvan a maga tanulsága:

„Akivel egyszer szövetségre lépünk avval türelmesnek és bizalmasnak kell lennünk.

A hitszegés kettős kárt okozhat. Ez különösen vonatkozik a földi padisahokra.

Nekik is az égi portánál kell álldogálniuk a tanácsért. Az ellenségnek pedig mindig bűnhődnie kell(ene). Előbb azonban meg kell győződnünk róla: ki is az ellenségünk!?"

A Legfőbb Úr kegyelme szálljon ezen írásra, tollnokára, olvasójára és hallgatójára! Ámen.

A FÉLTÉKENY BAJKEVERŐ, A RÁSZEDETT TAKÁCS ÉS A REPÜLŐ LÁDA TANULSÁGOS TÖRTÉNETE

Nisápúr városában lakott egyszer két agyafúrt fickó. Az egyik imposztor, a másik takács volt – mindkettő párját ritkító művésze mesterségének. Ráadásul jó cimborák is voltak. A vásárterek bölcs mesélői ekképp adták szájról szájra tanulságos történetüket:

Mindkettőjük szívén ugyanannak a lánynak a szerelme nyitott kaput, mindketten ugyanazért a lányért rajongtak, anélkül, hogy tudtak volna róla. A hölgy igézően szép volt: gyümölcsvirágoktól illatozott, gyöngyházként csillogott, elég volt látni, hogy megroggyanjon tőle az ember lába. Szívében bár a bajkeverő foglalta el a nagyobb helyet, mégis a takácsot kecsegtette jobban. Ami nem is csoda, hiszen a szövőmester késsel fenyegette, ha hűtlen lett volna hozzá.

A takács egy alkalommal kedvese testére feszülő, hibátlan szövésű műremeket: egy inget készített, s ettől kezdve a leány csak abban tetszelgett Nisápur utcáin. Ha felvette, mindenki tátott szájjal csodálta. Különösen a bajkeverő, aki azonban mikor tudomást szerzett a takácsról, s arról, hogy ez a mintadarab egyáltalán nem önzetlenségből született, féltékenységében elöntötte az epe.

– Micsoda gyalázat! – fakadt ki a lány előtt. – Miközben én őszinte érzéseket táplálok irántad, ti ketten a fejemre szarvakat raktok!

– Neked a szóbeszéd miatt, nekem meg a takács miatt fáj a fejem – védekezett a megvádolt lány. – Hiszen állandóan rettegnem kell, nehogy ez a pukkancs féltékenységében a véremet ontsa. De ma este leitatom, aztán megoldhatjuk a dolgot!

– Bízd ezt rám! Olyan utazásra küldöm, ahonnan soha nem jön vissza – ajánlkozott a hivatásos bajhozó.

S amint elgondolta, úgy is tett.

Kisvártatva beállított a fonómesterhez.

– Mindenki tudja, milyen műremeket alkottál a minap, de hidd el, nekem is lehet még mivel dicsekednem. Megtisztelnél, ha te próbálnád ki elsőnek!

Tetszett a takácsnak az ötlet, ezért így szólt.

– Örömmel. De mondd, mit tegyek?

A bajkeverő azonban ekkor nem válaszolt, hanem hazasietett, és munkához látott – deszkákat gyűjtött, szögelt, fűrészelt, kalapált, és rövid időn belül egy szemrevaló ládát fabrikált, melybe beépített egy varázstalizmánt, amelyet emberi szem észre nem vehetett. És amikor elkészült, útja elsőként a takácshoz vezetett.

– Itt van, amiről beszéltem. Most már csak ki kell próbálni. S mivel jó cimborám vagy, rád gondoltam. Ha te is úgy gondolod, mindketten meggyőződhetünk a nagyszerűségéről.

A takács kénytelen-kelletlen ráállt, hiszen már megígérte cimborájának, hogy benne van a dologban.

Tudni kell, hogy néhány órányi járásra Nisápúrtól már a homok az úr – arrafelé vették hát útjukat a csinálmánnyal. Amikor kiértek a sivatagba, a féltékeny bajkeverő így szólt a gyanútlan takácshoz:

– Vesd le a ruhádat, s csak egy ágyékkötőt hagyj magadon, és bújj bele ebbe a ládába.

A szövőmester így is tett.

– Eddig rendben – helyeselt a csavaros eszű bajkeverő. – Most találsz magad mellett egy pöcköt, azt fordítsd el – rendelkezett.

A takács még mindig nem fogott gyanút, és hiszékenyen megtette, amire cimborája kérte. Az alkotmány erre megmozdult, és az ég felé repítette – mint a madár – a bent ülőt. A takács riadtan tekintgetett ki a láda résein, és elképedve látta, hogy már jócskán elhagyta a földet. Persze, rögtön rájött a turpisságra, de már nem tehetett semmit. „Szóval, a vesztemet akarta ez a sárkányfajzat, én meg bedőltem neki" – gondolta, majd az jutott eszébe, hogy mi történne, ha még egyszer elfordítaná ama bizo-

nyos kallantyút. S már mozdult is a keze, mire a repülő szerkezet tüsténT ereszkedni kezdett, és nem sokkal később a takács egy ismeretlen országban ért földet.

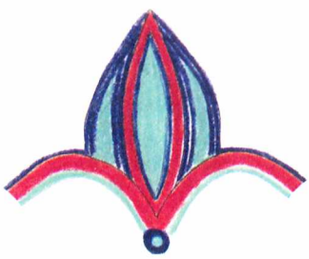

Mit tehetett volna itt? A búslakodás sosem volt kenyere, hát fogta magát, a négy égtáj közül találomra kiválasztotta az egyiket, és – cipelve a ládát magával – elindult. Ment, mendegélt, amit talált, evett, ha vízre bukkant, ivott, de legalább nem éhezett, nem szomjazott. Egyszer azonban, nagy sokára, hirtelen két férfi került útjába.

– Ki vagy, és mit keresel itt? – kérdezték tőle.

– Idegen utazó vagyok, lakott település felé igyekszem. Megmondanátok, merre igazítsam a lépteim? – kérdezett vissza a rászedett takács.

– Határőr kavaszok vagyunk, itt kell posztolnunk egyre. Neked viszont a városba igyekvő útitársra volna szükséged. Egyébként Omán földjére értél.

A takács megköszönte a kavaszoknak az útbaigazítást, majd újból nyújtani kezdte lépteit, bár változatlanul nem tudta, merre visz az útja. „Legalább a ládám segítségemre lehetne!" – gondolta ekkor, majd visszaült bele, és felemelkedett. Kisvártatva azonban, amikor lepillantott a földre, egy várost pillantott meg odalent. Óvatosan elmozdította a kallantyút, és leereszkedett. Egy díszes várkastély előtt ért földet.

– Béke veletek! – köszönt a kapuőrökre hangosan, és a ládájával együtt belépett a kapun.

– Ki vagy, s mi célból jöttél ide? – kérdezték tőle amazok.

– Messzi vidékről érkeztem – vallotta be a takács. – S ti kik vagytok? Megmondanátok, hol vagyok? – kérdezte ő is a kapuőröktől.

– Kandi férfi szemek elől építtette Omán sahja világszép lányának ezt a palotát, aki dajkák és kenézek közt pergeti itt napjait. A kulcsokat maga a sah őrzi, aki gyermekét havonta egyszer látogatja meg.

A furfangos takács egyből tudta, mit kell tennie. Keresett egy félreeső helyet, visszaült a ládájába, és türelmesen várt sötétedésig. Akkor felszállt a kastély fölé, és a lány hálószobájánál ereszkedett le, s belopózott hozzá.

Elbűvölten nézte, milyen édes teremtés álmában is, majd leült az ágyára, és száját – vággyal teli szívvel – cukorfalatnyi mézes ajkára tapasztotta. Feleszmélve a lány, egy idegen férfi karjában találta magát:

– Ki vagy, és mit keresel itt?! – sikította.

A lány éber dajkája rögvest rájuk rántotta az ajtót.

– Gábriel vagyok – védekezett a takács. – Ezt a nőt asszonyomnak Uram s parancsolóm nekem rendelte, és most eljöttem érte!

A hiszékeny leány és még hiszékenyebb dajkája ezt el is hitték, hiszen még nem volt példa rá, hogy valaki madárként érkezett volna a toronyba a lányhoz. Erre egyedül alighanem csak olyan valaki képes, ami maga is a prófétáktól származik, mint Gábriel.

– Legyen hát, ahogy a Magasságos Ég akarja – rebegte a lány, és átadta magát a szerelem gyönyöreinek.

A takács alig várta, hogy az érintetlen lány boldogságának zárát kulcsával felnyissa, és ezzel mindkettőjüket sosem tapasztalt gyönyörökhöz juttassa.

Ekkor azonban eszébe villant a bajkeverő: „Egy hitvány nőszemély miatt képes lett volna elemészteni! De istenem más sorsot szánt nekem: megnyitotta előttem a kegyelem kapuját! Allaht érje dicséret érte, és neki legyen hála!" – ájtatoskodott magában.

De a sah lánya is oly mély szerelembe esett vele, hogy számára más már szóba sem jöhetett ezután. S hát maga a sors is úgy akarta, hogy szerelmük beteljesülésében senki ne zavarja őket, hiszen a lány apjának a látogatása is csak a következő hónapban volt ismét esedékes. A takács csak hajnalban hagyta magára szerelmét. És ettől kezdve minden éjjel bejárt hozzá a toronyba. Ládáját nappal a városban, éjjel a tetőn rejtegette. Ez idő alatt a lány áldott állapotba került. A padisah csak ekkor jelent meg újra a toronyban, és igencsak elcsodálkozott, amikor bár lánya szobáján a lakatok, zárak érintetlenek voltak, leányát mégis áldott állapotban találta. Egyből vallatóra fogta a dadust, akinek nyelve rögvest megoldódott, és mindent elmondott, amit csak tudott. A fenséges szülő alig hitt a fülének:

– Mégis, miféle rejtély ez, hiszen imádott leányom kétséget kizárón megesett!? – kiáltotta, majd a torony minden zegét-zugát átkutatta, de árulkodó nyomra sehol sem akadt. „Lehetetlen, hogy ilyen magasan valaki bejusson ide – tusakodott magában, és elhatározta, hogy a végére jár a dolognak: – Ma egész éjjel itt fogok virrasztani, és fülön csípem a bűnöst!" – tette föl magában, és egész éjjel kivont karddal a kezében járkált a gyertyákkal megvilágított folyosókon.

A takács ezalatt arra készült, hogy a szokásos módon ezen az éjszakán is leszálljon a palotába. A padisahnak rossz előérzetei voltak, ezért feszült

volt, akár a fészkéről felrebbenni kész madár. De a látvány, amely fogadta, még így is majd eszét vette, hiszen a tető felől egy tetőtől talpig csupasz férfi közeledett lánya szobája felé egyetlen ágyékkötőben, majd belépve oda, otthonosan elhelyezkedett leánya mellett a pihe-puha ágyon. A meglepetéstől a padisah szinte eszméletét vesztette, mire a lány csak ennyit mondott a takácsnak:

– Gábriel, bemutatom az apámat.

Mire a padisah, meghallva a betolakodó nevét, össze-vissza ölelgette lánya kedvesének lábát, s imigyen adott hálát az égieknek:

– Határtalan köszönet és hála, Uram, de hogy jövök én ahhoz, hogy Gábriel apósa legyek? Miért engem ért e kegy?

A fonalak tilolója mindezt eleresztette a füle mellett, majd reggelre kelve, aludni hagyta kedvesét, ő maga beszállt a járgányába, és eltűnt a láthatár mögött.

Amikor a hajnali szürkületben a sah a lányával együtt kilépett a tetőre, már csak azt látták, hogy – hosszú fénycsóvát húzva maga után – egy csillag hagyja el lakóhelyüket.

A padisah ezt jelnek fogta fel, és szokása szerint lezáratta a torony összes be- és kijáratát, majd kíséretével visszatért a palotájába. Otthon aztán mindenről beszámolt a feleségének, aki mindenféle ajándékot és ruhákat küldött a lányának Gábriel részére.

Este azonban a furmányos takács égi járművén nem a leány, hanem a padisah palotájának tetején szállt le, elhelyezkedett a kémény szélén, ahonnan kihallgatta, hogy odalent heves disputa folyik róla. Az egyik tanácsadó bölcsnek ugyanis kétségei támadtak felőle, és nem akarta elhinni, amit a padisahtól hallott.

– Nem illik a maszlag az olyan emberhez, amilyen te vagy, padisah! Józan ésszel gondolkodó ember nem ad hitelt a mesédnek!

És hiába erősködött a padisah, hiába mesélte el századszor is, hogyan nyíltak meg a jövevény előtt az ég és házának bezárt kapui, a kételkedők tábora nőttön-nőtt.

A kéménylyuknál hallgatózó takács ekkor jókorát csapott a kéménybe, mire tégla, cserép rögvest hullani kezdett a tanácskozók nyakába, az egyik éppen a leghangosabban kételkedő vezír fejére. A díván ekkor tüstént feloszlott, és a vitázók kimenekültek a szerájból.

A padisah ellentmondást nem tűrő hangon kinyilatkoztatta:

– Égi intés ez Gábrieltől! Még most sem látjátok be tévedéseteket?

A tanácstalan tanácsadók azonban ezt már nem hallották, és kérdéseikkel-kétségeikkel meghúzódtak a saját vackukban.

Ezután kereste csak fel a lányt a takács:

– Atyád ma este bölcsei körében Gábrielről vitatkozott. Volt közöttük egy, aki mindenkinél okosabbnak hitte magát, és sem érvek, sem tények meg nem győzhették. Még apáddal is szembeszállt. Arra gondoltam, rádöntöm a házat, de eszembe jutottál, és lemondtam a bosszúról.

Reggelre aztán Gábrielnek ismét nyoma veszett.

A padisah egyszer s mindenkorra végére akart járni a dolognak, ezért ismét összehívta a díván t.

– Mi lenne, ha magától Gábrieltől kérnénk magyarázatot a történtekre? – vetette föl. – Akkor talán mindenki megnyugodna – tette még hozzá.

A magasságos díván tagjait előbb lánya kastélytornyához vitte, s miután sorra végigmutogatta nekik az érintetlen zárakat és lakatokat, kinyitva azokat, a gyülekezetet bevezette a lányához.

– Te magad számolj be elöljáróinknak a dologról, lányom – szólította fel gyermekét –, hogy saját fülükkel hallják, ami megtörtént!

– Inkább arról beszéljünk, ami tegnap este nálad történt – vágott vissza csípősen a lány, és oly nagy átéléssel idézte fel a hitetlenkedő szavait, ráadásul a kémény beomlásáról is beszámolt, mintha maga is ott lett volna köztük. Mindenki csak ámult, mindenki csak bámult, s Gábriel csodájának vélvén az egészet, többen is térdre estek a lány előtt, és arra kérték, emeljen szót Gábrielnél az érdekükben, hogy az megbocsássa tévedésüket. Persze, olyanok is akadtak a tanácsosi csődületben, akiket még ez sem győzött meg.

– Még hogy Gábriel... – hitetlenkedtek. – Pór tréfa ez a próféta-história csak! Meg kell hagyni, cselesen szövi a szálakat, s ti bedőltök neki – intették néhányan a megalázkodókat. – Hiszen angyalokhoz a testi szenvedély aligha illik, nem igaz?!

Lassan aztán mégiscsak elcsitultak a kedélyek és a díván tagjai szétszéledtek: ment, ki merre látott. A padisah ekkor minden ajtóra, ablakra sorra visszarakta a lakatot, úgyhogy lélek nem juthatott azokon se be, se ki.

A takács viszont továbbra is el-eljárogatott a lányhoz, amikor pedig megint magányra vágyott, be a dobozba – s már ott sem volt.

Telt-múlt az idő, és egy napon a lány holdsugár fiúcskát hozott a világra.

Csupán az volt a baj, hogy egy érvényes egyezség szerint a leánynak a szomszéd padisahé kellett volna lennie. Aki egy szép napon jelentkezett is, hogy jogait érvényesítse. A lány apja azonban minden teketória nélkül kijelentette:

– Az Úr a leányomat Gábriel arkangyalnak adta. Egyesülésüket már gyermekkel is megáldotta. Semmi keresnivalótok itt tovább!

A jelenlevők biztosak voltak abban, hogy urukat most hagyta el a józan esze. Az arára jogot formáló sah ugyanis e durva visszautasítás hallatán nyomban fegyverbe szólította a janicsárjait, és ostromgyűrűbe vette Omán városát, melynek bár megerősítették a védelmét, az egész hiábavalónak bizonyult a támadókkal szemben.

Az egyre elkeseredettebben védekező padisah ekkor csauszával egy levelet küldött a lányának, melyben ez állt:

„Arra kérlek benneteket, ha tudtok, segítsetek! Különben a harc vihara elfújja hatalmam és családom. Béke legyen veletek!"

A lány felolvasta az üzenetet párjának, majd hozzátette:

– Tudnál segíteni? Elvégre az egész háborúskodás miattad robbant ki!

Mire a férfi így szólt mátkájához:

– Ha lehet, ma este még tartsatok ki. Megyek, és megkövetem égi Uramat, hiszen egyedül csak ő adhatja meg nektek a támogatást.

Ezen a hajnalon a takács a szokásosnál korábban tűnt el járművével az égen, melyet napközben – messze a várostól – kövekkel és szikladarabokkal rakott meg. A következő éjjel aztán az ellenség tábora fölé kormányozta járgányát, és iszonytató kő- és sziklazáport zúdított a vezér sátrára. Az ostromlók tábora egy szempillantás alatt tébolyult hangyabolyhoz vált hasonlóvá, s életét mentve mindenki jajgatva menekült, amerre látott. A janicsárok azt hitték, az égből jött rájuk a megtorlás. Egy szikladarab a hoppon maradt lánykérő fejét is betörte, aki ezután szégyenszemre dolgavégezetlenül hátrált meg.

Hajnalra már híre is ment, hogy Omán padisahja micsoda fényes győzelmet aratott mennybéli seregével ellensége fölött.

Eközben agyafúrt takácsunk már ott várakozott a hadi zsákmánnyal a lány palotájának kapujában. Majd amikor a kapu megnyílt, Omán padisahját is ott találta, aki térdre ereszkedve hálálkodott megmentőjüknek a győzelemért.

– Főzessen, fényességed, hálából válogatott, finom ételeket, és lássa vendégül a várost, jókat, rosszakat, gazdagot, szegényt, macskákat, kutyákat, madarakat, mindent és mindenkit, ami s aki él és mozog. Magam azonban a lakomán mégsem vennék részt, hiszen földi étkeket amúgy sem fogyasztok.

Az égi jövevény hírneve napról napra nőtt birodalomszerte. A legyőzött padisah bár elkotródott Omán városa alól, megbékélni azonban mégsem békélt meg a helyzettel. Bosszúszomja az idő múltával sem lohadt, és kincstára terhére tekintélyes mennyiségű baksist osztott szét a janicsárjai között, hogy újratoborozza hadait Omán elpusztítására. Amerre hada elhaladt, mindenfelé vér és tűz és halál kísérte: senkinek és semminek nem kegyelmeztek.

A letarolt területek lakói kétségbeesve fordultak Gábrielhez, aki igyekezett megnyugtatni őket:

– Legyetek még egy kis türelemmel. Hirtelen döntés ritkán hoz eredményt. Az Úr úgyis megmutatja, mit kell tennem.

Ezután egész nap gyapotmagvakat gyűjtött, majd méretes kőtartályokban petróleumba áztatta azokat, később tüzet gyújtott, és üszköt meg izzó parazsat hajigált az előre odakészített kádakba, azokat bepakolta a ládájába, fölemelkedett velük, és az ellenséges had fölé kormányozta járművét. Amikor odaért föléjük, kihajigálta a tüzet a kádjaiból. A megannyi növényi bomba lángfüggönyként lepte el az ellenséges tábort. Ezúttal is leírhatatlan pánik tört ki az Omán ellen vonuló padisah seregei között: a katonák egymást taposták, mindenki a másik kárára igyekezett menteni az irháját. Ráadásul ebben a tűzeső okozta rémületben az ostromlott város padisahja is reájuk tört katonáival, és a kérőként érkezett királynak most már nem kegyelmezett: vérét kieresztette a harcmezőre.

A csata az egész földrészen híressé tette Gábrielt, és ahány szultán uralkodott ezután arrafelé, Ománt és pasáját mindegyikük nagy respektussal emlegette. Padisahunk pedig megerősödve, komoly lovas hadsereget toborzott, melynek a későbbiekben nem volt párja azon a tájon.

A történethez hozzátartozik, hogy a csata másik nagy vesztese annak tulajdonképpeni nyertese, furfangos takácsunk – Gábriel lett. Az történt ugyanis, hogy a harc hevében a lángoló tűz ládáját hamuvá porlasztotta, és közel volt ahhoz, hogy leleplezzék. Ezért azt fundálta ki, hogy elvegyül a városi tömegben, ahol majd egy lesz a sok kö-

zött, ám hogy mihez kezd magával, arra nem volt próféciája. Ahogy így járt-kelt fel-alá a városban, felfedezett egy szövödét, és bekopogtatott, arra kérve a mestert, hogy alkalmazza őt.

Ezután sok-sok éjjelen hiába várta őt a padisah lánya, ám arra, hogy talán szerelmük lángja lobbant volna el, sohasem gondolt. Igaz szerelemmel szerette Gábrielt, s a bánat majd elemésztette, úgy sóvárgott utána. Ha száz szíve lett is volna, mindegyik érte dobbant volna.

A padisah is észrevette leánya szomorúságát. Próbálta megvigasztalni, és kipuhatolni bánata okát:

– Nincs valami félreértés köztetek? – faggatta őt, mit sem sejtve Gábriel eltűnéséről.

– Dehogy! – vette elejét a további faggatózásnak a lány.

A tanácstalan apa ekkor a lelkek nagy ismerőihez, a dervisekhez fordult tanácsért. Már eddig is bőkezűen támogatta rendházaikat, amiért azt remélte, hogy rajtuk keresztül cserébe az égiek is támogatni fogják őt. És meg kell hagyni, zenéltek is, imádkoztak is meg fohászkodtak is szorgalmasan a dedék, ám buzgalmuk a felhők mögötti birodalomban süket fülekre talált, és a toronylakó szépséget tovább emésztette a bánat.

Amint híre ment Gábriel eltűnésének, az ománi padisah ellentábora elérkezettnek látta az időt a végső bosszúra. Ezt követelte tőlük az ősi törvény, mely bosszút állni szólította őket uruk dicstelen haláláért. Mindkét oldalon megkezdődött a mozgósítás. Szemlét tartott Omán uralkodója is, és követeik útján ellenségei is jelezték: döntő háborúra készülnek, s ez egyre elkerülhetetlenebbnek látszik.

Padisahunk lányát erődje biztonságában hagyta, hogy ő maga nyugodtan készülhessen a csatára. A lány azonban egy napon úgy döntött, hogy maga is bemegy a városba. Amint elgondolta, úgy is tett. És ahogy járta az utcákat, egyiket a másik után, egyszerre csak betért abba a szövödébe is, ahol szerelme munkát talált magának. A lány azonnal felismerte őt az ott szorgoskodók között:

– Ő az! – dobbant nagyot a szíve, és testőr csauszával legott magához is citáltatta, s az atyjának is megüzente, hogy megtalálta Gábrielt.

Jött is a padisah menten, és rögvest a férfi mellének szegezte a kérdést:

– Te volnál Gábriel, ha nem tévedek?!

– Igen, így neveztek egykor – hangzott takácsunk válasza.

– Hogy lehet, hogy itt és így látunk téged viszont? – faggatták őt tovább.

– Megbüntettek az égiek, amikor az isteni lángot az engedélyük nélkül földi célok érdekében használtam fel. Ezért kiestem Uram kegyéből, és további életemben a szálak öltögetésére ítélt.

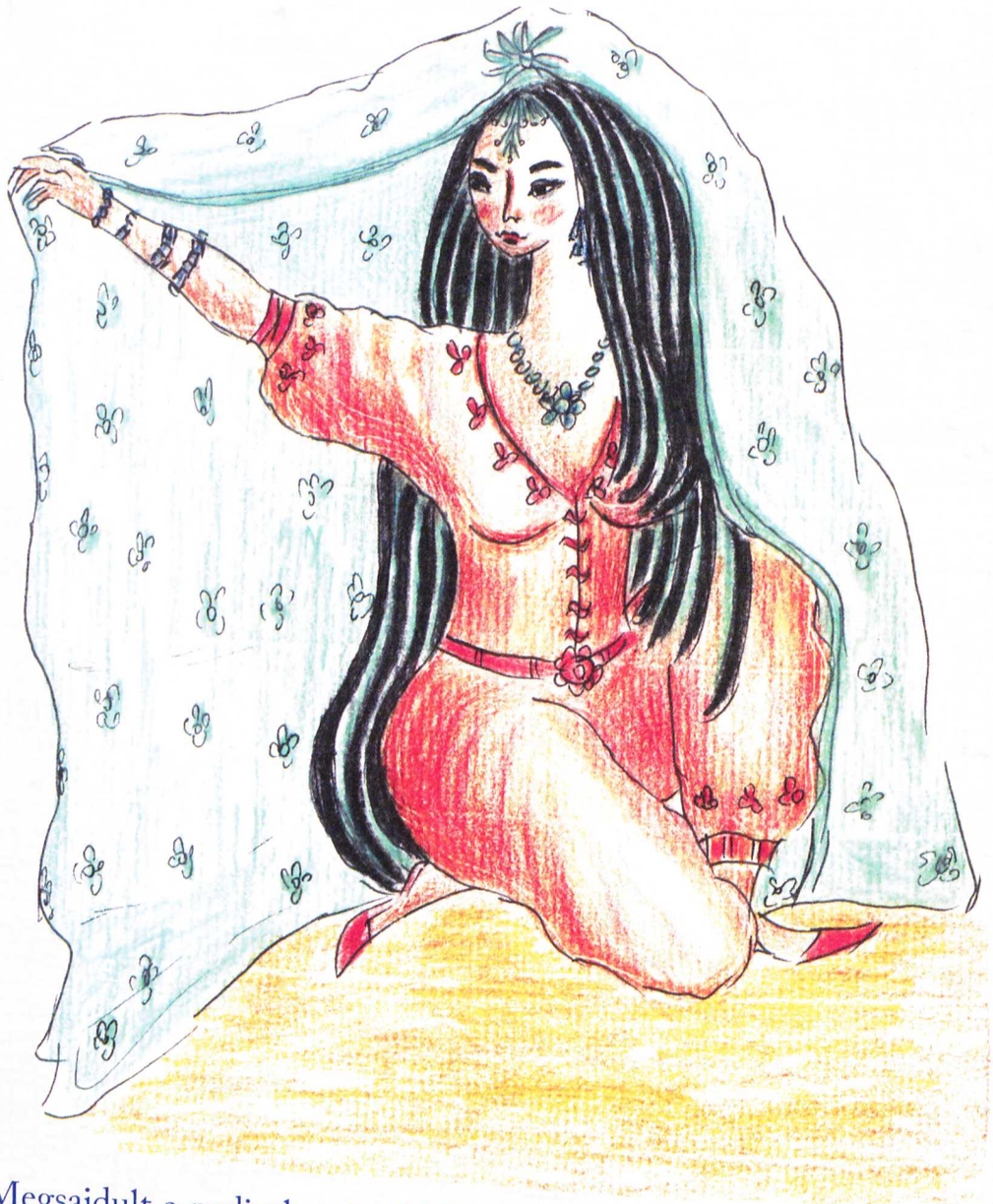

Megsajdult a padisah szíve Gábriel szavai hallatán, és visszahívta őt a palotába maguk közé. Miközben királyhoz illő ruhákba bújtatták, a következő szavakkal biztatták:

– Csak bíznod kell, és meglátod, pároddal és fiaddal az oldaladon minden elrendeződik majd, és ha Isten is úgy akarja, még a szárnyaidat is visszakaphatod!

Mialatt ők imigyen öntögettek lelkierőt egymásba, a bosszúállók fegyveresei már a város alatt cserkésztek. Omán padisahja ismét hadi szemlét tartott seregei fölött, és kinyittatta a fegyvertárát: felajzották az íjakat, a tegezekbe nyilak kerültek, és előgördültek a harci szekerek is.

Városának ostroma a gyalogosok rohamával kezdődött, a lovasokéval folytatódott, aztán már csak a döntő roham volt hátra, amikor így szólt Gábrielhez az apósa:

– Bár még nincs meg a szárnyad, a csata mégsem veszhet el. Pattanj lóra te is, és vesd magad bele a harcba!

Ennek hallatán inába szállt a takács bátorsága.

– Uram, én életemben nem ültem még lovon… – dadogta.

De nem használt az őszinte vallomás. Békés, lomha hátaslovat vezettek elő neki, feltuszkolták rá, s hogy le ne essen róla, rá is hurkolták. Amikor a padisah megpillantotta vejét, még ő is eltanácsolta a harctérről:

– Mielőtt teljesen lerombolnád a tekintélyem, valóban jobban tennéd, ha most tényleg eltűnnél innen!

– Én is jobbnak gondolnám, ha most a puszta felé vehetném az utam – rebegte a megrémült takács. – Ott, a végtelen füves tereken Hizir az úr, és időnként a tengerek prófétája, Illés is el szokott látogatni oda. Nekem most az is megváltást hoz, ha legalább az egyikükkel találkozom. A segítségükkel talán még fényességednek is hasznodra lehetek.

Az éj sötétjében így egy hadapród segítségével a próféták pusztája felé fordította a lovát. Amerre ment, fegyvercsörgés kísérte, és mindenféle hordák keresztezték útját. Miközben azonban ostorával tempósabb ügetésre akarta ösztökélni lomha jószágát, az, megbokrosodva, a harc pokla felé hurcolta, s egy kifordult fagyökértől megriadva nekivadultan ment neki állatnak, embernek. A takács pedig ezt óbégatta kétségbeesetten:

– Én vagyok Gábriel, az istenek küldötte!

Mire a janicsársereg harci kedve rögvest lekonyult.

– Prófétákra és angyalokra fegyvert még a harctéren sem szegezhetünk! – jelentették parancsnokaiknak, majd pénzt, paripát, fegyvert maguk mögött hagyva, sietve elvonultak a harctérről.

Reggel a megmenekült város lakói és uralkodójának emberei viszont látni akarták a próféták követét, akit lovára kötve egy verembe esve találtak meg. A derék állat ekkorra már kimúlt a hajszától meg a rémülettől, de Gábriel az övéi – a felesége meg a fia – kihúzták, és a gondjaikba vették. Takácsunk akkor és ott úgy érezte, eljött az igazság órája, és jobb lesz, ha töredelmesen bevall mindent:

– Világ ura, városunk védelmezője, láss végre tisztán! – kezdett bele mondókájába. – Akit eddig Gábrielnek ismertetek, annak mostantól az Újjászületett nevet kell viselnie. Megvallom, nem voltam szent eddig sem. Közönséges kézműves, egyszerű takács vagyok… – majd szép sorjában elmesélte szövevényes sorsának fordulóit. – Tudom, amit tettem, azért nem jár kegyelem. Tégy velem, fényes padisah, amit helyesnek ítélsz. Ha kívánod: örökre a szolgád leszek, de mint vándorló dervist is száműzhetsz. Ha fejemet véteted, azzal is igazságot teszel. Mert nincs még egy ilyen hozzám fogható, nagystílű szélhámos a föld kerekén, mint én!

Igen ám, de a padisah nemcsak könyörületes, hanem rendkívül bölcs ember is volt, ezért a következőket válaszolta a vejének:

– Ha ez a gábrielség bevált neked, én megőrzöm a titkát. Hiszen több ízben is az őrületbe kergetted az ellenségeim, és „angyali segítségeddel" háborút nyertem. Nekem nem ártottál, ellenkezőleg, a hasznomra voltál eddig. Mi több, a lányom szerelemmel imád, az unokám – aki a te fiad – rajong érted. Gábrielként emlegetnek a Szaharától a tengeri földrészekig. Nincs értelme hát az önleleplezésnek. Titoktartással megóvhatod magad is meg a dinasztiánkat is. Éljetek boldogan ezentúl is a kastélyotokban!

Így evezett révbe a takács életének hajóján, Istennek legyen hála!

De vajon mit tartogatott a forgandó sors a bajkeverőnek ez idő alatt? Biztosra vette, hogy repülő kelepcéje a takácsot a vesztébe vitte. És továbbra is édelegve tette a szépet kedvesének, akinek ezzel a trükkjével egy szenvedélyes éjszakán balgán eldicsekedett. Ekkor azonban kibújt a szög zsákból, mert a nő a takácsot tébolyultan gyászolni kezdte. Az imposztor a viszonzatlan szerelem miatti dühében a lányt handzsárjával felkoncolta. Rajta viszont még ugyanazon a napon és helyen a „szemet szemért" törvény szerint ítéletet hirdettek. Ekkortól maradt ránk a mese tanulsága:

„Egyik ember a másikon sose győzzön csalárdsággal! Mert aki másnak ássa a vermet, előbb-utóbb maga is beleesik. A Magasztos Allah tartson távol mindenkit az álnokságtól!"

Áldott legyen e mű szerzője, mesélője, írója és olvasója! Ámen.

AZ ÉDENKERT SZÁZSZORSZÉPE ÉS A KIRÁLYOK KARDJA

Egy időben a mese- és adomamondók csak Egyiptom királyáról, Ásim ibn Szafavániról beszéltek. Igazságosságának híre eljutott a lakott világ minden szegletébe. Híres volt hatalmas hada és vagyona, mesés drágakövektől csillogó kincstáráról legendák szóltak. Négyszáz nagyváros tartozott trónjához, melyek lakosai elégedettek voltak, birtokait és tartományait mindenki megelégedésére kormányozta. Szem be nem láthatta, ész fel nem foghatta, igazából mekkora a birodalma. Megvolt mindene, amire egy halandó vágyhat. Ám amire a legjobban sóvárgott: hogy fiú utóda legyen – az mégsem adatott meg neki. Ez a tény egészen megkeserítette életét, nyomasztotta a szívét. Százhetven év telt így el, amikor egy napon rádöbbent: „Hát miféle üres életet élek én?! Lassan elfogy az idő előlem. Amikor e földet egy napon elhagyom, vagyonom vajon kire hagyhatom?!"

A következő napokban egyre gyakrabban ragadta magával a nyugtalanság. Kétségeivel vívódva, sötét sarkokba húzódva ette őt a magány. Hátat fordított hatalomnak, hadseregnek. Negyven napig senkivel sem érintkezett, nem adott parancsot semmire, senkinek. Megállt körötte az élet, az imádságon kívül nem létezett számára semmi.

Vezírei s emírjei tanácstalanul tárták szét kezüket.

„Önvád veri béklyóba padisahunk lelkét – vélekedett Azernús bin Mahán nevű vezíre, aki az igazgatás terheit cipelte helyette. – Fel kell őt keresnem mielőbb – határozta el. – Nagyurunkra ráborult a tehetetlenség leple. Magát egy sötét zugba bevette, arca pergamen, s karikás szemmel a semmibe mered."

És elé is állt nem sokat tétovázva:

– Ez így nem mehet tovább, királyunk! Hisz a hatalom oszlopa meg nem inoghat, különben szétzüllik a birodalom, s a sahságra könnyen rátörhet a vég! Mondd, mi az oka végzetes borúlátásodnak, végletes magadba-zuhanásodnak?

– Elegem van a királykodásból – fakadt ki a sah. – Százhetven évem úgy pergett le, hogy nem született utódom se! Nincs senki, akire birodalmam ráhagyhatnám. Márpedig jaj annak a királynak, akinek nincs örököse, mert annak hagyatéka előbb-utóbb trónbitorlók konca lesz!

– Márpedig erre is van megoldás – biztatta ekkor Ásim ibn Szafaváni vezíre, s még hozzátette: – Számíthatsz rám! De most mindenképp meg kellene magad mutatnod a trónon, mintha mi sem történt volna. Az uralkodó jelenléte jótékonyan hat alattvalóira.

Azernús bin Mahán, a vezíre ekkor késlekedés nélkül összehívta a csillagok fürkészeit, hogy járjanak a végére: mire számíthat Egyiptom királya. S a csillagok ismerői a bolygók állásából nemsokára ki is olvasták: a padisahnak a jemeni emír lányától hamarosan fia születik:

– Egy biztos lesz, nem vitás, ám ha több is, az már a ráadás! – jelentették be egy szép nap kedélyeskedve.

Sahunkkal madarat lehetett volna fogatni, s Azernúsnak azonnal parancsba is adta, hogy késlekedés nélkül írjon a nevében egy levelet Jemen királyának, Kahtan ibn Amrnak, és kérje meg számára leánya kezét. A vezír, miután fogai közt átszűrt minden szót, a következő levelet vetette papírra:

„Azt beszélik, purdád mögött fénylő csillag ragyog. Remélem, fényét előlem el nem takarod, s hogy enyém legyen – támogatod!? Érkeztével áldást hozna birodalmam egére, közeledésemnek ezért, remélem, nem fordítasz hátat, s hagyod fátyol rejtette szépségét felragyogni nászunk hevében! Szándékom ne véld kalandnak, s ne késleltesd, hogy egymással egyesülhessünk! Béke legyen veletek…"

Amikor Azernús bin Mahán végzett a fogalmazással, felolvasta a levelet a királynak, és jóváhagyatta vele annak minden szavát, majd tartalmát pecséttel lezárta. Ekkor Ásim ibn Szafaváni utasította kincstárnokát, hogy készítsen elő ötven vég selyembrokátot, száz zacskó aranyat és ezüstöt, hétszáz mérő gyöngyöt, hét zsák gyémántot, négyszáz arab telivér paripát, s ugyanannyi dromedárt, melyek terhükkel majd átszelik a

homok óceánját, s mindennek tetejében száz sima arcú rúmi legényt és száz érintetlen leányt is állíttassanak elő ajándékul a jemeni királynak. Amikor végeztek az előkészületekkel, egy szalar, azaz palotaőr vette magára a követ és a karaványvezető együttes feladatát, eltette a levelet, s az értékes rakománnyal a menet isten nevében elindult leánykérőbe Kahtan földjére.

De jóformán csak a kertek alatt jártak, amikor a jemeni királynak már tudomására jutott a városuk felé közeledő had híre. „Csata lesz, nem vitás!" – huhogták a fülébe a vészmadarak, s az uralkodó csak akkor nyugodott meg, amikor jelentették neki, hogy a sereglet megállt a város előtt, és ott verte le sátrait.

Megnyugodott a nagy Kahtan lelke az újabb hírekre, s a vendégcsapat legfőbb követét magához kérette. Jött is a szalar, akit a kihallgatások csarnokában udvari méltósághoz illő fogadásban részesítettek, és átadta a jemeni királynak Ásim ibn Szafaváni egyiptomi király levelét. Kahtan ibn Amr állva vette át a levelet, majd előbb az ajkát, azután a homlokát érintette meg vele, s csak ezután olvasott bele. Ezt követően magához kérette leányát, és felolvasta neki is. A királylány majd elájult a gyönyörűségtől, amikor megtudta, miről van szó:

– A fermán minden sora kitüntetés számomra. S mivel figyelmességével a király nagy örömet szerzett nekem, kívánságának magamat alávetem.

Hatalmas vigasság kezdődött ekkor az udvarban, s Egyiptom követét borral tele kancsókkal köszöntötték, válogatott falatokkal etették-kényeztették. Azután a jemeni király is hívatta írnokát, hogy Egyiptom királyának megfogalmazza válaszát:

„Időnk Ura, világunk tündöklő égiteste! Hatalmas országodban ne keljen fel úgy a nap, hogy homlokod ráncolására okod legyen! Megtisztelő leveled hozzám megérkezett. Ajkammal megérintettem, homlokom magasságába emeltem. Számunkra különös kegy, hogy lányom felkeltette szerelmi szenvedélyed. A jelek szerint biztosra vehető, hogy az tőled megfogan, s lehet nem egy – száz csodás lurkót is szülhet neked. Ezért mint kiszemelted apja biztosíthatlak arról, hogy megkeresésed nekem is nagy örömömre volt. Béke legyen veled…"

A jemeni király ezután egészen belefeledkezett abba, hogy a visszaút ajándékmálháját összeválogassa: hét elefánt csak a nyers aranyat cipelte, hétszáz teve púpjára bengáli és kemhá selyem és szövet került – mindegyik külön-külön, anyaga és színe szerint szétválogatva. Bízvást mondható, nem akadt olyan alkusz s becsüs a földön, aki a rakomány értékét meg tudta volna becsülni. Kahtan emír az egyiptomi követ lelkére kötötte:

az ajándékok jórészt sahukat, Ásímot illeti. S a szalar a dolgát e szerint tette: a rakományt egyenesen Egyiptom királyához vitette. Így haladtak városról városra, egészen Egyiptomig, ott is a király palotájáig. Ahol már mindenki a hírénél is szebb jemeni hercegnő fogadására készült; mindenki kitüntette figyelmével, elhalmozta kedvességével, s fáklyás menet világította meg útját. Leendő urának elég volt egyetlen pillantást vetnie szíve választottjára, máris oly vágy fogta el a jemeni hercegnő iránt, amilyet azelőtt sohase tapasztalt.

Egyiptom királyának és a jemeni királylánynak a nászát hamarosan gyermekáldás kísérte. Amikor a kis herceg érkezéséről Ásim ibn Szafaváni tudomást szerzett, úgy rendelkezett, hogy leendő gyermekének anyja a lehető legzamatosabb és legtáplálóbb falatokat kapja, hogy ilyképp is erősödjék a méhében növekvő élet. A gondoskodó figyelem aztán meg is látszott a világra jött gyermeken! Hozzá hasonló, élettel-fénnyel teli fiúcskát nem látott még emberi szem, nem dajkált még egyetlen anya sem.

Mellesleg, ugyanazon az éjszakán, amelyiken a jemeni hercegnő, a vezír, Azernús bin Mahán kedvese is megfogant.

A hírnek az apán kívül persze a király örült a legjobban, s úgy gondolta, hogy a két gyermek így szinte testvérként nőhet fel. Ezért a következő szavakat intézte vezíréhez:

– Anyjával együtt hozasd át gyermeked a palotámba, hogy itt az enyémmel együtt nőjenek fel. Az egyikből emír, a másikból vezír lesz, meglásd!

Így lett a rabnő és a fia a sahi szeráj lakója. A királyi sarjat Szejfülmülüknek – Királyok Kardjának, Azernús utódát pedig Szaidnak – Boldognak nevezték el.

Még fia világra jövetelének napján utasította a király a legrátermettebb csillagászait, hogy készítsék el annak horoszkópját!

– Szép hosszú az életvonala… ám a tizennegyedik életévét elérve sorsa számos furcsaságot tartogat a számára. De nagyon sok múlik majd a herceg döntésein, ám életútja végül mégis egyenesbe kerül, és kiváló sahja lesz hazájának – hangzott a sorskutatók jóslata.

Ásim ibn Szafaváni aggodalmaskodott egy kicsit az elhangzottak miatt, de végtére nem tehetett semmit: jobb, ha elébe megy az ember annak, aminek úgyis be kell következnie… meg aztán a szerencsés révbe érés jóslata is úgy-ahogy eloszlatta királyunk aggodalmait.

A két kislegényt dajkák szoptatták, dadák nevelték, s nem szenvedtek semmiben hiányt: együtt gyarapodtak testben, lélekben mind a ketten. Hétéves korukban a dadák helyét a tanítók s tudósok vették át, akik tudományt, bölcseletet és művészetet oktattak a fiúknak. Mindemellett a lovaglás, a dárdahajítás, a pólójáték, a sakkfigurák mozgatása s a tavlalapocskák csapkodása tartozott még mindennapos foglalatosságaik közé, s nem akadtak legyőzőre egyik területen sem. A testük arányos volt, izmaik kidolgozottak. Szejfülmülük sahzadét tizennégy éves korára férfiszépségként ajnározták – arca kellemét leírni nem volt szó, nem volt költői kifejezés.

Ekkor történt, hogy a padisah magához kérette a férfivá érett ifjakat, s rájuk adta azt a kaftánt, amelyet csak a szultánok, illetve a vezírek kegyében állók viselhettek. Majd bort itatott velük, mindkettőjük számára kijelölt egy-egy palotát, ahol ezután lakni fognak, s országnagyaival egészen ezek kapujáig kísértette őket.

Új lakóhelyükön aztán a két fiú számára megkezdődött a földi mennybemenetel, melyről az éj csalogányai: a csengő hangú lányok gondoskodtak szenvedélyes kéjről való lantjuk húrjait pengetve… A közönséges földi halandók számára érinthetetlen házsekik megmutatták az ifjaknak a földi gyönyörök minden változatát, majd megfáradva az élvezetekben, aludni tértek mindketten.

Reggelre a padisah megint magához rendelte és a trónja melletti székre ültette őket. A nagyúr ezután a kincstárnokát szólította:

– Hozd ide a szelencét!

Térült-fordult a kamarás, és egy dobozkát rakott le eléjük. Egyiptom királya, felpattintva annak fedelét, egy arannyal hímzett selymet és egy rubinköves gyűrűt húzott elő belőle, és átnyújtotta a fiának. Ásim ibn Szafaváni elérkezettnek látta az időt, hogy felfedje ezek titkát:

– Atyai szívem büszkesége! – fordult a fiához. – A gyűrű és a selyem Szülejmán prófétánk hagyatékát képezik, aki örökségét reám testálta. Számomra ezek mindig a legbecsesebb kincset jelentették. Ti azonban náluk is drágábbak vagytok nekem, ezért most rátok bízom ezeket az ereklyéket. Itt az ideje, hogy áldásaim közepette átadjam őket nektek.

Szejfülmülük és Szaid – hálájuk jeléül – megcsókolták az uralkodó előtt a földet, majd palotáikba húzódtak vissza, ahol boros poharakat ürítgettek az őket ért megtiszteltetésre, majd a nedű hatására boldog álomba bódultak. A sahzadét azonban nem hagyta nyugton a kíváncsiság, s felkelve, a

kis kazetta tartalmát kirakta maga elé. A selyemszövetből egy papírra festett női arckép hullott eléje, melynek láttán szeme rögvest könnybe lábadt, s szíve abban a pillanatban lángra gyúlt. Sose látott még szebbet! A király ugyanis elfelejtette, hogy e képet iderejtette egykor. A Fenti Világ Ura pedig úgy rendelte, hogy azt Szejfülmülük meglelje, s vele szerelembe essen. A padisahfi órák hosszat bámulta a képet magából kifordulva, miközben arcát sűrű könnye mosta. De később sem talált megnyugvásra – állandóan csak a nő arcát látta maga előtt.

Amikor a nap felkelt, Szaid sehol nem lelte a barátját. Mivel azonban arra gondolt, hogy egy kenéz öle tartja fogva, annyiban hagyta a dolgot, és napi ügyeinek nyomába eredt. Egyszerre azonban hörgésszerű hangokat hallott valahonnan. Hát amint jobban körülnézett, látta, hogy az egyik sarokban a sahzade őrjöngött magában.

– Hé, testvérem, téged mi lelt?Az isten szerelmére, áruld el, ki vagy mi miatt hagyott el a józan eszed?!

De a barátja válaszra se méltatta. Szaid rémülten rohant a padisahhoz, hogy értesítse a történtekről, aki azonmód fia látására sietett, de az csak tébolyult tekintettel bámult vissza rá.

– Elvette a szíve az eszét – motyogta maga elé a király, majd hozzátette: – Akkor hát erről beszéltek annak idején a csillagjósok.

Közben megérkezett a vezíre is:

– Ne aggódj, padisah – nyugtatta Egyiptom királyát –, nem egyéb ez, mint puszta rontás, szemmel verés!

Mivel ez vigasznak is kevés volt, az uralkodó elszalajtott a mágusokért, akik kisvártatva meg is érkeztek egytől egyig tudós könyveikkel a hónuk alatt. Azután füzeteiket telerajzolták zodiákus ábráikkal, miközben különféle varázsigéket mormoltak.

De hiába volt ez is. A sahzade állapota nem javult.

A varázslók helyébe az orvosok léptek ekkor. Kitapintották érverését, vizsgálgatták jobbról, balról:

– Fenség – jelentették végül a királynak –, fizikai betegség nyomát a fiadnál nem találtuk; lelki kínoktól szenved a fiatalúr!

Ettől azonban a trónörökös még nem gyógyult meg, sőt, az idő haladtával állapota egyre fenyegetőbb lett.

Így aztán Egyiptom királyának bajban okos tanácsosa, a vezíre egy nap a következő szavakkal lépett uralkodója elé:

– Padisah! Ez nem mehet így tovább! Százezreket aggaszt már fiad állapota. Alattvalóid bánkódnak miatta, s találgatják, mi lehet a baja. Egyértelmű állásfoglalásra van szükség. Biztosíthatlak róla, hogy a magam részéről eddig is megtettem minden tőlem telhetőt, és ezután is meg fogok tenni mindent. De attól félek, fiad soha többé nem tér magához! Egyedül talán még Szaid fiam tudna hatni rá. Őt kellene megbíznunk, hogy szóra bírja.

De nem volt szükség rábeszélésre. Szaid kész volt a segítségre, és együtt maradt a padisahfival. S miután – egy ideig a királyfival együtt itatva az egereket – barátja száját az együttérzés sem tudta szóra bírni, így szólt hozzá:

– Ugyan, sahzade, ne tedd ezt. Néped nevében kérlek, szólalj meg! Az egész ország rólad beszél. Mindenki azt mondja: a királyfit elhagyta a józan esze... E szóbeszédre azonban egyedül te adtál okot azzal, hogy őrültnek tetteted magad, és nem beszélsz senkivel. Mire jó ez? Egyébként is: nekünk kettőnknek egymás előtt sose voltak titkaink. Én nem változtam. Ezért legalább nekem mondd el, mi bánt, hogy orvosolni tudjuk bajodat...

Szejfülmülük azonban nem mozdult, s néma maradt, mint a sír.

De Szaid nem adta fel:

– A szép idők emlékére, kérlek, amit együtt töltöttünk, ne tagadd meg a választ testvéredtől.

A padisahfi erre is hallgatással felelt.

– Attól félsz talán, hogy továbbadom? Nem hidd! A hit oszlopaira fogadom: titkodat örökre megtartom!

Ám Szaid már kezdte belátni, hogy barátját semmiféle könyörgéssel nem tudja meghatni:

– Te nem vagy őszinte velem – kiáltotta végül. – Titkolózó testvér nem kell nekem! Fogadd el hát a halálom, sorsodat avval talán megváltom!

Ekkor Szaid egy váratlan mozdulattal handzsárját a melléhez nyomta, hogy vérét önkezével kiontsa. A sahfi ekkor ragadta meg a karját:

– Ne tedd, Szaid! – sikoltotta. – De ha te is láttad volna, amit én, megértenél! Hiszen engem a szépség némított el, melyet egy kép árasztott magából!

– Mondd el hát végre, miféle látomás vitte magával lelkedet?

Szejfülmülük most már megadta magát, és elmesélte barátjának, hogy az apjától kapott szelencében talált kép miképp ejtett rajta maradandó sebet.

– Megértelek – válaszolta Szaid –, de miért titkoltad érzésedet? Ha megosztottad volna valakivel, talán már megoldása is lett volna, nem gondolod?!

– Szégyelltem apám előtt – vallotta be a sahzade. – Hisz méltán ítélt volna el, mondván: miféle legény, akit egy kép láttán is megbolondít a szenvedély?

Elhallgattak.

Szaid ekkor felkereste a királyt, hogy előtte a titkok nyitját felfedje.

– Lehullt a lepel – jelentette, és elmondott neki mindent, amit Szejfülmülüktől hallott.

– Nagy a kihívás, nem vitás – így Egyiptom hatalmas királya. – A festmény Százszorszépet, az Örök Tavasz Édenkertjének madárszárnyú királylányát ábrázolja. A képet Szülejmán prófétától kaptam, de nem hittem volna, hogy ilyen gondot okozhat valaha – sóhajtotta az uralkodó, majd így folytatta: – A legnagyobb baj, hogy azt sem tudom, a Rózsaligetek Birodalmát merre kerestessem? Bizonyára csak a dzsinnek juthatnak el oda…

Vezíre, Azernús bin Mahán azonban máris osztozott vele a gondban:

– Ó, urunk, ne redőzze emiatt gond a homlokod! Inkább adj magadnak egy évet, s kutakodó követeid küldd szét ezalatt a világ minden szegletébe, hogy hírt hozzanak felőle. S ha addig se derülne ki semmi, elég lesz azután törni a fejünket!

Meg kell hagyni, jólesett a padisahnak ez a nekibuzdulás. S rögvest tudatta is a fiával, hogy miként döntött. Szejfülmülük, bár szíve változatlanul szabadulni vágyó madár szárnyaként verdesett, ekkor a fürdőbe ment, lemosta magát, tiszta ruhát öltött, bort hozatott, evett-ivott: egyszóval, újból a régi volt. A király is megnyugodott, és katonái közül a legtapasztaltabb kétszázat bízta meg azzal, hogy kutassák föl a föld minden zegét-zugát, és találják meg az Éden Rózsaligetét, illetve Százszorszép hercegnőt!

– Mindenkinek egy teverakomány aranyat adok, aki hírt hoz felőle – tette parancsát kecsegtető ígéretével nyomatékosabbá.

– Értettük – buzdultak fel a követek, majd mintha földindulás lett volna, úgy dübörgött lovaik patája alatt a föld, amikor elvágtattak.

A követek elsőként a rúmik földjét járták be, onnan Sirázba, Ománba, majd Afrika sarkába: Magrebbe vágtattak. Még Zanzibár szigetére is átkeltek, ahonnan Etiópia titokzatos hegyei közé mentek. Turkesztán pusztáin át Indiába vonultak, s eljutottak a sárga Kínába is, aztán Hitajon keresztül végre Khotánba értek.

– Irem Rózsaligetét, s annak Százszorszép hercegnőjét keressük! – érdeklődtek mindenütt, ám útbaigazítás helyett mindenütt csak hitetlenkedő, tanácstalan tekintetekkel találkoztak.

Tizennégy hónap elteltével azonban a csapat dolgavégezetlen tért vissza Egyiptomba. S bár útjukon a követek nagyon sok szerelemre sóvár lánnyal találkoztak, Irem virágos ligetéről és tündéréről sehol nem tudott senki.

Gondban volt a szultán, hogyan titkolják el a követek kudarcát a sahzade előtt, nehogy újból erőt vegyen rajta a mélabú.

De Szejfülmülük előtt eltitkolni bármit is?

Hiszen minden hírre bagolyként fülelt! Persze hogy elsőként ő tudta meg, hogy a katonák semmire se mentek! Önkívületében ezért ruháját megtépve visszahúzódott vacka sötét szegletébe. Szívét most már a halál vágya kerítette teljesen hatalmába. Ekkor kereste fel apja, hogy nyugtató szava legyen fia lelkének orvosa:

– Apai szívem egyetlene! Bánkódom, ne félj, én is eleget. Hiszen ha sírsz, én is könnyezem. Ám be kell látnod, azt, aki után epekedsz, talán soha nem érheted el. Hiszen azt a lányt meglelni talán csak a dzsinnek képesek. Belőlük toborozzak sereget?! Ugyan, hogy tehetném? Látod, felderítőink eredménytelenül tértek vissza útjukról. Igaz, közben négyszáz sah és uralkodó megannyi holdarcú leányát megismerték, akik mind készek nászra lépni véled! Válassz közülük egyet, akivel ama másikat talán örökre elfelejtheted. Láthatod: nem emberen s pénzen múlik a dolog…

– Apám! – szólalt meg ekkor a fiú. – Jól tudom, értem mire vállalkoztál. Egyben biztos lehetsz: a kudarcról nem te tehetsz. De most rajtam a sor. Ha engeded, magam járok a dolog végére!

– Mégis mit forgatsz az eszedben? – így az apja. – Tudhatod: bármiben támogatlak!

– Magamnak kell most útra kelnem – jelentette ki Szejfülmülük. – Hiszen ha maradnék, hamarosan elemésztene a tehetetlenség okozta kétségbeesés. Nem félek, ne félj: bár tudom, számtalan kaland, szenvedés vár utamon, biztosra veszem: boldogságom végül meglelem. Ha mégis másképp lenne: belenyugszom abba is. De meg kell próbálnom, hiszen csak magamnak tennék szemrehányást, ha elmulasztanám!

Látta Egyiptom királya, hogy felesleges minden további okoskodás:

– Hát legyen! – egyezett bele fia tervébe. – Akkora katonaságot rendelek melléd, hogy annak védelme alatt biztonságban légy, öt évre elegendő élelemmel pakolom meg hajóid, melyek átsegítenek a világ tengerein. És Szaid is veled lesz jóban, rosszban. A többihez Allah segítségét kérjed! Mégis, ha mindez kevésnek bizonyulna, s nem lelnéd, akiért az egészet vállalod, ne feledd: mással is boldog lehetsz még! Én pedig addig szemem le nem hunyom, amíg újból nem ölelhet karom!

Ezek voltak Ásim ibn Szafaváni búcsúszavai fiához, majd elrendelte, hogy háromszáz hajóját készítsék fel a végtelen útra, melyen most a sahzade elindul. Ezenkívül hét főembere adta a sahzade kíséretét, s mozgósította tudósai, csillagjósai, bölcsei legjavát, míg végül az úszó szerájok indulásra készen várták, hogy felszedjék horgonyaikat.

Búcsút intett a parttól távolodva Szejfülmülük és Szaid mindenkinek, akik összesereglettek a búcsúztatásukra. S a szelek rögtön bele is kapaszkodtak vitorláikba, és az Indiai-tengeren át Irem Rózsaligete felé terelték hajóikat. Közben Kína partjait is érintették, melynek mandarinja – támadástól tartva – mozgósította hadait.

A sahzade ekkor elhagyta a vezérhajót, és egy kellemes szigeten vendégváró falatokkal, italokkal kantin-sátrat vert. A mandarin, akinek kémei rögtön jelentették az esetet, követet menesztett a jövevényhez, hogy megtudakolja jövetelük célját. Szejfülmülük megnyugtatta őt:

– Jelentsd uradnak: nincsenek rossz szándékaink, nem jöttünk zsákmányért, ártalmatlan utazók vagyunk csupán.

A Mennyei Birodalom ura ezután úgy döntött, hogy személyesen keresi fel az idegeneket. A sahfi többnapos vendéglátással kedveskedett neki, ám amikor a mandarin segítségét kérte Irem és a Rózsakertek hollétét illetően, az Százszorszép királylánynak még a nevét sem hallotta, nemhogy útbaigazítást tudott volna adni felőle. Egyetlen aprócska támpont azért mégis az eszébe jutott:

– Lakik az egyik városunkban egy százhetvenhét évet megélt bölcs. Világot járt, tapasztalt ember: messzebb láttok, ha őt kérditek!

A padisahfiék búcsút vettek a mandarintól, és elindultak, hogy megkeressék az öreget. Meg is találták hamarosan, de ő sem tudott sokat:

– Nem emlékszem, hogy e neveket valaha is hallottam volna – vallotta be. – Egy tanácsom mégis lenne. Talán Mogadisuban kellene utánakérdeznetek a dolognak: ott mindig nagy a jövés-menés, hátha valaki útba tudna igazítani benneteket. Egy hónap alatt oda is értek, ha kedvező szelet kaptok.

Szejfülmülük és csapata újból készülődni kezdett. Néhány napig tükörsima vízen hajóztak, de később viharos szélrohamok támadtak körülöttük, amelyek erejétől a tengerfenék is megremegett. A padisahfi először a túl nehéz és fölösleges rakományokat dobáltatta a tengerbe, ám a víz nem érte be ennyivel. Hullámai egymásnak sodorták a hajóikat – negyven hajójuk és harminckilencezer emberük egy pillanat alatt odalett, elnyelte őket a tenger. Szejfülmülük és Szaid tanácstalanul meredtek egymásra. Később, amikor Szaid már visszament a saját hajójára, hogy segítsen embereinek megküzdeni a hullámokkal, egy újabb hatalmas áramlat őket is a mélybe rántotta. A sahzade ájultan zuhant a fedélzetre. Napokig nem tudott észhez térni a gyásztól, melyet barátja elvesztése fölött érzett – egyre csak őt szólongatta, mindenütt kereste, de hiába: sehol nem lelhette.

Nem volt mit tennie: bele kellett nyugodnia Szaid elvesztésébe.

A tragédiát követő napok valamelyikén az egyik őrszem hangja harsant az árbockosárból:

– Felfegyverzett négusok!

A sahzade megjegyezte:

– Valószínűleg kereskedők, hadd jöjjenek. Tőlük talán híreket szerzünk.

Ám a jövevények ellenséges szándékkal: ölni, rabolni jöttek; a szultáni dzsunkát elfoglalták, kifosztották, szerencsétlenül járt személyzetét rabszíjra fűzve magukkal vitték.

Már a szárazföldön jártak, amikor egy fűkunyhókból épült faluba értek. Ennek főterén egy díszes trónus állt, amelyen egy ocsmány arcú, sunyi tekintetű, hegy-nagy néger basáskodott. A sahfiút fogolytársaival együtt odataszigálták elé, de az még ebben az állapotában is igyekezett udvariasan köszönteni a fekete uralkodót:

– Áldás legyen veled! – hajolt földig előtte.

A néger azonban egyetlen szó nélkül osztogatni kezdte a foglyokat emberei között. A sahzadét két négus a király leánya elé lökte.

– Ez legyen a tied! Főzd meg, és fald fel! – vigyorgott lányára az apja.

Igen ám, csakhogy a leány a szívével s nem a hasával gondolkodott. Elég volt ugyanis megpillantania az ifjút, szíve máris az ő rabja volt. A szerelemre gyulladt kannibál leányka ezért a jóképű padisahfit annak két rabszolgája társaságában elbújtatta egy kies fennsíkon.

– Mit tettél a rabjaiddal? – kérdezte később az apja a lányától.

– Mi tettem volna? – méltatlankodott az. – Felfaltam őket!

Közben azonban a lány titokban gondoskodott az ifjúról, és megparancsolta híveinek, hogy etessék, itassák őt rendesen. Néhány nap múlva aztán a néger királylány felkereste sahzadénkat, aki egyenesen elrémült a látványtól, mert hozzá hasonló ijesztő nőszemélyt nem látott még férfiszem. Termete, mint egy minaret, arca szamárpofa, orra pedig irdatlan padlizsán, melyből disznósörtékre emlékeztető szőrszálak lógtak ki; szeme két, vérben forgó kavics, ajkai tevepittyek, a fülei meg mint a szelindekéi. Ékszerként legalább kétszáz szem felfűzött fokhagymát viselt a nyakán; ujjait fekete kígyóknak vélte az ember, melyekre hagymagyűrűket húzott; két csüngő emlője joghurtos tömlőként verte a hasát, ráadásul egész testét mésszel kente be.

Hát igen, annak, aki Százszorszép hercegnő nyomába eredt, ez a látvány maga volt az iszonyat! Így aztán hiába itatta borral, hiába súgott-búgott a fülébe mézes-mázas szavakat, Szejfülmülükre nem hatott semmi, s inkább részegen elnyúlt a lány mellett. Mikor a kannibál hajadon belátta, hogy itt aligha lesz édes kettes, sértődötten felkelt, s visszament a viskójába. Előbb azonban még megkötöztette a sahzade sarkát, egy malmot nyomott a kezébe, és ráparancsolt:

– Legalább lisztet őrölj! – sziszegte.

Később fát cipeltetett vele.

A sahzade egy napon két megmaradt társához fordult:

– Nem lesz ez jó, barátaim, mert belepusztulunk így. Nincs más választásunk, csak ha megszökünk. Amint az Úr lehetőséget ad rá, úgy eltűnünk innen, hogy bottal üthetik a nyomunkat!

– Tiéd a döntés, herceg, mi már csatlakoztunk hozzád! – hagyták rá a dolgot.

Összegyűjtöttek egy kis elemózsiát, csónakot eszkábáltak, s amint ezzel megvoltak, újra vízre szálltak. S kezdetben jól is ment minden. Már húsz napja voltak a tengeren, amikor egy erősebb széllökés felborította könnyű kis ladikjukat.

– Ha még egyszer szárazföldre tehetem a lábam, bizony, kétszer is meggondolom, hogy hajóra lépjek-e valaha! – tette föl magában a sahzade.

Nagy nehezen azután mégiscsak elértek egy szigetet, ahol burjánzó növényzet, termésektől roskadó gyümölcsfák fogadták őket; dúskálhattak az ínycsiklandó fügében, hurmában, mandulában, dióban, pisztáciában, nádcukorban. Ehettek, amennyi jólesett, éjszakára pedig valamelyik fa koronája közé rejtőztek.

A sahzade parancsára újból ladikot építettek, aztán megint négy hónapnyi hajókázás következett a tengeren. Fogalmuk sem volt arról, hol

járnak, merre tartanak. Egyszer aztán, nagy sokára, ismét egy sziget bukkant fel a szemük előtt. Megkönnyebbültek, amikor a partjára léphettek, de nem tartott sokáig Szejfülmülük öröme: két társa váratlanul meghalt.

A sahzade egyedül maradt.

És ezzel újabb küzdelem kezdődött az életében.

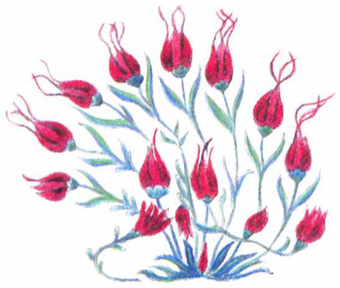

Ekkor még nem tudta, hogy sorsa a Szantálerdők Szigetére vetette. Dús növényzetű, nagy kiterjedésű erdőket látott mindenfelé – ezen a földrészen kelt föl és nyugodott le a nap. Kutya nagyságú hangyák mászkáltak erre-arra, melyek ha az embert ledöntötték, hamarosan a húsával töltötték meg potrohukat. Akik a szantálfa miatt járnak ide, nyaranként nagy mennyiségű húst hoznak magukkal, melyet szerteszórnak, hogy ekképp csillapítsák a hangyák étvágyát, miközben sietve kijelölik az elviendő fákat. Telenként azután, amikor a rémisztő rovarok jóllakottan visszahúzódnak rejtekeikbe, a szantálfa-kereskedők nyugodtan kivághatják és elszállíthatják a fákat.

Egész nap félelmeitől gyötörten, magányosan kóborolt a sahzade a szigeten, s éhségét gyümölcsökkel enyhítette, ám egyszerre elsötétült fölötte az égbolt. Egy hatalmas, teveszerű madár készült leszállni mellette a gyepre. Mialatt a madár – mely nem vette őt észre – békésen szemezgetett a fű között, Szejfülmülük lélegzetét visszafojtva magát a madár lábához kötötte. Még a szemét is lehunyta félelmében, amikor szabadítója kisebb viharnak beillő szárnycsapásokkal felemelkedett vele a levegőbe. Aztán csak repült – ki tudja mennyit, s merre. Végre egy tágas mezőn szállt le vele. Kiderült, itt volt a fészke, s fiókája a sahzadét már-már elemózsiának vélte, amikor egy mérföld-hosszú kígyó tekergett elő valahonnan, s az anyamadarat fiókástul együtt egy falásra benyelte. A padisahfi nagy nehezen kiküszködte magát a szakadéknak beillő fészekből, s már inalt is, amerre látott. Később már csak kimerülten vonszolta magát az ismeretlen tájon, amikor a távolban egy kioszk tűnt fel.

Közelebb érve látta, hogy egy nyári lakhoz vitte lába, melynek kapuját irdatlan nagy lakat zárta le előtte, azt pedig egy talizmán-oroszlán őrizte. Szerencsére Szejfülmülük – tudós tanítóinak hála – valamelyest a mágiá-

hoz is értett, így nem volt nehéz feloldania a varázslatot, s a kaput kinyitva már bent is volt a palotában. Odabent egy hatalmas teremre bukkant, melynek közepén egy gyémánt trónuson csodaszép leány feküdt hímes takaró alatt. Ám a fiú hiába ébresztgette, szólongatta – nem mozdult. „Talán nem is él már, azért nem ad jelt"– gondolta Szejfülmülük, amint azonban jobban körülnézett, egy nesih írásos lapot pillantott meg a leány testén. S mihelyt azt onnan elvette, a leány felébredt.

– Ki az? – kérdezte hirtelen, de amikor a fiú közelebb lépett, újabb álomba zuhant.

A sahzade rögtön észrevette, hogy az az írás egy rontás. Fogta hát ismét, s kivitte a palotából, majd visszatért a lányhoz, hogy üdvözölje.

A leány ekkor magához térve fogadta az ismeretlen vitéz köszöntését:

– Ki vagy, s miért jöttél? – kérdezte.

– Ej, hosszú az én történetem – legyintett Szejfülmülük –, ezért jobb lesz, ha előbb te meséled el: miért vagy itt így, egyedül?

Az imént még mély álomba merült szépség mesélni kezdett:

– Szerendib király leánya vagyok, Hatun a nevem. Lantszavú szellők járta pagony közepén állt nyersmárvány fürdőmedencénk. Egy forró napon

lánytestvéremmel odamentünk hűsíteni magunkat. Levetkőztünk, hogy vizében pajkoskodjunk, amikor hirtelen hatalmas szél támadt, melynek közepéből kivált egy óriás madár, és lecsapott rám, a karmai közé kapott, a levegőbe emelt, és iderepült velem. Amikor a szemem újból felnyitottam, egy dzsinn dalia ült mellettem. Udvariasan köszönt: „Ne félj! A dzsinnek királyának fia vagyok – mondta. – Sokszor láttalak már, alaposan kifigyeltelek, s mivel megszerettelek, idehozattalak magamhoz. Jól jegyezd meg: apád, anyád, testvéreid szeretetére nem lesz szükséged többé. Helyettük, kérlek, engem szeress inkább, s akkor mindenben számíthatsz rám." Csak az volt a baj, hogy én a dzsinnt nem szerettem, amit a tudtára is adtam. Erre szörnyen megdühödött, és mély álmot bocsátott rám. Havonta egyszer meglátogat, leveszi rólam a rontást, ahogy te tetted, és megetet. Azután ismét álomba dermedek.

A sahzadét meghatotta a lány története, de most rajta volt a sor, hogy ő mesélje el, mi szél hozta ide.

– Amint említettem – így a padisahfi –, az én történetem igen hosszú, és nem mondható el néhány szóval. Mi lesz, ha közben a dzsinn itt terem, s ízzé-porrá ver, ha veled itt lel?

– Ne tarts ettől, érkezése későbbre várható – nyugtatta meg a lány.

Szejfülmülük ekkor nekidurálta magát, és töviről hegyire elmesélte, mi minden esett meg vele eddig. Amikor Százszorszép nevét a száján kiejtette, szemét a könny elöntötte.

– Ne pityeregj! – szólt rá hirtelen a Szerendib-királylány –, hiszen én vagyok, akitől Irem Rózsaligetéről és úrnőjéről, Százszorszépről hírt kaphatsz!

A sahfival megfordult a világ, s örömében összevissza csókolgatta a lányt:

– Beszélj, kérlek, hisz jó ideje csak erre várok! – kérlelte őt.

– Tudnod kell – kezdte a királylány –, még születésem előtt nálunk az a szokás járta, hogy szerájunk népe mindent mósusszal illatosított anyám parancsára. Atyám azonban úgy rendelte, hogy a kertben állítsanak fel sátrat nekem, hogy a szabadban szellőzködhessek. Egy alkalommal aztán, amikor anyámmal kint egy fa alatt levegőztünk, egy idősebb nő mászott le hozzánk a magasból, és így szólt: „Csecsemőmmel, Százszorszéppel már jó ideje e fa lombjai közt lakunk. Most azonban váratlanul vissza kell mennem a hazámba, az Örök Tavasz Rózsaligetébe. Igen-igen megtisztelnél, ha a babámat most rád bízhatnám. Gondoskodásodért fogadd el, kérlek, ezt a néhány fejedelmi gyöngyöt!" – kérte anyámat a fán lakó. „No de akármennyire is szomszédok vagyunk, hogyan vehetnék a mellemre valakit, akit még nem is láttam?"

– kérdezte anyám meghökkenve. Erre a nő félrehajtotta a fa lombját, és anyám odafent egy szépségben fürdő csöppséget látott vörös drágakő bölcsőben, és egyből a keblére vonta. „Gyönyörű kincsem – siránkozott a baba anyja még egy ideig –, mi lesz velem, ha nem leszel velem?", majd eltűnt. Előtte azonban még megegyeztek anyámmal, hogy minden hónapban visszajön, hogy megnézze és kedvére pátyolgathassa gyermekét. A kislány mára – anyám tején – százszorszép nővé fejlődött, mi pedig testvérekként nőttünk fel.

A sahzade gyanakodva hallgatta a lányt, és azon tűnődött, hátha csak csapdát akar állítani neki, aki megérezte, hogy valami nincs rendjén, ezért így szólt a daliához:

– Ne félj, nem hazudok – majd hozzátette: – Ha akarnék, se tudnék, se neked, se másnak!

– Akkor már csak ebből a kelepcéből kellene kiszabadulnunk – sóhajtotta az ifjú.

– Sose add fel – biztatta a Szerendib-lány –, túljárunk az ördögi fattyú eszén, ha összetartunk! Egyszer ugyanis olyan hangulatban volt az elrablóm, hogy alaposan kifaggathattam: „Tulajdonképpen hol vagyok?" – kérdeztem tőle. „A Fehér Koponyák Szigetén" – válaszolta. „Hány hónapi út innen az első emberlakta település?" – tettem föl az újabb kérdést neki. „Embernek innen nincs menekvés. Nekünk is két hónapnyi repülésbe telik" – vallotta be. Én azonban nem értem be ennyivel: „A tündéri lények hosszú életűek" – próbálkoztam tovább. „Igen, tovább élnek, mint a közönséges teremtmények, én is már túl vagyok a hétszázadik évemen" – válaszolta. „Hol rejted a lelked, hogy a kor nem látszik meg rajtad?" – próbálkoztam még, de erre már felkapta a fejét: „Mi közöd hozzá?! – vicsorgott a dzsinn –, egyáltalán mit kíváncsiskodsz te itt?!" De én visszatámadtam: „Micsoda?! – kiáltottam –, nem elég, hogy se szó, se beszéd elraboltál a szeretteimtől, és elhurcoltál otthonról, még azt sem tudhatom, hogy mi vár rám? Hátrább az agarakkal, annyit mondhatok!" – rikácsoltam, mire a meglepetéstől hökkenten csak ennyit mondott megjuhászodva: „Miért is, ne?! Hiszen úgysem árthatsz. Nem érhet el a te kezed az én lelkemig, fölöslegesen hergelem hát magam. A tenger fenekén van egy üvegkoporsóban, s kizárólag csak az férhet hozzá, aki a Nagy Szülejmán gyűrűjét viseli az ujján. Annak ugyanis elég rámutatnia a vízre, és ennyit mondania: »Mutasd a koporsót!«, és az feljön a víz tetejére. De minek fecsegünk erről eny-nyit?!" – zárta le a további kérdezősködést a dzsinnek királyának fia.

Nagyot dobbant a királyfi szíve ekkor, majd kihúzta magát, és a leány elé lépett:

– Lehet, hogy még sincs veszve minden – újságolta. – Menekvésünk záloga, a gyűrű, ugyanis itt van az ujjamon.

Kivirult a leány, s miután összeszedte magát, elindultak az óceánhoz, ahol elég volt követniük a rossz szellem utasítását: rámutattak a gyűrűvel a vízre, mire a habokból azon nyomban felcsobbant az üvegkoporsó, benne a démon lelkével, aki már látásra is maga volt a téboly. De nem is nézegetni akarták őt, ezért a sahzade egyetlen kardcsapással elmetszette a torkát. Porvihar támadt ekkor, véreső zúdult, amiből rögtön tudták: a dzsinnek annyi.

Szerendib király lánya és Szejfülmülük sahfi felszabadultan ölelkeztek össze, de hogy sorsukat beteljesítsék, ismét vízre kellett szállniuk.

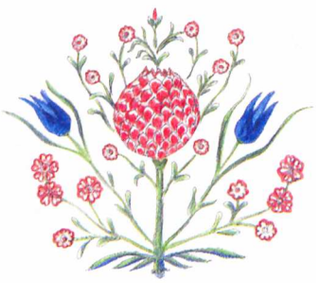

Lélekvesztőjüket sokáig ide-oda sodorgatta a víz, amikor hirtelen egy erős áramlat ragadta el őket, és ötnapnyi utat tettek meg egyetlen nap alatt. Majd egy óriási hüllő támadt rájuk a semmiből hirtelen, de Szejfülmülük résen volt, felkapta a kardját s a vízi-szörnynek máris annyi! Azután békésebb sodrásban eveztek az újabb szárazföldig, ahol zöldségen és gyümölcsökön éltek vagy egy hónapig, amikor a sahzade fülét váratlanul hirtelen emberi hangok ütötték meg. Tekingettek mind a négy égtáj felé: jobbra, balra, előre, hátra, amikor hirtelen emberek sokaságát vették észre. Elébük siettek hát, illően köszöntek, majd beszédbe elegyedtek velük. A lány történetét hallgatva a tömeg egyszer csak felmorajlott:

– Hiszen ez a mi királyunk rokona! – ujjongtak.

– Hol vagyunk? – kérdezte a sahzade.

– Városunknak Köztes a neve, de adóinkat Végfok szedi.

Most meg Szerendib király lánya kezdett lelkendezni a Köztes név hallatán:

– Hiszen annak apám testvére a szultánja! – kiáltotta. – Úgy hívják, hogy a Birodalom Koronája.

– S mennyire van még innen Köztes? – tudakolta az emberektől Szejfülmülük.

– Pár mérföldnyire.

Az ifjú és a lány most egy hatalmas hajóba szálltak, amely nemsokára már horgonyt is vetett velük Köztesben. Útközben Szejfülmülük megegyezett a lánnyal, hogy az megvárja, míg ő a királlyal szót ért. A palotához érve a Birodalom Koronája azonnal fogadta az ismeretlen sahzadét, s a meghallgatások csarnokába udvarias üdvözlésére személyesen sietett elébe:

– Ifjú idegen, régóta vagy az országomban? – tudakolta tőle.

– Már egy hónapja is lehet, hogy itt bolyongok földeden, de emberekkel még csak ma találkoztunk először – válaszolta őszintén Szejfülmülük. – Jómagam egyiptomi vagyok, és tizenhárom éve járom a végtelent. Ez idő alatt vegyesen jóban-rosszban részesített végzetem.

A Birodalom Koronájának a könnye is eleredt, amikor a padisahfi a vele levő lányról kezdett mesélni neki.

– Hiszen a bátyám lánya, Hatun ez a szépség! – vidult fel az uralkodó –, akiről már jó ideje nem tudtunk semmit.

Erre a sahzade elmesélte, hogyan találta meg a hercegnőt, majd a Birodalom Koronája örömmámorban ültette maga mellé a trónra a Királyok Kardját, Szejfülmülüköt. Ezalatt megérkezett a palotába az elveszettnek hitt Hatun királykisasszony is, akit előbb hordszékbe ültetve hordoztak végig a városon, annak örömére, hogy újból köztük lehet. Ám amíg az ünneplés tartott, a Birodalom Koronája addig sem maradt tétlen. Egy futárral írást menesztett Végfokra bátyjához, Szerendib királyhoz: „Visszarepült a családi fészekre az elveszett madárka" – ez állt a levélben. Szejfülmülüköt közben rangjához illő ruhákba öltöztették, és néhány napi vigadozás után Hatun királykisasszonnyal Végfok királyához indították.

Amikor megérkeztek, Szerendib királyék boldogságában a város aprajanagyja osztozott. A királylányt már jóval a város határa előtt fényes kíséret várta. Lobogók lengtek, fanfárok zengtek, ünneplőbe borult ég és föld, s aznap még az is jóllakott, aki addig éhezett.

Odahaza aztán Hatun hercegkisasszony elmesélte atyjának a kalandjait, s a legnagyobb hálával szólt Szejfülmülük sahzade tapintatáról, hősiességéről, bátorságáról. Tetszett a szülőknek is az idegen padisahfi férfiassága, naváb modora, megbízhatósága. Ahogy telt-múlt az idő, a lány is egyre jobban kötődött hozzá. Mindenhová elkísérte a legényt, együtt hajtották a vadat, reggeltől estig együtt élvezték a kellemes perceket, szinte elválaszthatatlanok voltak egymástól. Egy meghitt, beszélgetős este a sahzade elveszett barátját, Szaidot emlegette, s megkönnyezte hűségét, s azt, hogy mindvégig kiállt mellette.

Végfok sahjának ekkor eszébe jutott, hogy egy alkalommal mintha hozzá hasonló legényt látott volna, amint egy idős ember épp az alamizsnáját osztotta meg vele.

A sahzadét szíven ütötte a hír, ezért elszalasztottak egy szolgát, hogy keresse meg és kísérje ide az illetőt.

A szolga a szerencsétlent szerencsésen meg is lelte, és a szerájba kísérve egy padra leültette.

Szaid reszketett félelmében:

– Valamit vétettem talán? – kérdezgette.

Amikor aznapi feladataival a sahzade végzett, odalépett a koldus elé:

– Valakire szerfölött emlékeztetsz engem. Hogy kerültél ide, mondd?!

– Egyiptomban születtem, és Szaid a nevem, az őseim vezírek – kezdett bele a koldus. – Egy alkalommal Szejfülmülük trónörökössel, a Királyok Kardjával indultam hosszú utazásra, de tizenhárom éve elszakadtunk egymástól. Azóta a világ egyik sarkából a másikba sodródom.

Szavai nyomán elszállt a sahzadéból az erő. Mint a zsák, összecsuklott, s elzuhant a földön.

– Mit mondtál neki?! – förmedtek rá ekkor a mindenhonnan elősereglő szolgák, majd megragadták az idegent, és kipenderítették a palotából.

Az ájultat meg addig pofozgatták-élesztgették, míg vissza nem nyerte eszméletét.

– Hát a legény? – ez volt Szejfülmülük első szava, amikor kinyitotta a szemét.

– Kitettük a szűrét – válaszolták a szolgák zavarodottan.

– Ó, ti lelketlenek – hüledezett a sahzade –, hiszen idejét sem tudom már, mióta szeretnék rátalálni! Azonnal hozzátok őt vissza! – korholta a túlbuzgókat.

Maga is szétküldetett egy körözvényt Végfok birodalmában, hogy aki rábukkanna, azonnal jelentse a palotában. Szétszéledt a nép, a szélrózsa minden irányába szét a szolgák, mígnem az ősi romok közt a szerencsétlent végre megtalálták.

– Testvérem, barátom, csakhogy megvagy – ugrott Szaid nyakába a trónörökös, amint a keresettet elébe vezették. – Lelkem jobbik fele, tejtestvérem, hát te sem ismertél fel! – motyogta Szaid lába elé kuporodva.

Ekkor már a szerájban lakó nemesek is, akik szemtanúi voltak e jelenetnek, mind térdeltek, és kezüket égre emelve rebegték hálaimáikat. A két jó barát a gőzfürdőbe ment, ahol elgyötört testüket alapos kezelésbe vették a gyúrómesterek, majd ernyedten pihegtek, heverésztek egy darabig. Felfrissülve, megbékélt szívvel jelentkeztek végül Végfok urának, Szerendib királynak a szolgálatára. Szaid, ahogy szokás, hálájáról és szolgálatairól biztosította vendéglátóját, aki miközben végighallgatta az ő kalandjait is, szőlőszemek könnyével tele poharakat járatott körbekörbe:

– Mikor a hullám elsodort bennünket egymástól – mesélte Szaid –, a pusztító orkán negyven napig űzte, rázta hajómat, amely végül egy ember-nemlakta szigetnek ütődött. Itt aztán feltöltöttük készleteinket avval, amit találtunk, aztán újra nekivágtunk a tengernek. Ez már valóságos tortúra volt – három hónap alatt mindenki odaveszett közülünk; a sors kegyelméből csak a fedélzetmester és én maradtunk életben. Egy vad vidékre vetődtünk, melynek azonban dús növényzete volt, roskadozó fái tele dióval, mogyoróval, fügével, datolyával, megannyi ízletes csemegével. „Ha meg kell halnom, legalább itt haljak meg" – gondoltam, s nekivágtunk, hogy a szigetet felfedezzük. Azt viszont nem tudtuk, hogy az emberszabású majmok földjére jutottunk, akik elfogtak bennünket, bezártak egy faketrecbe, azt pedig felakasztották egy erős faágra, és lentről lesték kétségbeesésünk, és jól szórakoztak rajtunk. Ők zamatos fügét és datolyát habzsoltak, nekünk füvet adtak. Egy napon a kalitkánk szerencsére lezuhant a földre, s én, karomat kinyújtva, azonnal habzsolni kezdtem a földről a fügét és a datolyát, így végre jóllakhattam. Amikor a majmok látták, hogy ízlik, ettől kezdve minket is ezzel etettek. Aztán valami dolguk akadhatott, mert a csürhe hirtelen faképnél hagyott bennünket. Valahogy kikínlódtuk magunkat fogságunkból, s egy-egy fatörzsbe kapaszkodva, a habok hátán sikerült megszöknünk tőlük. A fedélzetmesteremet ekkor láttam utoljára, mert elsodorta mellőlem a víz. Közben tízszer nyugodott le így a nap, és tízszer kelt föl a hold, mígnem a fuvallatok és a hullámok egyenesen valami csónakos négerek karjaiba sodortak, akik jól megvasaltak, s ezzel vigasztaltak: „Előbb alaposan felhizlalunk, majd ajándékként szultánunknak adunk!" Aztán már sehol nem álltunk meg; egy hónapig csónakjuk rabja voltam. Ekkor azonban megint a szél szeszélye segített ki szorult helyzetemből. Négereim elvesztették uralmukat dereglyéik fölött, és Omán kikötőjébe jutottunk. A városbeliek, látva sorsom, kiszabadítottak, és hosszú idő után újból a magam ura lehettem. Egy évig maradtam Ománban, még a járás kormányzójával is barátságot kötöttem. Végül elérkeztem ide. S most annyit mondhatok, előttem mindig egy cél lebegett: az, hogy a sahzadét újra felleljem egyszer. Ami, Allahnak hála, ezennel bekövetkezett.

A rögtönzött medzslísz feloszlott, mindenki nyugovóra tért. A két jó barát magára maradt. Ezért most a sahzade mesélte el Szaidnak, hol s merre járt eddig, mi történt vele, hogyan élt, majd békésen pergették napjaikat a végfoki udvarban. Szejfülmülük azonban egyre többet bánkódott amiatt, hogy még mindig nem sikerült fellelnie Százszorszépet, és bánatában egyre többet időzött a palotakert egyik szegletében felvert sátrában, és szerelmes dalokat költött távoli szerelméhez. Egyszer azonban Hatun királykisasszony azzal lépett Szejfülmülük elé, hogy az Örök Tavasz Édenkertjének királynője, Százszorszép meglátogatja őket.

A hír szíven ütötte a padisahfit:

– Ó, ha elnyerhetném a kezét! – kiáltotta magán kívül.

– Ne verj oly hevesen, ifjú szív! – csillapította a lány. – Hiszen az nem lehet, hogy annyi kín és szenvedés üres időfecsérlés lett volna. Ami azt illet, én mindent megteszek értetek!

Végre elérkezett a nap, s megérkezett a végfoki udvarba Százszorszép királykisasszony, és boldogan ölelkezett ösz- sze húgával, Hatunnal. S csak úgy záporoztak felé a kérdései. Főleg az érdekelte, hogyan szabadult ki az ördögi dzsinn karmai közül. Ekkor Hatun részletesen elmesélte nővérének, hogy a sors egy olyan ifjút küldött érte, aki tulajdonképpen az ő képébe lett szerelmes, s emésztő vágya hajszolta országokon-birodalmakon át, hogy fellelje Százszorszépet.

A lány elpirult.

Hatun ezután Szejfülmülükhöz sietett, és elújságolta neki, hogy beszámolt róla Százszorszépnek, és elmesélte neki a történetét:

– De légy még egy kis türelemmel! – fűzte hozzá. – Nővérem most a kert szegletében tépelődik, mit is mondjon neked. Allah a megmondhatója, mire jut!

Azután anyjával sétára hívták a nővérét:

– Tarts velünk, gyönyörködjünk együtt a kert szépségeiben!

És együtt járták hármasban a virágzó kerti sétányokat, és boldogok voltak, amiért viszontláthatták egymást. Odébb a fák hajlatán egy sátor állt, s oda is betértek, hogy zavartalanul beszél- gethessenek, amikor a lombok alól szívhez szóló, zengő dallam ütötte meg a fülüket:

– Egek, hiszen ez egy zenébe foglalt vallomás – suttogta maga elé Százszorszép.

– Az a hős ifjú énekel, aki húgodat a dzsinntől megmentette – világosította fel az anyja. – Most itt van nálunk, a vendégünk. S bár megkerült a legjobb barátja is, aki szintén a vendégszeretetünket élvezi, mégis magányos, s a kert mélyén ücsörög csak, és borral vigasztalódik. Gyere, lányom – kérte Százszorszépet –, köszöntsük őt, ahogy illik.

És útjukat a fűzfa felé vették, melynek takarásában Szejfülmülük pengette udját. A nők közeledtére felállt, és udvariasan köszöntötte őket. Mivel azonban arcukat fátyol takarta, álmai vágyát sem pillanthatta még meg. Százszorszép már a legény hangjába is szerelmes lett, amikor még csak énekelni hallotta, de most, hogy látni is látta, még erősebben hevítette a szenvedély.

Ezt azonban nem árulta el, sőt szorosabbra húzta a fátylát arca előtt.

Azután visszaindultak a palotába.

Útközben Hatun hercegkisasszony félrevonta nővérét:

– Remélem, tisztába jöttél a helyzettel, s tapasztaltad: ez az ifjú érted emészti magát.

– Felcsaptál kerítőnőnek, húgom?! – csattant fel csípősen Százszorszép hangja. – Különben is, hallottál-e már olyat, hogy egy tündérlány halandó földi férfival adja össze magát?

– Bevallom – így Hatun –, feltettem magamban, hogy összehozlak benneteket. És ezt meg is fogom tenni, akárhogy tiltakozol. Az érvelésed pedig, hogy te tündér vagy, s ő a föld fia? Mit sem ér! Jusson eszedbe, hogy engem is a szellemvilág királyának fia, egy dzsinn hurcolt magával, hogy összeadja magát velem, pedig engem is halandó ember szült, s veled mi csak tejtestvérek vagyunk. Mit számít az, ha egyitek az ég, másitok a föld szülötte, ha szeretitek egymást!

– Apám, anyám kitagadna, ha megtudná, hogy veled férfi után koslatok. Többé nem engednének sehova! – érvelt, de már erőtlenebbül Százszorszép.

S különben is, hiába volt Százszorszép királykisasszony minden érve, mellyel meg akarta győzni magát, Szejfülmülük iránti szerelme nem lohadt. Ekkor történt, hogy az egyik éjjel nem jött álom a szemére. Holdtölte volt, s hogy lehűtse magát, sétára indult. És ekkor megint megpillantotta ifjú hódolója sátrát, melyet gyertyafény világított be. Csillapíthatatlan szenvedélyétől lobogva a sahzade szerelmes verseket írt éppen zokogva. A lány egy darabig csak állt ott, s a gyönyörűségtől elbűvölten hallgatta titokban, majd bódultan zuhant a földre. A sahfi szolgálói odakint szundikáltak uruk sátra mellett, ezért felriadtak a neszre. Szejfülmülük is kijött a sátrából. Ekkor talált rá a lányra, akiről rögtön tudta, hogy csakis Százszorszép lehet, s szinte földbe gyökerezett a lába, amint az ájult tündér szépsége felragyogott előtte. A királyfi lehajolt hozzá, s a lány fejét óvatosan ölébe vette. Bíbor ajkára csókokat lehelt, miközben szerelmének halkan énekelt:

„Arca sejtelmes hold-séta az égen.
Termete ciprus: ring a csillagfényben.
Közelsége a nap izzó hősége.
Nyaka rózsabimbó fehérsége.
Haja szála mint zengő hegedűhúr.
Ha föléd hajol, elméd is elborul.
Pillantása újjászül; szemöldökíve –
akár ha handzsárt döfnél a szívbe!
Ó, lány, kettőnk élete két gránátalma –
bárcsak magjuk egymás mellé gurulna!"

Százszorszép öntudattalanul is magába szívta a férfi illatát, s fülét lágy zsongással töltötték el annak szavai, amitől magához tért hirtelen. Szemérmesen kapta arca elé a fátylát, és felsikoltott:

– Micsoda vakmerőség! Hogy kerültem az öledbe?! – tiltakozott, bár nem túl meggyőzően.

– Lelkem világa, előlem ne rejtőzz – kérlelte a sahzade –, inkább engedd, hogy szavaimmal a szívedhez szóljak.

A sahzade mindent egy lapra tett fel, amikor beszélni kezdett, és – sorsának fordulóiról élénk képet festve – semmit nem hallgatott el.

Százszorszép nem szakította félbe. Amikor álmai lovagja mondókáját befejezte, így szólt hozzá:

– Mindent értek. Tőlem te viszonzást kérsz, de ez lehetetlen. Ember és tündér között nem lehet szerelem. Az emberi faj hűtlen, állhatatlan. Ha egy férfi eléri, amit akar, kedvesével durva pokrócként bánik aztán. És itt

van a családom is. Tőlük távol éljem le földi életem?! A kínok útját jártad be értem, merő szenvedés volt eddigi életed – folytatni akarod?

Csakhogy Százszorszép kifogásai egyre erőtlenebbek lettek, hiszen ekkor már minden porcikája lángolt a szerelemtől. Feladta hát:

– Eh, dzsigit! Hogy volt merszed fellobbantani bennem a szerelem lángját?! Miért kellett épp veled szerelembe esnem?!

A sahzadét e vallomás hallatán elöntötte a boldogság:

– Az én világom a te arcodon keresztül látom – lelkendezett.

– Esküdj meg, hogy nemcsak a szerelem hevében mondod ezt – rebegte Százszorszép meghatottan.

A sahzade esküjét vérrel kívánta szentesíteni, ezért előkapta handzsárját, hogy megvágja vele magát, de a lány kiütötte a fegyvert a kezéből, és magához vonva Szejfülmülüköt, s így fogadkozott:

– Nincs sem égi, sem földi hatalom, mely szerelmemben megingathat!

De szerelmük beteljesedésére még várniuk kellett, mert a sahzadénak Százszorszép apjától is meg kellett kérnie annak kezét.

– Ezüstország fővárosában él a nagynéném – osztotta a tanácsot a legénynek a lány –, ő a hajadon tündérek parancsolója. Életünket egyenesbe egyedül ő hozhatja. El kell jutnod hozzá a Fortyogó Folyón túlra, mert, miután alaposan kikérdezett, csakis ő kérheti meg apámtól számodra a kezem. De nincs mitől tartanod: jó szívvel van az emberek iránt, s biztos lehetsz benne, hogy meggyőzöd őt.

Százszorszép királykisasszony ekkor egy női ifritet rendelt Szejfülmülük mellé, hogy elvigye a legényt Ezüstországba. Búcsúzóul még odasúgta neki:

– Mihelyt megérkezel a szüleimhez, a kalandjaidról számolj be nekik elsőként. Arról, hogyan mentetted meg tejtestvérhúgomat. Ezt nagyra értékelik majd. Egyre vigyázz csak: ne mondj túl sokat, de ne is szólj keveset!

– Megteszek mindent, amit tehetek – ígérte még az ifjú a királykisasszonynak, miközben az ifrit lány elhagyta vele a földet.

Százszorszép az egész éjszakát odakint töltötte a kertben, s csak akkor tért vissza a szerájba, amikor már virradt. Odabent már várt rá a húga, s annak anyja is.

– Szíves szóval váltatok-e el? – kérdezte tőle Szerendib király lánya.

– Hogy én egy földi lénnyel kokettáljak?! – szerette volna elejét venni a további kérdéseknek Százszorszép, de ekkor már a királynő is a sarkára állt:

– Bár nem én szültelek, ám tejemmel felneveltelek, ezért anyai jogomon kérlek, fogadd el a királyfit párodul. Ne szégyeníts meg és ne tagadj meg

bennünket! Hisz jól tudod, hogy a húgodért mit meg nem tett! Igaz, valóban csak egy halandó ember, de nem gazember!

– Ezt már én is tudom – szólta el magát Százszorszép –, ezért ha ti is úgy látjátok, adjátok áldásotok ránk!

Így juttatta Százszorszép húgáék tudomására, hogy közte és a Királyok Kardja között a nagy lelki összeborulás megtörtént. Erre a körben állók örömükben tapsolni kezdtek, s dévaj kacagásuk felverte az egész udvart.

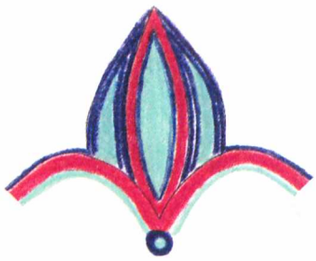

Hát Szejfülmülük közben merre járt? Szemét alig merte nyitva tartani repülő tündére hátán, amint egyre feljebb és feljebb szálltak, elsuhanva a tűzhányók fölött, el a Fortyogó Folyó fölött, s még a Majmok szigetének sem volt ideje integetni, amikor már el is érték Ezüstország fővárosát, Agyagfüleket.

Ezüstország onnan kapta a nevét, hogy itt az emberek járni is ezüstön jártak, és drágakőből, jáspisból, türkizből, márványból épültek a házak. Ezenfelül szantálfa szantálfa mellett, s szökőkutak csobogtak, kertek virítottak mindenfelé. A sahzade szemét meresztette, száját tátotta a csodálkozástól. Eltartott egy ideig, míg egyáltalán meg tudott szólalni, és megkérdezte az ifrittől, aki ideszállította őt:

– Merre találom a hajadon tündérek parancsnokasszonyát?

Az ifrit rámutatott egy drágakőpalotára. Odabent egy méretes trónuson óriásira nőtt szépasszony heverészett – előtte zöld gyémántból csiszolt párologtató, gyémántforgó a turbánján. A királyfi térdet, fejet hajtva köszöntötte, s a földet is megcsókolta előtte. A nagyhatalmú asszonyság e szavakkal viszonozta az udvariaskodást:

– E körülményeskedő üdvözléssel is elárultad: jöttödnek komoly oka van. Egyébként is honnan a csudából kerültél ide, ahova még egyszer sem tette be a lábát senki emberfia?

A sahzade töviről hegyire most is elmesélte szerelme történetét, s közben tekintetét le nem vette volna a szép parancsnoknőről, akit sorsának alakulásával sikerült megríkatnia.

– Bizony, nem jöttél könnyű kéréssel, fiam – vallotta be őszintén a nő –, melynek elintézésére kevés esélyt látok. Te gyarló ember vagy, tekintélye-

tek mifelénk szinte semmi. Különben sem dönthetek ügyedben egymagam. Ezért gyerünk az Édenkert Rózsaligetébe, hogy annak urától leánya kezét számodra megkérjem!

Ekkor magához rendelte legkedvesebb ifritjeit, s az egyiknek maga pattant a hátára, a másikra a Királyok Kardját ültette. Így szárnyaltak egészen Édenkert Rózsaligetéig, ahol egy hatalmas palota falánál leszálltak, és a hajadon tündérek parancsolója utasította Szejfülmülüköt, hogy itt várja meg, ő pedig Százszorszép apjához, Sehbálhoz sietett, hogy teljesítse, amire vállalkozott. A fiatalember, sorsára várva, a virágzó szezám, jázmin, rózsa és tulipán illatától bódultan, gondjaiba merülve sétálgatott a körülötte levő szantál- és udpagonyok között.

„Sehol a világon nincs ennél szebb hely!" – merengett el a természeti szépségek e gazdagságán, majd az illatozó szirmoktól körbefogva mély álomba szenderült.

Bár ne tette volna!

Mert ekkor csapott le rá a végzete!

A Fehér Koponyák Szigetén a sátán fattya dzsinn királynak volt három fia, akik közül az egyik nemrégiben eltűnt, és csak mostanában értesültek róla, hogy megölték. Testvérei ezért hatszáz fekete tündért küldtek szét a világba, hogy a tettest kézre kerítsék. A gonosz lelkek átkutatták a sztyeppéket, sivatagokat, hegyeket, hágókat, falvakat, városokat, s még a pokol tornácán is körülnéztek, de hírét sehol nem hallották, nyomát sehol nem találták az illetőnek. Az üldözők közül negyvenen az Édenkert Rózsaligetébe is eljutottak, ahol észrevették a fák alatt szundikáló idegent.

S ha észrevették, fel is ébresztették:

– Te vagy az, aki a dzsinn király egyik fiát leszúrtad, s a nála levő leányt kiszabadítottad? – szegezték neki a kérdést.

Az ifjú azt hitte, Sehbál király küldöttsége jött érte.

– Igen, én végeztem vele – válaszolta gyanútlanul.

Erre megragadva a karját, magukkal cipelték, majd hét napig tartó égi utazás után egy hegyormon lerakták, és kezét-lábát megbéklyózták:

– Saját lábadon innen már nem jutsz sehova! – sziszegték felé.

– Megtudhatnám, mi a bűnöm? – kérdezte Szejfülmülük, még mindig nem sejtve semmit.

– Te nyomorult, neked bealkonyult, hiszen az ördög, akit kettészeltél, a tengerek padisahjának, Kulzümnek volt a fia. Dzsinnek hada nyomozott utánad eddig, hogy ítéletet mondhassunk fölötted!

A sahzade érezte: nincs tovább, s csendesen mormolni kezdte halotti imáját.

Nincs ember, aki szabadulni tudna innen, vagy aki megtalálná itt. Ekkor Kulzüm félelmetes hangját hallotta fentről:

– A dzsinngyilkos a siralomházban várjon az ítéletre!

Szejfülmülüköt hirtelen több százezer rossz lélek vette körbe. Jobbról-balról szemlélték, innen-onnan bámulgatták, de senki nem szólt egyetlen szót se érte, amikor erős karok ismét megragadták, s egy, a hegy gyomrába vájt üregbe hajították, ahol négyszáz ifrit őrizte éjjel-nappal.

Smit végzett ezalatt a hajadon tündérek parancsnoka Sehbál királynál? A katonanő dús színekkel ecsetelte az ifjú érdemeit, hogy a király szívét a szerelmespárnak megnyerje. Az uralkodó azonban idegenkedett a frigytől:

– Nem furcsa, hogy egy ember ilyenre vetemedjen? – kérdezte, majd hozzátette: – De mégis hol van most ez az elszánt lélek?

– Egy fa alatt szundikál.

– Hozasd ide, hadd beszéljek vele. Lássam, valóban olyan nagy hős-e?! Furcsa lények az emberek, számos kalamajkába keverednek, amiből aztán nekünk származik kellemetlenségünk!

A testőrlányok azonban a sahzade nélkül tértek vissza:

– Mindenhol kerestük, de nem találtuk sehol. Mintha a föld nyelte volna el.

Sehbált elfogta a nyugtalanság, a parancsnoknő meg az arcát karmolta mérgében. Parancsukra aztán százszámra sereglettek ki a palotából a fürkésző tündérek, hogy Szejfülmülük miatt bejárják a világot, akik kis idő múltán jöttek is vissza a hírrel:

– Kulzüm környékén nagy mozgást észleltünk. A sötét szellemek egy összekötözött embert taszigáltak, lökdöstek ide-oda.

– Ez csak ő lehet, fogva tartói pedig a kulzümiek – szögezte le Sehbál, és parancsba adta négyszázezer harcra kész tündér janicsárjának, hogy kerítsék be a sahzade elrablóit, sahjuknak pedig ultimátumot küldött.

A szellemvilág két hadserege farkasszemet nézett egymással.

Ekkor követet menesztett Kulzüm királya az Édenkert urához:

– Miért olyan fontos neked ez a földi féreg, hogy miatta hadakat küldesz rám? Egyébként ezt a foglyomat akkor sem adnám ki, ha az egész világ fegyvert fogna ellenem, mert gyilkosunk, s igen nehezen tudtuk csak elfogni – üzente a dzsinnek ura Sehbál királynak, a további tárgyalásnak a lehetőségét is kizárva ezzel.

Megkezdődött hát a tündérek és a dzsinnek háborúja. A csatatéren viharos szél támadt, és minden sötétbe borult, mintha a végítélet napja jött volna el. De nem telt bele sok időbe, az éden- kertieknek sikerült legyőzniük a kulzümieket, akiknek királyát rabszíjon Sehbál elé vonszolták.

– Mondd, te szerencsétlen vesztes, a sahzade elpusztítására miért szántad el magad? Most nézheted, ahogy városaid felégetem, s azokat a földdel egyenlővé teszem.

– Vesztettem – így a nagy dzsinn. – Dönteni e kérdésben most neked, a győztesnek van jogod. Azt teszed, amiről úgy érezd, tenned kell. Azt azonban áruld el, mért oly fontos neked ez az emberi féreg, hogy miatta világokat veszejtesz el? – kérdezte Százszorszép apjától Kulzüm királya.

– Allahra mondom, én e fiút soha nem láttam – válaszolta Sehbál. – A hírét hallottam csak, az beszélt helyette.

És a kulzümi fődzsinnek elmesélt mindent, amit a Királyok Kardjáról tudott. Mire Kulzüm szultánját, bár amiért a fiát megölte, jó oka volt gyűlölni a padisahfit, a hallottak szintén meghatották, s megkegyelmezett neki magában.

Sehbált ugyan nem vezette bosszúvágy, de azért figyelmeztette ellenét:

– Utoljára kérdem: él-e vagy hal-e a sahzade. De ne hazudj nekem!

– Él – hangzott a válasz –, egy hegy gyomrában tartjuk fogva.

Nagy kő esett le Százszorszép apjának szívéről, amikor megtudta, Szejfülmülüköt hol kerestesse. Embereit rögvest odaküldte, akik az üregből egy kötéllel a sahzadét kiemelték, és sietve királyuk elé vitték.

– Csakhogy épen látlak – üdvözölte Százszorszép apja leánya kérőjét. – Sokat szenvedtél a lyuk fenekén?

– Túléltem, nagyuram – hangzott a sahzade válasza. – A legfontosabb, hogy most végre találkozhattam veled!

– Tetteid híre megelőzte érkezésed – udvariaskodott vele Sehbál király, de rögtön csavart is egyet a szón. – De azért ne vedd zokon, ha Kulzüm királyának kérésére most néhány találós kérdéssel még próbára teszlek. Igyekezz, hogy válaszaid pontosak és megfontoltak legyenek!

– Rendben – egyezett bele Szejfülmülük, bár nem is volt más választása.

– Mi a legfontosabb a földön? – hangzott az első kérdés.

– Az egészség.

– A világon kik vannak többen: a férfiak vagy a nők? – ez a második sem volt könnyű.

– A nők, hisz az ő méhükből mindig élet születik – állta a próbát a padisahfi.

– A világban a halottak vagy az élők vannak többen? – Sehbál biztos volt benne, hogy ezzel a kérdéssel megfogja Szejfülmülüköt.

De nem, a sahzadének helyén volt az esze:

– A halottak – felelte. – Egyszer mindenki meghal, aki valaha is élt.

– Most hegyezd a füled, ez lesz a legnehezebb – figyelmeztette a daliát leendő apósa. – Mikor jön el a végítélet napja?

– Erre válaszolni nincs hatalmam – jelentette ki Szejfülmülük. – A választ e kérdésre egyedül Fenti Világunk Ura ismerheti csak!

A helyes és elmés válaszok elnyerték Sehbál tetszését. Még Kulzüm királya is elismerte:

– Nemcsak hős, hanem bölcs is e dalia! Igazi dzsigit!

Édenkert Ura ekkor elérkezettnek látta az időt, hogy Kulzüm királyát tutajára engedje, aki trónját megtartva tért vissza birodalmába.

Sehbál pedig a sahzadéval együtt ment vissza a Rózsaligetbe – otthonába, ahol az ifjút szakadt gúnyája helyett újakba öltöztették, majd tisztességgel megvendégelték. Így várták be, hogy közben Százszorszép is hazatérjen. Itt aztán alig várta, hogy szerelme nyakába ugorhasson.

– Szemem fénye! Remélem, hogy a korábbi rémségek ezután már mind messze elkerülnek – cirmoskodott. – Fohászaimmal Allahnál éjjel-nappal érted imádkoztam – hízelgett a sahzadénak, aki azonban érezte, hogy valami még böki szerelmese csőrét. – Szenvedésünk most végre szenvedéllyé érett. A kilátástalanságból a boldogság ígérete lett, s immár, íme, veled lehetek. Elértem, amit lehetett. Azt azonban elárulhatnád – jutott végre a kínos részhez –, igaz-e, amit széltében-hosszában mesélnek, azazhogy Hatunnal eléggé összemelegedtetek?

– Világom virága! – mosolygott Százszorszép féltékenységén Szejfülmülük. – Ha téged érdekelnek az effajta csacska pletykák, a te dolgod, engem azonban untatnak.

E röpke disputa után megnyugodott a lány, és a szobájába távozott, hogy lepakolja úti poggyászát. A hajadon tündérek parancsolója viszont Szejfülmülüköt Szehbál király elé citálta:

– Itt az idő, hogy végre pontot tegyünk ügyed végére – mondta neki útközben, majd a király elé érve, ismételten emlékeztette őt, hogy a sahzade, saját életét is veszélyeztetve, embereit és vagyonát áldozta fel Százszorszépért. Itt az ideje, hogy választ kapjon a kérdésre: elnyerheti-e a királylány kezét?

De Sehbál számára ez már nem jelentett kérdést. Aminek ezzel kapcsolatban kellett, annak már utánajárt, s megnyugtatta, amit hallott. Maga mellé ültette hát trónján Szejfülmülüköt, kedélyesen cseverészett vele, s közben összehívatta tanácsosait és egész udvartartását.

Azután nem maradt más hátra, minthogy a jelenlétükben áldását adja az ifjú párra. És hamarosan sor került a menyegzőre is, amelynek hetedhét világon nem volt párja. A mézeshetek elteltével apósa, Sehbál tündérkirály felajánlotta a sahzadénak, hogy ha kívánja, feleségével, valamint udvartartásával visszarepíti őt szülei földjére.

– Szüleimként szeretlek, tisztellek benneteket is, ők sem lehettek volna hozzám jobbak – fejezte ki térdet, fejet hajtva háláját a sahzade a tündérek királyának.

Sehbál azonban – akinek igencsak jólestek veje szavai – elég bölcs volt ahhoz, hogy tudja: a trónörököst odahaza várja a trónja s a családja.

– Anyád és apád bizonyára alig várják már, hogy magukhoz öleljenek téged, és megismerhessék Százszorszépet. Nyugtasd meg hát szívüket a sok izgalom után, s azt se feledd, hogy mennyi új kihívás és feladat vár rád odahaza. Minket pedig mindenkor magad mögött tudhatsz ezután is!

Ezek a szavak hatottak. Az ifjú pár készülődni kezdett az útra. Ezer ifrit pakolta össze hozományukat: gyöngyeik, drágaköveik, aranyaik, s hétezer tündér szárnya repítette őket hazafelé: a Királyok Kardját és asszonyát, Százszorszépet.

Útközben megálltak Végfokon, ahol annak királya, illetve Szaid katonai pompával fogadták őket. Egyébként is nagy tisztesség várta itt Szejfülmülükéket: nekik kellett megkérniük Szaid számára Hatun hercegnő kezét. Aztán a hosszú hetekig tartó lakodalom és vigadozás után nemcsak a sahzade és Százszorszép, hanem Szaid és Hatun is hazaindult Egyiptomba, ahol nagy pompával várták a két álompárt – ünneplők örömszavától zengett a Nílus egész deltája.

Ásim ibn Szafaváni, a legendás király, Szejfülmülük atyja még jobban megöregedett az eltelt idő alatt. Már fárasztották földi létének feladatai, ám amikor az érkezőknek hírét vette, újra visszatért az életkedve. Trónörökös fia épp idejében tért haza, hogy a kormányzás terhét tőle átvegye. A Királyok Kardja – van-e természetesebb ennél? – Boldogot, azaz Szaidot nevezte ki vezírének. Ásim ibn Szafaváninak ekkor már valóban nem volt sok hátra, s hamarosan be is következett a halála. Szejfülmülük Százszorszéppel évszázados dinasztiát alapított, életük történetét nem avuló hagyatékként testálták reánk. Ennek pedig legyen a tanulsága: nem a kincs vagy a gazdagság, hanem amit alkottunk, az tehet minket halhatatlanná!

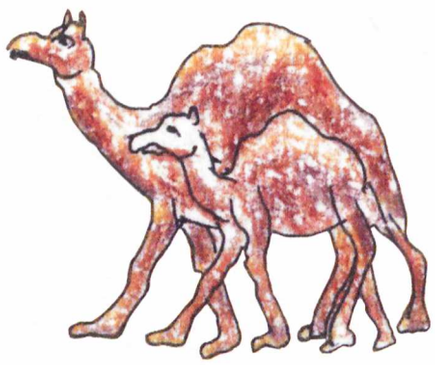

A derülátó sorsával meg nem békül.
Ám teste kopik, míg el is fogy végül.
Világra születsz, s azt el is hagyod egyszer.
Bár amíg élsz, nehéz számot vetned ezzel.

A Legfensőbb Igaz áldása övezze e mű szerzőjét, leíróját, mesélőjét és minden hallgatóját! Ámen.

UTÓSZÓ, AVAGY KÖVESD A KARAVÁNCSENGŐ HANGJÁT!

Komótosan halad a tevenyáj… a mahari, a legutolsó nemes vérvonalú jószág lábán kolomp szól. Azért, hogy mindenki tudja: jön, s megy a sivatagi csapat, s – jaj, le ne maradj! – a keleti kávéházak asztalainál a hakkavatik, a mesemondók ma is gyakran zárják mondandójukat a fenti mondattal, hogy másnap, más mesével ismét útra keljenek a fantázia újabb palotái, falvai, országai felé. S felvegyék az utasokat, akik csatlakoznak hozzájuk…

Ők a mesekaravánok pasái, akik napról napra, évről évre hallgatóságuk elé szórják az utak menti földrészek meséinek gyöngyszemeit…

Nos, most mi is ízelítőt kaphatunk ezekből az eddig magyarul, sőt egyetlen európai nyelven sem mesélt történetekből. Aki nyílt szívvel utazik a mesék sorai közt, nemegyszer lehet olyan érzése, hogy: „Ez mintha már velem is megtörtént volna, mintha már én is átéltem volna hasonlót." S amikor így érez, nem kavargó sivatagi homokon áttetsző látomás áldozata lett.

Iszkender Pala, a klasszikus oszmán–török irodalom jeles értője és kutatója alaposan utánanézett e „gyöngyszemek" históriájának, amelyek *Borúra Derű* gyűjtőcím alatt ismertek a Közel-Kelet országaiban, s régebbiek az *Ezeregyéjszaka* elbeszéléseinél.

A 10. században először az arab irodalomban Tenuhi (938–994) jegyezte le őket, majd később elterjedtek az iszlám világban. Vándorlásuk során tartalmilag bővültek, s az egyes nemzetek sajátosságaival gazdagodtak, ám örök bizakodást sugalló mondanivalójuk soha nem változott. Az általunk most közreadott kötet darabjait török földön Kaszim ibn Muszának tulajdonítják, aki a jellegzetes rímes prózát versbetétekkel is gazdagította. A mesék a nagy abbaszída, a bagdadi Harrun el Rasíd és a

közép-ázsiai Gaznevi Mahmúd udvarából és korából származnak. Legtöbb szereplői élő személyek voltak, akiket különböző mesés és legendás lények segítettek, hogy a „minden rosszban van valami jó" elv alapján túltegyék magukat életük nehéz, sorfordító pillanatain. Úgy véljük: ez a szemlélet igen aktuális a 21. században is, hisz nincs új a nap alatt...

A számos helyszín, a földrajzi környezet ma is ugyanaz, mint századokkal ezelőtt. Napjainkban is fáradhatatlanul kutatják például a mennybéli Belkisz leányának, Sába királynőjének életét, utazásait, palotáit. Az indiai Kasmírban szent emberek vezetik el Krisztus lábnyomához a hívő kereszténységet, bizonyítva Kasmír Szirmának néhai létét és a keresztes lovagok egykori létezését e távol-keleti országban. A furfangos bajkeverő szöggel működő faládájának ma helikopter a neve, de ez utóbbit is ugyanaz a vágy szülte valósággá, amely a kora középkorban hajtotta az embereket, s meghatározta álmaikat. A tevemadár a sivatagi népek hűséges, de lassú hátasállatának szárnyakkal repülő, őket és vágyaikat hamarabb célhoz juttató jelképi megtestesülése. Zanzibárban ma is szüretelik a szegfűszeget, s nemegyszer hallunk olyanról, aki éveket töltött el egy majomcsordával kóborolva – a túlélés reményében. A *Szópárbaj*... igaz érzésekre, szerelemre sóvár mandarinleányának meséje a 19–20. század fordulóján élt híres operaszerző, az olasz Giacomo Puccini *Turandot* című művében köszön később vissza.

Pedig amikor ezeket a történeteket a selyemút menti karavánszerájok esti tüzénél mesélték, még nem tükröződtek az isztambuli mecsetek minaretjei a Boszporusz vizében. Akkor még Bizánc fővárosa volt Konstantinápoly, és Hadrianapolisnak hívták a későbbi Edirnét, ahol gondos arab betűkkel rótták papírra az utókor számára ezeket a varázslatos napkeleti meséket.

Mi most elétek – az olvasó elé – gurítottuk e történetek tarka szőnyegét, képben és írásban. Lépjetek rá, s emelkedjetek vele a hétköznapok fölé... A régi mesélők szavát folytatjuk, s ha tetszett, kövessétek ti is tovább a karáncsengő hangját!

SOÓS TAMÁS

SZÓMAGYARÁZATOK

Ádám, Ádám fiai – az első ember a *Biblia* szerint. Az angyalok és a tündérek, a démonok és a dzsinnek, s általában a túlvilági szellemlények nevezik Ádám fiainak a földi halandókat

Aden – kikötőváros Jemenben

Afganisztán – ország, amely összekapcsolja a perzsa nyelvű törzseket India földjével. Az afgán törzsről kapta a nevét. Igen fontos karavánútvonal a 'selyemúton'. Ásványkincsekben gazdag, s geopolitikai helyzete miatt sokan szerették volna uralmuk alá vonni. Eddig azonban senkinek sem sikerült a 'szabadok földjét' – perzsául: Zemín-i Azadan – leigáznia. A keleti mesevilág egyik kedvelt színtere

Afrasziáb – perzsa legendák hőse

Allah – Isten arab neve

ámbra – az Indiai-óceánban élő hal belső, lágy szerveiből nyert varázslatos illatszer neve. Vágyfokozó szer

arabs – Arábia földjéről származó

Asaf – muszlim országokban használatos személy- és tisztségnév. Salamon próféta vezérének a neve

asztrolábium – a bolygók, csillagok égi helyzetének meghatározására szolgáló eszköz, műszer

baba – a misztikus dervisrendek tagjainak kedveskedő beceneve, annyi mint: apóka

Babilónia, Babilon – ókori állam a mai Irak középső és déli részén, illetve ennek fővárosa

Bagdad – Irak fővárosa

baksis – kenőpénz, adomány, anyagi vagy tárgyi juttatás

bálvány – a muszlimok lakta területeken a keresztény szobrokat emlegetik így pejoratív értelemben

Baszra – kikötőváros Irakban

bazár – a közel-keleti országokban a bevásárlás helye

bég – török főhivatalnok, főtiszt

Bengál, Bengália, bengáli – Kelet- India egyik legnagyobb tartománya, illetve az ebből képzett jelző

bűbájosok – többjelentésű szó. Jelentheti a varázsló, szemfényvesztő mágusokat is, de a rendkívül szép nőket is. Az adott szövegkörnyezet szerint kell értelmeznünk

citál – valakit valahova rendel, előállít, megidéz
citrus – a Közel-Keleten és a Balkánon termő fa-, illetve cserjefajták összefoglaló neve
cizellált – rendkívül igényesen megmunkált, finom kivitelezésű

csausz – ajtónálló, fegyveres őr. A keleti uralkodók palotájában rendőri feladatokat ellátó tisztviselő
csüd – patás állatok alsó lábszára, a boka és a térdízület közötti rész

Dániel – bibliai személy, próféta; megjósolta a Babilóni Birodalom bukását
Dávid király – a zsidók második királya (i. e. 1012–972). A legendás palesztin óriás, Góliát legyőzője
dede, dervis dede – a misztikus muszlim szerzetesek rang- és korbeli előjárója
delej, delejes, delejez – itt: vonzóerő; bűbájos; elbűvöl, hipnotizál, varázsol
delta – tengerbe ömlő folyók háromszögszerűen szerteágazó torkolatvidéke
dervis, dervisek, vándorló dervisek stb. – misztikus muszlim vallási szekták tagjai
dinár – arab fémpénz
dinasztia – a latin-görög eredetű, de nyelvünkben is megtelepedett szó uralkodócsaládot jelent, amely nemzedékeken át fontos szerepet tölt be valamely ország életében
díván – a vezetők, vezírek tanácsának és tanácskozási helyének egyik arab–perzsa elnevezése
dívány – kanapé
dromedár – egypúpú teve

dzsigit – a bajnok, a hős mongol-tatár eredetű elnevezése
dzsinn – közönséges földi halandók számára láthatatlan teremtmény. Vannak jó- és rosszindulatú dzsinnek. A *Korán* több helyen említi őket. Csak a beavatottak számára jelennek meg. Hamuból és szikrából teremtett, női és férfialakban megjelenő szellemek. Kedvenc helyeik: puszták, pagonyos rétek, félreeső helyek. Bölcs Salamon szolgáiként is ismertek
dzsunka – elején-hátulján magasra ívelt, Kelet-Ázsiában, főleg Kínában használt kis vitorlás

Egyiptom – Észak-Afrika egyik legnagyobb területű, a Nílus folyó mentén elterülő országa az ókortól napjainkig
Ejub – a muszlimok körében e néven tisztelt, a zsidó *Talmud*ból, a héber szentírásból és az *Ószövetség*ből Jób néven ismert próféta
Elias, l. Illés próféta
emír – arab szó, jelentése: Ő a parancsoló. Muszlim uralkodó fejedelmi elnevezése
Etiópia – ősi ország Afrikában; a föld, ahol a Nílus ered
Éva – az emberiség ősanyja
Ézsaiás vagy Ézsau – Izsák és Rebeka elsőszülött fia, Jákob ikertestvére, aki elsőszülöttségi jogát eladta Jákobnak egy tál lencséért

fabrikál – létrehoz, alkot
fanfár – rézfúvós hangszer, ünnepélyes alkalmakkor használták. Hangja a kürtre emlékeztet
fermán – uralkodói parancs, rendelet. Lehet szó-, illetve írásbeli is
Fulan – a Nyugat-Afrikában élő nagy lélekszámú muszlim népcsoport lakhelye, lakosai a fulánik
furmány – itt: furfang, ármány

Gábriel – arkangyal, az angyalok rangsorában a legfelső fokon levő négy angyal egyike a *Bibliá*ban
galamb, csőrében a babérlevéllel – a béke küldötte
Gazni – város Afganisztán területén
gesztikulál – hadonászik, mondanivalóját széles taglejtésekkel kíséri
guru – szanszkrit szó, jelentése: vezető, útmutató, szellemi irányító, bölcs

Hábil – Ábel. Ádám és Éva elsőszülött fia, akit testvére, Káin féltékenységből megölt
hadzsib – többjelentésű arab szó. Meséinkben a keleti uralkodók kancellárját, ceremóniamesterét jelenti
hán – szálláshely, amelyhez étkezde és kocsma is tartozik
hamam – gőzfürdő
handzsár – tőrfajta
hárem – elkülönített lakrész nők részére; azonos férfi feleségeinek, kedveseinek gyűjtőneve
hászeki – az uralkodói szerájoknak ajándékozott ágyas, aki méltó a padisah figyelmére
hatun – uralkodói hitves, nagyasszony, előkelő hölgy

helva – arab édesség, de független jelzőként is használják 'édes', 'bájos', 'elragadó' értelemben
Hindusztán – Észak-India neve
Hitaj – Kína földjének ősi neve
Hizir – mitológiai személy. Némely források Ádám unokájaként is emlegetik. Többen Illés prófétával azonosítják
hodzsa – muszlim tanító, bölcs
horhos – vízmosta mélyút, hegyoldalban ilyen mélyedés
huri – a szerelem művésznője, a muszlim mennyország érintetlen, tündöklő szépségű nőalakja
hurma – perzsa szó: datolya

Ibrahim – személynév
Idrisz – személynév
ifrit – az iszlám hiedelemvilág szörnye. Kosszarvú, félig ember, félig patás állat. A dzsinnek szolgálatában áll
igazhitű – a muszlimok szerint a velük azonos hiten lévő ember
Illés próféta – Izrael területén működő próféta. A *Biblia* sok csodát tulajdonít neki. Megsokasítja például egy özvegyasszony olaját és lisztjét, sőt a fiát is feltámasztja. Istenítéletet tart a Karmel-hegyen. Majd miután felkente utódját, tüzes szekéren eltávozik az égbe
imám – előimádkozó a mecsetekben
imposztor – bajkeverő (semmirekellő értelemben), fullánkos szavú, csalafinta, az agyafúrt szinonimája
India – Ázsia legnagyobb félszigete, illetve országa, az emberi kultúra egyik bölcsője
invitál – meghív
Irak – a Tigris és az Eufrátesz folyók völgyében fekvő, az ókortól napjainkig lakott földterület, illetve ország, más néven: Mezopotámia
Irem, Irem Rózsaligete – a bibliai Paradicsom, Paradicsomkert szinonimája. Éden, Édenkert
iszlám – Mohamed alapította, egyistenhívő vallás; a szó jelentése: hitében megnyugodott
Iszrafil harsonája – a halál utáni feltámadást jelző angyal hangszere
Izrael – a zsidók országa. Elnevezését a legnagyobb lélekszámú héber népcsoporttól kapta

Jahud Nasszara – héber nemzetség. Köznapian: nazarénusok
Jákob – bibliai próféta

janicsár – többnyire az oszmánok által meghódított területek adó gyanánt begyűjtött fiú lakosaiból létrehozott reguláris hadtest harcosa a szultánok korában. A janicsárságot II. Mahmud szultán (1785–1839) oszlatta fel a 19. század elején

Jemen – ország az Arab-félszigeten

Jézus – mind a keresztény vallásokban, mind az iszlám hit szerint Jézus Isten küldötte, igehirdetője

Jónás – bibliai próféta. A legendák szerint Isten megparancsolja neki, hogy menjen Ninivébe (egykori város a mai Irak területén), és e bűnös város lakóit intse bűnbánatra. De ő szembeszáll az isteni akarattal, helyette hajóra száll. Az Úr azonban vihart támaszt, a hajó végveszélybe kerül. A hajósok, miután megtudták, hogy Jónás az oka a viharnak, a tengerbe hajítják, ahol egy cethal elnyeli. A hal gyomrában kéri az Istent, hogy szabadítsa ki onnan. Harmadnap a hal ki is veti, s Isten parancsát követve Jónás Ninivébe megy, és bűnbánatot hirdet

József (Juszuf) – bibliai törzsfő, követői Egyiptomba menekültek

Juszuf, l. József!

kádi – muszlim jogtudós

Kaf, a legendák hegye – többen a Kaukázus hegyvidékével azonosítják

kaftán – a muszlimok által viselt, köpenyszerű felöltő

Káin – Ádám másodszülött fia, Ábel gyilkosa

kalifa – Mohamed próféta leszármazottja. Azoknak a szultánoknak és uralkodóknak a megkülönböztető neve, akik Mohamed családfájából származnak

kamarás – kincstárnok; az uralkodó által adományozott cím

kán – tatár uralkodó

Kánaán – a mai Palesztina bibliai neve, jelentése: az ígéret földje

kandeláber – művészien kivitelezett, gyakran nemesfémből készült gyertya- vagy fáklyatartó

kannibál – emberevő; barbár, vad

kantin-sátor – karavánutak mentén időszakosan felállított hely, ahol ételt, italt árusítanak, osztanak

karaván – perzsa szó. Hosszabb sivatagi utazáson részt vevő, kereskedőkből, zarándokokból, illetve hátasállataikból (teve, ló, öszvér) álló csapat

karavánszeráj – ahol a karaván megszállnak

Karmel-hegy – eredetileg régi kánaáni kultuszhely a mai Izraelben. Az Illés próféta és a kánaáni főisten, Baal papjai között lezajló vetélkedés színhelye

Kasmír – Észak-India egyik tartománya

kavasz – testőr

kedbanu – uralkodónő
Kejván, Kejván csillag fénycsóvája – az iszlám országokban az üstökös, a fénycsóva farkú csillag elnevezése
kemhá – igen finom selyemszövet
kenéz – szerelmi szolgáltatásokat nyújtó rabszolgaleány perzsa elnevezése, aki a lant- és énekművészetben is egyaránt jártasságot mutat
keszbán – a háremek női főnöke
kethüdák – hivatali rang a szultáni udvarban. A nagyvezírek segédei, helyettesei
Khotán – vagy Hotán, a mai Kínai Turkesztán területén, az Ujgur Autonóm Területen található nagy kereskedőváros, amely a hotáni kán székhelye volt egykor
kibla – a muszlim imaházakban Mekka felé mutató irány, mely irányban az imádkozó leborul, illetve imáit mondja
kies – vadregényes, lakott területtől távol levő
Kína – Földünk legnépesebb (ázsiai) birodalma a történelem kezdete óta
kioszk – nyári palota, lugasban épült, hűsölésre alkalmas, kertes, illetve kerti nyaraló

klastrom – kisebb keresztény kolostor
kösöntyű – karon, nyakban vagy mellen hordott díszes női ékszer
Kubzum – tengerek találkozási pontja
kúrál – gondoz, ápol

lala – muszlim családoknál a nevelő elnevezése

Magreb – a Marokkói Királyság régi neve
makáma – arab eredetű műfaj, rímes prózában írt elbeszélés
mákony – bódulatot okozó szer, átvitt értelemben lehet látvány, élmény, amely elvarázsol, másult állapotot okoz, amelytől valaki elalél
málha – poggyász, szállítmány
mandarin – kínai uralkodó
medzslísz – gyűlés, összejövetel, tanács
Mekka, mekkai zarándokok – város a Közel-Keleten. Az iszlám vallás egyik alappillére, hogy minden muszlim hívőnek, ha teheti, életében egyszer el kell látogatnia a Kegyes Mekkába, Mohamed próféta szent városába, s ott az előírásoknak megfelelően el kell végeznie a szertartásokat, s csak ezután viselheti a Hadzsi, azaz a „szent utat bejárt" nevet
„mim" formára – utalás az egyik arab betű írott alakjára
minaret – torony, ahonnan a müezzin napjában ötször imára hívja a hívőket

miszkál – fénylő, csengő aranypénz; az arany mérésére használt mértékegység – 1 misztrál kb. 4,85 gramm
Mogadisu – kikötőváros Szomáliában
monostor – a középkorban a keresztes lovagok tartózkodási helye
mósusz – keleti parfüm
Mohamed, Muhamed – az iszlám vallás alapító prófétája
Mózes; Mózes pálcája, botja; Mózes hangyái – héber próféta. Nevéhez és pálcájához (botjához) csodás tettek, történések sora fűződik (pl. a pálca átváltozik kígyóvá stb.). A hangyák a hírvivői
muszlim – vallásában boldog, elégedett igazhitű, iszlám vallású egyén
Musztafa – a sokat dicsért
müezzin – aki imára hív. Muszlim templomszolga

Nagy Fal – a kínai nagy fal, az ország északi határán az i. e. 3. századtól épített erődítményrendszerek összessége, mely Kínát a külső támadásoktól volt hivatott megvédeni
Nagy Sárga Birodalom – a szalár-ujgúr birodalom
nahije – városnegyed (arab)
naváb – Észak-Indiában a muszlim helytartók neve; a naváb modor előkelő, elegáns viselkedés
nesih írás – az arab szépírás egyik fajtája
Nílus – folyó Egyiptomban

Omán – arab szultanátus a Perzsa-öböl partján
Oszmán – a Török Birodalom megalapítója
ösztöke – bot, mellyel szántás közben az ökröt bökdösik, nógatják (az eke tisztogatására is használják)

pagoda – kínai palota
pagony – fiatal, ritkás erdő
Pakisztán – ország Dél-Ázsiában
pasa – török közigazgatási előkelőség
Perzsia – ma: Irán
pézsma – illatszer
pír, dervis pír – a dervisrendek vezetőjének megkülönböztető rangja (perzsa)
praktika – furfang, gyakorlat, lelemény
prófécia – a vallástudományokban jártas egyének, földöntúli titkok ismerőinek jóslata
pulpitus – emelvény

purda – Jemenben és Indiában a háremet a fogadószobától elválasztó, finoman rácsozott spanyolfal. Az indiai muszlim nők hagyományos viseletét is jelenti

régens – kinevezett uralkodó, királyi sarj
respektus – tisztelet, tekintély, megbecsülés
rúmi, a rúmik földje – a mai európai Törökország területe. A régi Bizánc földje

sad – perzsa tulajdonságjelző, jelentése: boldogságóhajtó, boldog, elégedett
sah, padisah – török és perzsa uralkodók titulusa
sahzade – uralkodófi, utód a perzsa sah trónján
sajka – kisebb ladik, csónak
Salamon király – Dávid és Betszabé fia, a zsidók legendás királya (kb. i. e. 970–931)
sejk – arab törzsfő, idős, tekintéllyel bíró vallási vezető megtisztelő neve
serbet – rózsasziromból és gyümölcsökből készült édes üdítőital
seria – a szent Korán előírása
Siráz – a költők városa Dél-Iránban

Szahara – nagy kiterjedésű sivatag Afrikában
Szálih – muszlim hitmagyarázó
szalar – ajtónálló tiszttel felruházott küldönc
szalár-ujgúr birodalom – más néven: Kínai Turkesztán
szantálfa – Távol-Keleten honos illatos fafajta, amelyből az ud, az arab lant is készül
szeráj – palota (perzsa)
szerecsen – fekete bőrű, néger
Szíria – ősidőktől lakott közép-keleti arab ország
szófa – heverészésre szolgáló bútordarab
szpáhi – lovas katona
sztyepp – nagy, fátlan, füves sík terület
szultán – a hatalom birtokosa, uralkodó
szultána – a muszlim uralkodók anyjának arab neve
Szüleimán hangyája, l. Mózes!

tarsoly – tarisznya
tavla, tavlalapocskák – keleti társasjáték. Dobókockával és lapos, kerek lapocskákkal játsszák. Hasonlít a sakkhoz
tejtestvér – azonos emlő táplálta

tevepitty – a teve alsóajka
tevetövis – sivatagi bogáncs
turbán – a keleti országokban viselt, selyemből, szövetből tekert fejrevaló

ud – arab lant
ultimátum – utolsó felszólítás, fenyegető végső figyelmeztetés
Uzajr (Ézsaiás) – bibliai próféta héber neve

vádi – völgy, szurdok (arab)
vég – kelme, szövet mértékegysége
vekilhardzs – főszámvevő
verszta – egy nap alatt lóval megtehető távolság
vezetékló – vezérló
vezír, nagyvezír – az állam kormányzásának terheit viselő; az iszlám területek minisztereinek elnevezése

Zanzibár – sziget Afrika partjainál, az Indiai-óceánban
zodiákus, zodiákus ábra – állatöv, illetve csillagjós, a csillagutak kutatója

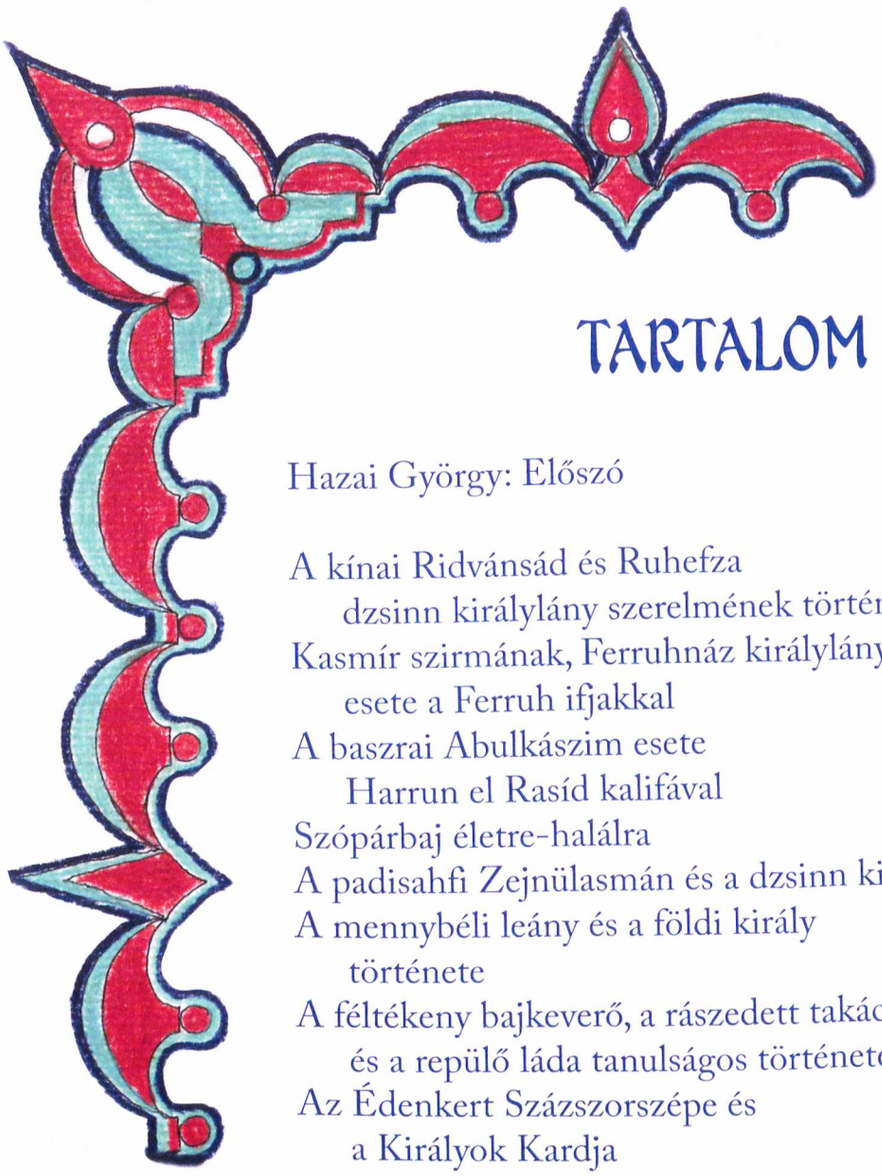

TARTALOM

Hazai György: Előszó 5

A kínai Ridvánsád és Ruhefza dzsinn királylány szerelmének története 7
Kasmír szirmának, Ferruhnáz királylánynak esete a Ferruh ifjakkal 27
A baszrai Abulkászim esete Harrun el Rasíd kalifával 45
Szópárbaj életre-halálra 64
A padisahfi Zejnülasmán és a dzsinn király 90
A mennybéli leány és a földi király története 119
A féltékeny bajkeverő, a rászedett takács és a repülő láda tanulságos története 126
Az Édenkert Százszorszépe és a Királyok Kardja 139

Soós Tamás: Utószó, avagy Kövesd a karaváncsengő hangját! 171
Szómagyarázatok 173

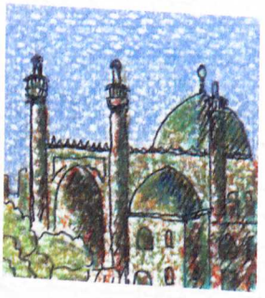

VARÁZSLATOS MESÉK
NAPKELETRŐL

Első kiadás
Felelős kiadó: Hodossy Gyula
Felelős szerkesztő: Tóth Ozsvald Zsuzsa
Nyomdai előkészítés: Lilium Aurum
Nyomta: Akapint Nyomdaipari Kft., Budapest
Kiadta: Lilium Aurum, Dunaszerdahely, 2009
Megjelent: 2000 példányszámban

VARÁZSLATOS MESÉK
NAPKELETRŐL
(ZÁZRAČNÉ ROZPRÁVKY
Z VÝCHODU)

Prvé vydanie
Zodpovedný vydavateľ: Gyula Hodossy
Zodpovedný redaktor: Zsuzsa Tóth Ozsvald
Tlačiarenská príprava: Lilium Aurum
Tlač: Akapint Nyomdaipari Kft., Budapešť
Vydal: Lilium Aurum, Dunajská Streda, 2009
Náklad: 2000 výtlačkov
ISBN 978-80-8062-389-0

www.liliumaurum.sk

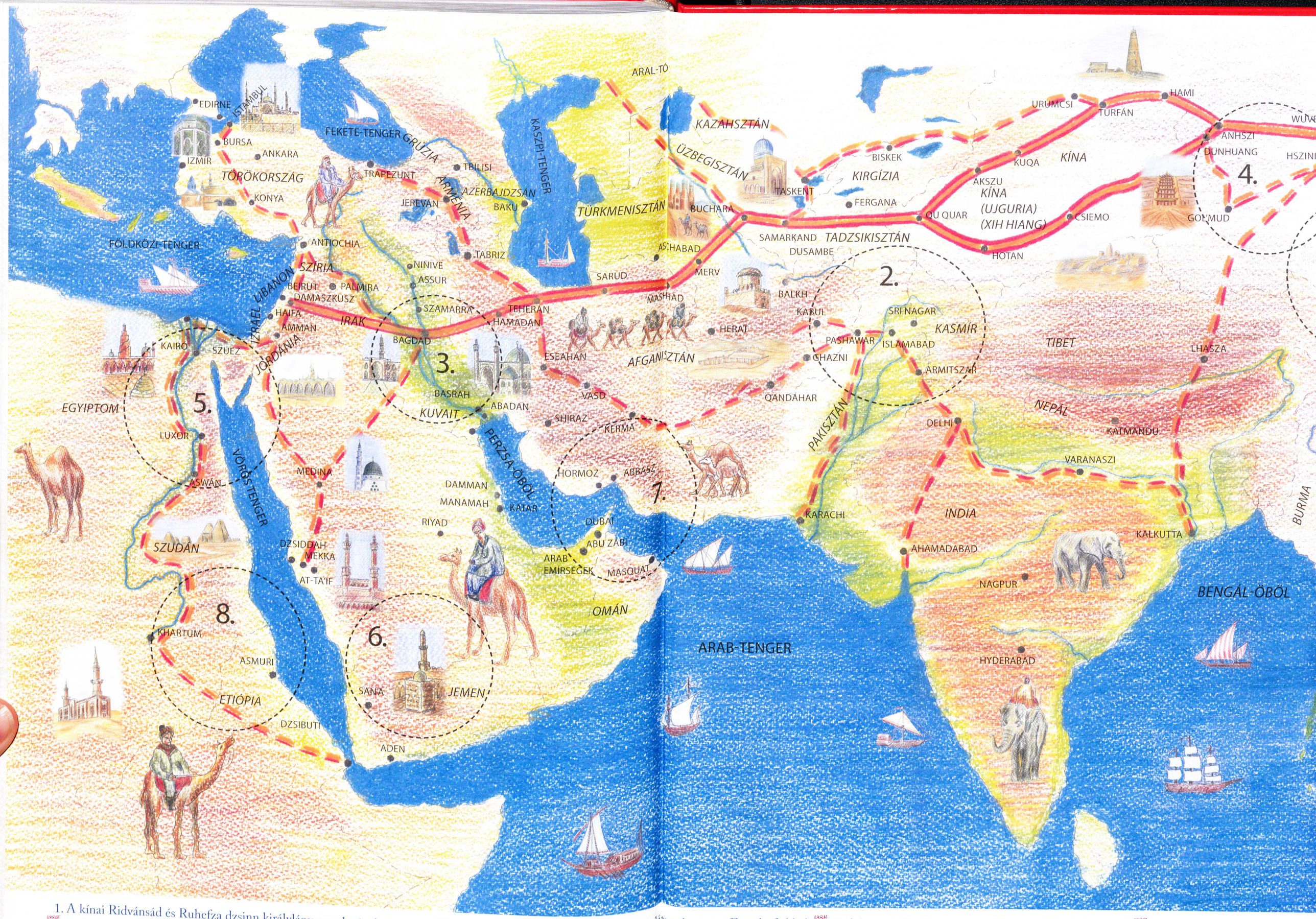

1. A kínai Ridvánsád és Ruhefza dzsinn királylány szerelmének története 2. Kasmír szirmának, Ferruhnáz királylánynak esete a Ferruh ifjakkal 3. A baszrai Abulkászim esete Harrun el Rasíd kalifával 4. Szópárbaj életre-halálra 5. A padisahfi Zejnülasmán és a dzsinn király 6. A mennybéli leány és a földi király története 7. A féltékeny bajkeverő, a rászedett takács és a repülő láda tanulságos története 8. Az Édenkert Százszorszépe és a Királyok Kardja

27,50 €

ISBN 978-80-8062-389-0